כ"ט אדר א' תשל"ח, 8.3.78 שנה 42 המחיר: 12.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 14

העולם הזה

הסיפור שמאחרי העימות בין עזר וייצמן

לאריק שרון המטרפד את הסדר־השלום

מילחמה על השלום או על הירושה?

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שגיון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם כיטון • מח' המודעות: רפי זכריוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קול קורא

מאה ותשעה־עשר מחברי הכנסת היו צריכים לחוש את עצמם שלא בנוח עם פירסום דו"ח ועדת שימרון לפני שלושה שבועות.

דו"ח הוועדה, שמונתה לחקור את הפשיעה בישראל על כל היבטיה, החדיר מושג חדש לחיים הציבוריים במדינה: „שחיתות חברתית." הוועדה המלומדת אף טרחה וקבעה בדו"ח המפורט שלה את הנורמות על פיהן ניתן להחשיד מישהו ב„שחיתות חברתית."

„אנו עדים לתופעה, שלעיתים קרובות תחילתה ביחסים חברתיים, בין בעל היוזמה הכלכלית לבין בעל המעמד השילטוני." קבעה ועדת שימרון. „צורות הקשר מתחילות לכאורה באופן תמים, בארוחת משפחתי או חברתי, בארוחה, חגיגה או מסיבה... רוצים אנו לצאת מההנחה שבעלי המעמד המתפתים להיכנס לקישרי־ידידות עם אנשים מפוקפקים, עושים זאת מלכתחילה, בדרך כלל מתוך תמימות־דעת ותמימות. בסופו של דבר, בעלי מעמד אלה חייבים להביא בחשבון שעצם קיום הקשר בינם לבין „ידידיהם" יש בו כדי להעניק עזרה על־ידי הפקידות המושפעת מעצם מעמדם, יוקרתם ותדמיתם של אותם בעלי־מעמד, ומכאן לא רחוקה הדרך למתן עזרה פעילה.

„מה שהתחזיל כהתחברות פוזיה ובהיסח־הדעת, הפך בדיעבד שחיתות חברתית. שחיתות זו אינה נופלת בחומר מוסריותה ובסכנה מהשחיתות הפלילית במובנה הרגיל של המילה... ברור לנו שאנו נתקלים בתופעה שאנשי שילטון ומעמד, בכל הדרגים, המצווים על זהירות־יתר, נוטים לעיתים לגישה שאננה ואינם בוררים במידה מספקת במגעים עם אנשים מסויימים בעלי רפיוטציה שנויה־במחלוקת."

על פי קריטריונים אלה שקבעה ועדת שימרון, ניתן להחשיד 119 מחברי הכנסת ב„שחיתות חברתית." באופן תמים ובהיסח־הדעת הם מתחברים מזה מספר חודשים לאדם שלכל הדיעות הרפיוטציה שלו שנויה־במחלוקת: ח"כ ה־120, שמואל פלאטו־שרון.

האיש הואשם והורשע בעבירות פליליות חמורות מאוד בצרפת. מישטרת צרפת ביקשה את הסגרתו. בפני היועץ־המישפטי לממשלה ובפני ועדת־הכנסת עדיין תלויות ועומדות האשמות חמורות נגדו בגין עבירות על חוק הבחירות. למרות זאת יושבים עמו חברי־הכנסת ושרי הממשלה באולם דיונים אחד, מסבים עמו לשולחן במיזנון־הכנסת, באים עמו במגע חברתי ואף לוחצים את ידו ומצטלמים בחברתו.

לפחות חבר־כנסת אחד בא במבוכה בעת שנשאל בראיון פומבי אם אינו רואה לאור זאת את עצמו נגוע ב„שחיתות חברתית" על פי הקריטריונים של ועדת שימרון. היה זה ח"כ המערך עדי אמוראי. הוא השיב על השאלה שהופנתה אליו: „אני מעדיף שלא להשיב עליה."

■ ■ ■

מצב דברים זה הובא במתכוון עד אבסורד כדי להמחיש את אחד החסרונות הבולטים ביותר של דו"ח ועדת שימרון. בשבועיים האחרונים הושכב הדו"ח על שולחן־הניתוחים הציבורי. משפטנים ואנשי־ציבור לרוב ביתרו אותו באיזמל החיגיון המפוכח ובאמות־מידה משפטיות, גילו בו מיגרעות לרוב, החל מ„שטחיות ותוסר־אחריות" וכלה בהכללות מסוכנות.

אולם בעוד שמרבית הפגמים שנחשפו בדו"ח נשארו בתחום התיאורטי, הרי הקביעה הכוללנית שבו בדבר תופעת „השחיתות החברתית," שהתחמקה מלהצביע על שמות ומקרים ספציפיים, כבר הסבה נזק ציבורי לא מעט. היא פתחה את הפתח לחרושת שמועות ורינונים תוך ניסיון לזהות את אותם בעלי מעמד הנגועים ב„שחיתות ציבורית."

בנקודה זו אסור להתעלם מהעובדה ש־וועדת שימרון מונתה לתפקידה ע"י שרי־הפנים בעקבות מסע עתונאי ופרלמנטרי מסויים, שחולל סערה ציבורית וויכוח נרקב. מסע זה לא הסתפק בהכללות. נגקבו בו שמות ונכללו בו האשמות ספציפיות לגבי כמה מבעלי המעמד. בעקבות זאת נוצר מצב בלתי נסבל, שהעכיר את האווירה הציבורית וחייב הכרעה.

בשיא הפרשה תבע העולם הזה **להקים ועדת־חקירה ממלכתית, בראשות שופט עליון ובהשתתפות מישפטנים, קרימינולוגים ומומחים אחרים, שתכריע הכרעה מישפטית ברורה וסופית בהאשמות שהוטלו לחלל הציבוריות הישראלית. ועדה כזאת לא הוקמה. תחת זאת הוקמה ועדת־בדיקה חסרת סמכויות של ועדת־חקירה ממלכתית. מסקנותיה הכריעו אולי בכמה עניינים סמנטיים, אבל בוודאי שלא בנושא המרכזי של הוויכוח, סביב זהותם של ראשי הפשע המאורגן ושל אלה הנגועים ב„שחיתות חברתית" בשל קשריהם עמם.**

כמה מנושאי הוויכוח הלוהט הזה נמצאים בבירור מישפטי. ועדת שימרון לא יכלה לגעת בהם. יש לקוות שהם יזכו

ח"כ מאיר כהן

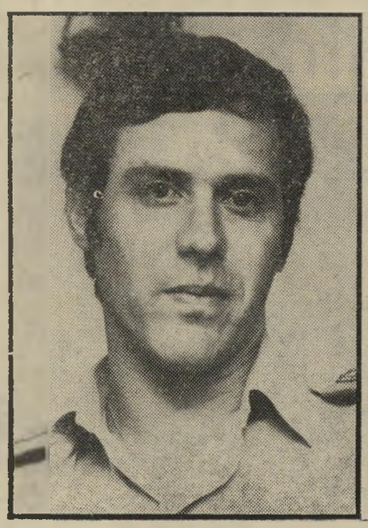

פקד שלמה רויף

בצפון הושתקה הרעה

ראש־הממשלה מנחם בגין לוחץ את ידו של ח"כ פלאטו־שרון

„מגעים עם אנשים בעלי רפיוטציה שנויה במחלוקת"

ראשי הפשע המאורגן ולא של הנגועים ב„שחיתות חברתית." הדו"ח החסוי של הוועדה הוא למעשה מימי, מופשט ויבש, עוד יותר מהדו"ח הגלוי שלה. אף אחד מהשמות שעליהם נרמז (בין השאר ב־גיליון העולם הזה 2112) **אינו נכלל בדו"ח החסוי. לכל היותר אוזכרו שמות אלה במהלך דיוני הוועדה, מבלי לקבוע כל עמדה לגביהם לכאן או לכאן. גם שום שם אחר לא אוזכר בדו"ח.**

עד כמה תרמה ועדת שימרון עצמה למצב זה, ניתן היה להיווכח השבוע, בעת בבית־המישפט להכרעה ברורה וסופית. אולם לגבי אישים ונושאים שלא הגיעו לבית־המישפט, היה זה מחובתה של ועדת שימרון לפזר את הערפל ואת החשדות שפרחו במשך שנים רבות ולקבוע חד־משמעית לכאן או לכאן מה האמת בהם. הכרעה כזאת היתה מסייעת לטיהור האווירה הציבורית.

ועדת שימרון נמנעה מלעשות זאת. היא יצרה מצב בו יכולים שרלטנים ורודפי־פירסומת לטפוח על הזם ולהתפאר כאילו הצדיקה את הוועדה את האשמותיהם והחדשותיהם. היא גרמה גם למסע מחודש של שמועות והחשדות־שווא. בין היתר הוכשל בכך גם העולם הזה. **מקורות מסוימים, שמהימנותם נראתה סבירה והסרת־פניות, הדליפו כאילו אותם השמות שהוועדה נמנעה מלנקוב בהם בדו"ח הגלוי שלה, כלולים באותו חלק ממסקנותיה, ש־לא הובא לידיעת הציבור וזכה לכינוי „הדו"ח החסוי."**

עתה מסתבר כי גם בדו"ח החסוי לא נקבה הוועדה בשום שמות שהם, לא של

סידרת גילויים זו חשפה פרטים מזעזעים וכללה האשמות על שחיתות מוסרית ופלילית כלפי כמה מאנשי הקצונה הבכירה של מישטרת מחוז־הצפון, ובראשם מפקד מרחב הגליל, ניצב־מישנה דויד פרנקו ומפקד מישטרת צפת, פקד שלמה רויף.

בסידרה נכללו גילויים שונים, החל ב־קיום בית־פגישות לקצינים בכירים בנהריה, עבור בהתעללות בעצירים וכלה ב־מעשי הוללות. בין השאר התריעה סידרת כתבות זו נגד התופעה שתלונות קשות נגד קציני־מישטרה בכירים במחוז־הצפון, נחקרות בידי הממונים הישירים עליהם ומסתיימות בטישטוש וחיפוי.

פירסומים אלה נשארו כמעט ללא תגובה, מלבד מסע איומים בין שוטרי וקציני המחוז, בו הוזהרו מלהמשיך ולספק חומר לכתב העולם הזה. **גם מכתב רשמי שלחנו בנושא זה ליועץ־המישפטי, בו תבענו את התערבותו על מנת שהתלונות נגד קציני־המישטרה הבכירים יזכו בבירור הוגן ואובייקטיבי, נותר ללא מענה.**

בשבוע שעבר הגיש ח"כ הליכוד, מאיר כהן, תלונות ליועץ־המישפטי ולשרי הפנים והמישפטים, שהכילו תביעה לחקור בחשדות הפליליים נגד קצינים בכירים במישטרת־הצפון. במרכזן של תלונות אלו ניצב מפקד מישטרת צפת, פקד שלמה רויף.

חלק ניכר מהחומר והעדויות שנכללו בתלונותיו של ח"כ מאיר כהן, פורסם בחקירה ארבעה חודשים קודם לכן מעל עמודי העולם הזה — **עצם פעילותו של ח"כ החיפאי בתחום זה, כמו צורתה, ראויים להערכה. בניגוד לח"כים מסויימים אחרים, הרואים את עצמם כמאשימים ו־שופטים גם יחד, ומנצלים את חסינותם כדי להטיח האשמות כנגד אנשים שאינם יכולים להתגונן נגדם, בחר ח"כ כהן בדרך נאותה של דירבון המוסדות המתאימים לחקירת המתרחש במישטרת מחוז־הצפון, ייתכן שפעילותו הפרלמנטרית תסייע לחקור ולתקן את הפרשיות עליהן התריע** העולם הזה.

חבל רק שהח"כ הנכבד לא מצא לנכון להזכיר כי היוזמה הראשונית לפתיחת המערכה בנושא זה לא היתה כולה שלו, גם להעולם הזה, עם כל הענווה, היה חלק, לא מבוטל, בהעלאתה לסדר־היום הציבורי.

בשהחי שנת 1977 פירסם העולם הזה **סידרת כתבות על המתרחש במחוז הצפון של מישטרת ישראל, פרי חקירותיו של כתב** העולם הזה **רינו צרור.**

TV-121EP

- אנטנה טלסקופית VHF/UHF Built-in
  עם אפשרות חיבור לאנטנה מרכזית
- פועלת על חשמל או בטריות
- משקל: 7 ק"ג
- אביזרים אפשריים:
  - אוזניה
  - מחבר למצבר רכב

12" ה-

למבקשים את הטוב ביותר...

מרסום מלניק/רפאל טיראן

תשקיף

האתיופים טובחים בפלאשים

ידיעות שהגיעו באחרונה מאתיופיה, מוסרות על טבח שיטתי המבוצע בבני העדה הפלאשית, הרואים את עצמם כיהודים מצאצאי עשרת־השבטים ומזכת־שבא.

באתיופיה חיים כיום כ־25 אלף פלאשים. חלק ניכר מהם נמלט מאיזורי ההרים שבהם שוכנים כפריהם. שהפכו איזורי קרבות בין צבא הכת השלטת באתיופיה לבין יחידות של מורדים ימניים מצבא הקיסר לשעבר.

הפליטים התרכזו בבירה, אדיס־אבבה, שם הם מתגוללים חסרי־כל ברחובות, כשהם נרדפים על־ידי השילטונות ועל־ידי תושבי העיר גם־יחד. על־פי הידיעות נרצחים מדי יום כחמישה פלאשים ברחובות אדיס־אבבה, מבלי שהשילטונות יפעלו להפסקת מעשי־הרצח.

בני העדה הפלאשית החיים בישראל זועמים על שתיקת המדינה וראשי היהדות העולמית, ומתכוננים לעורר את דעת־הקהל בישראל ובעולם להפסקת הטבח.

התנגדות לבחירת שוראקי כושיא

מיכשול בדרך־צפוי יועדה לגבי מועמדות־ של הפרופסור אנדרי שוראקי למישרת נשיא המדינה.

הפרופסור שוראקי אומנם נחשב כיום כמועמד המועדף ביותר על־ידי ראש־הממשלה מנחם בגין למישרה הרמה, אולם חוגים שונים יתבעו לחקור פרשיה בעברו של הפרופסור, שלדעתם יש בה כדי לפסול אותו כמועמד לכהונת הנשיא.

המדובר הוא בטענות כי הפרופסור, שמיפעדו הספרותי הגדול ביותר הוא תרגום התנ"ך והברית־החדשה לצרפתית, עמד בעבר על סף פרישה מהדת היהודית והצטרפות לנצרות.

הטענה, המוצאת לה עתה מהלכים בחוגים הדתיים, מוכחשת בתקיפות על־ידי הפרופסור ומקורביו. אולם היא עלולה לעורר התנגדות, לבחירתו של שוראקי, בעיקר מצד המפד"ל ואגודת־ישראל, אפילו תוך איום במשבר ממשלתי.

יבקשו חנינה לאשר ידלין

בנימישפחתו של מנכ"ל קיפת־חולים לשעבר, אשר ידלין, המרצה עונש מאסר על נטיית שוחד, עשויים לפנות אל ראש־הממשלה ואל נשיא המדינה בבקשה להעניק לו חנינה מטעמים רפואיים, בדומה לחנינה שהוענקה ליהושע בן־ציון.

בעת ביקור שערכו בנימישפחתו של ידלין בכלא בשבוע שעבר, הם נדהמו לגלות כי הוא מאושפז בבית־חולים. לא ברור מהי המחלה שממנה סובל ידלין, אולם בחוג המישפחה טוענים כי המדובר במחלה קשה, העלולה לסכן את חייו אם ימשיך להיות מאושפז במיסגרת הכלא.

צה"ל מאבטח ההיאחזות בשילה

התמרמרות רבה שוררת בין חיילי המילואים שגוייסו במיוחד כדי לשמור ולאבטח את ההיאחזות „הארכיאולוגית" בשילה. שילה היא ההתנחלות היחידה ביהודה ובשומרון שאנשיה אינם מאבטחים את עצמם ושמחלקה מיוחדת של חיילי מילואים מופקדת על אבטחתה.

כאשר ניסו שילטונות צה"ל להסיר את האבטחה הצבאית משילה וישחרר את חיילי המילואים, הקימו המתנחלים קול זעקה. בגלל הרגישות של הממשלה בנושא זה, הוטבחה לאנשי גוש־אמונים השמירה הצמודה של צה"ל, העולה למשלם המיסים כסכום־עתק.

מתיחות בין חטיבות הליכוד

מתיחות רבה נוצרה באחרונה ביחסים בין ראשי תנועת החרות, כולל ראש־הממשלה ומקורביו לבין ראשי החטיבה הליברלית בליכוד, שימחה ארליך ואריה דולצ'ין.

הליברלים חושדים כי ראשי חרות מקרבים באחרונה כמתכוון כמה מאנשיהם, כמו חשדים משה ניסים ויצחק מודעי, וח"כ פסח גרופר, הידועים בדיעותיהם הקיצוניות, כמטרה לבנות אלטרנטיווה — מילת־תחליף לאופוזיציה — להנהגה הנוכחית במיפלגה הליברלית.

גם ביחסים שבין ראש־הממשלה ושר־האוצר, שימחה ארליך, חל באחרונה צינון רציני. בניגוד למה שהיה מקובל בתקופה הראשונה לכהונת ממשלת הליכוד, אין בגין מרבה עתה לשתף את ארליך בדיונים המצומצמים, גם השיחות האישיות והטלפוניות בין השניים נעשו פחות תכופות ופחות אינטימיות.

בחוגים פנימיים משמיע בגין נימה של ביקורת כלפי אי־הצלחתו של ארליך במישור הכלכלי, הגורמת הידרדרות בתדמית הממשלה.

בקרב עסקני שתי החטיבות האלה בליכוד נשמעות האשמות הדדיות, על הסלמה והקצנה ביחסים המתוחים.

יצומצם היקף המישמר האזרחי

למרות העלייה המשמעותית בגל הפיגועים ומעשי־החבלה, דנים עתה במישרד הפנים והמישטרה בצימצומים משמעותיים בתקציב ובהיקף של המישמר האזרחי.

המטרה היא לקצץ ככל האפשר בתקציב המנופח של המישמר, שאין כל יחס בין יעילותו לבין ההוצאות הכרוכות בהפעלתו, על־מנת להפנות משאבים למישטרה, לצורך הגברת ההחימה בפשיעה.

הקיבוצים ישדרו מ„קול השלום"?

ראשי ברית התנועה הקיבוצית, הכוללת את כל התנועות הקיבוציות במדינה, שוקלים הצעה לרכוש מתחנת־השידור קול השלום של אייבי נתן מיספר שעות־שידור יומיות, כדי להופכן לתחנת־שידור של התנועות הקיבוציות.

התנועה הקיבוצית הגישה לממשלה בקשה להפעלת תחנת־שידור עצמאית. אולם עד שיתקבל רישיון להפעלת תחנה כזו, אם בכלל, עלול לחלוף זמן רב. **משום כך הועלה הרעיון לנצל את תחנתו של אייבי נתן לשידורים ניסיוניים, על־מנת להכין את הצוות ולהכשיר את הקרקע לתחנה העצמאית, לכשתקום.**

שיתוף־פעולה להחזרת יורדים

הקונסוליות הישראליות בארצות־הברית פתחו במיבצע מיוחד להחזרת יורדים לישראל: הן מספקות רשימות מעודכנות של אזרחים ישראליים הרשומים אצלן לשילטונות ההגירה האמריקאים.

לפי בקשת ממשלת ישראל, משווה מישרד־ההגירה האמריקאי את הרשימות הישראליות עם שמות בעלי אשרות בנות־תוקף, והוא נוקט צעדים לגירוש הישראלים הרבים השוהים בארצות־הברית ללא רשות.

סיכויי ההצלחה של „מיבצע" ישראלי־אמריקאי זה קלושים, כמו כל שאר המאמצים החומריים ו„האידיאולוגיים" להחזרת מאות אלפי המהגרים מישראל: הרוב המכריע של הישראלים הרשומים בקונסוליות כבר קיבל תעודות־תושב או אזרחות אמריקאית, אך מרביתם לא טרחו להודיע על כך לשילטונות הישראלים.

הכבדה על כניסת תיירים לישראל

מכסיקו החמירה את הליכי הוצאת אשרות־כניסה לישראלים, כתוצאה מהידוק היחסים בין שתי המדינות. כל המדינות הידידותיות לישראל, המשמשות כיעדים להגירה מישראל, כמו אוסטרליה, ניו־זילנד, קנדה, מכסיקו וונצואלה נתבקשו, שוב, על־ידי ממשלת־ישראל, להכביד על כניסת תושבים ישראליים לשטחן.

קנדה, שהתירה עד לפני זמן קצר כניסתם של ישראלים בעלי אשרות אמריקאיות בנות־תוקף, תובעת עתה מכל ישראלי להצטייד באשרה אפילו אם הוא מבקר בארץ זו למשך שעות אחדות בלבד.

חשש לציתות במחלקת ההונאה במישטרה

קציני המחלקה לחקירות־מעשי־הונאה של מישטרת ישראל, בראשותו של ניצב בנימין זינגר, מוראים נוכח חמובדה שסודות כמוסים של המחלקה, שהם שותפים רק שניים־שלושה קצינים, דוגפים החוצה ומגיעים לידיעת חעיתונות. מאחר שהם משוכנעים כי איש מחם אינו מדליף את המידות, התעורר חשד כי קיים ציתות לקווי הטיפון של המחלקה. כתוצאה מחשש זה נוחגים קציני מחלקת ההונאה באחרונה לנחל את שיחות־הטלפון שהם מבצעים בטפון, או ברחובות, מכדי להוציאות אל ניחות את האיש שעימו הם משוחחים.

ונצואלה מחייבת כל אזרח ישראלי המבקש אשרת־תייר, בתשלום מיוחד עבור מיברק אל מישטרת־הזרים הוונצואלית, ומהגירה את המבקשים כי הטיפול בבקשה יימשך בין שישה שבועות לשישה חודשים.

צפוי פילוג בתנועת המושבים

פעילים אחדים בתנועת־המושבים, שאינם שלמים עם פעילות ראשי התנועה למען פירוק המערך, מתארגנים — במטרה לאיים בפילוג בתנועה ובהקמת תנועת־מושבים נפרדת.

כמידה שאיום זה יהיה ממשי, הוא עשוי למנוע את כוונת הפרישה של ראשי תנועת־המושבים ממיפלגת־העבודה כדי להצטרף לגוש פוליטי חדש בראשותו של משה דיין.

טיסות־חינם לכל החיים לסמנכ"ל

מי שהיה סמנכ"ל אל־על במשך שנה אחת בלבד, רוני פיינשטיין, עוזרו של ראש עיריית ירושלים טדי קולק, קיבל כרטיס לכל החיים מאל־על, לו ולבני מישפחתו, אחרי שעזב את עבודתו בחברה.

כרטיס זה מכטיח לפיינשטיין, לאשתו ולכל אחד מילדיו טיסה שנתית חופשית ב„אל־על" לכל ימי חייהם.

בדרך־כלל נוהגת החברה להעניק כרטיס כזה לכל עובד שלה אחרי ששירת באל־על לפחות 11 שנים. אולם כאמור, פיינשטיין קיבל אותו אחרי שנת־עבודה אחת בלבד.

פתרון טעים לבעית האנרגיה

טעמי

„חתיכת" עלית - חתיכת בריאות!

„אתם יודעים כמה אנרגיה אני מוציא במשחק אחד?
-פעילות ספורטיבית צורכת המון אנרגיה, מה אני עושה? אוכל חטיף שוקולד טעמי! גם טעים וגם יעיל... כל ביס של טעמי זו ממש חתיכת בריאות ומכיל בין השאר: סוכר, אורז קלוי, גלוקוזה, קקאו, אבקת חלב, שמן מוקשה, שקדים ומלח... והאנרגיה חוזרת.

אני מכוליץ בפה מלא:
טוב לי עם טעמי של עלית

מכתבים

חלום ומציאות

בחלומי ראיתי / איש עולה בסולם אשר ראשו בשמיים / והוא כולו אומר־הדר וכבוד ומילים יפות / אחריו או לפניו / (נידמה כי לפניו) / עולה איש אחר / שפכר הפיל אחתו מכמה סולמות / וצר־עק: אחרי! / (הוא, אל תדאגו, ירד בזמן) / לאחרים יתן ליפול / כמו לרמטכ"ל ז"ל).

מימין רץ אלוף־התעלה / זמתאמן ב־„שדות" לעוד חצייה / מדי פעם הוא מקים איזה צריף או חפירה / שקוראים לה לצורך זה התיישבות־חדשה.

מחפירות־מצדה יוצא האיש / בעל ה־מקטרת ושבעת־העקרונות / כשבאמתחתו החלטות הוועדה / שתבדוק ותפלה ב־„מחדל־הבא" / למטה המונים מריעים וצוהלים / כמה אנשים שהיו (כך נידמה) אי־אז שרים / צועקים משהו ומגמגמים / (אם הם לא נוסעים) / ומנסים להסביר להמונים / שמן הסולמות שלהם — כש־ניפלים / השברים פחות כואבים.

והעם ריאים ושומעים ושוכחים / האיש ממשיך לעלות בטלוויזיה ובחדשות / מלווה בדממה־אדישה / המוליכה אותנו בביטחה / אל הנפילה האיומה / שאפשר לתת לה את שם הגבורה — מצדה / או את השם המפורש — מלחמה איומה.

וכשהתעוררתי ראיתי את האיש מן ה־חלום / והוא ראש־ממשלה / ההולך אחריו או לפניו / והוא שר־חוץ מביטחון / ההרצים־השלוחים הם השר־לחקלאות / והסגן לראש־הממשלה / שמכל עקרונו־תיו — נותרה רק השררה / והעם — רואים זמחרישים / הולכים בשקט אל רצח עתידם / ולא מתקוממים.

ובדואר מצאתי מונח את הצו — ל־מילואים.

יגאל וייספר, עין־השופט.

● ● ●

הגנראל הפולני

אחרי שראש־הממשלה מנחם בגין קיבל את פני נשיא מצריים בירושלים, הייתי מוכן להכות על חטא על הדברים שכתבתי במדור פורום, בהעולם הזה, עם כניסת הממשלה החדשה לתפקידה. השנה, חשבתי, נשתנו פני הדברים. למרות השקפת־עולמו ואמונתו, החל מר בגין להבין שהאינטרס העליון של עם ישראל הוא השלום.

אבל מר בגין לא איכזב את מתנכיו. תנועת ז'בוטינסקי נחפרה מתוך ערימת האנאכרוניזמים על־ידי הבוחר הישראלי, אשר לרוב לא היה לו מושג בעד מה ובעד מי הוא מצביע. תלמידו של הוזה הרוויז־יוניזם, המדבר בלשון הכנסיה הקאתולית אל הרוב הפרוטסטנטי בארצות־הברית, מנהיג את ישראל לפי מיטב הבנתו, ללא כל שינוי, מאז ימי פריחתה של התנועה בשנות השלושים, במציאות של פולין בין שתי המלחמות. המציאות של אירופה המזרחית מלפני 50 שנה הועתקה על־ידו לאסיה של שנות השבעים. גנראל הכבוד בצבא הגולה של הקולונלים הפולנים מו־ביל את מדינת־ישראל לקראת אותה שואה אשר הקולונלים הפולנים הובילו אליה את פולין ב־1939.

יוחנן אדלר, ניו־יורק

● ● ●

הצעה לוועדת שימרון

עכשיו יש צורך דחוף שוועדת שימרון תעשה סוף־סוף סדר גם במישטרה הצב־אית, בבתי־הסוהר הצבאיים ובבתי־הדין הצבאיים. המצב שם דורש חקירה יסודית, ומהר מאוד.

ס.ג. טיבריינסקי, ירושלים

● ● ●

שופטים תשים לך

צחוק הם עושים מאיתנו חברי־הכנסת הנכבדים שהתכנסו לדון, כמו בחלם, שיב־עה ימים ושיבעה לילות, בהעלאת שכר־השופטים. תחילה הם הסכימו לעיקרון שיש להעלות את משכורות השופטים ב־שיעור ניכר, ואף בישרו זאת בראש חו־צות. אבל אחר־כך הגיעו ברוב חוכמתם למסקנה, שאם יראו אחרים מה ניתן ל־שופטים יתבעו אף הם העלאה במשכור־תם. ואז החליטו „הבה נתחכמה לו," לעם ישראל. החליטו להעלות את משכורות השופטים רטרואקטיבית, כשהעלאה תחול מחודש אפריל הקרוב.

אז מה החוכמה? אם כל עם ישראל יודע שהשופטים יקבלו העלאה של 70% רטרו־אקטיבית מחודש דצמבר 1977, מה יניע אותם לשתוק ולא לתבוע תוספות גם הם?

נפלאה ממני בינתם של חברי־הכנסת, או אולי טמון בכך מילכוד שאין אנו, האזרחים הפשוטים, מסוגלים לרדת ל־פישרו? !

יוסף דנון, בת־ים

ועדת שימרון תבעה להחמיר בעונשים ואף ייעצה להקציב את המשאבים הדרו־שים ללחימה בפשע וליעול בתי־המיש־

פט. מה הפלא שהשופטים תובעים את חל־קם במלחמה בפשע? כנראה שעונשים חמורים יותר, מצריכים מאמצים נפשיים קשים יותר מצד השופטים. ועל כך יש לשלם.

אליהו עמיאל, תל־אביב

„אל תדון את חברך עד שתגיע למקו־מו," אמר הלל הזקן. כשרואים שופטינו כמה מרוויחים העבריינים המובאים אליהם למישפט, הם מגיעים למסקנה דומה. הם מסרבים לדון את הנאשמים עד שלא ישימו גם אותם במקומם — מבחינת רמת ההכנסות.

ניסן ח., ירושלים

● ● ●

בימי שפוט השופטים

ממשלת הליכוד, שרבים מאיתנו — ובעיקר אנשי המצוקה — שמו בה את כל מאווייהם, מזכירה את הפסוק „ויהיה בימי שפוט השופטים, ואיש הישר בעיניו יעשה". ממשלת המערך לא היתה אומנם טלית שכולה תכלת, היו בתקופתה בעיות רבות ומציקות, אולם אנו עדים שמזה שמונה חודשים הפכה הארץ לתהו ובוהו.

שרינו עסוקים ב„עשיית השלום" ולשם כך הם נעדרים על פמליותיהם שבועות ארוכים מהארץ, והפקידות הזוטרה שולטת בכיפה והמשרדים ריקים. אין עם מי לדבר. ראש־הממשלה מכריז דברים שאותם הוא נאלץ לסתור כעבור יומיים. קרננו בחו"ל ירדה פלאים, והגענו לעימות קשה עם ידידתנו היחידה עלי אדמות — ארצות־הברית.

ניתנה לנו הזדמנות בלתי חוזרת לכונן שלום במזרח־התיכון והדבר הוא אך ורק בידינו. אם נחמיצה, חס וחלילה, בגלל שעל פה ושעל שם, נצטער על כך מאוד.

מאשה פורמן, גבעתיים

● ● ●

המישרד לא חוסל

בשם מרשי, עו"ד אליהו קידר ולפי המידע שנמסר לי מפיו, הנני לפנות אלי־כם כדלקמן:

בעיתונכם (העולם הזה 2107) הופיעה כתבה בהתימת מר יגאל לביב תחת הכו־תרת „תרגיל ההונאה הגדול ביותר של ישראלים בדרום־אפריקה" ו„העוקץ הישר־ראלי", כשבמרכזה מופיעה תמונת מרשי ומתחת לתמונה הכותרת „יועץ" בצירוף מלות התסבר: „עורך־הדין אליהו קידר שנסע לדרום־אפריקה עם מוציאי הכסף.

(המשך בעמוד 8)

אתה נמצא בתחילתה של תקופה בת שישה שבועות, שבה עשוי לחול מיפנה ביחסים שבינך לבין קבוצת אנשים הממונים עליך, או אחראים למעשיך. יהיו אלה מעסיקיך, או מוריך, במקרה ש־אתה לומד. בעזרת מאמץ כנה ורצון טוב, תמצא הזדמנות להוכיח את עצמך ולזכות בהערכה רבה.

* * *

אתה עלול השבוע להי־תקל בקשיים מכניים, ו־לשגות באי־אילו נקו־דות מישניות בחשי־בו־תן, אך אם תחליט סוף־סוף לקחת את העניינים לידיים, לא יעמדו כל אלה בדרכך אל ההצ־לחה. את הפירות הרא־שונים תוכל לקצור כבר בסוף שבוע זה. בת שור — את כל כך מפחדת להסתבך, ומחמיצה הזדמנות פז.

* * *

אם ניחנת בסבלנות, חוש הומור ועצבים חזקים, תהיה זקוק להם מאד בימים ה־קרובים. מישהו ה־מקנא בך מסיבות הידועות רק לשניכם, יעשה כמיטב יכולתו וגם יצליח במידת־מה להפיץ עליך שמועות ולהבאיש את ריחך במקומות חשובים. סיכויים טובים במישור הרומנטי.

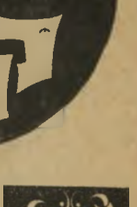

אתה נמצא בתקופה בה מאיר לך המזל פנים ב־כל הנוגע לבית ולמיש־פחה. קשרים נפשיים מתהדקים והולכים בינך לבין נערה שהופיעה לא מזמן באופק חייך, והם יזכו לאישור נלהב מצד המשפחה, הקרובים וה־ידידים. הרבה לארח אנשים בביתך, ואל תחמיץ שום הזדמנות לעריכת מסיבה לחוג מכריך. זה ישתלם.

* * *

נכון שיש אירוניה מסויימת בעובדה ש־ההצלחה באה כשלא זקוקים לה, ושעכשיו, כשאתה מאושר מאד ביחסיך עם בת זוגך, כולן לפתע רודפות אח־ריך. יש בכך הגיון מסויים, כי אנשים מחפשים את חברתם של חבריהם המאושרים, בתקווה ש־חלק מהאושר הזה ידבק גם בהם.

* * *

אם אתה חושב על בי־לוי חופשה קצרה ב־עתיד הקרוב, זה הזמן המתאים לתכנן את ה־פרטים באופן מעשי. מוטב שתצא לחופשה זו בחברת קבוצת אנשים מצומצמת, ותניח להם את מלאכת התיכנון ו־קביעת התאריך. מיכתב רשמי שאתה עלול לקבל בסוף השבוע, יג־רום לך אי־נעימות מבחינה כספית מיידית.

השבוע תמצא את עצמך מבחינה אינ־טלקטואלית בפני עולם חדש ומרתק, שעד כה ידעת על קיו־מו אלא רק מקריאה בספרים. כושר החשי־בה שלך, האינטואי־ציה והצמאון לכבוש דעת, נמצאים אצלך בשיאם. אתה חש ב־התעוררותו של דחף פנימי ללמוד, ליצור, להעלות על הכתב את רגשותיך. כל זה גורם לך לסיפוק אישי עצום, ומאפשר לך לזקוף את קומתך ברבים ולהתעלות.

* * *

בת קשת — בני המין החזק נמשכים אלייך ומקדישים לך את מלוא תשומת־הלב, מ־אחר שהסכסכ־אפיל שלך מחזק בימים אלה ב־מידה רבה. כאשר תש־תחררי משיכרון הצלחה טוב תעשי אם תתחילי להרהר איך לנצל את ה־התפתחות החדשה לטי־פור עתידך, והעיקר — אל תזניחי בשום אופן ידידים ותיקים או מחז־רים; הקדישי להם הר־בה תשומת־לב וחביבות. בן קשת — היזהר השבוע מסיכונים — בייחוד בשטח העסקי.

* * *

אתה זקוק למשענת רצינית בדמות חיי משפחה יציבים ומאושרים, ככלות הכל הם מישקל הנגד ה־יחיד לסערה הנפשית העוברת עליך בהת־יחסותך לגורמים קי־צוניים. זכור רק כי המצב כלפי פנים לא יוכל להיות יציב ו־מאושר לאורך ימים, אם לא תדע לאתר את מקור עצבנותך ול־התגבר על עצמך ב־עתיד הקרוב. אדם קרוב אליך יגלה כל־פיך הבנה ויעזור לך להתגבר על קשייך.

* * *

יחסים רומנטיים אינטימיים עשויים להא־פיל השבוע על כל התרחשות אחרת בחייך. אם אתה חושב שהגיע הזמן להתייחס ברצינות רבה יותר לעתידך, ולק־שור את עצמך לחיי־מישפחה, זה השבוע ה־מתאים לעשות זאת. אל תמתין רגע נוסף. טוב ליבך עלול להיות לרועץ. השתדל להר־גיע את עצביך המתו־חים בשבוע זה. בידור לא יזיק לך, למרות ההוצאה הכספית ה־גדולה. השבוע כדאי לשמור על הבריאות.

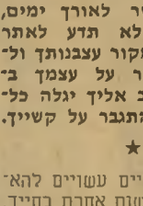

* * *

אם תעמוד השבוע בפני בעייה מביכה ה־קשורה בבירור מיש־פטי, הסדרת עניין רשמי, או מגע בלתי צפוי עם הרשות, מו־טב שלא תדחה את הטיפול בעניין, התחל בכך מייד, בסיועו של אדם המתמצא בסבך עניינים זה. אדם כזה עלול להבהיר לך שמצבך אינו מזהיר כפי שדימית, וכי תעבור תקופה ממושכת של מתח ואי־נעימות עד שהעניינים יסתדרו. ידידך הרבה יותר פיקח ממה שאתה סבור.

"יש לי הרגשה טובה שהם דואגים לי."

מדברי נוסע

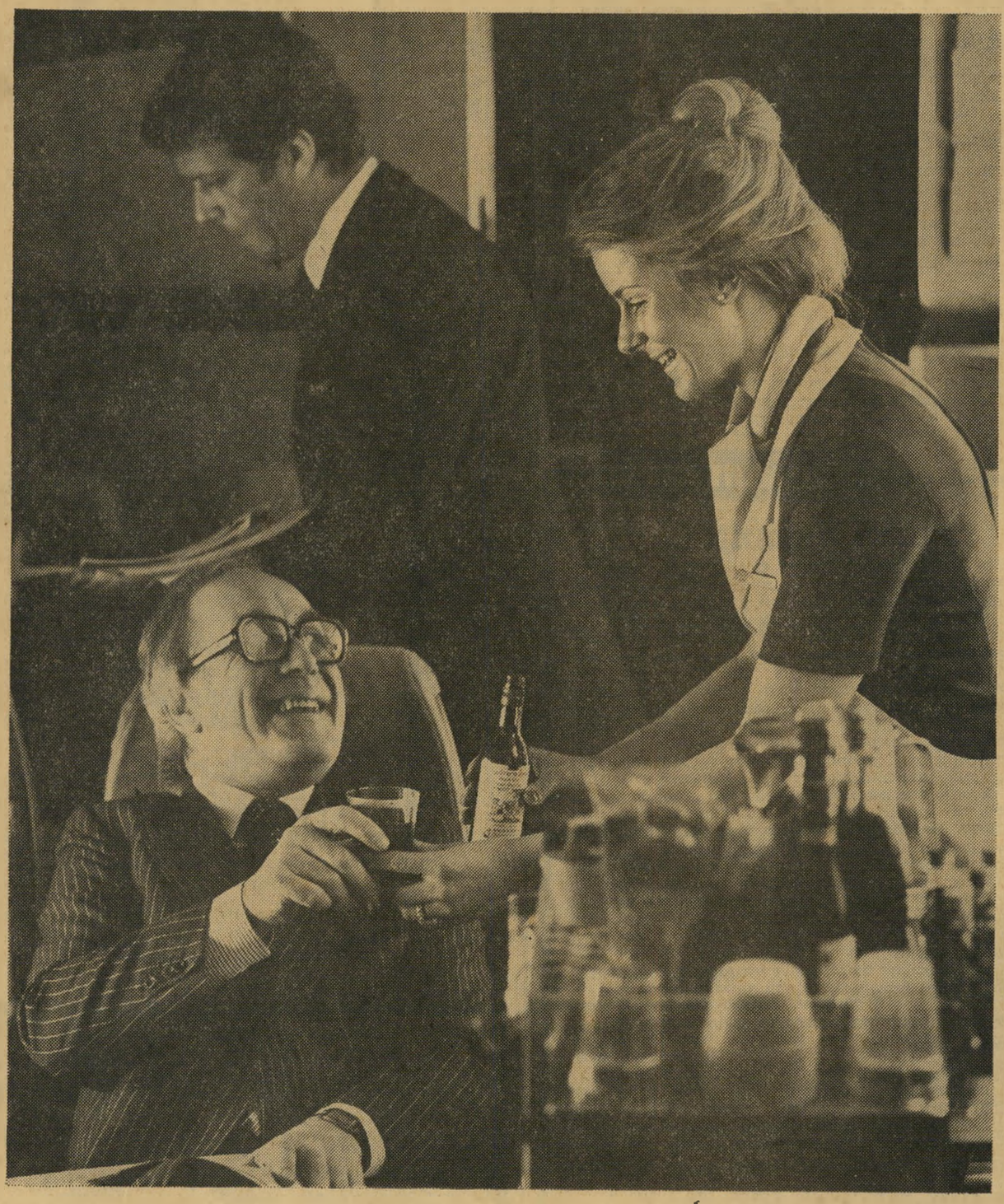

ברור שאנו דואגים לך.
הגידול המתמיד במספר הנוסעים שוב ושוב בלופטהנזה הוא ההוכחה הטובה ביותר שדאגתנו ומאמצינו לשרת אותך נאמנה מוערכים כראוי.

Lufthansa

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

לפני כמה שבועות עזב את הארץ, והעתיק את פעולתו לארה"ב, פתח משרד בניו־יורק. בין הגירסאות שהועלו לגבי עזיבתו הועלתה הגירסה כי הסתבך עם העולם התחתון".

בגוף הכתבה באותו גיליון נאמרו בין היתר הדברים הבאים: „כאשר נודע הדבר

עו"ד אליהו קידר
לא היתה הסתבכות

לורדי הוא הלך לשמעון לברר מה קרה, ואז התברר לו כי שמעון ויוסף יצאו בעצמם ליוהנסבורג ביולי 1976, יחד עם עורך־הדין אליהו קידר..."

בגיליון 2106 הופיעה במדור „דף תשקיף" תחת הכותרת „עורכי־דין נודעים ירדו מהארץ" הידיעה הבאה: „בחוגי עורכי־הדין פשטו באחרונה ידיעות שוות רות באשר למניעי הירידה מהארץ של שני עורכי־דין ידועים, בעלי מישרדים מבוססים, שהתמחו במיוחד בתחום המישפטים הפליליים. השניים מכרו את דירותיהם ואת כל רכושם, ועזבו את הארץ עם מישפחותיהם.

„על פי אחת הגירסות נאלצו השניים לברוח מהארץ בגלל איומי אנשי העולם־התחתון, שחלק מהם היו לקוחותיהם ולא יכלו לעמוד בהתחייבותם לשלם לפרקליטיהם את דמי־ההגנה הגבוהים שאלה תבעו מהם. גירסה אחרת טוענת כי לפחות אחד משני עורכי־הדין היה מעורב בפעילות פלילית של לקוחותיו, וחשש פן הדבר יתגלה."

הפירסום האמור בשני הגיליונות הנ"ל, מהווה הבאשת שמו של מרשי, בניגוד לחוק איסור לשון הרע תשכ"ה—1965 מה עוד שאין בפירסומים הנ"ל משום אמת.

מרשי לא חיסל את מישרדו בארץ, המישרד ממשיך להתנהל כאן ובאותה כתובת, ונותן שירות ללקוחותיו תוך קשר קבוע ומתמיד עם מרשי. כמו כן לא חיסל מרשי את דירתו, וכל האמור בנושא חיסול הרכוש והבריחה כביכול לחו"ל, לרבות יחוס הסתבכות עם העולם־התחתון ופתיחת מישרד עורך־דין בארצות־הברית — בשקר יסודם. כמו כן כל האמור בגיליונכם 2107 בדבר נסיעת עורך־דין קידר בחודש יולי 1976 לדרום־אפריקה וקישורו למעשים פליליים בדרום־אפריקה, כנקוב בגיליון האמור, הינו שקר מוחלט מאחר שבחודש יולי 1976 שהה מרשי כל החודש ברציפות בישראל וכן מחמת שלא היה קשור לשום מעשה פלילי.

מרשי נמצא בשנת שבתון במדינת קלי־

(המשך בעמוד 10)

שיחת הסאחבק

המומחה התורכי

בסוף שנת 1976 חשדנו כי עומד להתבצע נסיון לרצוח את רבין. מי זה „חשדנו" — אסור לי לגלות, אך סאחבק מוכן לספר כי החשוד היה אזרח תורכי, ששהה בארץ כתייר ונתגלה כסוכן בכיר בשרות־הביטחון המצרי.

השבוע פגשתי שנית את התורכי בירושלים, אך לפני שאני מספר על הפגישה הנוכחית סאחבק חייב לכם דיווח על מה שקרה ב־1976.

לאחר שבועיים של מעקב צולם התורכי כשהוא משלשל מיכתב לתיבת הדואר שעל־יד „המשביר" בירושלים. תוך פחות משעה היה תצלום של המיכתב בידינו. המיכתב, שהיה כתוב בצופן, נשלח לתיבת־דואר בלוכסמבורג, הידועה כשייכת לשגרירות המצרית במקום. לאחר ששברנו את הצופן קראנו את הדברים הבאים:

„כבוד הנשיא, מוחמד אנוואר אל־סאדאת. זה עתה סיימתי את השלי־חות הדיסקרטית לירושלים, אליה יצאתי על־פי מצוותך, ואמחר לאשיבך דבר בעניין אותו יצחק רבין, עליו ביקשת את חוות דעתי המיקצועית.

„כבוד הנשיא, רבין הוא יבש אמיתי. לא תוכל לעורר אותו לצחוק בדברי שנינה — כי בדיחות אינו מבין. אף אחרי נאומים ודברי מליצה אינו להוט. על אהבה אי־אפשר בכלל לדבר איתו. הוא מסמיק ומשיב באנליזות.

„מגע הגוף אינו חביב עליו. כשנוגעים בידו באקראי הוא קופץ בבהלה ומושך אותה. על חיבוקים, כבוד הנשיא, אין בכלל מה לדבר. אתה תשים לו יד על הכתף, כמנהג החברים, והוא יוריד לך את היד.

„אם תקרוץ לו בעינך ותרמוז כי אתה חפץ לסור אליו, הוא ישים עצמו כלא מבין ויתבייש להזמין אותך. לא תוכל גם לפתותו בהצעה לביקור אצלך, ואין שום סיכוי שיתן משהו תמורת בילוי של לילה בקאהיר.

„חמור מכל, כבוד הנשיא, חתונה לא תצא לך מזה! הבחור אינו שומר מסורת ומחלל שבת בפרהסיה. הוא לעולם לא יבין אהבתך לאדמה קדושה.

„על כן אסכם ואומר כמו שאומרים עמיתי המודרניסטים: כימיה לא תיווצר ביניכם. שלך בהערצה, מוסטפה."

תוכן המיכתב הועבר אז לחלונות הגבוהים ביותר ומי שעדיין זוכר את התקופה, לא ישכח כיצד לפתע החל רבין לספר בדיחות לא מצחיקות וללטף ילדים קטנים.

השבוע, כאמור, פגשתי שנית את מוסטפה בירושלים. הוא ישב אצל חמיד, בשער הפרחים, ונראה מופתע מאוד כשסאחבק הציג את עצמו וחזר בפניו על מעשיו בארצנו בביקורו הקודם. התעניינתי לדעת אם ביקורו הנוכחי הוא לצורך מתן חוות דעת מיקצועית על בגין.

— אל תזכיר לי את בגין! — אמר מוסטפה בכעס — כמעט תלו אותי בגללו!

— מה קרה?

— כשבגין עלה לשילטון נתבקשתי על־ידי הבוס למסור עליו דו"ח. ישבתי שלושה חודשים וצפיתי בסרטי טלוויזיה בהשתתפות בגין. האיש עשה עלי רושם כביר. בשלושים תצלומי פגישות ספרתי מאה ועשרים נשיקות. ויש לו סיגנון, למנחם. שמת לב פעם להיכן הוא תוחב את ידיו כשהוא מנשק? המלצתי לפתוח ביוזמת שלום.

— ועכשיו אתה מצטער על כך?

— עכשיו אני יודע — ליטף מוסטפה את שפמו — כי הפולנים הם חארמנים גדולים, אבל לא נותנים.

— לשם מה, אם כן, ביקורך הנוכחי אצלנו?

— מסיבות אישיות — אמר מוסטפה, נחן אלי ולחש באוזני — הראיס מאוהב לגמרי! יש לי כאן מיכתב אהבה סודי ממנו. אתה מוכרח לסדר לי פגישה חשאית דחופה עם עייזר!

יואיר כספי

כרטום אבות

כמה פעמים נסית להפטר מהם— ולא הצלחת??

אנחנו נחסל את הז'וקים!
נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה להשמדת הז'וקים
לאחר חיטוי שלנו (שאורך כ־½ שעה) את מקבלת תעודת אחריות לשנה. לא יהיו יותר ז'וקים בביתך!
ר"ג, מודיעין 18, טל. 6-5-790114 ● אילת: טל. 059-3012
היתר משי הבריאות: 21, רשי עסק 481/75.
אחוזת עמיחי הדברת מזיקים

ציונות של ציניות

אילו עסקו משתתפי הקונגרס הציוני הכ"ט בתכנים ועקרונות מוסריים באותה דבקות בה נלחמו על נתחים מעוגת הכבוד והשררה — אולי היה נמנע מתן סטירת לחי עצמית נוספת לציונות, וייתכן שזו היתה מצליחה לחרוג מן המרכאות בהן נכבלה מזה דור.

שני אירועים הקשורים בקונגרס מצביעים, אולי יותר מכל, על פשיטת הרגל הפוקדת את התנועה הציונית, ובשניהם הצדקנות והצביעות מכסות ערווה רעיונית ומוסרית.

הראשון קשור בחנינה שבה תורץ מינויו של מנכ"ל חדש לסוכנות היהודית, למרות שנתגלה כי הורשע בעת מלחמת השיחרור באשמת רצח כפריים ערביים שניכנעו לכוחות צה"ל. אמת היא שהמנכ"ל, שמואל להיס, חונן בידי הנשיא דאז, יצחק בן־צבי, ופשעו נמחק מכל הרשומות. פורמאלית צודק איפוא מר דולצ'ין שהגן על מנכ"לו, בקובעו כי החנינה מחקה את העבירה מכל וכל. זאת ועוד. מוצדקת גם קביעתו שהמנכ"ל החדש הצטיין בביצוע תפקידיו השונים בסוכנות היהודית. מאחר שאני מכיר את המנכ"ל החדש מתקופת עבודתו בניו־יורק, אני יכול להצטרף ולהוסיף על השבחים שנחלקו לו על יעילותו בעבודתו ומסיריותו לה.

הבעייה היא שאין די בקביעה העובדתית שמר להיס הצטיין בעבודתו בסוכנות, וגם ראיית החנינה כמחיקה טוטאלית של העבירה החמורה אין בה די. שכן החנינה מבטלת את ציון העבירה ברשומות הפורמאליות, אולם אין בה כדי למחוק את המשמעות המוסרית והמצ־פונית שבמעשה הרצח. סבורני איפוא שהצבת המנכ"ל החדש בחלון הראווה הציונית מטילה כתם בל יימחה על ערכיותה ומוסריותה של הציונות.

אירוע שני קשור בתביעה לשלול סיוע הומאני מיהודי רוסיה שאינם מבקשים להשתקע בישראל, אלא לבנות חייהם מחדש בארץ זרה. תביעה זו משמעותה הפקרתם של יהודים שכל חטאם הוא בהיעדר רצונם לעלות לישראל. ושקה שלא לתמוה אם הציונות היא מכשיר לעידוד עליית יהודים לישראל — או לכפיית עלייה.

■ ■ ■

כל התומך בהטלת סנקציה על פליט יהודי המסרב לעלות לישראל שומט את הקרקע מתחת להנחה שמדי־נת ישראל הוקמה כדי לשמש פתרון למצוקת העם היהודי, וקובע שהעם היהודי קיים כדי לשמש פתרון למצוקה של מדינת ישראל.

תמציתה של היהדות אינה העלייה לישראל. תמ־ציתה של היהדות בערכים ההומאניים שביסודה. מדי־נת ישראל, אף שהינה בחזקת עולם ומלואו לנו — לתושביה — הינה סמל ואמצעי במאבק להצלת יהו־דים. עם זאת אין יהודי שאינו רואה בישראל האמ־צעי להצלתו בבחינת שולל יהדותו, או מבטל את חובת הערבות ההדדית שהיא ממאפייני היהדות. הנסיון להעניש יהודי הבוחר לקיים יהדותו מחוץ לישראל הינה כפירה ביהדות וממילא הצגת סימן שאלה לגבי מהותה של הציונות.

דומה שבשני אירועים אלה באה לידי ביטוי התכונה הבולטת ביותר שפגעה ביהדות ובישראל בכללה, והיא האטימות. הפראגמאטיזם לשמו הוביל לציניות שבהס־תמכות על פורמאליזם יבש, ופריטתם של ערכים הומא־ניים וחזון שיחרור למאבק על מאחזי שררה וכיבודים. העסקנים ימשיכו מן הסתם גם בעתיד לדבר במליצות שדופות בפומבי ולריב בחדרי חדרים על תיקים ותפ־קידים, אך הציונות תמשיך להיחנק במרכאותיה.

ד"ר יריב בן־אליעזר *, ת"א

* ד"ר יריב בן־אליעזר הוא נכדו של דויד בן־גוריון.

לשנות את המערכת!

כל מי שקרא לאחרונה את תביעות השכר של שופ־טי ישראל, או לפחות של נציגותם, לא יכול היה שלא לתמוה הן על הנוסח המעין־אולטימטיבי והן על עצם ההעזה שבנוסח הדרישה; נכון אומנם שהמדובר בקבוצת עובדים קטנה מאד יחסית, שהכל חרדים לכבודה, אבל השאלה היא האם גם השופטים עצמם חרדים לכבודם הם. או שמא צריך בכלל להציג את השאלה אחרת, תוך ניצול הזדמנות־פז זו, שהשופטים עצמם זימנו לציבור: האם לא הגיעה השעה לרענן מעט גם מערכת זו, שאת מתכוונתה ירשנו לפני שלושים שנה מהשילטון הבריטי.

לאחר מילחמת יום הכיפורים נאלצנו, לצערנו, לש־חוט כמה וכמה פרות קדושות, שבקדושתן איש כמעט ולא פיקפק עד לשעה שתיים בצהריים ביום ה־6 באוק־טובר 1973. אבל מאז, כמו רוח חדשה עברה חלפה לה על פני כל הארץ ושוב אין איש במדינתנו המוכן לקדש מוסד או גוף בלשהו בעיניים עצומות. וטוב שכך הוא. הכל נתון לביקורת ציבורית — באמצעות כלי־התיקשורת למיניהם — צמודה ומדוקדקת. שוב אין עוד מערכת הנמצאת מעל ומעבר לרשותו של הציבור לבקרה ולבדקה השכם והערב. גם לא מערכת הביטחון, שמאז ראשית ימיה של המדינה היתה אסורה בהצצה.

רק מערכת המישפט של מדינת ישראל נשארה בקיפ־אונה. איש אינו מפקפק בטיבה וביכולתה לתפקד כהלכה במדינה מודרנית. איש אינו מבקר את דרך מינויים של השופטים, ואין גוף או מוסד המוסמך לבקר את עצם פעולתה של מערכת זו. שהרי זו מערכת המבקרת את עצמה, מכוח החוק, ואילו הדרגה העליונה, בית־המישפט העליון, פטורה כליל מכל ביקורת שהיא.

וזה מוזר ביותר, אם להשתמש בלשון המעטה. אין איש, כמובן, המפקפק בטוהר מידותיהם של המכהנים בהיכלות המישפט שלנו. אבל השאלה הראשונית היא, האם רשאי הציבור לסמוך על מערכת זו בעיניים עצו־מות, מבלי שתופעלנה גם לגביה מערכות הבקרה הצי־בוריות המקובלות כיום, כאמור, לגבי כל מערכת אחרת במדינת ישראל. על זאת, דומה, צריך להשיב בשלילה מוחלטת. ובעיקר נוכח העובדה ששיטת המינויים של שופטי ישראל היא שיטה גרועה — ומה שיותר חשוב: השיטה פועלת הרחק מעינו הצופייה של הציבור. מה שנעשה בחדרי־החדרים של ועדת המינויים חסוי לחלו־טין ועל הציבור הישראלי לקבל, לראות ולקדש כל מינוי, מבלי שתהיה לו כל אפשרות שהיא לעמוד על טיבו של המתמנה, על כישוריו, על יכולתו לשאת בנטל האחריות הכבדה ביותר במשך עשרות השנים, שבהן יכהן במישרתו זו.

הרי גלוי וידוע הוא ששופט כזה, הזוכה במישרתו הרמה מכוח המלצתה של ועדת המינויים, עשוי, או עלול לחרוץ גורלות של אלפי אזרחים, לשבט או לחסד, במשך שנות כהונתו. השאל אי פעם את עצמו הציבור מהו המכניזם המוביל להמלכת — בפירוש כך — אותם שופטים, אשר בידיהם אצור כוח אדיר, שאין כמותו באף מערכת ממלכתית אחרת במדינתנו.

מהי בעצם יכולתו של הציבור לבקר את דרך מי־נויים של שופטי ישראל — שהיא, כידוע, מודרכת בידי מוקדי הכוח הפוליטי במדינה — או את דרך פעולתם, בהפעילם את מרותם הניתנת להם מכוח החוק על המו־ני בית ישראל. הרי זה כמעט מצחיק: זו הרי מערכת שמבקרת את עצמה.

עתה, משמבקשים לעצמם שופטי ישראל משכורות־על, שאינן מקובלות אף לא בסקטור אחד של מערכת המשק הישראלי, מותר כבר לשאול בגלוי: מדוע? מהי השררה הזו שאתם נוטלים לעצמכם?

נטען, ששופטי ישראל צריכים להיות פטורים מדא־גות פרנסה — ועל כן מן הראוי שייהנו מדרגת שכר כה גבוהה. פן, חלילה, יתפתו שלא למלא את תפקידם כהלכה, או רחמנא ליצלן, כדי שלא יקנאו בפרקליטים המופיעים בפניהם.

אלה טענות סרק. הרי כל פקיד ציבור, המחזיק בידו מטבע תפקידו בכוח רב ביותר, עשוי לטעון טענה דו־מה. מדוע שלאותו פקיד ציבור, שבהינף קולמוס אחד יכול לאשר הלוואה של מיליונים לתעשיין היושב מולו, לא יעלו את המשכורת באופן פרופורציונאלי להכנסתו של הנזקק לשירותיו? ובכלל, מן המפורסמות הוא בעו־לם המערבי, שמי ששואף להחזיק במישרה ציבורית, שכבוד וחשיבות כרוכים בה, אינו יכול לקבל את אותו שכר שמקבלים אחרים, מקבילים לו, ב„שוק הפרטי".

ובכן מהי, איפוא, דרישה אולטימטיבית זו, הנת־מכת לפי השמועה בידי השר הממונה? נטען, שהעלאת שכר קיצונית זו תדרבן „כוחות מעולים" להגיש את מועמדותם. גם זו טענת־שטות, שהרבה דמגוגיה בצידה: שהרי ידוע, שטובי המישפטנים בארץ, לפחות התיאורטי־קאים שבהם, נמצאים „מאחרי הקתדרות". ואיש מהם אינו תובע לעצמו שכר־על כשם שמבקשים לעצמם שופ־טי ישראל, שרבים מהם — ואולי רבים מדי — נתמנו למישרתם הרמה על פי אותה שיטה ידועה, שכבר זכתה לגינוי בכל מערכת אחרת של מדינתנו: שיטת שמור־לי־ואשמור־לך.

אולי באמת הגיעה השעה — שעת כושר נדירה, שאי־נה כרוכה דווקא במחדל איום ונורא — לשנות את הדברים גם במערכת המישפט של מדינת ישראל?

חיים משגב, תל־אביב

בית־החה של ירח פברואר

„פורנוגראפיה היא עניין של גיאוגרפיה," אמר גי־בורו של המחזה המפורסם „בית התה של ירח או־גוסט", שהוצג על בימת התיאטרון הלאומי „הבימה", שהציג יותר מפעם אחת גם את „הסוחר מוונציה" של ויליאם שקספיר, מבלי שכונה „תיאטרון אנטישמי!" תואר שהיה מוכתר בו אילו היה מציג את מחזותיו בערבית ובקאהיר.

שיילוק במצריים — השמצה אנטישמית; „הסוחר מוונציה", ב„הבימה" — מחזה קלאסי. עיתונות ישרא־לית — כלי ביטוי חופשי של דעת הקהל הישראלית; עיתונות מצרית — מכשיר תעמולה שחצני, גזעני, נאצי, של הנשיא המצרי.

ועידת הנשיאים האמריקאית והלובי האמריקאי־יהודי בוושינגטון — מכשירים לגיטימיים לתמיכה במדי־ניות החוץ של ממשלת ישראל, שלה ימין המרכז או ה„שמאל"; מיכתב גלוי של נשיא מצריים לעיתון אמ־ריקאי במיאמי — התערבות שחצנית בענייניהם הפני־מיים של אזרחים אמריקאים בני הדת היהודית.

■ ■ ■

בית־המישפט העליון של מדינת אילינוי בארצות־הברית קבע, שתהלוכה נאצית עם דיגלי צלב־הקרס, מהווה „ביטוי לחופש הדיבור" אפילו כשהיא נערכת בפרבר שרוב תושביו הם יהודים ניצולי הג'נוסייד הנא־צי — ועידת הנשיאים הפיקטיווית של האירגונים הפיקטיוויים של יהודי ארצות־הברית, אינה עוסקת בנושא „חסר ערך" כזה, כשהיא מקדישה את כל זמנה לתעמולה הרישמית של ממשלת בגין—ידין—שרון, ולהצ־דקת מעשי הנישול וההתנחלות בשטחים הכבושים.

לעומת זאת, מצא אירגון „בני ברית" (שסניפו בישי־ראל, מנע את קיומה של האזכרה לסעיד חמאמי ז"ל), זמן למכביר כדי להזהיר את השחקן הנודע ברט לנקאסטר... מפני מתן חסות לסרט אנטי־נאצי שעסק במיפלגה הנאצית של קליפורניה. הסיבה למחאת האיר־גון: „חסותו של לנקאסטר מעניקה חשיבות למיפלגה הנאצית הבלתי־חשובה."

רוב החברות האמריקאיות הגדולות, הבנקים הענ־

(המשך בעמוד 42)

אלכס מסים, ניו־יורק

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

פורניה שבארצות־הברית, ועוסק בלימודים ובתום תקופת לימודיו בדעתו לשוב ארצה ולהמשיך את עבודתו כעורך־דין.

עו"ד עמוס נצר, תל־אביב

● לשם מניעת אי־הבנה מובהר בזאת כי הפרטים שנכללו בידיעה שפורסמה ב־„דף תשקיף" (**העולם הזה** 2106) לא הת־יחסו בשום צורה אל עורך־הדין קידר, ולא התכוונו אליו.

● ● ●

„הפטשי והפטש"

אולי ידונו בכנסת השנה בהצעת־חוק לתיקון הטלוויזיה, במלאת מאה שנה לסידרת האחים. די! מספיק!

גם אני התלהבתי בשנת 1900 מהתוכנית, ואף קראתי לבני בכורי רונן שוויל־המונד. החלפתי פוסטרים עם שאר שחקני הסידרה. אבל פעם לא הדלקתי — בטעות — את הטלוויזיה בשעה שמונה ביום הרביעי ובריאן המונד נכנס לחדרי בסכין שלופה. איך מצליחים השחקנים האלה להגיע כל שבוע למזרח־התיכון ולהיכנס

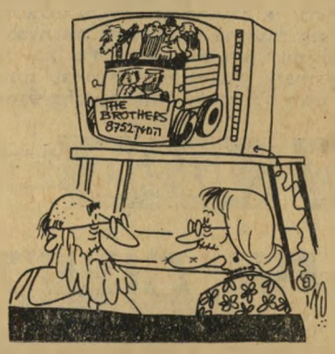

למכשירים שלנו בדיוק מתימטי (מבלי ש־שום שביתת־מטוסים תשפיע עליהם)?

יש לי הצעה מה לעשות עם כל האחים: לקחת את בריאן לאחד הקיבוצים, שם יוכל למצוא אלפי מתנדבות בשם אן, כשם אשתו המנוחה; את אם האחים לשלוח לסידרת המתח „הפטשי והפטש", שתהיה שם בלשית בפנסיה; את אדוארד ואשתו אפשר לשלוח להתנחלות בשילה, ודייוויד בטח יוכל להסתדר בארץ כנהג־מונית.

אילה פנשושה־שוויזי, נתיב הל"ה

● ● ●

היידה ג'אפא!

לא רק על תיבות התפוזים והתפוזים עצמם מוטבע השם ג'אפא, כמו שכתבתם (העולם הזה 2111). גם על חולצות האימון של כדורגלני מכבי יפו (עימן גם הופיעו במיפעל האינטרטוטו) מפיע השם ג'אפא ולא יפו.

יצחק שביט, נתניה

● ● ●

למען מה היתה השביתה?

אחרי שביתת בתי־הקולנוע כולנו חשבנו שמחירי הכרטיסים יירדו, או שבעלי בתי־הקולנוע יתנו לפחות משהו בתמורה ל־קהל. אך המצב שונה. במקום להוריד את המחירים — העלו אותם.

כל בעלי בתי־הקולנוע טענו כי שיעור המבקרים ירד בכ־50% — וזה היה לפני השביתה, כאשר מחיר הכרטיס היה 20—15 ל"י. האם אחרי השביתה, כאשר עלה מחיר הכרטיס, עלה מספר המבקרים?

האם שביתת בעלי בתי־הקולנוע היתה למען הוזלת המחירים או לשם ייקורם? האם רצו בעלי בתי־הקולנוע לא לשלם מס־עינוגים כדי שיוכלו לשלשל אותו אל תוך כיסיהם, בתוספת להעלאת ה־מחיר?

מוחמד קבועה, באר־שבע

● ● ●

המיזנון בלבד

הריני לבקשכם לתקן את המידע שפיר־סמתם אודותי בעיתונכם (העולם הזה 2112). **לידיעתכם: איני מנהל** בית האמנים **בירושלים. שכרתי את המיזנון במקום** מאגודת־הצירים, **ואותו בלבד אני מנהל.**

סעדיה מרציאנו, ירושלים

הנדון:

מדוע פועל מנחם בגין בניגוד להשקפתו?

משהו מוזר

מ שהו מוזר קורה למנחם בגין.

אנשים רבים במדינה האמינו, לפני עלייתו לשילטון ואחריה, שהוא ינהל מדיניות שלילית — על פי השקפתם.

אולם גם הם, כמו חסידיו, היו בטוחים, שהוא אדם עיקבי, חזק, היודע מה הוא רוצה, ושיגשים את מטרתו.

והנה קורה משהו מוזר.

■ ■ ■

מ נחם בגין רואה את עצמו כיורשו וכממשיך־דרכו של זאב ז'בוטינסקי. האידיאולוגיה שלו נקבעה מ־ראש על־ידי המורה הדגול.

בין השאר, כוללת אידיאולוגיה זו שתי נקודות, שיש להן חשיבות רבה לגבי המציאות של היום:

● **ארץ־ישראל משני עברי הירדן שייכת ליעם־יישראל. היא — ו ר ק היא.**

גבולות ארץ־ישראל נקבעו במנדאט הבריטי המקורי. המפה הופיעה בסמל אצ"ל, ובסמל תנועת החרות. שום שטח אחר אינו שייך למולדת ההיסטורית.

● **אין חשיבות ואין ערך להתיישבות.**

במשך שני דורות לעגו ז'בוטינסקי ותלמידיו לאנשי „ארץ־ישראל העובדת", שהאמינו כי באמצעות ההתיישבות ניתן להשיג הכרעות מדיניות. ז'בוטינסקי, כמו הרצל לפניו, פסל דרך זו. לדעת שניהם, יש חשיבות רק למיכמים בינלאומיים, להכרזות מדיניות. למישפט העמים.

נקודות אלה הן מהותיות לכל השקפת־העולם הרוויזיוניסטית. מנחם בגין חונך על ברכיהן מנעוריו. הוא נאם וכתב על כך מיליוני מלים.

והנה, בהגיעו לשילטון, הוא חוזר בדרך ההפוכה.

■ ■ ■

א נואר אל־סאדאת מציע למדינת־ישראל שלום, שיתן לה את אשר ביקשו הרצל, ז'בוטינסקי ובגין: מישמר המוכר במישפט־העמים, חוזה־שלום תחום כדין.

תמורת זה דורש אל־סאדאת שני דברים:

● **נסיגה ישראלית מכל שטח סיני, עד לגבול הבינלאומי.**

הגבול הזה נקרא „בינלאומי", מפני שהפריד בין ארץ־ישראל המנדאטורית ובין מצריים. כלומר: כל מה שמצוי מעבר לגבול הזה אינו שייך לארץ־ישראל על פי התורה הז'בוטינסקאית האדוקה.

● **פירוק ההתנחלויות שהוקמו בכיתתה־רפיח ובשאר האיזורים של סיני, שכולם נמצאים מחוץ לארץ־ישראל.**

אל־סאדאת דורש גם כמה דברים אחרים, כגון הכרה בזכות הפלסטינים להגדרה עצמית. אולם לדעת פרשנים הוא לא יעמוד על כך. לכל היותר יבקש סיפוק מילולי.

יתכן שגירסה זו נכונה, ויתכן שאינה נכונה. המצרים עצמם מכחישים אותה בהחלט. האמריקאים, ומדינאים אחרים בעולם, לוחשים באוזני בגין כי אל־סאדאת מוכן, למעשה, לחתום נפרד.

והנה קורה הדבר המוזר.

■ ■ ■

ל פי ההיגיון הז'בוטינסקאי, ולפי ההיגיון של בגין עצמו, הוא היה צריך לקפוץ על האפשרות להגיע להסכם נפרד עם אל־סאדאת.

לפי השקפתו, היה צריך לעשות כל מאמץ כדי לדחוף את אל־סאדאת לעמדה זו.

הוא היה צריך להכריז: קח את ההתנחלויות! קח את סיני! קח את כל השטחים שהם מחוץ לארץ־ישראל! תמורת חוזה־שלום חתום עם מצריים, אנחנו מוכנים לתת את הכל — בתנאי שתישאר בידינו ארץ־ישראל המערבית.

כך היה מצווה ראשית"ך, אילו היה בי חיים, ואבית"רי מנחם בגין היה קופץ לדום ומציית מכלי להסס ומכלי לפקפק.

■ ■ ■

א ך עתה, כשהוא צריך להחליט לבדו, אין הוא עושה זאת. הוא עושה את ההיפך.

הוא הביא להורדת רכבת־השלום של אל־סאדאת מפסיה, בגיד כמה התנחלויות בנגב — בסיני.

„שתי גדות לירדן, זו שלנו — זו גם כן!" שר זאב ז'בוטינסקי. „ממטולה עד באר־שבע," שר ז'בוטינסקי בשיר אחר. הוא לא חיבר אף שיר אחד על פיתחת־רפיח. הוא לא חלם על ימית.

והנה התפוצץ המשא־ומתן — לא ביגלל שכם, לא ביגלל חברון, לא ביגלל עזה.

הוא התפוצץ ביגלל דיקדה, ימית.

הוא התפוצץ ביגלל כמה נקודות־התיישבות — אותן נקודות שז'בוטינסקי לעג להן. הוא התפוצץ ביגלל „עוד עז ועוד דונם".

מוזר, מוזר.

■ ■ ■

מ ה הביא את בגין לנקיטת עמדה זו? ההיגיון הפוליטי? בוודאי שלא. הרי התוצאות לא תהיינה בוודאי לרוחו.

אם תישבר יוזמת אל־סאדאת סופית, יפיק אש"ף את התועלת העיקרית מכך. הסכם סאדאת־בגין היה מנחית מהלומה נוראה על האירגון הפלסטיני.

אם ייכשל אל־סאדאת, ואם ייראה בעיני העולם הערבי כמדינאי כושל, יעלה אש"ף שוב מבירא עמיקתא לאיגרא רמא.

אם כן, מדוע מתנהג בגין כפי שהוא מתנהג?

קשה לדעת.

אולי פשוט חסר לו כושר־ההחלטה הבן־גוריוני הכי־שר

בגין, ז'בוטינסקי ומפת ארץ־ישראל

להחליט דבר המנוגד לחלוטין לדעת הסביבה, כפי שעשה בן־גוריון אחרי מילחמת־סיני ב־1956.

אולי אין הוא בוטח בעצמו. אולי הוא חושש להיראות כאיש חלש, המוכן לעשות „ויתורים" — והרי רק אדם חלש חושש שמא ייראה כחלש. אולי יש לו — כמו לרוויזיוניסטים רבים — תסביך־נחיתות מול פני אנשי ההתיישבות, ועל כן הוא פוחד לפרק התנחלויות. אולי הוא מושפע על־ידי חניכי „ארץ־ישראל העובדת", כמו אריק שרון, המוכנים להקריב את המדינה כולה על מיזבח ההתנחלות. אולי הוא נכנע לצעקנות ההיסטרית של גאולה כהן ושות', אנשי השוליים המטורפים של מחנה־ז'בוטינסקי. מי יודע? אולי גם לא הוא עצמו.

ירק זאת ברור: מנחם בגין מנהל מדיניות אנטי־ז'בוטינסקאית יותר מכל ראשי־הממשלה שקדמו לו.

■ ■ ■

ה תנהגות מוזרה מעין זו אינה תופעה חדשה במדיניות הישראלית. יש לה כמה תקדימים בולטים.

למשל: התנהגותו של יצחק רבין ב־1974.

רבין דגל בכל ליבו בהסכם ישראלי־ירדני. הוא ראה בו את שיא ההישגים האפשריים.

הוא שנא את הפלסטינים, וחשש מהם. היה מנוי וגמור עימו שלא לנהל לעולם משא־ומתן עם אש"ף, ולא להסכים לעולם למדינה פלסטינית.

אך שלא כמו אצ"ר בגין, לא נבעה התנגדות זו אצל רבין מן הרצון להחזיק בגדה המערבית בכל מחיר, מפני שהיא „נחלת אבותינו". רבין היה מוכן בהחלט להחזיר כימעט את כולה. הוא הכריז בפומבי שהוא מוכן „להצטייד בווי־זה" כדי לנסות לחכרון.

אבל הוא לא רצה להחזיר את הגדה לפלסטינים, אלא למלך חוסיין. הוא היה משוכנע כי המלך הוא השליט הערבי היחידי שיהיה מוכן לחתום על חוזה־שלום ראשון עם ישראל. בעיניו, יעד הגורל לחוסיין את התפקיד ההיסטורי הזה. הוא היה משוכנע בכך בכל נימי נפשו.

והנה באה ההזדמנות.

■ ■ ■

א חרי מיזחמת יום־הכיפורים השיג הנרי קיסינג'ר הסכמי־ביניים עם מצריים וסוריה. לנגד עיניו עמד הצורך להשיג הסכם־ביניים שלישי — עם ירדן.

ירדן היא בת־חסות אמריקאית מובהקת. קיסינג'ר אמר לעצמו, ולכל מי שהיה מוכן לשמוע: אסור שמצריים וסוריה יזכו ביתרונות (ממערב לתעלה ובקונייטרה) מפני שהם תקפו את ישראל, ודווקא חוסיין, שלא תקף את ישראל, ייצא מופסד. מוכרחים לתת משהו גם למלך.

לתת מה? קיסינג'ר היתה הצעה מבריקה.

לפי תוכנית־אלון, הבסיס הבלתי־רשמי של מדיניות ממשלות גולדה ורבין, היתה יריחו צריכה לחזור לירדן. היא היתה אמורה לשמש חוליית־הקשר בין הגדה המערבית והמיזרחית, אחרי סיפוח עמק־הירדן לישראל.

אם כן, מדוע לא להחזיר לחוסיין את יריחו מיד, במיסגרת הסכם־ביניים?

■ ■ ■

י צחק רבין היה צריך לקפוץ על הרעיון הזה. הוא התאים בדיוק להשקפתו.

הדבר היה מחזק את חוסיין, ואולי מאפשר לו לגשת לחתימת חוזה־שלום עם ישראל בשלב הבא.

הנפת הדגל הירדני בעיר אחת בגדה המערבית היתה מבשרת לתושבי הגדה שכדאי להם להסתדר שוב עם המלך, מפני שזה עומד לקבל בחזרה את השטחים.

זה היה מחליש את אש"ף ומוריד את מניותיו בשוק הבינלאומי. וזה היה מעלה את המניות של המישטר הפרו־אמריקאי בעמאן.

בקיצור — ההצעה התאימה בדיוק להשקפת־עולמו של רבין. אבל הוא דחה אותה מכל וכל. מדוע?

גולדה מאיר התחייבה, בשעתו, כי היא תכריז על בחירות חדשות לפני שתחזיר שעל אחד מן הגדה המערבית. יצחק רבין קיבל על עצמו את ההתחייבות הזאת.

לרבין לא היה שום חשק ללכת לבחירות. הוא לא היה בטוח בעצמו. הוא לא חשש מפני הליכוד, אלא מפני שימעון פרס. הוא רצה בשקט.

על כן הבריק לשר־החוץ יגאל אלון, שיגיר לו מוושינגטון את ההצעה האמריקאית: „לא נגיך לבחירות ביגיד יריחו!"

מיברק היסטורי. יתכן שהוא חרץ את דינו של יצחק רבין.

■ ■ ■

א ם ריצים, אפשר גם להביא תקדים מתקופתו של בן־גוריון.

יסוד היסודות בהשקפת־עולמו של הזקן היה שעל ישראל לחיות בת־הברית של המעצמה המערבית החזקה ביותר: ארצות־הברית.

בעיניו היה זה הבסיס המוצק לביטחון ישראל. הוא לא האמין בערבים, ולא אהב אותם. הוא לא היה מוכן לעשות שום מאמץ ממשי כדי לרכוש את לבם ולהביאם להשלמה עם קיום המדינה. רק דבר אחד היה חשוב בעיניו: הקשר ההדוק עם המדינה האמריקאית.

על מיזבח זה הקריב בן־גוריון קורבנות רבים. במיל־חמת־העצמאות נמנע מכיבוש הגדה המערבית, כשזה הפך אפשרי, מפני שהאמריקאים התנגדו לכך.

בן־גוריון האמין כי סין האדומה היא הכוח העולה בעולם. אך כאשר הציעה סין לקשור קשרים עם ישראל, ויתרה על כך הממשלה, בחששה מפני התגובה האמריקאית.

בכל זאת נכנס בן־גוריון ב־1956 לקנוניה הבריטית־צרפתית, שהולידה את מיבצע־סיני.

הוא ידע שזוהי קנוניה אנטי־אמריקאית. הוא ידע גם שבריטניה וצרפת הן שתי מדינות שוקעות. אך הוא לא היה מסוגל לעמוד בפיתוי, שהכטיח לו ניצחון צבאי קל וכיבוש שטחים נרחבים.

לשיבחו של הזקן יש להודות כי עמד על טעותו במהרה. כשנוכח לדעת שהוא עומד להיכנס לעימות עם וושינגטון, הוריד את הדגל במהירות־שיא: יומיים בילבד אחרי שהכריז חגיגית על מלכות־ישראל השלישית.

■ ■ ■

מ ה מביא מדינאים לעשיית מעשים הסותרים לגמרי את השקפתם?

גם מדינאים הם רק בני־אדם, ולפעמים גם זה לא.

הם כפופים לחולשות, לפיתויים, להשפעות. הם משוע־בדים לאינטרסים מיפלגתיים ולשיקולים של מדיניות־הפנים, המאפילים על שיקולים של מדיניות־החוץ.

מנחם בגין אינו יוצא מכלל זה. כיום אין הוא פועל רק נגד השקפת יריביו. הוא פועל גם נגד ההשקפות שלו עצמו.

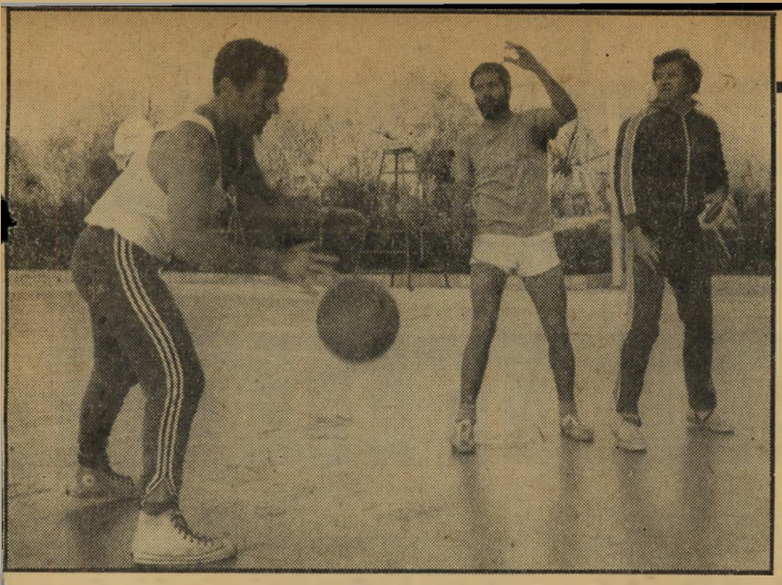

אחת

דן שומרון - האלוף שהכדורים רצו אחריו - רץ עכשיו אחרי הכדור

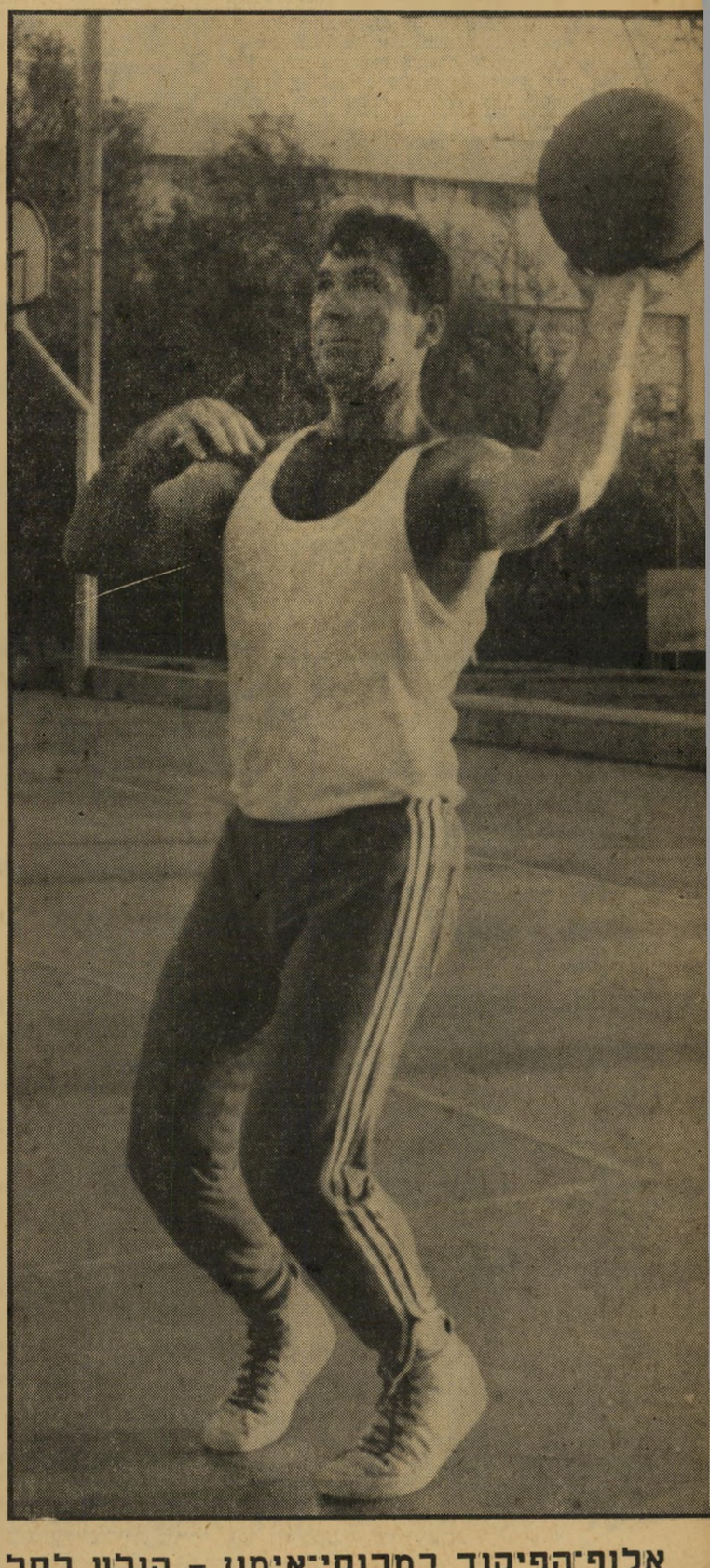

שומרון - 20 שנות וחק בכדורסל

לאלוף פיקוד הדרום דן שומרון (40), שניתמנה לא־מכבר לתפקיד זה, אין עודף זמן פנוי, אבל אם הוא רק יכול, הוא מקדיש את שעות אחר־הצהריים בשבתות לכדורסל.

גיבור „מיבצע אנטבה", שבמהלך הקאריירה הצבאית שלו, היו הרבה מצבים שבהם רצו אחריו כדורים מכל המינים — אך בעיקר מעופרת — רץ עתה בעצמו, בדבקות רבה אחרי הכדור. אבל הפעם זהו כדור של גומי.

האלוף עם בתו

יחד עם כמה אוהבי־ספורט נוספים, בחלקם קציני צה"ל, הוא מגיע למכון־וינגייט שליד נתניה, כשהוא לבוש בטרנינג צבאי כחול, סוודר ונעלי־ספורט לבנות. למרות מזג־האוויר הקריר עדיין, הוא משאיר את הסוודר בקצה המיגרש, ונשאר בגופיה.

נראה שהוא בכושר מצויין, ואחוז הקליעות שלו, גם מרחוק, הוא גבוה. כעבור שעה בערך מתלונן אחד הפארטנרים־למישחק שקר לו, שני אומר שהוא כבר עייף, אבל שומרון מדרבן אותם להמשיך ולשחק. „אם אנחנו כאן, למה לא להוציא את הנשמה," הוא אומר להם.

הוא משחק כדורסל בקביעות זה למעלה מעשרים שנה. בנבחרת של קיבוצו, אשדות־יעקב, היה אחד השחקנים הבולטים. הפועל אשדות־יעקב תפס אז את המקום השני המכובד בליגה הלאומית. כיום משחקת הקבוצה בליגה א'.

פרט להנאה שבדבר, רואה אלוף שומרון בכדורסל אמצעי לשמירה על הכושר הגופני. „לטניס אין לי זמן," הוא אומר, „ולרוץ סתם קילומטרים אני מתעצל.

מבקיע חסימה

זה משעמם אותי. אני נהנה לרוץ רק כאשר יש עניין בכך, כמו אחרי כדור, או עם כדור, במטרה לקלוע סל." דן שומרון אוהב לא רק לשחק כדורסל אלא גם לחזות במישחקי־כדורסל, והוא משתדל, אם זה מתאפשר, לא להחמיץ שום מישחק חשוב.

לפני שקיבל על עצמו את התפקיד החדש, היתה לו שהות להרהר על „מה הלאה." „חשבתי על האפשרות לצאת לפנסיה," הוא מגלה, „יכולתי לעשות זאת, אחרי שירות־קבע בן עשרים שנה. די קסם לי הרעיון להסתובב יותר זמן בנעלי־בית או ללכת לדוג דגים.

„התכוננתי לפרוש מן הצבא לטובת התחום האקדמאי ולהתחיל בלימודים אסטרטגיים, אבל העצה שקיבלתי מכל אלה שאת דעתם שאלתי, היתה אחת: ,תישאר בצבא, הלימודים לא יברחו'."

אלוף־הפיקוד במכנסי־אימון - קולע לסל

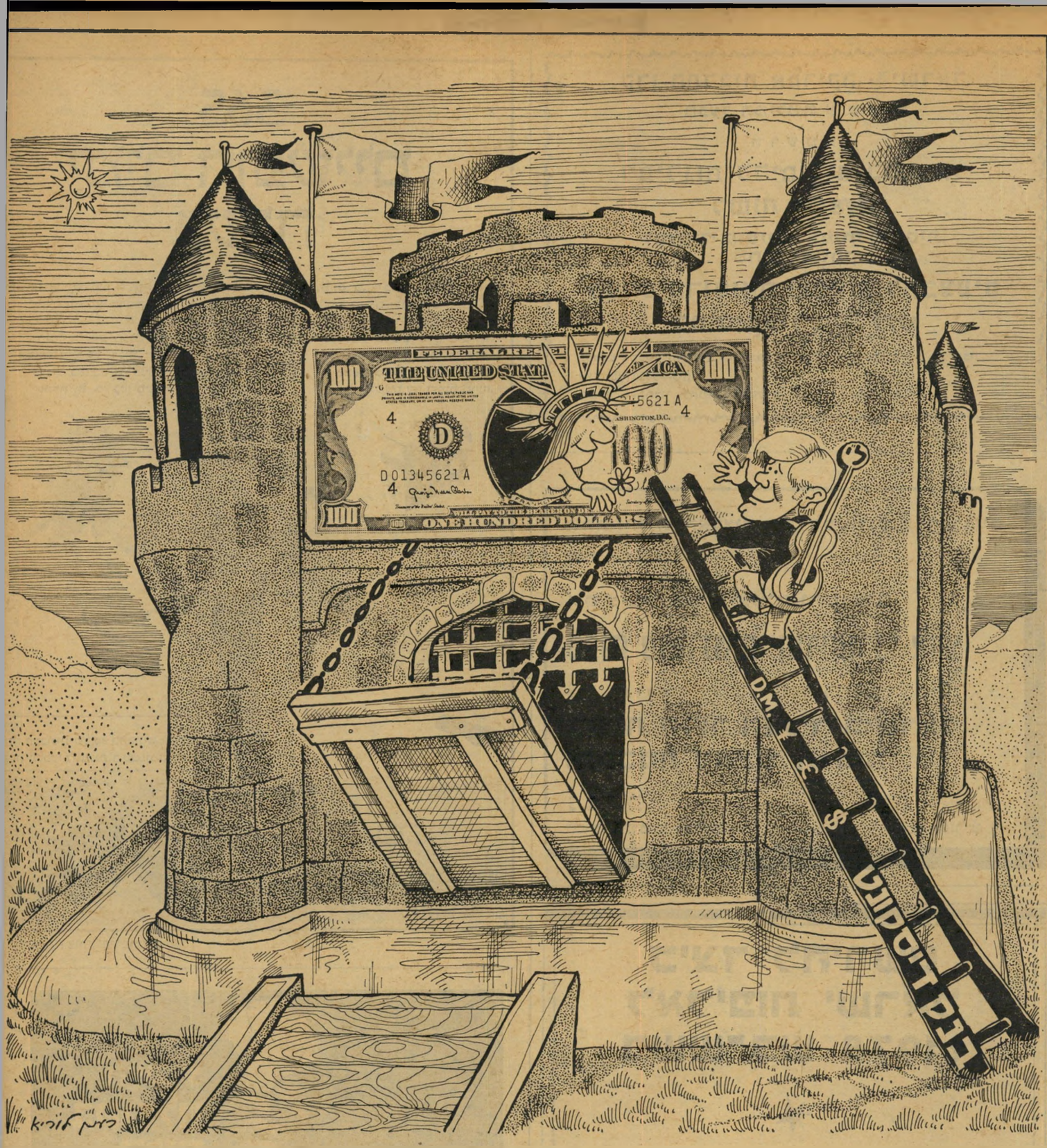

הלירה היא כלי נגינה...*

הלירה שלנו היום
מנגנת לפי הצלילים של מטבע זר...
עוד לפני זמן מה
היה המטבע הזר מטרה בפני עצמה.
אבל היום הוא אמצעי
מפתח לעסקים בינלאומיים
כלי בעסקות יצוא ויבוא.

בסניף שלך, במחלקת מטבע זר
יושב דיסקונטאי מומחה ומקצועי
ומנצח על המלאכה.
הוא יציע לך את הסולם המתאים
שבו תגיע למטרתך.
הכנס לסניפך, אחד מ-222 הסניפים
של קבוצת בנק דיסקונט.

אצלנו לא תרגיש כזר
במחלקת מטבע זר.

* זו עובדה. לירה היא כלי מיתרים יוני קדמון ששימש ליווי לזמרה.
הלירה נחשבה כסמל היצירה הפיוטית (ליריקה).

בנק דיסקונט

הצד האנושי של המטבע

365 ימים חופשיים בשנה

טמפון או־בה, הטמפון הקטן הנוח והבטוח ביותר בעולם נותן לך הרגשה משוחררת וחפשית, 365 ימים בשנה.
תוכלי ללבוש מכנסונים קצרים והדוקים, חצאית מיני, או ביקיני. תוכלי לרקוד, לטייל, לטבול באמבט ולרחוץ בים בבטחון מלא.
טמפון o.b. קטן משפתון ולכן קל ונוח לשאתו בארנק.

טמפוני o.b. בעלי כושר ספיגה ענק — הטוב בעולם; להשיג ב־3 גדלים:
נורמל: למרבית הנשים
אקסטרה: לנשים עם דימום רב.
והחידוש העולמי האחרון!
טמפוני מיני לנערות, לבתולות ולנשים עם דימום מועט.

ש!
יזה חסכונית של 40 טמפונים + שי —
נקון פלסטי לנשיאת 3 טמפונים בארנק.

או־בֶּה
הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם

o.b.

אלעזר ושות', פירסומאים

קרן התרבות אמריקה - ישראל
מפעל המילגות ע"ש שרת
ה ר ש מ ה
למילגות ללימודים בישראל
לשנת 1978/79
לתלמידי מוסיקה, אמנות פלסטית, מחול ומשחק
לפרס פרנסואה שפירא למבצעים במוסיקה לשנת 1979
פרטים וטפסי הרשמה — במשרדי הקרן, רח' אלנבי 32, תל־אביב, (טל. 54177/8—03).
המועד האחרון להגשת הבקשות — 10 באפריל 1978.

ההתאחדות הארצית של הסטודנטים הערביים
מ ז מ י נ ה
את ציבור הסטודנטים והמרצים
לכנס סטודנטים יהודי־ערבי ארצי
על הנושא:
בעיות הדור הצעיר בישראל והסכנות לחינוך הגבוה
נ צ ר ת — שבת 11.3.1978
המרכז התרבותי העירוני — 11 לפנה"צ

כיצד להירשם לאליפות ישראל בשש־בש 1978?
*
(ראה עמוד 36)

למרות הכל!
מחיר הפירסום של עמוד
ב־ העולם הזה
הוא רק 4,800 ל"י

אחת

רות דיין:
להיפטר מ־20 ק"ג
תוך חודשיים

השבוע האחרון עבר על רות דיין בסידורי־נסיעה, באריזת־חפצים ובאירוח בני־משפחה וידידים שבאו להיפרד. היא נרגשת. לא מהנסיעה — לזה היא כבר רגילה — אלא מהעובדה שזוהי לה הפעם הראשונה לעזוב את הארץ לשנה שלמה. רות דיין, נשואת „משכית", נענתה להצעה שהופנתה אליה דרך מישרד־החוץ הישראלי, והיא עומדת לשמש כיועצת לענייני־שיווק לבנק האמריקאי לפיתוח. הבסיס ומקום־מגוריה יהיו בוושינגטון, אולם עבודתה תתרכז בעיקר בשלוש מארצות דרום־אמריקה: בוליביה, אקוואדור וגוואטמלה. „הם עושים שם עבודות־יד נהדרות, מלאכת־מחשבת ממש," מסבירה רות את תפקידה החדש, „אבל במקום בעת ביקורה האחרון בארצות־הברית. „במשך חודשיים אכלתי חמש ארוחות ביום," היא מגלה את הסוד, „כל ארוחה — אבקה צימחית מומסת במים, המכילה 300 קלוריות. הרגשתי מצויין במשך התקופה הזו, ואף פעם לא הייתי רעבה. הירידה המהירה במישקל עודדה אותי. מאז עברו כמה חודשים, ואני שומרת על מישקל יציב. אחרי דיאטה כזאת, אני כבר לא מסוגלת להפריז באוכל.".

היא נראית אלגנטית בחליפת־צמר משובצת וחולצת באטיסט ירוקה („אני לובשת רק ‚משכית'!"). לפני הדיאטה היה צורך לתפור לה בגדים במיוחד, כיום היא לוקחת מן־המוכן.

למכנסיים מתנגדת רות דיין בכל תוקף. היא יודעת שבארץ שאליה מועדות פניה מסתובבות הנשים במכנסיים, אבל דעתה נחושה שמכנסיים אחרי גיל 40 גורעים מן הנשיות.

המוחארם: רות דיין אורזת את חפציה

מבט אחרון לדירה

לייצא אותן לשוק העולמי, הם הולכים לאחור ומוכרים רק לתיירים. האתגר שלי הוא להפוך את מה שהם ממילא עושים — למוצרי־ייצוא."

תוך יומיים הצליחה רות, בעזרת העוזרת הוותיקה שלה טוני, למיין את כל בגדיה ואת כל החפצים והקישוטים הרבים בדירתה שברחבת־ציה. חלק הוכנס למיזוודות, חלק נארז בתיבות והועבר לבית־הוריה הסמיך וחלק הושאר, לטובת הדיירים החדשים, זוג מעובדי השגרירות הבריטית בתל־אביב.

הסבתא־לשיבעה־נכדים נראית בימים אלה צעירה ומלאת־מרץ מתמיד. באחרונה הצליחה להיפטר, תוך חודשיים בלבד, מעודף־מישקל בן עשרים קילוגרם, ואת מידת־הבגדים הרגילה שלה, 46, החליפה במידה של בת־עשרים ממוצעת, 40.

הישועה באה לה בדמותו של רופא יהודי־אמריקאי, שבו פגשה במיקרה

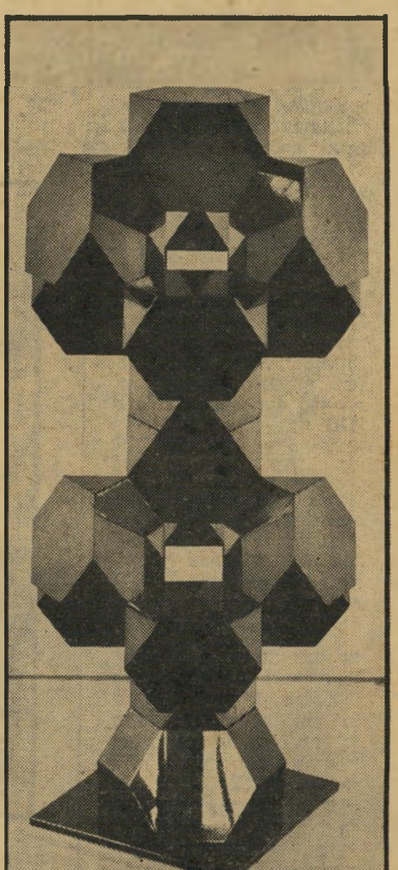

הפסל של הקר

צבי הקר:
מחמאות מחתן
פרס־נובל

בין המבקרים בתערוכת הפסלים ועבודות־הארכיטקטורה של האדריכל צבי הקר, שהתקיימה לפני כשנתיים באחת הגלריות בתל־אביב, היה גם פרופסור אמריקאי לכימיה. „אחד הפסלים שלך זהה בצורתו לתרכובת המולקולות של גבישי־מגנזיום, אותם חקר פרופסור ליינוס פאולינג," אמר הפרופסור לאדריכל־פסל הישראלי.

בהמשך להערה הלאו־דווקא אמנותית, הוסיף הפרופסור לכימיה שתוך זמן קצר עומד ליינוס פאולינג לחגוג את יום־הולדתו ה־75, והוא בוודאי ישמח לקבל במתנה את הפסל הזה.

פרופסור פאולינג, שזכה פעמיים בפרס־נובל (על גילויים בכימיה בשנת 1936, ועל פעלו למען השלום בשנת 1966), חגג את יום־הולדתו כשאת אחד המדפים בביתו מקשט פסלו של הקר, המורכב מגופים גיאומטריים והעשוי מתכת מצופה בכרום־ניקל. הפרופסור, העוסק כיום בחקר הסרטן, במכון לרפואה ולמדע הנקרא על־שמו בסן־פרנסיסקו, הגיב במיכתב־תודה.

צבי הקר (46), יליד פולין, ידוע בחדשנותו, וזו העמידה אותו לא־אחת במרכזן של סערות ארכיטקטוניות־ציבוריות. כמעט כל פרוייקט שעשה היה מלווה בוויכוחים ובמאבקים מצד

פרופסור ליינוס פאולינג עם צבי הקר

הנוגעים־בדבר: בית דובינר ברמת־גן, בית עיריית בת־ים, בניין מעבדות הפקולטה להנדסת־מכונות בטכניון בחיפה, בית־הספר לקצינים במיצפה־רמון ועוד.

לאלה המזמינים אצלו עבודות, ברור מראש שהם עומדים להיות מופתעים במשהו לא שיגרתי, וכל עבודה נוספת שלו מחזקת את הכינוי שדבק בו בשנים האחרונות: „הילד הנורא של האדריכטקטורה הישראלית."

באחרונה ביקר הקר בארצות־הברית, לשם מתן הרצאות בכמה אוניברסיטות, ולקראת סוף הביקור פגש את פרופסור פאולינג. „הופתעתי מכך שדברים אותם אני רואה כמדעיים־טהורים, קיבלו אצלך השלכות אמנותיות," אמר הפרופסור לאדריכל, „האם הזהות היא באמת מיקרית?"

צבי הקר, המסתמך בעבודתו האמנותית והמיקצועית על צורות שונות המופיעות בטבע, טען באוזני הפרופסור בעל השם העולמי שיש כאן, ככל הנראה, צירוף־מיקרים מוזר. לאדריכל הקר אין, ולא היה מעולם, שום מושג בתרכובת־מולקולות של גבישי־מגנזיום.

מה קורה כשמרים אשכול מרגישה כמו מזוזה

ומיהו שר התח"ת אליבא דעזר וייצמן

נחום גוטמן שחגג את יובל השמונים שלו, הוזמן על־ידי המנחה מני פאר להיות אורח בתוכניתו ממני מני. באותה תוכנית התארח גם הצייר צבי שור (משמאל), מי שהתפרסם כאשר נתפסו ציורים גנובים שלו בדירתה של שרה הרי, אחותו של אשר ידלין. הצייר שור סיפר כי עיריית פתח־תיקווה, עיר מגוריו, זיכתה אותו בכבוד ונתנה לו את התואר צייר הכבוד של העיר, לעומת זאת לא זכה גוטמן בכל הערכה או כיבוד מצידו עירו תל־אביב, ובמלאות לו שמונים שנה, הסתבר כי אף ציור משלו אינו מוצג במוזיאון תל־אביב. נחום גוטמן נולד בתל־אביב והירבה לצייר אותה.

■ ראש־הממשלה **מנחם בגין** גרם בהלה גדולה כאשר, בעת ישיבת הכנסת ביום ה־רביעי בשבוע שעבר, ניראה יושב ליד שולחן הממשלה כ־שראשו מוטה לאחור ללא תנו־עה במשך חמש דקות. מזכי־רתו, **יונה קדישביץ'**, מי־הרה להעביר לו פתק באמצ־עות אחד הסדרנים. הלה נגע בכתפו של ראש־הממשלה שה־גיב מייד, לקח את הפתק ויצא בחיוך מאולם המליאה. הסתבר כי ערב קודם־לכן התעקש בגין להיות אחרון הנואמים בעת נעילת הקונגרס הציוני. הוא נאם בשעה 4.30 לפנות־בוקר, הלך לישון ב־5.30, קם ב־9.00 בבוקר והתייצב בכנסת ב־11.00. בגין היה חבר הממשלה היחיד שהופיע לישיבת הבו־קר, כשבאולם המליאה נכחו 15 חברי־כנסת בלבד. העייפות נתנה בו את אותותיה, והוא נרדם על מושבו למשך כחמש דקות.

■ שהותה של השדרנית האמריקאית **ברברה ולטרס** בישראל, לצורך ראיון עם ראש הממשלה, לא נעמה לה. מייד עם הגיעה לישראל הגיש לה נציג רשת הטלוויזיה שלה אי־בי־סי את תוצאות דו"ח ה־צפייה בתוכניות החדשות ב־טלוויזיה האמריקאית. הסתבר כי ברברה דורגה במקום ה־שלישי, עם 10% צפייה, כש־לפניה צועדים שני מתחריה הוותיקים, **וולטר קרונקייט** מרשת סי־בי־אס עם 15% צפייה ו**ג'ון צנסלר** מרשת אן־בי־סי עם 16% צפייה. ול־טרס הנזעמת לא יצאה מפתח המלון כל עת שהותה בישראל, מלבד פעם אחת: כדי לראיין את מנחם בגין.

■ במלאת תשע שנים ל־פטירתו של ראש־הממשלה ה־מנוח **לוי אשכול** התקיימה אזכרה בירושלים. בתום האז־כרה ניגשו לאלמנה **מרים אשכול** ראש־הממשלה מנחם בגין, שר־התחבורה־והתיקשו־רת **מאיר עמית**, חברי־ה־כנסת **חיים בר־לב** ו**שימ־עון פרס** ונשקו לה על לחייה. רק ח"כ **יצחק רבין** עמד בצד ולא ניגש. אמרה לו מרים אשכול: „בוא הנה, יצחק, אני הרי מרגישה היום כמו מזוזה ולא יזיק לי אם גם אתה תנשק אותי."

■ בשעתו נהגו אנשי חרות ללעוג לראש־הממשלה המנוח, לוי אשכול, על חוסר יכולתו להחליט. כהמחשה לכך, סיפרו את הבדיחה על מגישת התה ששאלה אותו מה ברצונו לש־תות, תה או קפה, ונעתה ב־פסוק שהפך כבר למטבע־לשון: „חצי תה, חצי קפה." עתה מחזירים אנשי העבודה לאנשי חרות כגמולם, בלעגם על אי־יכולתו של מנחם בגין להחליט. אחרי ישיבת הממש־לה בה בה הוחלט שלא להחליט בעניין ההתנחלויות, סיפרו אנשי העבודה: „בגין החליט שלא להתרתח. הוא לא מסוגל להחליט אם לפתוח את ברז המים החמים או זה של הק־רים."

■ בעת הלווייתו של מי שהיה רמטכ"ל, רב־אלוף **מרי דכי מקלף**, ניגש ח"כ חיים בר־לב אל שר־החוץ **משה דיין** וראש־הממשלה־לשעבר יצחק רבין, שהיו אף הם רמט־כ"לים, ולחש להם: „חברה כשרה כושים קטנים היינו — שלושה הלכו, נשארנו רק שב־עה." מבין כל הרמטכ"לים ל־שעבר שהשתתפו בהלוויה, רק שניים הופיעו במדי צה"ל: בר־לב ו**חיים סקוב**.

■ ביום החמישי בשבוע שעבר הוצף יו"ר מפלגת הע־בודה שימעון פרס בקריאות טלפון מעיתונאים זרים שביק־שו לראיינו. פרס נדהם ושאל לפשר הדבר. הוסבר לו כי ידוע לעיתונאים שהוא טס ל־מחרת היום לקאהיר כדי לתי־פגש עם הנשיא המצרי **אנ־ואר אל־סאדאת**. השיב פרס: „אומנם אני טס מחר, ואני מזמין את כולכם לשדה התעופה ברבע לשמונה. אז אני עולה למטוס ארקיע וטס לאילת לחופשת סופשבוע. כול־כם מוזמנים להצטרף אלי." התברר כי אחת מסוכנויות ה־ידיעות הזרות, שקיבלה מידע על טיסתו של פרס לאילת, טעתה והפיצה ידיעה על טיסה לקאהיר.

■ פרס עשוי לטוס לרו־מניה בשבוע הבא, ביחד עם ח"כ חיים בר־לב וח"כ **משה שחל**. השלושה יהיו אורחיה של המפלגה הקומוניסטית ה־רומנית. לקראת נסיעתו הכין פרס שעורי־בית. הוא קרא את ספרה של עורכת דבר **חנה זמר** על ראש ממשלת רומניה **ניקולאי צ'אוצ'סקו**.

■ בחדרו, שבבית המיפ־לגה ברחוב הירקון בתל־אביב מחזיק שימעון פרס, ליד מכתב ממוסגר שכתב לו **דויד בן־גוריון**, תמונה בה הוא נראה בצוותא עם אנוואר אל־סאדאת **וגולדה מאיר**.

■ אחרי פליטת הפה של השר מאיר עמית, בעניין יועצו של המלך **חוסיין**, שביקר ל־דבריו במשרדו ודן עימו על בניית שדה תעופה משותף ל־אילת ולעקבה, אמר שר־הבי־טחון **עזר וייצמן**: „שר ה־תחת פותח יותר מדי את הפה. כשנשאל למי הוא מתכוון ה־שיב: „למאיר עמית, שהוא שר התח"ת — תחבורה ותיק־שורת."

■ מזכיר הקיבוץ הארצי, **גדעון אוברזון** ילד־הפלא של האופנה הישראלית מזה 15 שנים, החליט לעצב השנה גם ביגדי־ים. אך אוברזון לא הסתפק בעיצוב. הוא החליט גם ליטול חלק בצילומי־הפיסומת של ביגדי־הים שלו, שאותם הציג לראשונה בשבוע־האופנה. בתחילה רצה להופיע בבגדי־ים ביחד עם הדוגמניות, לבסוף החליט שזה לא מכובד. בתמונה: גדעון אוברזון והדוגמניות.

אנשים

נתן פרד, אינו נבהל מתביעת תנועת המושבים לפרק את המערך. בראיון שערך עמו **יעקב אגמון,** הסביר פלד מדוע הוא תומך בפילוג: „המערך הוקם בזמנו כדי למנוע את עליית הליכוד לשילטון וכדי להיפטר מאנשים במיפלגת העבודה שאפשר לומר עליהם: 'ברוך דיין אמת'."

■ שר־החוץ משה דיין ישב כהרגלו לבד במיזנון הכנסת וסעד את ליבו. לפתע נכנס למזנון ח"כ **פסח** („פסי") **גרופר,** הביט סביבו, סקר את היושבים, זיהה את דיין והתיישב לידו מבלי לבקש את רשותו. אחר־כך אמר: „או, משה, טוב שאני רואה אותך. הבן שלי גמר עכשיו בי־איי באמריקה. אתה יכול לסדר אותו במישרד־החוץ?" דיין, הידוע כאחד שאינו שש לפתור בעיות שאינן מעניינו, המשיך לאכול וענה מבלי לזכות את גרופר במבט: „הקפאנו את כל התקנים במישרד־החוץ!" גרופר: „או, בחייך, משה, אתה לא יכול לסדר משהו? שמע, תברר, וזה מוכרח להיות משהו מעניין. בלי סיפוק הבן שלי לא יעבוד." דיין לא השיב וגרופר עזב את השולחן במבוכה ויצא מהמזנון.

■ ח"כ **עמוס הדר,** אחיו של שר התעשייה־המיסחר והתיירות, **יגאל הורביץ,** עשה את הצעד הראשון בכיוון השותפות עם הליכוד. הוא שכר דירה בקרית־יובל בירושלים, בשותפות עם ח"כ הליכוד **מרי כאל דייקס.** שותף שלישי לדירה אמור היה להיות הח"כ לשעבר **מאיר זורע,** שפרש בינתיים מן הכנסת. עתה מחפשים השניים יורש לזורע.

■ סיפור הרכילות הלוהט ביותר בכנסת הוא הסיפור על שיחת הטלפון שהתנהלה בין יועצו של יו"ר מפלגת העבודה, **בועז אפלבאום,** לבין מזכירתו של ראש־הממשלה, יונה קלימוביץ'. ומעשה שהיה כך היה: אפלבאום צילצל לישכתו של בגין וביקש לשוחח עם ידידו, תת־אלוף **מרדכי** („מוטקה") **פורן,** מזכירו הצבאי של ראש־הממשלה. הישיבה קלימוביץ': „הוא בישיבה." אפלבאום: „מתי בערך יתפנה?" קלימוביץ': „אנחנו לא חייבים לדווח על כך." אפלבאום: „אפשר להשאיר הודעה?" קלימוביץ: „לא מקבלים הודעות." אפלבאום: „ואת הטלפון שלו בבית?" קלימוביץ': „אין לך ספר טלפונים?" אפלבאום: „גברתי, את גסת־רוח ויש לך פה מלוכלך!" קלימוביץ': „סתום את הפה שלך!" אגב, יונה קלימוביץ', לובשת בגאווה חולצה רומנית יפהפיה ומספרת לכל מי שמחמיא לה על החולצה, כי קיבלה אותה במתנה מראש הממשלה, כשחזר מביקורו ברומניה.

■ ראש־עיריית תל־אביב, **שלמה** („צ'יצ'") **להט** ממשיך במסורת הנונקונפורמיזם שלו. בסינמטק של תל־אביב הוקרן השבוע הסרט הו, כלכותה, שנפסל על־ידי הצנזורה

האחיות עטרי

שוש (מימין) וגלי (משמאל) הן שתי מצליחניות. במשאל שנערך בין מאזיני גי רשת ג' נבחרה שוש לקריינית הדיסקו הפופולארית ביותר ואילו גלי, למרות שלא זכתה במקום הראשון בפסטיבל הזמר, נחשבת לזמרת מצליחה ועומדת להוציא את אלבומה הראשון. נוסף לזה עובדת גלי כדיילת ב„אל־על". השתיים חולקות דירה משותפת ברחוב ארלוזורוב ואחות מפורסמת, יונה עטרי.

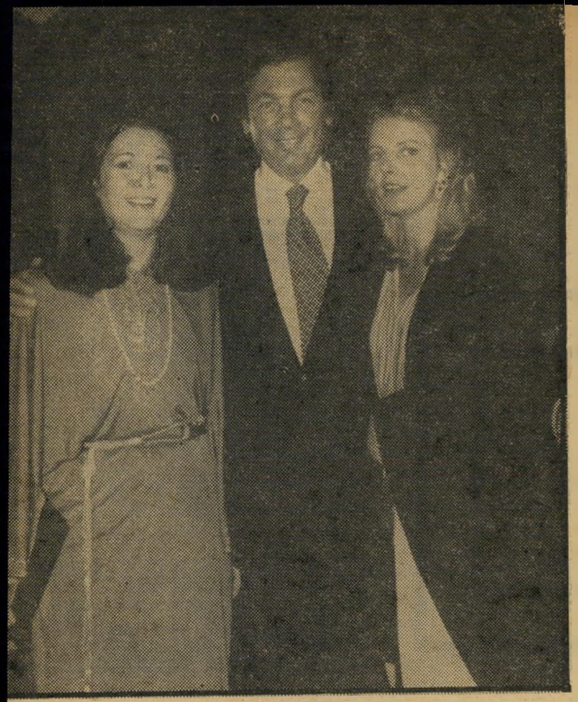

סם ברונפמן

בעל אחת מחברות הוויסקי הגדולות בעולם ואשתו היפהפיה ג'ויס (מימין) פגשו בעת שהותם בירושלים בידידה ותיקה שלהם, שגם היא יפהפייה: ליליאן ויין (משמאל). ליליאן, ילידת מארוקו, הנשואה למיליונר אמריקאי שאותו הכירה במעלית בניין האמפייר־סטייט בילדינג בניו־יורק, מכונה „הפנתרה הציונית", על פעילותה למען הפנתרים השחורים בישראל. ויין היא גם אחת הצירות הבולטות של הפדרציה הספרדית העולמית, משמשת כיו"ר הפדרציה בניו־יורק

עדית קרגמן

הג'ינג'ית, בתו של יוסף קרגמן, מי שהיה יו"ר ועדת הכספים של הכנסת בקדנציה הקודמת ותמי אשל (משמאל), בתו של רב־החובל נמרוד אשל, פתחו חנות לבגדים ולאביזרים בסיגנון ישן, שהם כיום הלהיט האופנתי החדש של תל־אביב. עדית, שבהיותה בת 18 שניתה את שם־משפחתה לעיטם (שם אותו לקחה מסיפור שימשון) ותמי, שהעניקה לחנות את השם המקורי „פלורנס הקטנה והמיסכנה", משמשות דוגמניות חיות לאביזרים שהן מוכרות, ומודות שאבותיהן המפורסמים היו מעדיפים אילו עסקו במשהו רציני.

היא שכדי לא לעמוד במתח של המשחק נשאר להב בבית, הוזעק למיגרש רק בדקות האחרונות. אחרי שנמסר לו טלפונית כי קבוצתו עומדת לנצח. הסביר מי שכיהן בעבר כדובר צה"ל: „היתה לי תקווה שנצחה. אבל לא אמונה. התקווה היא ההיפך של ההיגיון. מתי קיימת תיקווה? — רק כשאין היגיון." לרגל המאורע החליט פיניה לשבת, לראשונה, בקפה אכסודוס, המשמש כמיפגש לאוהדי הקבוצה. „צריך לאפשר להמונים לברך אותי," התלוצץ.

■ כדורסלני הפועל ואוהדיה הנלהבים של הקבוצה חגגו את ניצחונם ההיסטורי במסיבה מאולתרת שנערכה מייד אחרי המישחק בפונדק שאול, בכרם התימנים. עיתונאי הספורט הוותיק **יזהר ברנר,** הביא למסיבה את הגיליונות הראשונים של עיתון הספורט חדשות הספורט, שבעמודו הראשון התנוססה הכותרת על הניצחון ההיסטורי. העיתונים נחטפו מידיו מייד. התפעל זוריק, הנמנה עם האוהדים המושבעים של קבוצת הכדורסל של הפועל: „עכשיו ילמדו האוהדים בעל־פה את הכתבה על המישחק הזה. כמה מהם אפילו יתלו אותה במיסגרת מעל המיטות שלהם."

■ בקפה כסית בתל־אביב התנהל ויכוח לוהט בין הסופר **שלמה שבא** לבין הזמרת **כרמה צפירה,** אמו של הזמר **אריאל זיבר.** צפירה טענה כי יש לתת צ'אנס למשלת בגין. שבא התרתח וצעק לעברה: „תישעה חודשים זה לא צ'אנס? הוא צריך היה כבר ללדת משהו אחרי תקופה כזו!"

■ כתבת רשת הטלוויזיה האמריקאית אן־בי־סי בישראל, **היקארי בראון,** נשואה לג'ון בירמן, כתב רשת הבי־בי־סי בקפריסין. השניים כיסו יחד את מישפטם של שני המחבלים, רוצחיו של המדריך **יוסף סיבעי.** בירמן דיווח בשידורו, בין השאר, על כך שהחיילים הקפריסאים ירו במהלך הפשיטה המצרית בלרנקה בעיתונאים, ושילטונות קפריסין החליטו לתבוע אותו לדין על הוצאת דיבה. אשתו המודאגת נאלצה לעזוב את בעלה בקפריסין ולחזור לביתה בהרצליה־פיתוח, אותן שכרה מהסופר **מאיר ויין** (כפייה). לפני ימים ספורים הודיע לה בעלה בשיחה טלפונית כי השילטונות הקפריסאים החליטו לבטל את התביעה נגדו.

■ עיתונאי שנפצע מירי המישמרות הקפריסאים הוא צלם הטלוויזיה הגרמנית בישראל, **קורין רוזין,** שנפגע ברגלו. הוא אושפז בבית־חולים בלרנקה אך הועבר אחר כך לבית־חולים בתל־אביב, עתה הוא מחלים מפצעיו.

■ בעת ביקורו האחרון בישראל ערך **שימעון עדן,** נער השעשועים הישראלי המתגורר בברלין, מסיבה רבת משתתפים לכל ידידיו ובישום להם כי הוא עומד לשאת אשה. איש לא ידע כי הסיבה האמיתית לביקורו של עדן בישראל היתה טראגית. עדן בא כדי להשתתף בהלוויית אמו שנפטרה בביתה בתל־אביב. הוא היה קשור מאוד אל אמו שהיתה בעלת מלון בחיפה, אך העדיף שלא לשתף את מכריו הרבים ביגונו.

■ השחקן הצרפתי **דניאל ז'לין** הגיעה בעילום שם לחופשה בת שבוע בישראל. הוא הגיע לתל־אביב עם אשתו ובתו ויצא לאחר מכן לחופשה בכפר הנופש הצרפתי באילת. בתל־אביב התגוררה משפחת ז'לין בבית ידידים, צמד האופנאים **סימי ורוזי דרדרמן.**

■ הפירסומאי **אורי פלג** טוען כי שתי הבעיות החמורות של ישראל עתה הן יהודית ושימרון. הוא גם משבח את הצעתו של ח"כ פסח גרופר למנות פסיכולוג לכנסת: „עכשיו תהיה לחברי־הכנסת כולנו ספה משותפת."

■ יצרן הגובלנים ומוכתר כפר־האמנים עין־הוד לשעבר **איציק ממבושי,** אינו נמנע עם הענקים. הוא עצמו נוהג להתבדח על קומתו הנמוכה. באחרונה גילו הרופאים, כי הוא סובל מלחץ־דם גבוה. התבדח על כך ממבוש: „אני מאושר סוף־סוף מצאו אצלי משהו גבוה."

מסכת

כיום

בפרוס שנת השלושים לחידוש עצמאות ישראל, אנו מביאים לפניכם את מסכת השלושים. אויבים ושונאים שואלים — למה ישראל? ואנו עונים — כ"י (בגימטריא — 30) ישראל! המסכת מורכבת משלוש מערכות, המייצגות את עברנו, הווינו ועתידנו, כהשתקפות שלושת עשורי קיומנו החודש, מהחלום ועד שיברו שהביאנו הלום, מן הגלות אל הגאולה. המסכת מומלצת להצגה בכל אתר ואתר לכבוד חגיגות השלושים ולתפארת המדינה.

מערכה ראשונה

משתתפים: שיבעה נרות ומקהלה

עד הלום

נר א: בראשית ברא אלוהים!
מקהלה: יש אלוהים!
נר ב: ניסיתי הכל, אבל אלוהים טוב יותר! טעים יותר!
נר ג: אלוהים הוא טעם החיים!
מקהלה: יש אלוהים!
נר א: בראשית ברא אלוהים את השמיים ואת הארץ!
נר ה: אני הייתי בחוץ-לארץ!
נר ו: ולי יש מכונית ספורט!
מקהלה: יש אלוהים!
נר א: הו-הה!
נר ב: מה קרה?
מקהלה: צ-ס-ק-א אכלה אותה!
נר א: ברוך אתה אדוני בורא פרי הגפן!
מקהלה: צ-ס-ק-א אכלה אותה!
נר ג: טוב למות בעד ארצנו!
נר ד: מעולם לא היה מצבנו טוב יותר!
נר ב: עם קוקה-קולה!
מקהלה: טעם החיים!
נר ה: יש אלוהים!
נר ו: וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי ירבץ!
נר ז: הקם להורגך השכם להורגו!
נר ב: שחק אותה!
מקהלה: יש אלוהים!
נר א: שנית מצדה לא תיפול!
מקהלה: יאללה בית"ר, יאללה!
נר ב: שישה מיליונים!
נר ג: לא כולל מם ערך מוסף!
נר ד: מנשרים קלו, מאריות גברו!
מקהלה: מכבי! מכבי!
נר ה: בגין! בגין!
נר א: אנטבה!
נר ב: ביר גפנפה!
נר ג: יד-אליהו!
מקהלה: יש אלוהים! יש אלוהים!
נר א: הו—הא—מה—קרה!
מקהלה: יש אלוהים! יש אלוהים!
נר ד: יחי לוחמי גטו ורשה!
נר ד: יחי מלמיליאן!
נר ה: יחי אריק שרון!
נר ו: יחי אריק איינשטיין!
נר ז: גם איינשטיין היה יהודי!
מקהלה: כולנו יהודים!
נר ד: יחי לוחמי גטו ורשה!
נר ה: מי אנחנו?
מקהלה: ישראל!
נר ו: מי כולנו?
מקהלה: ישראל!
נר ז: אשת לפידות!
מקהלה: ירד בעשרים נקודות!
נר א: לא נשכח את השואה!
נר ב: חזון הנביאים!
נר ד: יחי לוחמי גטו ורשה!
מקהלה: יחי צה"ל!
נר ג: אנחנו מכריזים בזה על עוצר כללי החל מהשעה שבע בערב!

נר ד: יחי לוחמי גטו ורשה!
נר ה: מי שיסתובב בחוץ — יירה!
נר ו: כמו כלב!
נר ז: כמו טיל!
מקהלה: נכנים לו את כל הזין!
נר א: ערבי מלוכלך!
מקהלה: בן-זונה!
נר ב: בראשית ברא אלוהים!
נר ג: חתיכת מאניאק!
נר ד: בן-זונה!
מקהלה: בן-זונה יוצא ובן-זונה נכנס! בן-זונה יוצא ובן-זונה נכנס! דוד מלך ישראל חי חי וקיים! דוד מלך ישראל חי חי וקיים!

מ ס ך

מערכה שניה

משתתפים: עשרה לפידים ומקהלה

הלום

לפיד א: אנחנו מגש הכסף!
לפיד ב: ולנו יש חרסינה מכסף!
לפיד ג: אנחנו אוכלים צדפות לארוחת-בוקר!
לפיד ד: אנחנו אוכלים עשרה כמוך ל-ארוחת-בוקר!
לפיד ו: אנחנו הדמוקרטיה היחידה ב-מיזרח-התיכון!
לפיד ז: אנחנו מזיינים את הבחורות הכי יפות בעיר!
לפיד א: גם פי-זי-סי וגם די-די-טי?
לפיד ח: כן! אנחנו מגש הכסף שעליו הוקמה מדינת היהודים!
לפיד ט: אנחנו דור הג'ינס!
לפיד י: אנחנו שותים קווינס!
מקהלה: דור הג'ינס שותה קווינס!
לפיד א: ואהבת לרעך כמוך!
לפיד ב: אם אין אני לי מי לי!
לפיד ג: אם אין קמח אין תורה!

דאבי השלושים

3

קובי ניב

לפיד ד: כל המציל נפש אחת מישראל!
לפיד ה: אין עשן בלי אש!
לפיד ו: אין מיסחר בשלב המשתנים!
מקהלה: אלוהים!
לפיד ז: מה?
מקהלה: תפוח-אדמה!
לפיד ח: מי?
מקהלה: זובי!
לפיד ט: זובי?
מקהלה: חמש-מאות שיבעים-ושלוש נקודות!
לפיד י: אלוהים!
מקהלה: אלף-מאתיים-וחמישים נקודות!
לפיד א: יש אלוהים!
מקהלה: טוב למות בעד ארצנו!
לפיד ב: הכי טוב!
לפיד ג: אם אין קמח אין תורה!
לפיד ד: אם אין תורה אין טנקים!
לפיד ה: אם אין טנקים אין מטוסים!
לפיד ו: אם אין מטוסים אין חרסינה מכסף!
לפיד ז: אנחנו מגש הכסף!
מקהלה: יש כסף!
לפיד ח: שעליו הוקמה מדינת היהודים!
מקהלה: כולנו יהודים!
לפיד ט: כולנו כסף!
לפיד א: כולנו קמה!
לפיד י: כולנו טנקים!
מקהלה: כולנו יהודים!
לפיד א: כולנו מטוסים!
לפיד ב: כולנו יהודים!
לפיד ג: כולנו תורה!
מקהלה: כולנו אלוהים!
לפיד ד: מן הגלות אל הגאולה!
לפיד ה: מן הגאולה אל הנחלה!
לפיד ו: מן הנחלה אל הבורסה!

מקהלה: יש אלוהים!
לפיד ז: ייבנה בית-המיקדש!
מקהלה: ייבנה!
לפיד ח: במהרה בימינו!
מקהלה: אמן!
לפיד ט: מיפעל-הפיס בונה בתי-מיקדש!
מקהלה: הטוטו מקדם את התורה בישראל!
לפיד י: אם אין טוטו אין תורה!
לפיד א: התיקווה!
מקהלה: כל עוד בלבב פנימה נפש יהודי הומיה ולפאתי מזרח קדימה עין לציון צופיה עוד לא אבדה תיקוותנו הגביע הוא שלנו!

מ ס ך

מערכה שלישית

משתתפים: תריסר ניאונים ומקהלה

הלום נהלום

ניאון א: יש לי חלום!
ניאון ב: יש לי חלון!
ניאון ג: יש לי חלום!
ניאון ד: יש לי יהלום!
מקהלה: יש לנו חלום! יש לנו יהלום!
ניאון ד: חלום נחלום!
ניאון ה: הלום נהלום!
מקהלה: חלום נחלום! הלום נהלום!
ניאון ו: נג'עג'ע!
ניאון ז: נקרקש!
ניאון ח: נפצלח!
מקהלה: נקרע את האמא שלהם!
ניאון ט: יש אלוהים!
ניאון י: יש אלוהים עם מכונית-ספורט!
ניאון י"א: יש אלוהים עם מניות!
ניאון י"ב: יש אלוהים עם זיונים!
מקהלה: יש אלוהים! יש זיונים!
ניאון א: נזיין אותם!
ניאון ב: נדרום אותם עם מכונית-ספורט!
ניאון ג: נרים אותם בבורסה!

מקהלה: עם ישראל חי!
ניאון ד: גזר חי!
ניאון ה: מוחמד מת!
מקהלה: אי-יו-יה!
ניאון ו: אלוהים הוא אכבר גבר!
מקהלה: אלוהים הוא אכבר גבר!
ניאון ז: כולנו אכבר גבר!
מקהלה: כולנו יהודים!
ניאון ח: אנחנו ואלוהים כמו אח ואחות!
ניאון ט: אנחנו ואלוהים חתן וכלה!
ניאון י: אלוהים הוא זיון על-הביפאק!
ניאון י"א: אלוהים יותר טוב מחשיש!
מקהלה: יחי אלוהים!
ניאון י"ב: אנחנו בעצמנו חצי-זיון!
מקהלה: יחי היהודים!
ניאון א: תחי מדינת ישראל!
ניאון ב: כיפאק!
מקהלה: חיי!
ניאון ג: כיפאק!
מקהלה: חיי!
ניאון ד: כיפאק!
מקהלה: חיי! חיי! חיי!

מ ס ך

קרא את הקטע המופיע במיסגרת למעלה, וענה על אחת מארבע ה-שאלות:

א. מי הם „אויבים ושונאים"?
ב. החלום הוא גלות. מהו שיברו?
ג. כמה מערכות במסכת ומדוע?
ד. מערכה בהצגה ומערכה בקרב — השווה והשונה.

הרכב כמה שיותר מילים שסכום או-תיותיהן בגימטריא הוא 30, השלם את המישפט „למה ישראל? — ... יש-ראל!", ושלח את ילדיך למערכה. בהצלחה!

השרים שלא שרתו בצה"ל

מעולם לא היתה בישראל ממשלה שכה רבים מחבריה חייבי־הגיוס הצליחו להתחמק משרות מלא בצבא ישראל כמו ממשלת בגין. „העולם הזה" ממשיך לחשוף את עברם הצבאי

חו"ל במקום חיל

ב אחת מישיבות הנהלת המפלגה הליברלית, שנערכה לפני כמה שנים, התעורר ויכוח בין מי שהצטרף זה עתה למפלגה, אריק שרון לבין חבר־כנסת צעיר ולא בולט של מפלגה זו, גדעון פת.

אריק התרגז על פת, וכשלא יכול היה לכבוש את כעסו צעק: „אני לא מדבר עם עריקים!" ועזב את הישיבה. בחדר הוטלה דממה. גדעון פת החוויר, והיו"ר מיהר להמשיך בישיבה כדי שלא להעמיד אותו במצב בלתי־נעים.

מאז אותה הערה של אריק שרון לא הפסיקו להתלחש על אופי השירות הצבאי של גדעון פת, שהפך בינתיים לשר בממשלה הנושא בתואר שר־הבינוי־והשיכון.

קיימים חילוקי־דעות ברורים: אנשים שונים, ביניהם ידידים של אריק מיחידה 101, אינם חדלים מלהזכיר לפת את תקופת שירותו בצה"ל; פת טוען, כי שירת בצה"ל והגיע אפילו לדרגה של סמל־ראשון. אולם אין כלל חילוקי־דיעות בנושא אחד: בין אם שירת בצה"ל, שירות מלא או חלקי, לא השתתף השר גדעון פת אף באחת ממילחמות ישראל.

דובר צה"ל סירב למסור פרטים על תקופת שירותו הצבאי של פת בצה"ל וטען בפני כתב העולם הזה כי פרטים מהתיק האישי אינם מועברים לעיתונות. גם דוברו של שר־הביטחון, אשר מיהר בזמנו להוציא הודעה רשמית המסבירה ומתרצת בכיכול את פרשת אי־השירות של השר דויד לוי (העולם הזה 2110), סירב לאשר כי אכן שירת פת בצה"ל שירות מלא בסדיר ובמילואים. אולם פת עצמו מודה כי לא השתתף באף אחת מהמילחמות.

פת הוא כיום בן 45, יליד חודש פברואר 1933. בתקופת מילחמת העצמאות היה בן 15. במילחמת קדש, ב־1956, הוא היה בן 23; הוא שהה באותה תקופה בחוץ־לארץ ולא השתתף במילחמה. במילחמת ששת הימים הוא היה בן 34, וגם אז שהה בחוץ־לארץ. בשיחתו עם כתב העולם הזה הסביר כי הגיע לארץ „במטוס הראשון אותו יכולתי לתפוס," אבל זה היה מאוחר מדי. במילחמת יום הכיפורים היה פת בן 40, אך אז היה כבר חבר־כנסת ולא גויס.

גדעון פת נולד כבן למשפחת מרקוס. בגיל צעיר נפטרה אימו והוא אומץ על־ידי אחותה. אמו המאמצת היתה בעלת בית־קפה ידוע בירושלים, קפה פת, וכאות תודה על ששימשה לו כאם, הוא נושא מאז את השם פת כשם משפחתו.

לדבריו הוא סיים את השירות הצבאי שלו ב־1952, והתמנה מייד להיות מזכיר שר התחבורה, תפקיד בו כיהן עד שנת 1955. כבר אז בלט פת בין צעירי הציונים הכלליים ושתי דמויות מרכזיות התחרו על שירותיו: ישראל רוקח, מי שהיה ראש עיריית תל־אביב, ויוסף ספיר, אחד האישים החזקים במיפלגת הציונים הכלליים. פת בחר בספיר, והפך להיות איש אמונו עד לפטירתו. או כפי שפת עצמו מגדיר זאת: „הייתי בן מישפחה אצל ספיר." ב־1955 עזב פת את הארץ, כדי ללמוד בחו"ל, אך הוא שב אליה רק ב־1967, לאחר 11 שנה. כאשר היה מישהו נזכר בפת באותה תקופה היה מקבל את התשובה: „הוא ירד מהארץ." פת המשיך אומנם להחזיק בדרכון ישראלי, אך קיבל גם דרכון אמריקאי. ידידים קרובים שלו, שפגשו אותו בניו־יורק, ידעו לספר כי מי שמשמש כיום כשר בישראל נחשב למעשה בתקופה מסויימת כיורד.

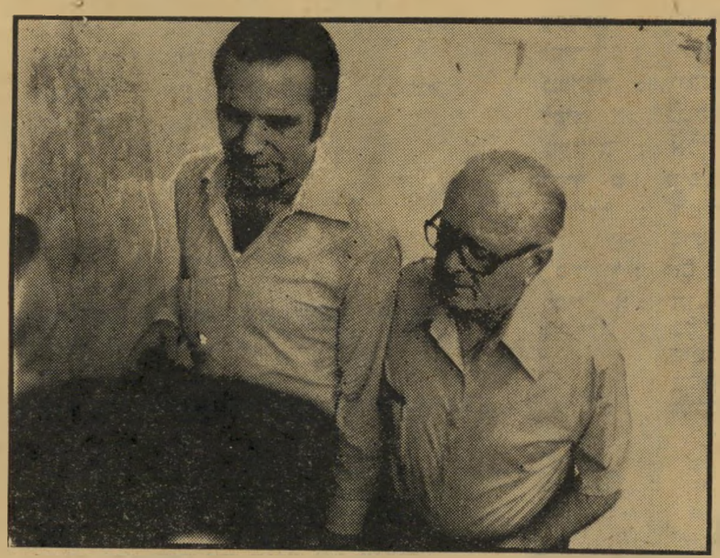

שר־השיכון והבינוי גדעון פת עם שר־האוצר ארליך

פת למד בניו־יורק וקיבל תואר של בוגר אוניברסיטת ניו־יורק, אך לאחר תום הלימודים לא חזר לישראל. הוא מצא לו תפקידים שונים, תחילה כמנהל צעירי הסתדרות ציוני אמריקה ואחר־כך כנשיא צעירי ההסתדרות הזו. אך בשש השנים האחרונות לשהותו שם עסק בעסקים פרטיים, ללא זיקה, ולוא רק פורמאלית, לישראל או למוסדות ציוניים.

מנהל מכירות בעסקי־יהלומים

ב ארצות־הברית פגש פת באן פיקל, בת יהלומן עשיר, ונשא אותה לאשה. אחרי נישואיו — מהם נולדו שלושה ילדים: דניאל, דורון ואפריים — עבר פת לעבוד אצל חתנו. הוא הפך מנהל המכירות של עיסקי־היהלומים שלו.

פת אינו מכחיש כי לולא מאמציו של יוסף ספיר להביאו לארץ הוא לא היה חוזר, לפחות לא במועד שחזר. אך כאשר פרצה מילחמת ששת הימים הפעיל עליו ספיר, שהתייחס אליו כאל בן, לחצים כבדים, בשיחות טלפון מעבר לאוקיינוס. ופת אכן שב לארץ. כאמור, הוא לא השתתף במילחמה, אך מונה להיות ראש לישכתו של יוסף ספיר, שהצטרף אז לממשלת הליכוד הלאומי, כשר בלי תיק.

בשנת 1969 יצא גח"ל מממשלת הליכוד הלאומי ופת נשאר ללא עבודה. בינתיים הוא הקים לו וילה מהודרת בסביון, וספיר היה זה שהבטיח לו כי „ידחוף" אותו קדימה, בתוך המפלגה הליברלית, ויהפכו לדמות ציבורית ולחבר־כנסת.

ספיר עמד בהבטחתו. בשנת 1970 נכנס פת לכנסת, ומאז הוא מכהן בה ברציפות.

עד כה נתגלה בסידרה זו:

משה ניסים: טען כי הוא תלמיד־ישיבה, שרותו בצה"ל נידחה ואח"כ קוצר.

אליעזר שוסטק: לא שרת בצה"ל, שוחרר מסיכות פיזיות ואח"כ רפואיות.

דויד לוי: לא נתקבל לצה"ל ביגיל רמת־השכלה נמוכה מדי. לא שרת כלל.

שמואל תמיר: לא שירת אף יום אחד בצה"ל, אחרי שחזר ממחנה־העצורים בקניה.

שמחה ארליך: שירת תקופה קצרה במילחמת־העצמאות בחיל־הספר, כשומר.

גדעון פת

בידי גדעון פת מצוייה תעודת־שיחרור המעידה כי הוא שירת בצה"ל במשך שנתיים וחודשיים. פת התגייס לצה"ל באופן רישמי ב־9 באוקטובר 1950 והש־ תחרר ב־9 בדצמבר 1952. בפני כתב העולם הזה טען פת כי הוא היה חייל בנח"ל והגיע לדרגת סמל־ראשון, בשמשו כאפסנאי.

אולם במיסמכיו האישיים בצה"ל כתוב כי הוא היה בחיל המישמר (חי"ם) ולא בנח"ל. כן מצויין שם כי דרגתו הקבועה, בעת שיחרורו, היתה סמל. המקום המיועד בטפסים לרישום הדרגה הזמנית נמצא ריק.

האמת היא, כמובן, זו הרשומה במיס־ מכים הצה"ליים, אם כי יש אמת מסויימת גם בדבריו של פת. שר הבינוי והשיכון החל את שירותו בנח"ל, בג'וערה, והוא מרבה לתאר את הקשיים שהיו לו שם באותה תקופה. אבל כעבור כשלושה חוד־ שים הוא עזב או הועזב מן הנח"ל, ובכך תמה הקאריירה הצבאית שלו.

סוד הכושר הלקוי

פלטי הנח"ל, בין אם הם נפלטו מחוסר התאמה או בגלל קשיי בריאות, נשלחו לחיל המישמר. חיל זה היה משהו הדומה להג"א או לחק"ש של היום. ה־ שירות בו לא היה ממש צבאי, והמשרתים בו נקראו מדי חודש לכמה ימים כדי לשמור על מיתקנים שונים, בסיסים צבאיים או שערי מחנות צה"ל. השירות בחיל המישמר היה מעין מתנה לכל מי שלא רצה לשרת כחייל קרבי של ממש, אולם רצה שיירשם במיסמכיו כי מילא את חובתו למולדת.

אין ספק שפת התבייש בכך שהוא השתייך לחיל המישמר. לכן עמד על כך שלא ישחררו אותו כליל מצה"ל. אחיו, המבוגר ממנו בארבע שנים, יגאל ענבל, עשה קאריירה צבאית מפוארת בצה"ל והגיע לדרגת סגן־אלוף. הוא היה מפקד בית־ספר לצניחה ולוחם ידוע. סגן־אלוף ענבל נפל, ותמונותיו מלוות את פת בכל מקום. תמונה שלו מוצבת בשתי לישכותיו של השר, זו שבקומה ה־14 במיגדל ירד שלים ברחוב הלל, וזו שבשולי הקרייה בתל־אביב. התמונה של האח מוצבת גם בחדר עבודתו של פת, בווילה שלו בסביון.

בתעודת השיחרור הצה"לית שלו, בסעיף „פרטים על שירות סדיר", מצויין סוג הבריאות בעת השיחרור כ"ק־למ"ד (כושר לקוי). במונחים של אז הכוונה היא ל־ פרופיל עד 64. הפרופיל הקרבי הוא, כידוע, עד 97. מפרופיל 24 — הפרופיל בו משתחררים לגמרי מצה"ל — ועד פרופיל 64 משרתים החיילים, בין אם בשירות סדיר ובין אם במילואים, בתפ־ קידים עורפיים. כאשר התגייס גדעון פת לנח"ל היה הפרופיל שלו קרבי. כאשר השתחרר היה הפרופיל שלו „כושר לקוי", אולם לדבריו אין הוא חולה כלל.

סיבת השיחרור של פת מצויינת בתעודת השיחרור כך: „ח.ש.ב. 6/ב/1". הכוונה היא לחוק שירות־בטחון סעיף 6.ב.1. ה־ אומר, בהוראות הפיקוד העליון: „יוצא צבא, גבר, שנקרא להתייצב לשירות סדיר על־פי סעיף 9 או 10 חייב בשירות סדיר של שלושים חודש, אם הוא נקרא להתייצב לשירות סדיר כשהוא באחד הגילים שמ־18 עד 26 ועד בכלל." פת שוחרר, בצורה מיסתורית לחלוטין, אחרי 26 חודש בלבד.

מיקרה עין

מאז שיחרורו ועד היום נקרא פת רק פעמיים למילואים; ליתר דיוק: הוא הלך רק פעמיים למילואים, לשתי תקופות קצרות, שתיהן בשנת 1953. את האחת הוא סיים ב־24 ביוני 1953 ואת השנייה ב־6 בספטמבר אותה שנה. מאז אותו תאריך — כלומר: במשך 25 השנים האחרונות — לא שירת פת כלל במילואים.

אין ספק שפרשת השירות הסדיר של פת אינה מוסיפה לו כבוד. פת שירת רק שלושה חודשים כחייל מן המניין ואת מותר תקופת השירות שלו בילה בתפקידי שמירה, אחת לכמה ימים או שבועות, במיתקן זה או אחר.

נסיבות השתחררותו מצה"ל אינן ברורות לגמרי. יש הטוענים כי היה זו יוסף ספיר שהצליח לשחררו לפני הזמן. יש הטוענים כי אכן היו אלה סיבות רפואיות שהביאו לשיחרור. גירסה אחת, מפי אחד ממקורביו במישרד־השיכון, טוענת כי פת חולה ב־ עיניו (טענה הדומה לטענת השיחרור של השר דויד לוי). ואילו גירסה אחרת, של אחד מידידיו האישיים של פת, אומרת שהוא חולה במחלת דם. על־פי גירסה זו, חושש פת לגלות את סוד מחלתו. שכן אז תעלינה שאלות לגבי כשירותו של פת לכהן כשר בממשלה.

כבר בעת השירות הצבאי שלו, למעט אותם חודשים ששירת בנח"ל, היה פת עסקן של הציונים־הכלליים ומאנשי יוסף ספיר. אולם העסקנים של אותה תקופה, ובעיקר הצעירים שבהם, יודעים לספר כי כבר בתקופה ההיא, בה היה פת מגוייס, או מגוייס־כביכול, הוא היה פעיל בפגי־ שות, באסיפות ובישיבות מפלגתיות.

(כתבה שישית בסידרה).

גדעון פת ל"ד הרמטכ"ל אלעזר ז"ל

(המשך בעמוד 26

במדינה

העם

מכירה כללית

„למכור את המדינה כדי להציל את המשק — אבל מי יקנה אותה?"

סחרחרת הטירוף המשקי החלה לנוע ה־ שבוע בטורים גבוהים.

מועד האשראי שהעניק העם לממשלת הליכוד, שהבטיחה להיטיב עם העם ולהב־ ריא את המשק, תם. חודשי הרגיעה ה־ משקית הגיעו לסיומם. המהפך הכלכלי שביצע שר־האוצר, שמחה ארליך, התגלה ככישלון טוטאלי גם לגבי השכירים וגם לגבי המעסיקים. הסתבר כי הוא נעשה בחופזה, ללא תיכנון מספיק, כשכל ה־ הערכות על תוצאותיו התבדו.

עם התקרב הראשון באפריל, מועד חי־ דוש הסכמי־העבודה במשק, ערך כל צד את המאזן הפרטי שלו. לעובדים הסתבר כי האינפלציה דהרה במהירות הרבה יותר גדולה מכפי שהשתקפה בשיעורי המדד. היא כירסמה בתלושי־המשכורת שלהם ב־ כל פה. תוך פחות מחצי שנה איבדו גם משכורות ריאליות של משפחות עובדות שהצליחו להתקיים עליהן, שיעור ניכר מ־ ערכן. תוספות־היוקר ושאר הפיצויים ה־ זמניים על ההתייקרות המטורפת לא היו בהן כדי לאפשר למשפחה עמלה, החיד־ על משכורת מפרנסה, לסיים את החודש.

כאשר החלו קבוצות העובדים במשק לחשב את שיעור תביעות־השכר שיהיו עליהם לתבוע כדי לפצותם על ההתייק־ רויות, הסתבר כי התביעות הפעם ירקיע מעבר לכל מה שהיה מקובל בעבר.

ההסתדרות הסתפקה בתביעה להעלאת שכר בשיעור של 15%, מלבד תוספת היוקר. אולם סקטורים שונים במשק סיכמו את תביעותיהם בארבעים, שבעים ואפילו במאה אחוזים. שום הטפות־מוסר ושיכנו־ עים אידיאולוגיים בדבר מצבה הקשה של כלכלת המדינה לא היה בהם לחסום את גל התביעות.

מול החלטתם של נבחרי־העם לא מכבר להעלות את המשכורות לעצמם, ומול נכו־ נותה של הממשלה להכפיל כמעט את משכורותיהם של קבוצות־לחץ נבחרות נפרצו כל הסכרים. למקרא הידיעות ב־ עתונים על הכפלת רווחי הבנקים והונם קשה היה לעובד השכיר להשתכנע כי ר־ הוא חייב להמשיך ולהסתפק במה שהי־ לו, שערכו הריאלי ירד כמעט בחצי.

מדיניות של כוח ודיכוי. כאשר החלו תביעות־השכר בסקטורים השונים ב־ משק, ניסו קברניטי־הכלכלה לדחוק את הקץ ככל האפשר, להתחיל להתמקח סמו־ יותר למועד חידוש ההסכמים, תוך תקוו־ שעד אז יתחוללו איזה נס או תפני־ שיהיה בהם כדי לסתום את הפרץ.

בצורה פאראדוכסאלית היה זה דווק־ נשיא מצריים, אנוואר אל־סאדאת, שסיי־ לממשלת ישראל, לדחות את שעת־המיבח הכלכלית שלה. יוזמת־השלום שלו הפיחה תיקוות על אפשרות של מהפך מדיני ש־ יביא בעקבותיו גם נס כלכלי. כל עו־ התקיימה תיקווה זו, היא כיסתה על הלב שהחלה לרתוח בהר־הגעש המשקי ש־ ישראל.

מול מדיניותה הקשוחה והעיקשת ש־ ממשלת בגין, התגדפו תיקוות. ההתפ־ חות היתה מהירה והקיפה שכבות רחבו־ ובמיוחד את אלה שעל גבן הגיע הליכו־ לשילטון. תוך זמן קצר איבדה הממשל את תדמיתה כממשלה בעלת מטרות מוג־ דרות המסוגלת להגשימן. פשיטת־הרגל ד־ מדינית הובילה בהכרח לפשיטת־יד כל־ כלית. נוצרה בעם תחושה כללית, שהית־ אופיינית לחודשי שילטונו האחרונים ש־ המערך, כי מול ממשלה חלשה, המנס־ להשיג בכל מחיר שקט משקי, תעזור ר־ השיטה של כל־דאלים־גבר.

כשהגיעה שעת ההתמודדות הסתבר כ־ הטענה שלממשלה אין כל מדיניות כלכלי־ אינה מדוייקת. יש לממשלה מדיניות כזא־ — והיא מבוססת על תיאוריות שפשטו א־ הרגל גם במדינות הקאפיטליסטיות הקיצו־ ניות ביותר. זוהי מדיניות של ניסיון להר־ גיע את המשק בשיטות של כוח ודיכוי.

הדברים באו לידי ביטויים המובהק בי־ תר בהצהרות שנשא השבוע שר־האוצ־ שמחה ארליך. הוא איים לשבור את ד־ שובתים ו„להרחיק אלמנטים פאריזטיים היתה לו גם דרך כיצד לעשות זאת.

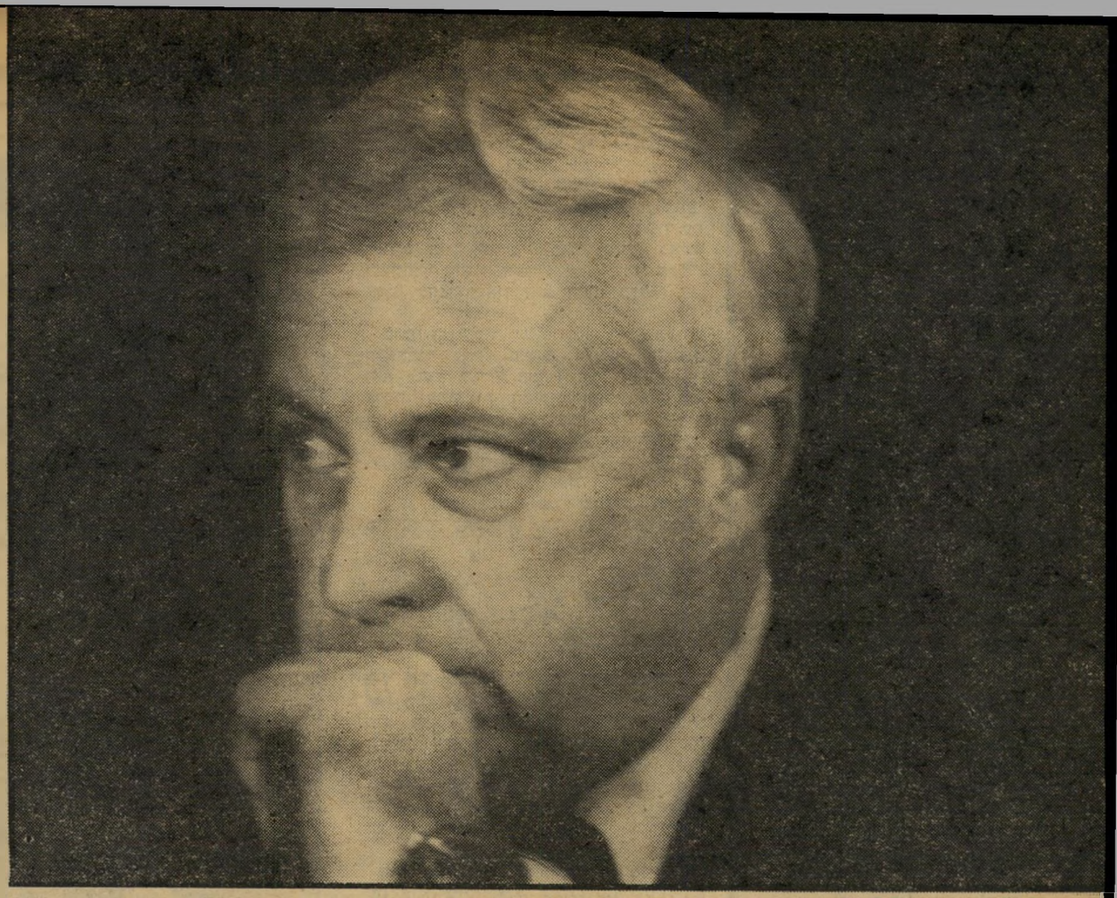

עזר וייצמן מאיים
ייאלץ לבחור בינו

למילחמה, ולהתייצב אחר־כך בפני עשרת אלפים משפחות שכולות שיפגינו מולי ב־שאלה: ,איפה הייתי לפני המילחמה?׳׳

מישקעי עבר ואמביציות לעתיד

עזמת השקפות אלה של וייצמן, מאמין אריק באמונה שלמה שחגורת־הביטחון בפיתחת רפיח, שהוא היה יוזמה ומקימה, חשובה יותר מכל הסכמי־שלום חתומים, שהם בהישג־יד אך לדעתו עלולים להמיט אסון ושואה על ישראל. ,,שלום לא עושים על מפה,״ נוהג אריק לטעון, תוך עקיצה לעבר עזר, ,,צריך ללכת ברגל ולא לטוס כדי להבין את בעיות־הביטחון של המדינה.״ האידיאולוגיה ש־הוא מחזיק בה ומאמין בה בכל ליבו היא שישראל אינה יכולה להרשות לעצמה את הלוקסוס של הסדר־שלום, ללא חגורת־ביטחון שתאבטח אותה למיקרה של הפרתו.

אריק רואה בעזר הרפתקן ביטחוני. עזר רואה את אריק כסומא פוליטי המנותק מהמציאות החדשה שנוצרה ואינו מסוגל להבינה. הוא משוכנע שאם רק יאופשר לאריק לבקר במצריים ולעמוד באופן בלתי אמצעי על שאיפת השלום של המצרים ועל כנותם בנושא זה — כפי שאירע לו — הוא ישנה את עמדותיו. לאור זאת גם יזם ופעל לאפשר ביקור כזה של אריק

אריק שרון: ,,מי שטס ולא הלך בשטח, אינו מבין דבר.״

מילחמת הירושה

ה קיזזית שבקעי מלישכת ראש־הממשלה בירושלים היו באוקטאבות הגבורות ביותר. הם הידהדו בכל מיסדרונות מישרד ראש־הממשלה, עד שכמה מאנשי המישרד, שחרדו פן אירע משהו לראש־הממשלה מגחם בגין, מיהרו אל דלת הלישכה ופתחו אותה, כדי לברר מה מתרחש בפנים.

מה שהתחולל בתוך הלישכה ביום חמישי בשבוע שעבר היה קרב איתנים מילולי בין שר־הביטחון עזר וייצמן לבין שר־התקלאות אריאל (,,אריק״) שרון. שניהם נקראו ללישכת ראש־הממשלה כדי להכריע בפרשת ההתנחלות בקדש ברנע, ששר־הביטחון הורה למנוע אותה. הפעם היה זה עימות גלוי, פנים אל פנים, מהחריפים ביותר שנערכו אי־פעם בין השניים.

שני השרים, המפורסמים בכושר הצעקה שלהם, ניצלו אותו הפעם עד תום. הם החליפו האשמות הדדיות, שכללו גם ביטויי־גנאי ועלבונות אישיים. ,,הלכה שם אש וגפרית,״ סיפרו אחר־כך כמה עדים לעימות, ,,חוץ מחילופי מהלומות היה שם הכל.״

הפגישה הסוערת, שנמשכה לא יותר מעשר דקות, הסתיימה הפעם בניצחונו של עזר וייצמן. ראש־הממשלה פסק, בלב כבד, כי הוראתו של וייצמן למנוע את ההתנחלות בקדש־ברנע זהה עם החלטת הממשלה בראשית השבוע שלא להקים יישובים חדשים בסיני — וזאת למרות שההחלטה על ההתנחלות למרגלות ג׳בל הילאל בסיני אושרה עוד בימי ממשלת המערך.

אהדתו של בגין בוויכוח הלוהט שהתנהל בנוכחותו היתה נתונה דווקא לעמדה שייצג אריק שרון. אולם הוא ידע שהוא אינו יכול להרשות לעצמו, ערב ביקורו אצל הנשיא קארטר, להמשיך ולמתוח את החבל בפרשת ההתנחלויות שהביאה כבר לקרע גלוי עם ארצות־הברית. הוא הציע את עמדתו של עזר. אריק עזב את לישכת ראש־הממשלה פגוע, נעלב וחפוי־ראש.

אם היה נדמה למישהו שבכך הוכרזה שביתת־נשק במאבק על ההתנחלויות בסיני, הנמשך מזה מיספר שבועות בין שני השרים, הסתבר לו במהרה כי טעה. לא חלפו שלושה ימים ונוצר עימות חדש בין שני אלופי צה״ל לשעבר, חריף ומתוח יותר מקודמו.

שר־הביטחון עזר וייצמן שהה אומנם בארצות־הברית, לשם יצא בשליחות ממלכתית. אולם עוזריו מיהרו לדווח לו לשם כי שר־התקלאות מתכוון לנצל את היעדרו מהארץ כדי להעמידו בפני עובדות קיימות חדשות: לחדש את עבודות הכשרת־הקרקע להתנחלויות גוש־אמונים ב־נאבי־סאלח ובית־אל שבגדה, ששר־הביטחון הורה לפני יציאתו מהארץ על הפסקתן.

הפעם היה עזר וייצמן נחרץ ונחוש בהחלטתו. בשיחות טלפון שניהל עם ראש־הממשלה מארצות־הברית הוא איים להפסיק מייד את נסיעתו בארצות־הברית, לחזור לארץ ולהגיש את התפטרותו מהממשלה, אם תמשך חתירתו של אריק שרון תחתיו.

הקרב בין שני השרים הפך למאבק הכוחות החמור ביותר בממשלת הליכוד מיום הקמתה. הוא איים להוביל למשבר ממשלתי חמור שיש בו כדי לסכן את המשך קיומה של ממשלת מנחם בגין.

שכן, אם יתפסר עזר וייצמן על רקע פרשת ההתנחלויות, קרוב לוודאי שהוא לא יהיה השר היחיד שיפרוש מהממשלה. שרי הליברלים וד״ש, התומכים בעמדותיו בממשלה, לא יוכלו להרשות לעצמם להשאר בה, ייאלצו אף הם להתפטר.

בפני בגין תעמוד הברירה להסתכן בפירוק ממשלתו או לסלק ממנה את עוזה־הצרות הכרוני, אריק שרון.

קרב בין ניצים

כאירה, על פני השטח, נראית התמודדות בין אריק לעזר כמאבק אידיאולוגי בין שתי תפיסות מדיניות וביטחוניות, בין שתי השקפות־עולם, חלוקות על דמותה של מדינת־ישראל.

אין זה קרב בין נץ ליונה. תהיה זו טעות חמורה להגדיר את עזר וייצמן כיונת־שלום, המייצגת את עמדות ותפיסות מחנה השלום, לעומת הניציות של אריק שרון, המבקשת להכשיל ולטרפד כל הסדר־שלום והמעדיפה שטחים על שלום.

גם אריק וגם עזר הם ניצים בדיעותיהם. המחלוקת הרעיונית ביניהם היא במידת האמון שיש להעניק לכוונות השלום של המצרים ובמידת הוויתורים שניתן לוותר להם על מנת להגיע עימם להסדר. היא מתמקדת בעיקר בבעיית היישובים בסיני.

עזר וייצמן סבור כי היישובים בסיני מהווים מיכשול בדרך לשלום. הוא מאמין כי לו העלה מישהו לפני עשר שנים בדעתו כי תיחכן אי־פעם יוזמה כמו זו שנקט בה הנשיא סאדאת, לא היו היישובים בפיתחת־רפיח מוקמים מעולם. כיוון שהיישובים כבר קיימים, צריך להילחם עד הרגע האחרון להשארתם ולחפש כל דרך אפשרית כדי לשכנע את המצרים להסכים לכך. אבל אם יתגלגלו הדברים ויגיעו למצב בו תעמוד ישראל מול הברירה של או יישובים או שלום, לא תהיה ברירה אלא לוותר על היישובים בסיני ולהוריד. לאור זאת בוודאי שאין, לדעתו, להקים יישובים חדשים בסיני או בגדה.

לעומת זאת, סבור וייצמן, ניתן יהיה לשכנע את המצרים לאפשר לישראל, במיסגרת הסדר־שלום, להמשיך ולהחזיק לתקופת זמן מוגבלת אך ממושכת, את שדות־התעופה הצבאיים שלה בסיני.

מאז פגישתו עם הנשיא סאדאת בעת ביקורו בירושלים, השתכנע עזר שיוזמת סאדאת היא הזדמנות היסטורית שאסור למדינת־ישראל להחמיצה. בתוככי ליבו הוא חש שההיסטוריה עשתה לו חסד בהציבה אותו בעמדת המפתח של שר־הביטחון בתקופה זו, כדי שתינתן לו ההזדמנות לתרום את חלקו לניצול ההזדמנות החד־פעמית הזאת. העובדה שהעסק נסחב ועוללה על שירטון מביאה את עזר לייאוש מהפוליטיקה.

עוד לפני שאיים השבוע לראשונה בהתפטרות, העריכו מקורביו כי לא תהיה זו הפתעה אם בשלב מסויים יטרוק את הדלת, יפרוש מהממשלה ויאשים את חבריה בהחמצת ההזדמנות ההיסטורית. לא מכבר התבטא וייצמן בחוג פנימי: ,,לא אתן את ידי, בניגוד למצפוני, למצב בו אצטרך, כשר־ביטחון, לתת הוראה לצאת במצריים.

ניגודי השקפות קיצוניים אלה הם שגרמו להתנגשות החזיתית בין השניים, היוצרת רעמים וברקים ומזעזעת את יציבות הממשלה.

מעבר לעימות הרעיוני בין השניים קיים משהו הרבה יותר עמוק הגורם לכך שההתנגשות ביניהם תישא אופי של מאבק אישי דרמתי, מהסוג המשמש כחומר לסידרות הדרמות הטלוויזיוניות המרתקות ביותר. משהו זה מורכב ממישקעי העבר ביחסים בין השניים, בניגודי האופי שלהם ובשאיפה המקוננת בכל אחד מהם לראות את עצמו כיורש הבלעדי הבלתי מעורער של מנחם בגין.

מסכת היחסים המורכבת בין שני האישים הדומיננטים האלה לא החלה בכהונתם המשותפת בממשלה אחת. היא התפתחה במהלך הקאריירייה הממושכת של שניהם בצה״ל. אשר למרות הניגודים ביניהם, היה לשניהם גורל דומה.

תרומתם של עזר ואריק כאחד לצה״ל לא עמדה בשום פרופורציה לתפקידים אותם מילאו. שניהם — כמו אלוף נוסף — ישראל טל — תרמו לצה״ל יותר משתרמו הרבה מהרמטכ״לים שלו, כל אחד בתחומו. שניהם הגיעו עד לקו הגמר במירוץ, אך לא הצליחו לחצות אותו. הם הגיעו אל סף באר הרמטכ״לות אך לא זכו לשתות ממנה. לשניהם גרם הדבר תיסכול עמוק.

אישיותם של שתיים מהפיגורות הבולטות ביותר שקמו בצה״ל מעודו, הושפעה גם מטרגדיות אישיות שהותירו בהם צלקות עמוקות. אריק נפגע עמוקות מהאסון בו ניספה בנו הקטן מפליטת כדור בבתו. עזר לא התאושש מהטרגדיה שפקדה אותו עם פציעתו החמורה של בנו, שאול, במהלך מילחמת ההתשה.

יש דימיון ושותפות־גורל גם בדרך בה פנו השניים מהצבא לחיים הפוליטיים. שניהם עשו את דרכם הפוליטית בסערה, תוך טריקות־דלתות רעשניות, מישחקי־ברוגז ראוותניים, אימפולסיביים ועליות ומורדות קיצוניים.

כשם שהקים ובנה את חיל־האוויר, אך לא זכה לפקד עליו בשיאו במילחמת ששת־הימים, כך זרע וייצמן גם את הזרעים הראשונים להקמת הליכוד ככוח אלטרנטי־

בהתפטרות ובגין

לבין אריק שרון

בי שיטול את השילטון מידי המערך, אך לא זכה להיות שותף בהקמתו. אריק, ש־תרם יותר מכל אדם אחר להקמת הליכוד, הלך הביתה דווקא ערב ניצחונו של הליכוד, בעת שהקים את הסיעה הקיקיונית שלו, שלומציון.

תכופות נחלקו השניים בנושאים שונים תוך תפיסת עמדות קיצוניות. כך קרה, למשל, בפרשת התייחסותם למשבר שפקד את יצחק רבין ערב מילחמת ששת־הימים. כל אחד מהם מעריך את חברו, אך חושש מפניו מאד.

לאור מערכת יחסים מסובכת זו, נוצר מצב מרתק מייד אחרי הבחירות האחרונות, כשפירות ניצחון הליכוד נפלו בחיקו של עזר, בעוד שאריק אשר הקים את הליכוד, נותר מוכה ומובס מבחוץ. אילו היה אריק נשאר בליכוד לא היה ספק כי הוא היה זוכה בתפקיד שר־הביטחון. בגין העדיף אותו בתפקיד זה על פני עזר, אך לא יכול היה למנוע את התפקיד מוייצמן, אדריכל־הניצחון בבחירות.

באותה תקופה היה זה דווקא עזר שהגה את הרעיון — אשר ניקנה מייד על־ידי בגין ונחשב משום מה כשלו — למנות את אריק כרמטכ"ל.

עזר ביקש לעשות זאת משני טעמים: כדי לנטרל את אריק מהמאבק על הירושה ולזכות בתמיכתו ותוך ידיעה שאין תפקיד שאריק שואף אליו יותר מתפקיד זה. אלא שמקורביו של עזר שיכנעו אותו לסגת מרעיון זה. הם הצליחו לעשות זאת בנימוקים שאריק כבר מזוהה כאישיות פוליטית ומינויו כרמטכ"ל יתפרש כפוליטיזציה של צה"ל. הנימוק השני היה שאריק יחתור תחתיו כרמטכ"ל והוא יוותר כשר־ביטחון ללא צבא. כך קרה שאחרי שבגין כבר קנה את הרעיון, אילץ אותו וייצמן לחזור בו.

אז נולד רעיון הנפל, שהוכשל מייד בלחץ דעת־הקהל, למנות שני שרי־ביטחון למעשה בממשלת הליכוד, כשאריק נושא בתואר של שר למילחמה בטירור ולביטחון פנים.

יחסים דו־ערכיים

אין ספק כי העובדה שאריק שרון נוטרל בממשלת הליכוד מהנושא ה־צבאי, שהוא כה קשור אליו והמהווה את המרכיב העיקרי באישיותו, הולידה בו רגשות תיסכול וקינאה וגרמה לו לנטור טינה אישית כלפי וייצמן. הוא לא סלח לוייצמן גם את ביטול מינוי החירום שלו במילואים, שניטרל אותו למעשה בצה"ל.

כך נוצר מצב בו מנצל אריק את הבדלי העמדות ביגו לבין עזר כדי לחתור תחתיו ולערער את מעמדו. המאבק בין השניים הוא חד־סיטרי לחלוטין. עזר חי בהרגשה שאריק מתעורר כל בוקר כשבלי־בו מחשבה: איך להתנכל היום לוייצמן. הוא עצמו מתגונן בכל הכלים שבידיו, אך אינו פועל לחתירה נגדית נגד אריק.

כלפי חוץ מחזיקים השניים פאסון, ממשיכים לשחק את המישחק של ידידות ואחווה פוליטית. הם אינם חברים ואינם שותים תה יחד, אך מקפידים להזמין איש את רעהו לאירועים מישפחתיים. בחדרי חדרים משמיע כל אחד מהם דברים מסמריר־שיער על חברו. עם זאת מחפשים השניים דרך האחד אל השני באמצעות מתווכים וידידים משותפים.

פרק מרתק בפני עצמו במאבק בין שני היורשים הפוטנציאליים על הירושה, היא מערכת היחסים שיש לכל אחד מהם עם מנחם בגין. לשרון ולוייצמן גם יחד יש יחס דו־ערכי כלפי בגין. הם מעריכים את אישיותו, התמדתו, קשיות־עורפו והיותו דמות חריגה הבולטת משיכמה ומעלה מציבור העסקנים המיפלגתיים הסובבים אותה. יחד עם זאת היו שניהם מוכנים לסלק אותו בשלב זה או אחר מהנהגת הליכוד, כשסברו שהוא המיכשול העיקרי להשגת היעד של ההסתערות על השילטון. בגין הוא אדם שאינו שוכח ואינו סולח.

הוא לא יסלח לוייצמן לעולם על ניסיון הפוטש שניסה לערוך נגדו בליכוד, כשם שלא יסלח לאריק את הצטרפותו לחטיבה הליברלית דווקא בליכוד ואת פרישתו מהליכוד ערב הבחירות. אבל בין השניים, הפייבוריט של בגין הוא דווקא אריק, בעיקר מנימוקים רגשיים.

בגין לא ישכח לאריק לעולם את העובדה שנהג לדווח לו ישירות על מהלכי מילחמת יום־הכיפורים מחדר־המילחמה שלו בחזית. יחסו אליו גובל במיסטיקה, כשאריק מסמל בעיניו את דמות האדם הישראלי החדש, כפי שבגין היה רוצה לאותו: לוחם וגיבור־מילחמה.

יחד עם זאת בגין הוא גם אדם מפוכח המכיר בכך שדווקא וייצמן הוא התורם, יותר משרון, תרומה עקיפה לפופולאריות שלו ושל ממשלתו. בגין מעריך את הלויאליות של וייצמן ואת העובדה שהוא אינו זוקף שום הישג לזכות עצמו, אלא לזכות ראש־הממשלה או הממשלה כולה.

בגין יודע שקרנו של שרון ירדה בעיני הציבור. אפילו כמה מתומכיו וידידיו הקרובים בעבר מסתייגים ממנו כיום, מגדירים אותו כ„סכנה לאומית." עזר, לעומת זאת, הוא השר היחיד שמוסיף כיום לפופולאריות המידרדרת של הממשלה.

אבל שום מנהיג אינו אוהב שיורשיו נושפים בעורפו. הפופולאריות המופגנת לה זוכה וייצמן גם בקאהיר ובוושינגטון אינה מעלה את קרנו. בגין נוהג לעקוץ את וייצמן על חשבון זה, בעיקר בישיבות הממשלה ועזר, הרגיש בטבעו, נפגע מכך עמוקות.

במערך היחסים הזה משחק תפקיד נכבד גם הרקע האישי השונה של עזר ואריק, עוד מלפני תקופת שירותם בצה"ל. אריק רואה את עצמו כאיש־אדמה, שהגיע למה שהגיע בזכות עצמו ולא בזכות האצולה המשפחתית ממנה הגיע עזר וייצמן. הקאריירה השונה של השניים בצה"ל, החריפה את הקרע האישי הזה. אריק קצר את תהילתו במילחמות ישראל. עזר, עם כל הצלחתו הצבאית, לא נטל חלק ממשי, שלא באשמתו, במילחמות האחרונות.

באיזה שהוא מקום, בתת־הכרתו ובאופן בלתי מודע אולי, השלום הוא לגבי אריק אסון אישי, המבשר את סוף הקאריירה שלו כלוחם. עזר ידע להתאים את עצמו למציאות החדשה. אריק טרם הצליח להסתגל אליה.

בהתמודדות האישית והפוליטית בין השניים על הירושה, ממלאים גורמים אלה תפקיד חשוב. ככל שמחריף המאבק צפים אלמנטים אלה יותר ויותר על פני השטח. למסתכל מהצד זה יכול היה להיראות כמאבק דרמתי מותח ומרתק, לולא היו לו השלכות גורליות על סיכויי השלום ועתיד האומה.

עזר וייצמן: „לשלוח את אריק לקאהיר כדי שיאמין בשלום!"

אריק „מפגין שרירים" מול וייצמן: הצגה של ידידות

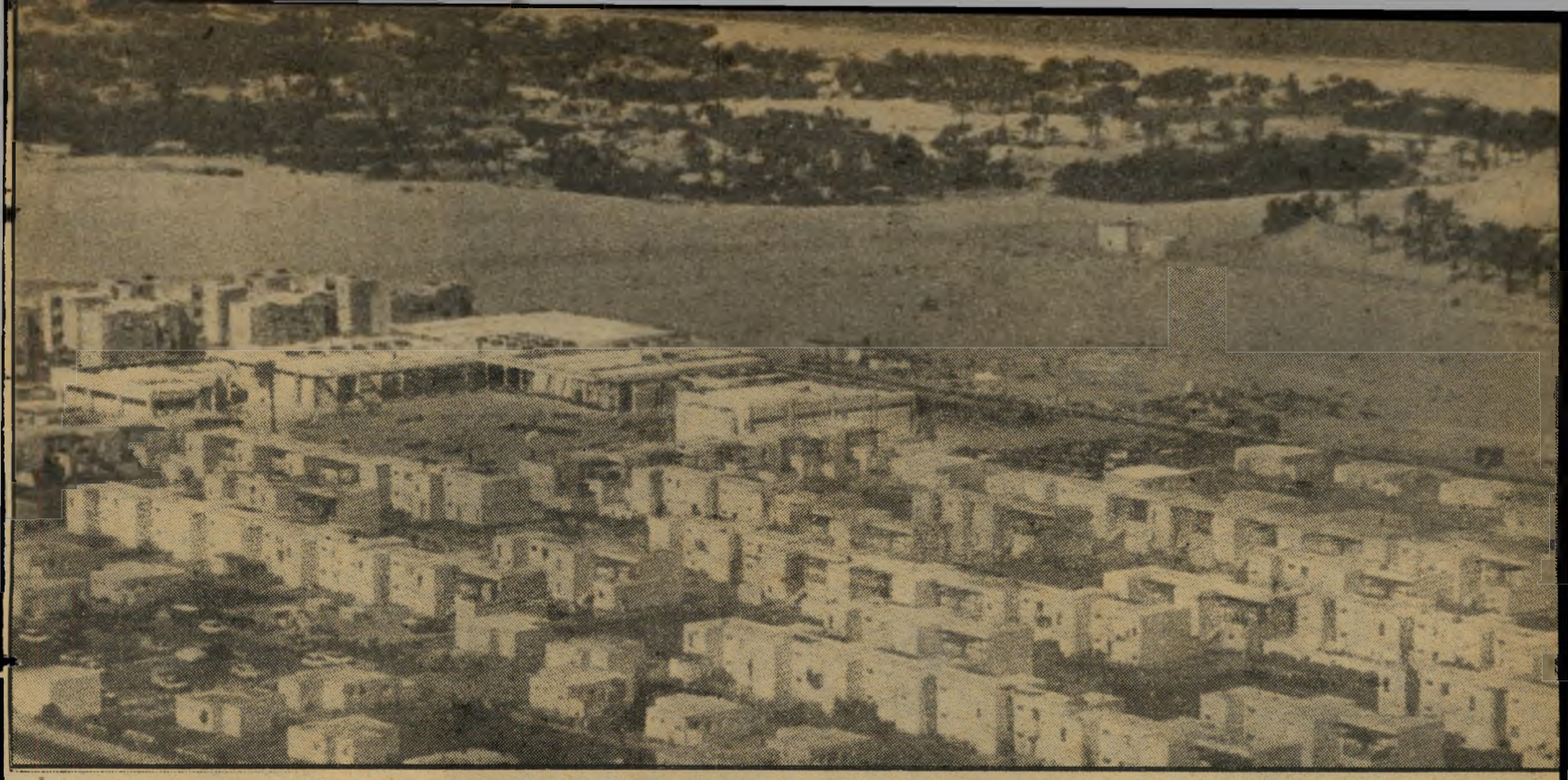

ההתיישבות בספר יכולה להוות נטל על המאמץ הביטחוני בעיתות מילחמה או לסייע לו - הכל תלוי במיקום היישובים בשטח

יישובי-ספר – כן או לא?

מאת **בנימין עמידרור**

כמו כל הכתבות החתומות בשם כותבן בשבועון זה, מבטאים גם מאמריו של בנימין עמידרור, הפרשן הצבאי של „העולם הזה", את דיעותיו האישיות. יש להבהיר כי מאמר זה, המטפל בי סוגייה ביטחונית יסודית, אינו בא לחתי ערב בוויכוח המדיני על ההתנחלו יות מעבר לקו הירוק, כגון פיתחת רפיח, ולהביע בו דיעה לכאן או לכאן. כמובן לטפל בסוגי התחיישבות בקשר לתועלת או לנזק שהם מביאים לביטחון, אין הוא בא להביע דיעה — למשל — לגבי השאלה אם אותה התיישבות, שבה הוא רואה תועלת לביטחון, צריכה לחיות בצידו זה או בצידו האחר של הקו הירוק.

כ**מו בכל נושא** אחר שהוא ביטחוני־צבאי באופיו, או בעל היבט ביטחוני־צבאי, כך גם נושא היישובים צריך להיות נדון — ומוכרע — בשני מישורים נפרדים בתכלית.

המישור הראשון, התחתון, הוא הצבאי המובהק. רק אחרי שמסתיים בירור זה, צריך הנושא לעלות ולהגיע למישור השני, הגבוה יותר והקובע, שבו מוגדרות המסקנות הצבאיות כ„תרומות", „מיגרעות" או „חסרונות" פוליטיות (או כלכליות, או חברתיות), ו־ מצטרפות למכלול השיקולים שלפיהם נופלת ההכרעה הסופית.

כאן אנו עוסקים בשאלת היישובים במישור הראשון, הצבאי, בלבד — מתוך הנחה־מראש שהשיקול הצבאי איננו היחידי, ישהקביעה בעניין זה היא, בסופו של דבר, פוליטית, ובה תהיכט הצבאי הוא רק אחד־מכמה.

דיוננו זה נוגע רק, או בעיקר, ליישובי־ספר — ויש להקפיד ולהבחין בינם לבין יישובים אחרים, כמו אלה המוקמים בלב השומרון, שמטרתם המוצהרת הראשית היא „יצירת נוכחות", בלא התחשבות או חישוב צבאיים־ ישירים מיוחדים.

לצורכי ההיבט הביטחוני, יש לבחון את נושא היישו־ בים בכמה תתכים נפרדים. הראשון הוא תחך ה„סיבה". לפיו נחלקים היישובים לכאלה שהוקמו בלא כל התיי־ חסות להיבט הצבאי, והוא מתבטא בהקשרם רק בבעיית

יש להבחין בין יישובי־ספר לבין היישובים בלב השומרון, שמטרתם פוליטית

הגנתם אחרי וכיוון שהוקמו, או בשימוש הביטחוני־ הצבאי שניתן לעשות בם; ולכאלה שהוקמו — כמו יישובי המיתחה — בעיקר מכוחם של נימוקים ביטחוניים. את הקמת היישובים האחרונים ניתן להצדיק אך־ורק אם מוכחת חיוניותם הביטחונית־הצבאית.

החתך השני בנידון נושא היישובים הוא של „ה־ ביטחון־השוטף" (בט"ש). כבר בתחילה ייאמר, כי מבחינת הבט"ש ה„מוחלטת", כל התיישבות שהיא — ובוודאי התיישבות־ספר — איננה מוסיפה, אלא גורעת, ומותר לחייבה וצריך להזדקק לה רק כאשר אין ניתן לקיים נוכחות ושליטה קבועים, שיהיו צבאיים־טהורים. יש לדעת כי אין גבול שנוח יותר להתגונן בו מפני מסתננים, פידאין וכיו"ב מאשר גבול ריק וחשוף לחלוטין, שאפשר למלאו גדרות, שדות־מוקשים ושאר מיתקנים ואמצעים כאלה, וגם להכריז על רצועה רחבה לאורכו כאזורה לגמרי בכניסה.

■ ■ ■

מ בחינת הבט"ש, כל יישוב־ספר — ובוודאי עיר־ ספר — הם כאב־ראש, שמותר ואפשר לחייבו ולהצדיקו רק אם, מסיבות שונות (לא־צבאיות), אין דרך אחרת להבטיח את עצם נוכחותנו בספר המדובר.

בעיות הבט"ש הראשיות הן שתיים: פיגו־ עים באש ממטווח רחוק או מעבר לגבול; וחבלות פיסיות, שמחייבות חדירה מוקדמת לתוך שיטחנו. ככל שהיישוב גדול, צפוף ומפו־ תח יותר, הוא נוח וקל יותר לפגיעה באש מרחוק.

אבל נזכור כי גם בממדי ישראל הנוכחיים גורמים טווחי אמצעי־האש של המחבלים טישטוש ההבדל שבין „ספר" ל„ישוב עומק" — כפי שהוכיחה הפגזת הקטיושות על צפת ונהריה. במצב של שיבה אל הקו הירוק יאבד ההבדל לגמרי, בכל הגזרות, כי לא יהיה ריכוז אוכלוסיה אחד בישראל שיהיה מחוץ ל„ספר" — כלומר, מחוץ לטווח אמצעי־האש שיעמדו לרשות כל קבוצת מחבלים: המרחק בקו־אוויר שבין צפת ומקורות הירי האחרון

מבחינת הביטחון השוטף, כל התיישבות־ספר אינה מוסיפה – אלא גורעת ומזיקה

עליה בדרום־לבנון (15 ק"מ), הוא כמרחק שבין הקו הירוק לכל ערי מישור החוף, מרחובות ועד חדרה.

לעניין בעיית הבט"ש הראשית השנייה — פיגועים פיסיים בשיטחנו — אין היישובים שווים. אבל ההבדל אינו בתוצאה, כמו במחירה החומרי: יישובים המצויים בחבלי־ארץ פתוחים, ובעיקר כאשר ניתן למקם מרחק־ מה מן הגבול ולהשאיר רווח ל„מערכת". קלים יותר להגנת בט"ש מאלה המצויים באיזורים סגורים, או ה־ יושבים על הגבול ממש. אך כבר מזמן הוכח, שבהשקעה נאותה של אמצעים ובהפעלת שיטה מתאימה, ניתן להשיג

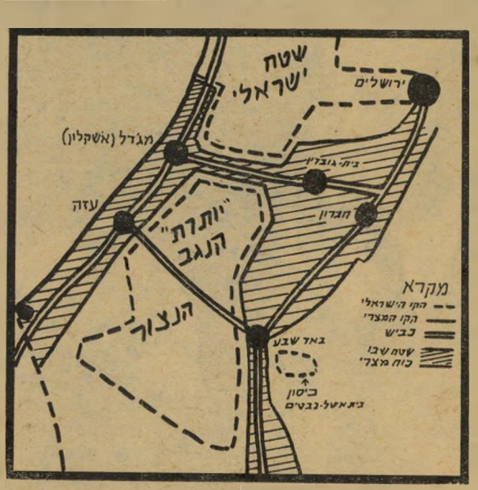

„יחידת הנגב"

הדוגמה הקיצונית של יישובי־ספר כנטל צבאי, שאין בהם רווח, אבל ניזקם למאמץ־המילחמה גדול, היא זו של יישובי „יחידת הנגב" — שנותקו על־ידי כוח־הפלישה המצרי במילחמת־העצמאות מן השטח הישראלי שבמרכז הארץ. בתמונה למעלה: העיר ימית שהוקמה בפיתחה.

בט"ש טוב מאד, נגד חדירות ופיגועים פיסיים, גם ב־שיטתי הספר הפרובלמטיים ביותר.

המפתח להצלחה ודאית ומובטחת כזו הוא הימצאות היישובים בשטח הנתון לשליטה ישראלית מוחלטת ות־מהווה חלק רצוף משטח ישראל. מסיבה זו — ורק מכוחה — חוסלה־למעשה בעיית הבט"ש (נגד פיגועים פיסיים) גם ברמת־הגולן ובבקיעת הירדן. יישובים ה־מצויים בשטח שאיננו בשליטתנו המוחלטת ואיננו מחובר ברציפות טריטוריאלית אחת לשאר המדינה, יוצרים או ייצרו בעיית בט"ש שתהיה, לכל הפחות, קשה וחמורה מאד — דוגמת זו שהיתה כל יישובי הפריפריה ב„מאורעות" שבתקופת המנדט, ובשלב הראשון של מילחמת־העצמאות — אם לא בלתי־אפשרית. זאת, כמובן, בהתאם לתפיסת „הגרוע האפשרי", שלפיה נתונים ונסיבות שאינם נוצרים ונשלטים על־ידינו נחשבים לאי־ודאיים ולא־בטחוניים.

לכן, לפחות לגבי שטחים המצויים בחבל־ארץ הנתון לשליטתנו והמחובר ברצף טרי־טוריאלי לשאר המדינה, יש לומר כי בעיות הביטחון השוטף אינן גורם־משפיע קובע, בעד או נגד, על הצדקת הקמתו או קיומו של כל יישוב נתון.

במיקרה של פיתחת־רפיח נוסף אלמנט בט"ש מייוחד־במינו: קבוצת יישובים זו, יחד עם היישובים שהוקמו בתוך רצועת־עזה עצמה, אמורים לסייע גם לעיקורה הנמשך של פעילות הפיגועים מן הרצועה כלפי ישראל, ובתוך הרצועה גופה. יישובי הפיתחה נועדים לשמש, למטרת בט"ש זו, כחסם פיסי בין הרצועה וריכוזיה לבין שטח סיני, שגם בהיותו בשליטתנו היווה (עד שנערכו הניתוק הביטחוני מסיני וגם נוטרלה הבעייה בתוך ריכוזי הרצועה) „בסיס אספקה ותיקשורת" עיקרי

אין גבול שנוח יותר להתגונן בו מפני מסתננים מאשר גבול רק וחשוך

לפעילות המחבלים ברצועה וממנה. אם נקבל כי אחרי שייצא סיני משליטתנו, בוודאי שנשקפת הסכנה שיוב־הפוך „בסיס" כזה ומסוכן עוד יותר, אכן יכול גוש היישובים בפיתחה לשמש חסם יעיל, אם ובמידה ש־אבטחת הבט"ש שלו עצמו תהיה יעילה.

התחך הביטחוני החשוב ביותר בבחינת שאלת ה־יישובים, הוא זה של ה„מילחמה" — משמע, מילחמה ממש. לעניין ישובי פיתחת רפיח. זהו התחך הקובע, החשוב בהרבה מחתך הבט"ש.

■ ■ ■

ה שימוש ביישובים ובאיזורים מיושבים כיסוד ב־אסטרטגיית הביטחון הלאומית אינו חדש, בוודאי לא בארץ. יישוב, או „מרחב מיושב", הם נתחים מן התשתית הלאומית — שהיא, בעידן המודרני, גם התשתית של מאמץ המילחמה, או ה„אסטרטגית". ככזה, יישוב משמעו: אוכלוסיה המצויה קבע במקום; מערכות תח־בורה ותיקשורת קיימות; מקורות למים, מזון, דלק; אפשרות איכסון ואחזקה של גופי־צבא, מחסנים, מית־קנים, מיפקדות, בתי־חולים וכו'. מיישוב „ביטחוני" נדרש שיוכל להחזיק ולהפעיל, בעצמו ומעצמו, עוצמה צבאית מסויימת באיזורו; ו/או לספק ולקיים את הנחוץ לגופי־צבא המתבססים בו והפועלים ממנו.

זהו השימוש המיבצעי העקיף ביישובים. אך אצינו — ובמיוחד ביישובים שבהם עסקנו — הם אמורים למלא גם תפקידים מיבצעיים ישי־רים. וקודם־כל (בהיות תפיסת המילחמה שלנו כפי שהינה), כיוצרים עומק וכמפיעים לניי צוון המיידי, תוך חיסכון מירבי בכוחות.

תופעת היישובים ה„ביטחוניים" באה לידי ביטוי מעשי רק בתש"ח ובימים־הכיפורים במערכת קדש התנהלת הלחימה רק בחזית הדרומית, בגבול הריק ברוב אורכו מכל יישוב, ובה תקפנו למן ההתחלה — ורק אנחנו. במילחמת ששת־הימים כבר אבדה ההבחנה בין „ספר" ו„יישוב עומק" כל משמעות מעשית: גם „העורף ה־אסטרטגי העמוק" של ישראל — מישור החוף — היה למעשה „ספר" לכל דבר; ורק במקום אחד — צפון עמק החולה — נערכו התקפות צבאיות על יישובי־ספר, שאף הן היו מוגבלות מאד במרחב, בזמן ובעוצמה.

באוקטובר 73' התנהלו הקרבות בדרום, הרחק מכל יישוב ישראלי; בגבול הלבנוני שרר שקט, וכן גם בגבול עם ירדן, שלא התקיפה את ישראל במישרין.

רק ברמת־הגולן ניצבו יישובי־ספר מול סכנה של התקפת צבא ערבי סדיר — והם פונו כולם עוד קודם שהותקפו. הכוחות הסוריים שטפו ועברו ליד ובתוך יישובי־ספר ישראליים ריקים — אגב, הם כמעט שלא נגעו ביישובים וגרמו נזק מועט מאד, אם בכלל — שיכך צורך מילחמתי מעשי, כאילו לא היו קיימים כלל.

לבעיית היישובים בגולן נדרשתי (בהארץ) כבר ב־1970. מפני אופן וטיב מיקומם ואירגונם, נראה היה לי או שהם חסרי־ערך מבחינה ביטחונית ואין תמורה (ביט־חונית) נאותה למחיר אחזקתם ולהיותם מטרה אזרחית הסמוכה לקו־המגע בין הצבאות, נוחה להפגזות ולאיומים אחרים על־כן עלולה רק להגביר את החיכוך.

כמות שחוכנו ואורגנו, אין ספק כי מוטב היה שיימצאו כל יישובי הגולן (בתקופה שקד־ני יום־הכיפורים) כשוויים המערכיים של ה־רמה, ואז גם לא היה הכרח לפנותם לקראת

מיבצר יחיים

המילחמה או כמישהו. יש להדגיש, „כמות שהוכנו ואורגנו": הכנה ואירגון אחרים היו יכולים לשנות את פני הדברים, ועוד נשוב לזאת.

■ ■ ■

מ יחמת־העצמאות היא המילחמה היחידה עד כה, שבה לא זו בלבד שהיתה קיים „ספר" משמעותי בכל החזיתות, אלא שיישובי־הספר — אשר הוקמו, במידה רבה, גם לפי שיקולים ביטחוניים (השיקול הקובע היה תמיד פוליטי) — אף מילאו תפקיד קבוע, חשוב, פעיל וממושך במילחמה: תחילה נגד המאמץ של ערביי הארץ להשמיד את ישראל, ואחר גם נגד כל ארבעת הצבאות הסדירים שפלשו לארץ בשלוש החזיתות.

עם היריות הראשונות במילחמה, שהחלו מייד אחרי החלטת האו"ם לחלוקה בסוף 47' התברר, שיישובי־הספר יכולים להיות גם נטל ולא רק נכס. ההחלטה „לא להפקיר אף יישוב יהודי" היתה במהותה ובמקורה פוליטית, ו־הושפעה מאד גם משיקולים חברתיים־מוראליים (עד־כדי־כך, שנמנעו אפילו מפינוי הילדים ושאר הבלתי־לוחמים מיישובים נידחים וקטנים; וכשפונו, בעשה הדבר רק אחרי לבטים, ותכופות ברגע האחרון ממש — כלומר, לפני נפילת היישוב או ערב ההתקפות הרצחניות ביותר עליו). זו היתה, כידוע, גם המדיניות בתקופות של ה„מאורעות" ובשאר מצבים קשים ליישוב, מימי תל־חי (אשר לא פונתה בשעתה, למרות שז'בוטינסקי המליץ שתפונה) ועד תש"ח.

כבר בראשית מילחמת־העצמאות — עוד לפני פלישת צבאות ערב — התעורר ויכוח חריף ונוקב בשאלת פינוי היישובים. לא הוצע פינוי טוטאלי של כל היישובים הרחוקים ממרכז הארץ, אלא רק פינוי סלקטיווי, במגמה לחסל את יישובי ה„נטל". כדי שיתאפשרו ריכוזי־עוצמה חופשיים להשגת הכרעות וכן חיזוק היישובים שהיו נכס, או הכרחיים באמת — כלומר, שהחזקתם נחשבה חיונית למאמץ המילחמה גם מבחינה אובייקטיווית ולא רק מסיבות פוליטיות או מוראליות.

הטיעונים הביטחוניים־הצבאיים שהושמעו — או ש־אפשר היה להעלות — בעד פינוי יישובים ובדבר הקרי־טריונים לפינוי, מתצמים בשאיפה להגשמה מירבית של „ריכוז הכוח והמאמץ", כראש וראשון לעקרונות ה־„עבודה" של המילחמה (אחרי ה„מטרה", או ה„דבקות במשימה"); כלומר, שיש להעריך ולקבוע, לגבי כל יישוב וקבוצת יישובים אם, בנתוני המילחמה הצפויה, יחסי־הכוחות וסידרי־הקדימויות הלאומיים, ייצא מחיר קיומם והחזקתם בשכר הנזק שיגרמו לאוייב — ואז אפשר או צריך לא לפנותם אלא לחזקם ככל הניתן; או שיתרון הפרעתם לאוייב ייצא בהפסד מחירם לנו — ואז נחוץ שיפינו.

זו פונו בזמן היישובים ה„שליליים" — וכוונתי רק לאלה לבדם, וכשום פנים לא לכל היישובים — היו נמנעים כמה מן המשברים היותר־חמורים של מילחמת־העצמאות, או לפ־חות נחשיים או מצטמצמים, וודאי שניחוך המילחמה מצידנו היה יעיל בהרבה; כלומר, יכולנו להשיג, באותו פרק־זמן ובהשקעת אותם מאמצים ומשאבים לאומיים, תוצאות אים־טרטגיות טובות יותר — או להשיג אותן התוצי־

לצורך מילחמתי מעשי, יישובי הגולן כאילו לא היו קיימים במילחמת יום־הכיפורים

אות שהושגו בפועל, אבד מהר יותר וכמחיר זול יותר.

■ ■ ■

ה שגיאות החמורות — היקרות — ביותר לעניין זה בתש"ח היו אי־פינויים המוקדם של יישובי הנגב, יישובי גוש־עציון ועוד כמה יישובים בודדים, כמו יחיעם.

גוש־עציון, כך למדנו, „הגן על ירושלים מדרום". אבל הכוח הצבאי העיקרי שאיים על ירושלים היה „הליגיון הערבי", והוא פלש וגם תוספק ממערב (מיריחו) ומצפון (מרמאללה). מדרום איימו על ירושלים (להוציא את הערבים המקומיים) רק אותן יחידות מצריות, שגרעינן ועיקרן אלמנטים של „האחים המוסלמים". (במועד מאוחר יותר הגיעו המצרים עד דרום־ירושלים, בהשתלטם על רוב יהודה. המבקרים המצריים הראשונים בירושלים הישרא־

(המשך בעמוד 32)

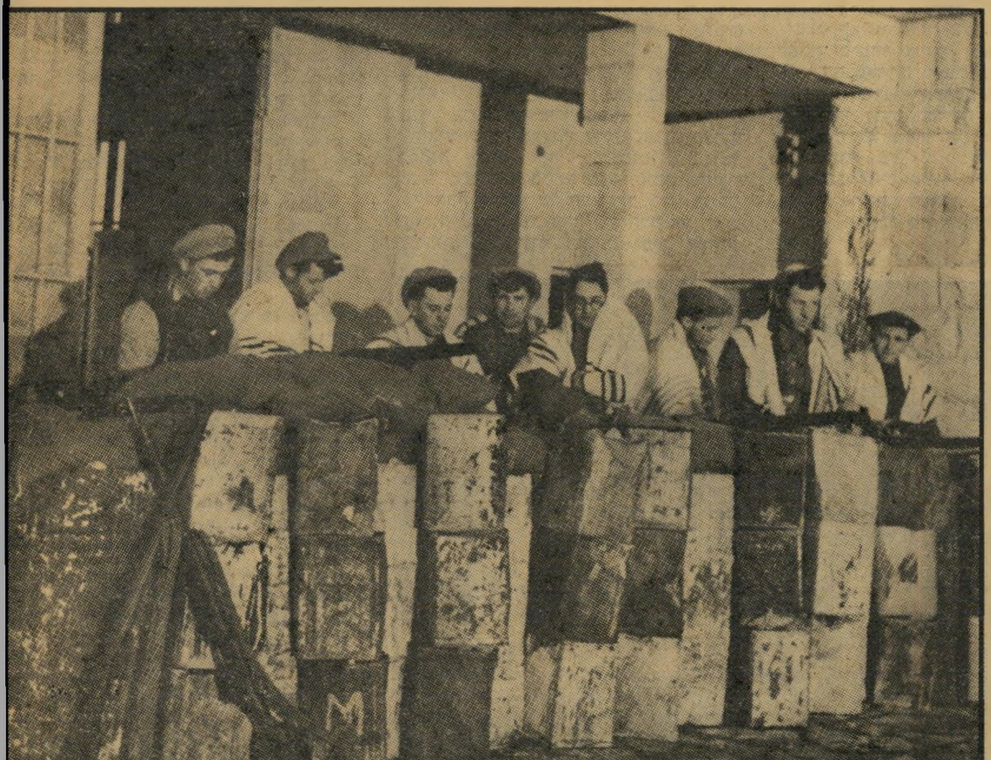

לוחמים דחיים בגוש־עציון במילחמת־העצמאות

לפני שהואשם באחריות לרצח כפריים ערבים - הואשם שמואל להיס, כיום מנכ"ל הסוכנות, בירי ב'יהודים: ניצולי ספינת האצ"ל „אלטלנה"

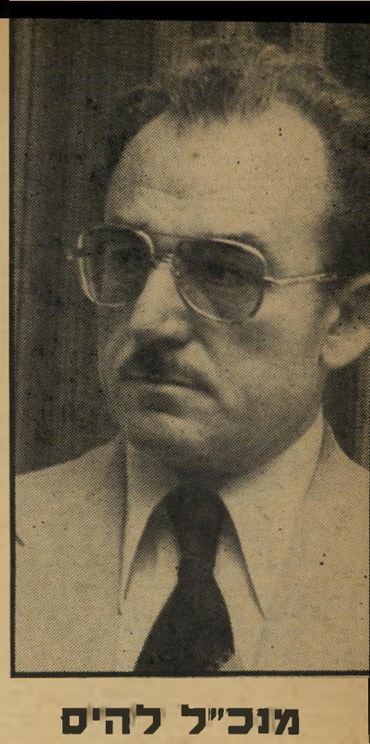

מנכ"ל להיס

ה טענות כאילו מנסה הליכוד, מאז עלותו לשילטון, להציב רק את אנשיו בעמדות־מפתח ולסלק משם את אלה שזוהו בעבר כיריבי תנועת החרות ואצ"ל, התגלו כהאשמות מרושעות וחסרות שחר.

עובדה: אחד מתפקידי המפתח במדינה, זה של מנכ"ל הסוכנות היהודית, הופקד בידיו של עורך־הדין החיפאי שמואל להיס. בשבוע שעבר אומנם נתגלה („חירבת להיס", העולם הזה 2113) כי להיס הורשע בבית־משפט צבאי, בשנת 1949, כאחראי לרצח 34 כפריים ערביים בכפר הלבנוני חולה, אחרי שהשתתף כמפקד־פלוגה ב־כיבוש הכפר. אולם זאת לא היתה פעילותו הצבאית הבולטת היחידה של להיס, וב־ודאי לא כזו שהיתה יכולה למנוע ממנו את קבלת תפקיד יד־מינו של יו"ר ההנ־הלה הציונית, אריה דולצ'ין.

לעומת זאת ניצב להיס בתקופת שירותו הצבאי במילחמת העצמאות במרכזה של פרשיה מפוקפקת אחרת, שהיה בה כדי לפסול אותו לכל כהונה ציבורית בשילטון „המישפחה־הלוחמת" לשעבר. מסתבר כי באותה תקופה גילה שמואל להיס להיטות גדולה מאד לירות. רעוד לפני שירה בכפ־ריים הלבנונים הוא ירה ביהודים. ולא סתם יהודים — אלא ניצולי ספינת־הנשק של האצ"ל, אלטלנה, שהופגזה ופוצצה בחוף תל־אביב, על־ידי „התותח הקדוש", על־פי הוראתו של ראש־הממשלה ושר־הביטחון דאז, דויד בן־גוריון.

אנשי האצ"ל לא מחלו ולא סלחו מעולם לאלה שנטלו חלק בירי על אלטלנה ו־940 לוחמי האצ"ל שהיו בה. הם זוכרים עד היום את 14 חבריהם שנהרגו כתוצאה מפיצוץ האוניה. אין אולי פרשה בתולדות העימות בין אירגוני המחתרת העבריים, שדי בהזכרתה כדי להסעיר את רוחם של אנשי האצ"ל לשעבר, כמו פרשת אלטלנה. אף־על־פי־כן ולמרות זאת גילו אנשי האצ"ל, בהגיעם לשילטון, רוחב־לב ראוי להערכה ולא מנעו משמואל להיס, שהיה לו חלק מפוקפק באותה פרשה, מלקבל את מישרת מנכ"ל הסוכנות היהודית.

אוניית־הנשק והלוחמים של האצ"ל, אלטלנה, פוצצה והועלתה באש בחוף תל־אביב, ב־22 ביוני 1948. באותו לילה נשא מפקד האצ"ל, מנחם בגין, את אחד מנאומיו ההיסטוריים, שזיעזעו את האומה, האשים את מפוצצי אלטלנה בביצוע פשע נורא.

מאות לוחמי האצ"ל, שניצלו בקופצם למים, מצאו אותה שעה מיקלט במקומות מחבוא שונים בתל־אביב ובנתניה. חלקם מצאו מיסתור במצודת זאב בתל־אביב. צה"ל פתח מייד במצוד כדי ללכוד את המעפילים המסתתרים, שהואשמו ב„בגידה במולדת" ובנשיאת־נשק ללא היתר. היה זה בעת שהאצ"ל התקיים עדיין כחטיבה לו־חמת עצמאית ואנשיו טרם הצטרפו לצה"ל.

בתל־אביב הוקמו מחסומים ומאות לוח־מים של צה"ל, שנלקחו משדות־הקרב, ערכו מצוד וחיפושים אחרי מעפילי אל־טלנה. במהלך המצוד הותקפה גם מצודת זאב באש. 78 איש נעצרו באותו לילה בתל־אביב, נלקחו למעצר בצריפי מחנה־יונה, ששכן על גיבעת הכורכר שם נמצא היום גן־העצמאות בתל־אביב.

על מאורעות אותו לילה פורסמה הודעה רשמית של שילטון בית"ר, שראתה אור מעל עמודי יומון בית"ר, המשקיף. וזה היה לשון ההודעה:

„אור ליום ט"ז בסיוון הגיעו פלוגות צבא ל„מצודת זאב". הם הקיפו את הבניין, אשר במרתפו שכנו באורח ארעי מעפילים, ביניהם נשים וילדים. ללא כל התראה פתחו באש מרגמות אל הבניין ומייד לאחר זה התפרצו תוך יריות מסטנים ונשק אוטומטי אחר למרתף הבניין.

„תוך פעולה זו נפצע קשה בבטנו משלו־חי העצירים התלוננו בפני השופט על היחס הבלתי־אנושי כלפיהם במעצר. כתוצאה מכך הגיש השופט לובנברג לשילטונות הצבא דו"ח חריף על תלונות העצירים. בעקבות דו"ח זה נפתח תיק־חקירה נגד שמואל להיס, על שירה בעצורים ופצע אחד מהם.

הפרשה כולה עומדת להתפרסם בספר ש־חיבר העיתונאי שלמה נקדימון על מאורעות שנת 1948, שבמרכזו גם עומדת פרשת אל־טלנה. נקדימון, מי שהיה הכתב המדיני של ידיעות אחרונות והמכהן עתה כיועץ ראש־הממשלה לתיקשורת, עיין במיסמכים הדנים בפרשה, גילה שם המלצה להעמיד את שמואל להיס למישפט. מה אירע אחר־כך? האם הועמד להיס למיש־פט? מה היו תוצאות המישפט? על שא־לות אלה לא נמצאה תשובה.

לעומת זאת, יש כיום הטוענים כי אותה פרשה סייעה ללהיס למחוק את הקלון שדבק בו אחרי שהורשע באחריות לרצח 34 השבויים הלבנונים בכפר חולה, ונידון על כך לשנת מאסר אחת. בין הגימוקים ש־הובאו בפני שר־הביטחון דויד בן־גוריון בשנת 1955, בבקשת החנינה ומחיקת ה־עבירה ללהיס, צויין גם חלקו בפרשת אלטלנה.

אחרי שנחשפה פרשת טבח השבויים ב„חירבת להיס" לפני שבוע, קשרה העיתו־נות קשר של שתיקה סביב הפרשה. לא הופיע שום מאמר שהתייחס לפרשה או עירער על מינויו של להיס לתפקיד ציבורי. גם חלקו של להיס בפרשת אלטלנה לא פסל אותו לכהונה הציבורית הרמה.

ערב המינוי סיפר שלמה נקדימון לשר־האוצר שימחה ארליך ולאריה דולצ'ין על כך שהם עלולים למצוא את עצמם במצב לא־נעים, כאשר יתפרסם ספרו ויייחשף בו חלקו של להיס בפרשת אלטלנה. למרות מידע זה לא מצאו השניים לנכון למנוע את מינויו של להיס כמנכ"ל הסוכנות.

שמואל להיס עצמו סירב להתייחס ה־שבוע לפרשה. לשאלת כתב העולם הזה הגיב: „תכתבו מה שאתם רוצים. לי זה נמאס."

מנכ"ל הסוכנות להיס (מימין) בקונגרס הציוני

„לי זה נמאס!"

המנכ"ל היורה

במדינה

(המשך מעמוד 21)

למכור את אוניות צ"ים כדי לשבור את הימאים השובתים, לסגור את חברת אל־על כדי להרתיע את השובתים בה.

אלא שאיומים אלה השיגו מטרה הפוכה. במקום להרתיע קבוצות עובדים נוספות, הצליח ארליך לסחוף אותם למערבולת ה־שביתות, שהתפשטה כמו אש בשדה־קו־צים. איש לא האמין כי ממשלה שאיבדה את אמינותה כמעט בכל התחומים, תגלה כאמינה וחזקה דווקא במאבק על השכר עם העובדים.

הצהרות שרי־הממשלה כי השביתות תור־מות להבראת המשק, הפכו אותם ללעג ולקלס. „שביתה כללית במדינה תפטור את כל בעיות המשק," לעגו העובדים, „ומכירת המדינה, כמו מכירת אוניות צ"ים, תעלה אותה על דרך המלך הכלכלית. ל־אוניות צ"ים נמצאו קונים. אבל מי יסכים לקנות את המדינה?"

הבנסת

מיסתרי השר X

השר והח"כ זיהו את עצמם בפיליטון — והמיפלגה הזיכרית רועשת

„ח"כ: שמע, הממשלה נמצאת בהידרדרות. בעיקר השר איקס, מנהיג המיפלגה שלי.

שר אריוך
אנטי־פיליטון

הוא כישלון, והתוכנית שלו כישלון חרוץ. הוא אינו מתפקד כראוי וכל הזמן יורה מהמותן...

עיתונאי: עד כדי כך?

ח"כ: מה אתה יודע? אפילו היועצים הקרובים שלו אומרים שהוא קאטאסטרופה. הם מתגעגעים כבר לקודמו. גם במיפלגה יש תסיסה.

עיתונאי: מישהו דיבר עם השר וסיפר לו על המצב האמיתי?

ח"כ: אפשר לדבר איתו? הוא כל הזמן בחו"ל. וההכרזות שלו שם — אסון ל־מדינה..."

זהו קטע מדו־שיח דימיוני, המתנהל־כביכול בין עיתונאי לבין חבר־כנסת. הוא התפרסם אומנם במעריב, בגיליון סוף השבוע שעבר, אך לא כראיון אמיתי אלא כפיליטון. מחברו הוא כתב הצהרון, אברהם תירוש.

„קריית־כוכבים". אולם מה שניראה לרבים מקוראי הצהרון כפיליטון רגיל ולא במיוחד מבריק, התקבל במיסדרונות הכנסת ברצינות גמורה. שרים וח"כים קראוהו בקפידה, וזיהו חיש־מהרה את הח"כ ה־מרואיין ואת השר המושמץ על־ידו. שכן, בדיוק שבוע קודם־לכן תקף ח"כ הליכוד מנחם סבידור את שר־האוצר, שימחה אר־ליך, אף הוא איש הליכוד, על הצהרות שהשמיע בעת ביקורו בדרום־אפריקה. סבידור השמיע את ביקורתו על ארליך בנאום שנשא באולמי בני־ברית בתל־אביב, ואילו בפיליטון משמיע הח"כ את ביקורתו על השר איקס בנאום לפני דיירי בית־אבות, במקום המתקרא „קריית־בולבול".

תירוש לא הסתפק בתיאור שיחתו של העיתונאי עם הח"כ „המדומה", והוסיף

(המשך בעמוד 31)

מזימה חדשה נרקמת מאחרי הקלעים של הכנסת

לסלק שני ח"כים אלה של האופוזיציה

ח"כ אל־דין זועבי

ח"כ אימרי רון

ולהכניס במקומם שני ח"כים שיצטרפו לליכוד

שייח ג'עבר מועדי

שייח אבו־רביע

ב כנסת כבר רגילים לפרישות, להצטרפות למפלגות אחרות או להקמת סיעות עצמאיות. אך אין ספק כי אם תתבצע התוכנית של חטיבת לעם שבליכוד, לספח אליה שני חברי־כנסת נוספים ללא בחירות, יוכו בתדהמה גם הח"כים הציניים ביותר.

אפילו מעשה הזנות הפוליטית של משה דיין, שפרש מייד אחרי הבחירות ממיפלגת העבודה וקפץ לעגלת הליכוד, מחוויר מול התבשיל הכלנתריסטי הנרקח עתה במטבחי הכנסת.

כאשר בדקה ועדת הבחירות המרכזית לכנסת התשיעית את תוצאות הבחירות, נתגלו מספר אי־דיוקים. אלה לא היו גדולים יותר. אנשי י"מ גרסו כי חוק באדר־עופר אינו תקף במיקרה של הסכמי עודפים מוקדמים בין סיעות וכי הוא חל רק לגבי חלוקת מנדטים בין הסיעות שלא היו להם הסכמי עודפים.

ועדת־הבחירות המרכזית לא קיבלה את טענתם, וקבעה כי המערך יקבל את המנדט הנוסף. וכך נכנס לכנסת ח"כ מיכה חריש. אנשי הרשימה הערבית לא הסתפקו בהתמרמרות, אלא הגישו עירעור על החלטת ועדת־הבחירות בפני ועדת־הכנסת.

עורך־דינה של מפלגת העבודה, זאב טריינין, הופיע בפני הוועדה כדי להצדיק את המנדט הנוסף בו זכה המערך. גם נציגו של היועץ המישפטי לממשלה, ה־פרופסור אהרון ברק, הופיע בפני הוועדה, כמייצגה של ועדת־הבחירות המרכזית. ואף הוא טען כי ההחלטה למסור את המנדט הנוסף למערך היתה נכונה.

ההפתעה נפלה כאשר הופיע עורך־דינם של סייף אל־דין אל־זועבי, מוחמד אבו־רביע והשייח הדרוזי ג'אבר מועדי, ח"כ לשעבר, שכיהן כסגן שר־התיקשורת בממשלת המערך האחרונה, שהוא מועמד מיספר 3 של הרשימה הערבית. היה זה אהרון פאפו, עורך־דין תל־אביבי הידוע כאיש חטיבת לעם בליכוד.

לאחר ששככה ההפתעה, צצה הסקרנות. כמה מאנשי המערך החלו לחקור מה פשר השידוך המוזר בין הרשימה הערבית הקשורה במפלגת העבודה לבין רשימת לעם שבליכוד. הסתבר כי הופעתו של פאפו כעורך־דינם של אנשי הרשימה הערבית לא היתה מיקרית. שר התעשייה־המיסחר והתיירות, יגאל הורביץ, טיכס עצה עם הח"כ החיפאי אמנון לין, והשניים החליטו כי קיימת אפשרות לבוא בדברים עם אנשי הרשימה הערבית, להבטיח להם את המנדט השני על חשבון המערך תמורת הבטחה נגדית כי הרשימה שלהם תצטרף כחטיבה אל חטיבת לעם שבליכוד.

ללין, הבקיא במתרחש במיגזר הערבי בצפון הארץ, מהתקופה בה היה חבר במפלגת העבודה, יש קשרים מצויינים עם המועמד השלישי שברשימה, שייח ג'אבר מועדי. מפי השייח נודע ללין כי על־פי הסכם פנימי שהושג ברשימת י"מ, יתפטר מס' 1 שלה, סייף אל־דין אל־זועבי מהכנסת בתום שתי שנות כהונה במידה והרשימה תקבל שני מנדטים. את סייף אל־דין אי־אפשר לקנות, זאת ידעו הן לין והן הורביץ. נאמנותו למפלגת העבודה אינה מוטלת בספק ואין כל סיכוי לשכנעו לוותר על תמיכתו בה. אבל את שייח ג'אבר מועדי קל ביותר להטות למפלגה אחרת תמורת טובות הנאה. הוא נחשד בעבר כסוחר בנשק בלתי־חוקי בצפון הארץ. חקירת המישטרה בפרשת ירידת טילי הכתף בריב הבין־חמולתי בכפר הדרוזי אבו־סנאן, בגליל המערבי, הובילה אל ספק הנשק שנגנב מצה"ל: שייח ג'אבר. אולם באותה תקופה, לפני כשלוש שנים, היה שייח ג'אבר מועדי חבר־כנסת וחסין בפני תביעה משפטית.

מי יצביע בעד?

שייח ג'אבר הוא איש עסקים ממולח, אשר במשך שנים רבות שלט ביד רמה על הדרוזים שבגליל, מביתו אשר בכפר יִרקא. בתיווכו של אמנון לין והצטרף לקואליציה של הליכוד, החל גם אבו־רביע להשמיע דעות ניציות. גם הוא עובדה שלעם היא מישענתו הפוליטית החזקה ביותר של ידידו דיין, הקלה עליו את העיסקה עם הורביץ ולין.

ביום השלישי הבא, ב־14 בחודש, עומדת ועדת־הכנסת, בראשותו של עורך־הדין איש המפלגה הליברלית ח"כ יצחק ברמן, לקיים את ישיבת הסיכום שלה. בנושא עירעור י"מ על חלוקת המנדטים. הנסיונות של חברי המערך לדחות את הישיבה עלו בתוהו. יושב־ראש סיעת המערך בכנסת, משה שחל, שהוא גם חבר ועדת־הכנסת, ביקש להביא את הד"ר יוחנן באדר, אחד משני אבות חוק באדר־עופר, כעד מומחה. וזאת במגמה ברורה להביא לדחיית ההחלטה לתאריך מאוחר. אך בקשתו נדחתה, למרות שבאדר הוא מוותיקי הליכוד.

מי ייפגע?

כל אחד ברור, שאם תחליט ועדת־הכנסת להעביר מנדט, תאשר זאת גם המליאה. לקואליציה יש רוב בוועדת־הכנסת: 8 חברים מהליכוד, 2 מד"ש ו־2 מהמפד"ל. אין ספק כי כל חברי־הכנסת של הליכוד יצביעו בעד ההחלטה להדיח את חבר־כנסת מהמערך ולהכניס במקומו ח"כ מהרשימה הערבית. שני חברי־הכנסת של ד"ש בוועדה הם שמואל טולידאנו ועקיבא נוף. טולידאנו, אשר היה יועץ ראש־הממשלה לענייני ערבים, והנמצא בקשרים הדוקים ביותר עם שייח ג'אבר מועדי, יצביע ככל הנראה בעד ההצעה. אפשר להניח כי גם נוף יעשה כן, לאחר שתיערך שיחה בין מנהיגו שמואל תמיר לבין אנשי הליכוד. שני אנשי המפד"ל בוועדה הם ח"כ יהודה בן־מאיר, השמח לקעקע את המערך בכל הזדמנות, ודויד גלס, אשר לגביו אין יוזמי שוד המנדטים בטוחים כיצד ינהג. נציג אגודת ישראל, ח"כ שלמה יעקוב גרוס, יצביע כמובן עם הליכוד בעניין זה. גם נציג אחר של האופוזיציה, ח"כ תופיק טובי מרק"ח, עשוי להצביע בעד ההצעה, ולו רק כדי להכניס עוד ערבי לכנסת. אל מול כל אלה יעמדו רק 7 חברי ועדת־הכנסת מטעם המערך.

העיתוי — ה־14 בחודש — נקבע במיקרה. הוועדה כבר דנה בעניין זה במשך תישעה חודשים, אולם השבוע הבא הוא התאריך הנוח ביותר כדי לבצע את מזימת הורביץ־לין. שני האישים מהם פוחדים הורביץ ולין, שמא יטרפדו את תוכניתם, יימצאו באותה עת בחוץ־לארץ. האחד הוא ראש־הממשלה מנחם בגין והשני הוא היועץ המישפטי לממשלה הפרופסור אהרון ברק. הורביץ לא שיתף את בגין במזימתו להוסיף שני מנדטים לליכוד, מפני ששחש כי ראש־הממשלה יטיל וטו. הורביץ יודע כי בגין אדם הגון בעניינים מסוג זה וקיי־

(המשך בעמוד 30)

שוד המנדטים

התברר לה כי היא ניצבת בפני בעיה: לשתי סיעות הקשורות זו בזו, סיעת המערך והרשימה הערבית המאוחדת (י"מ) היו עודפי קולות.

לסיעת המערך היו עודפים של מאות קולות ואילו לסיעה הערבית היו עודפים של כמה אלפים. שתי הסיעות היו חתומות על הסכם־עודפים. ההסכם קובע כי הסיעה שלה יש עודף גדול יותר, מצרפת אליה, לשם קבלת מנדט נוסף, את הקולות העודפים של הסיעה השניה.

מי סיפק את הנשק?

י"מ היה חבר כנסת בטוח אחד, איש נצרת סייף אל־דין אל־זועבי, ועודפים שהבטיחו לה את חבר־כנסת שני: הבידואי איש הדרום מוחמד אבו־רביע, אשר נודע בכנסת כידידו של משה דיין. אולם כאשר הכין אבו־רביע את העבייה החגיגית שלו לטכס השבעת חברי־הכנסת, נפלה ההפתעה: אנשי המערך טענו בפני ועדת־הבחירות כי על פי חוק באדר־עופר — הקובע בצורה מסובכת ביותר כי ככל שהסיעה גדולה יותר כך גדלים סיכוייה לזכות במנדט נוסף — מגיע להם המנדט הנוסף ולא לרשימה הערבית, למרות שעודפי הקולות שלהם קטנים בצורה ניכרת מאלה של שותפיהם להסכם.

אנשי י"מ התמרמרו. לדבריהם אין טעם בכלל בהסכמי־עודפים בין סיעות, מאחר ותמיד הסיעה הגדולה תקבל את המנדט הנוסף, אפילו אם עודפי הסיעה הקטנה

„זה היה הסרט הראשון והאחרו

שיופיה המהמם היקנה לה תפקיד כ

ירדנה מלכ

השחקנית ירדנה גורביץ' בתפקיד המלכה השוודית כריסטינה היא, ללא ספק, האשה היפה ביותר שצולמה אי־פעם על מסך הקולנוע הישראלי. אך ירדנה אינה מתכוונת להיות שחקנית־קולנוע. לדעתה, המיקצוע משעמם ואין סיפוק בצידו. לצורך גילום תפקיד המלכה נצבע שערה לבלונד, והיא התביישה לצאת לרחוב.

אין ספק שהיא אחת הנשים היפות בארץ, וכרגע היא גם שחקנית־הקולנוע היפה ביותר. אך ירדנה גורביץ', המגלמת בסירטו החדש של חנוך לוין, פנטאסיה על נושא רומנטי, את דמותה של המלכה השוודית כריסטינה, היא הראשונה המתכחשת לדיעה זו על עצמה. היא אינה מודעת ליופייה. לדבריה, כל חייה סבלה מריגשי־נחיתות, „וגם אם אומרים לי עשר פעמים ביום שאני יפה, אני עדיין לא מאמינה בכך." היא טוענת.

לכן, כאשר טילפן אליה הבמאי ויטק טראץ', וביקש ממנה להיפגש איתו במטרה שתגלם את דמותה של המלכה השוודית בסרט שאותו עמד לביים, אמרה לו: „מצטערת, אני לא שחקנית," וטרקה את הטלפון.

מספרת ירדנה: „הטלפון העיר אותי מהשינה, ומישהו דיבר אתי על סרט ועל מלכה שוודית. הייתי בטוחה שעובדים עלי, שזה לא רציני. מה פיתאום שיפנו אלי כדי לשחק בסרט? מה אני, שחקנית?"

עד שטילפן אל ירדנה עבר ויטק טראץ' יחד עם אחיו, המפיק דני טראץ', הצלם חגניה בר והתסריטאי חנוך לוין, את הארץ לאורכה ולרוחבה — בחיפוש אחר המלכה השוודית שלהם. הוא ריאיין עשרות יפהפיות ידועות, ובהן נורית גפן, אשתו של יהונתן גפן והדוגמנית חלי גולדנברג, שאף צולמו במיבחני ניסיון. הוא ריאיין גם עשרות יפהפיות אלמוניות, אך המלכה המקווה לא נמצאה.

„רק שלא יחבלו בלימודים"

כשוף יצא ויטק לרעות בשדות זרים. הוא החליט שאם המלכה בסרט שוודית, שתהיה כבר שוודית מבטן־ומלידה. אחת המועמדות הרציניות ביותר לגילום דמותה של המלכה היתה אנה ברגמן, בתו הבלונדית של הבמאי אינגמר ברגמן, המקבלת עבור יום של צילומים בעירום סך 1000 לירות שטרלינג. אלא שהברגמנית נמצאה שמנמנה מדי, ופשוטה מדי. גם מיבחנים שערך באנגליה ובצרפת לא העלו בלונדית מתאימה.

יפה ושותקת

זה מה שדרש הב
את דמותה של כר
בטענה כי אינה שחקנית, ורק אחרי מאמצי שיכנו
בלימודיה, ניאותה להצטלם. היא לא יצרה קשרים
מעולם אחר. למטה: יושבת, בין זישא גולד המגלנ

„הכי חשוב לי בחיים להיות אשה, אם ועקרת־בית"

ן שלי", אומרת ירדנה גורביץ

כבת בסירטו של המחזאי חנוך לוין

ת שוודיה

ואז חזר לישראל, כשהוא על סף ה־ייאוש. כאן פגש בטקסי, אשתו הגרמניה של אבי עופרים. טקסי נמצאה מתאימה, אלא שבעלה לא נמצא מתאים לשהות באתר־ההסרטה במשך תקופת הצילומים. הוחלט לוותר על טקסי.

ואז, כשהבמאי, הצלם, המפיק והתסרי־טאי נתפסו לייאוש גמור, נתקל ויטק טראץ' בתמונתה של ירדנה, וראה לנגד עיניו מייד את המלכה השוודית כריס־טינה השנייה. מספר המפיק, דני טראץ': „היינו מיואשים. ואז, יום אחד פותח ויטק את העולם הזה, ורואה שם תמונה של בלונדית יפהפיה. מתחת לתמונה היה כתוב: ‚ירדנה גורביץ', הדוגמנית היפה ביותר בין הסטודנטיות והסטודנטית היפה ביותר בין הדוגמניות.' ‚אותה אני רוצה,' אמר לי. התחלנו להפוך שמיים וארץ כדי לאתר את הבלונדית, עד שסוף־סוף הגענו אליה, אחרי שבועיים של חיפושים. היא ישר אמרה לנו בנון־שאלאנטיות: ‚לא, תודה, אני לא שחקנית.' ויתרנו. המשכנו בחי־פושים. כעבור חודש צילצלנו אליה שוב, והפעם הסכימה להיפגש איתנו רק בגלל שנמצאנו בבית סמוך לבית הוריה. אחרת, לא היתה לנו מלכה שוודית עד היום."

ירדנה: „הם אמרו לי: ‚תעשי טובה, אנחנו נמצאים רק שני רחובות ממך. מה איכפת לך? בואי תראי מה אנחנו רו־צים.' בינתיים כבר שמעתי על הסרט, ופגשתי חברה שלי שנורא רצתה את התפ־קיד בעצמה. החלטתי לקפוץ אליהם. היו שם חנוך לוין, דני, ויטק וחנניה בר שהכרתי אותו קודם, כאשר עמד לצלם אותי לסרט־פירסומת אלא שאני ויתרתי עליו כאשר ביקשו ממני להצטלם בעי־רום. הם סיפרו לי על הסרט, ביקשו ממני לקרוא את התסריט ולהחליט.

„לקחתי את התסריט הביתה, והוא מצא חן בעיני, התייעצתי עם החבר שלי, דו־רון, והחלטתי להגיד ‚כן.' ממילא הייתי בטוחה שבצילומי המיבחן אכשל, שלא ייצא מזה שום דבר ושיוותרו עלי. יו־מיים אחרי זה עברתי את המיבחנים, ואמ־רו לי: ‚התפקיד שלך.' „הסכמתי. התנאי האחד והיחידי שהתניתי היה שהצילומים לא יחבלו לי בלימודים, וכך היה."

ירדנה גורביץ' היא טיפוס הרחוק מאד מעולם הזוהר השואף לאפוף אותה. היא הגיעה לגמרי במקרה אל עולם זה, ש־אליו היא מסרבת בעקשנות להיכנס. יום אחד פגשה, בדיסקוטק, פירסומאי שהציע לה להצטלם ללוח־שנה. היא היתה אז חיילת בבקו"ם, והסכימה. אחר־כך לקח אותה החבר שלה דאז, השחקן דודו טופז (המגלם בסרט את דמות המלך הספרדי חואן, שעימו מתחתנת כריסטינה לבסוף) למסיבה, שם פגשה בצלם־הפירסומת גברא שצילם אותה עבור שער של שבועון. ה־שער הביא לה הצעה מפתה מחברת־תמ־רוקים מפורסמת, והיא הפכה נערת אותה חברה. תמונותיה הופצו בעשרות עותקים.

(המשך בעמוד 34)

הדוגמנית

ירדנה גורביץ בתצלום־פירסומת של חברת־תמרוקים שהפכה אותה נערת החברה, עד שהעדיפה על פניה את רינה מור. מיס תבל התגלתה כמשתפת־פעולה טובה יותר מירדנה גורביץ', העובדת מדי פעם בדוגמנות, אך רק כדי לממן את לימודיה באוניברסיטת ת"א. היא לומדת מדעי המיזרח־התיכון ופילוסופיה.

זאי ויטאק טראץ' מירדנה גורביץ', כאשר גילמה סטינה. ירדנה סירבה לקבל על עצמה את התפקיד ו רבים, ולאחר שהובטח לה כי הצילומים לא יחבלו חברתיים עם אנשי הצוות, שלדבריה הם בהמיים, את דמות נשיא המדינה (מימין) לבין אלכס מונטה.

„שחקנית קולנוע זה מקצוע משעמם, מע"ך וחסר־סיפוק"

(המשך מעמוד 27)

מת אפשרות שהוא לא יתן ידו למזימה כזו. לבניו יש סיבה נוספת שלא לרצות בכל העניין: מאזן הכוחות בתוך הליכוד יתערער אם יצטרפו עוד שני חברי־כנסת לחטיבת לעם, שתימנה אז 10 ח"כים.

יגאל הורביץ ואמנון לין גם יודעים כי הפרופסור ברק יתנגד לנסיון שלהם לשדוד מנדטים. טענותיו של ברק בפני הוועדה לא הועלו אומנם כחות דעת היו־עץ המישפטי לממשלה, אלא כפרקליטה של ועדת־הבחירות לכנסת, והוא היה רק במעמד של אחד מהצדדים הטוענים, אולם ידועה השפעתו הרבה על ראש־הממשלה בעניינים מסוג זה. ומכך חששו הורביץ ולין.

אנשי המערך מתכוונים לטרפד בכל מחיר את המזימה לגזול מהם ומהרשי־מה הקשורה בהם שני חברי־כנסת. מאחר ולא ניתן לדחות את ישיבת הוועדה, החי־ליטו אנשי המערך להשתמש בשיטה ה־ידועה של נאומים ארוכים. כל אחד משמת החברים שיהיו נוכחים בישיבה (משה שחל לא יהיה בה משום שהוא יוצא בסוף השבוע לסיור ברומניה), ינאם שעה ארו־כה. על־ידי כך הם ינסו למנוע קבלת החלטות באותו היום. אנשי המערך יוד־עים כי יושב־ראש הוועדה, יצחק ברמן, יוצא בסוף השבוע הבא לחוץ־לארץ ויחזור רק לאחר תום פגרת הכנסת, בעוד ארבעה חודשים. כך שאם יצליח תרגיל הנאומים הארוכים, יעלה בידם לדחות את ההפיכה הפרלמנטרית הקטנה ואולי לטכס עד אז עצה איך להימנע מרוע הגזירה.

אחד המועמדים להדחה, סייף אל־דין זועבי, מי שכיהן בעבר שנים רבות כראש עיריית נצרת, אינו מודע בינתיים לקנוני־יה הנרקמת מאחורי גבו על־ידי אנשי רשי־מתו שלא נכנסו לכנסת. בעבר דחה זו־עבי ניסיונות לשכנעו לתמוך בקואליציה של ממשלת הליכוד, אפילו תמורת הפיתוי שהוצע לו, לכהן כסגן שר־חוץ.

קרוב לוודאי שפיצוץ הפרשה יניע את זועבי שלא לקיים את ההסכם שיש לו עם חברי רשימתו לפרוש מהכנסת כדי לאפ־שר לשייח ג'עבר מועדי לכהן כח"כ. במקרה כזה, לא מן הגמנע שהעניין יגיע לבית־המישפט שיתבקש לחייב את זועבי לממש ולקיים את ההסכם שהוא חתום עליו.

אין ספק שאם אמנם תתבצע המזימה תספוג מפלגת העבודה מכה אלקטורלית. אולם הליכוד יספוג במיקרה זה מהלומה מוסרית. הציבור לא יאהב מעשה כזה. הנפגע האישי יהיה ח"כ אימרי רון, איש מפ"ם, אשר נכנס לכנסת רק בתחילת השנה, במקומו של חיים צדוק שהתפטר ממנה.

תוספת שני מנדטים לליכוד תחזק, כמו־בן, את השילטון. הליכוד לא יזדקק עוד לאגודת־ישראל בקואליציה. הוא יסתפק בעזרתו המובטחת של ח"כ פלאטו־שרון וייעזר באחת משתי המפלגות הגדולות — ד"ש או המפד"ל.

משה דיין ושמעון פרס היו שותפים לקנוניה להדחת עובד ישר מתפקידו לקידום מעמדם של אנשיהם

עלילת שווא

מטוחר שלמה פרנקל

בעזה

"אי יזוא היו הדברים ברורים כל־כך, לא היינו מאמינים שייתכן כשבר הזה בשירות המדינה של ישראל" — מלים אלו נאמרו על־ידי בית־הדין לעבו־דה בירושלים, בפסק־דין מנומק בו טיהר בית־הדין לחלוטין את שלמה פרנקל, מי שהיה קצין־תחבורה ברצועת עזה מ־1968 עד 1972. פרנקל היה קורבנה של עלילת־שווא, שנרקמה נגדו בשיתופם של משה דיין ושימעון פרס, שהיו שרי הביטחון והתחבורה בממשלת ישראל בשנת 1972.

העלילה הוסחה נגדו למרות שהשרים ידעו כי פרקליטות המדינה קבעה כי זוהי עלילת־שווא והמליצה להעמיד לדין את המתלונן נגד פרנקל. דיין ופרס התעלמו ממימצאי פרקליטות המדינה, הדיחו את פרנקל מתפקידו ויזמו פירסום בכל אמצעי התיקשורת כי לקח שוחד. כתוצאה מכך נגרם לו התקף לב, ורק אחרי שש שנים של מאבק נואש הצליח להוכיח את זיכ־קתו ולחשוף את הקנוניה שנרקמה נגדו. זוהי עלילת דרייפוס ישראלית, שיוזמיה ומחולליה מכהנים האחד כשר־החוץ של ישראל והשני כחבר כנסת ויו"ר מפלגת העבודה.

חלקה של הפרשה פורסם בעיתונות, אשר העלימה את חלקם של דיין ופרס בה, כפי שהדבר נחשף מתיק בית־ה־מישפט.

שלמה פרנקל היה עובד מסור במישרד התחבורה שנים רבות. בשנת 1968 מונה כקצין־תחבורה ברצועת עזה, ובתוקף תפ־קידו בנה ופיתח את נמל עזה והכשירו להובלת ההדרים של הרצועה. בשנת 1972 החל לעבוד ברצועת עזה סגן־אלוף יוסף יפת, שמונה לתפקיד קצין־מטה לקשרים עם האוכלוסיה לבחינת הלכי־רוח. יפת היה חביבו של שר־הביטחון משה דיין, ותפקידו האמיתי היה לדווח על גילויי עתיקות בשטחים המוחזקים ולרכוש עבורו עתיקות. העולם הזה (1829, ספטמבר 1972) תיאר בהרחבה כיצד קידם דיין את יפת, שנפטר בינתיים, אשר התגייס לצה"ל אחרי מילחמת ששת הימים בדרגת סגן וקיבל דרגת סגן־אלוף בסוף 1970.

יפת נאלץ לנטוש את תפקידו בשלהי 1972 בגלל חשדות שהתעוררו סביב הקש־רים בינו לבין אחיו, עורך־הדין אברהם בר־יפת, האח, שהיה קצין־מטה־מישפטים ברצועת עזה, פרש מתפקידו והחל לעבוד ברצועה כעורך־דין פרטי, בעת שאחיו היה קצין־מטה לקשרים עם האוכלוסיה. סגן־אלוף יפת פוטר בגלל חשדות כי מסר לאחיו, עורך־הדין, מידע שאיפשר לו להר־ציא כספים מתושבי הרצועה שלא כדין.

מיסמכי התיק של שלמה פרנקל מאש־רים את הפירסום ומוסיפים פרטים רבים, מחמירים יותר. מסתבר כי האחים יפת ובר־יפת פנו לפרנקל, שיסדיר רשיונות למוניות וליי־ביוא רכב ללקוחותיו של עורך־הדין בר־יפת. פרנקל סירב, והשניים החלו לאיים עליו, לשוא. פרנקל התגלה כקצין־מטה ישר, שדחה את כל ההצעות וה־פיתויים. כשראו השניים כי אי־אפשר להת־גבר על פרנקל, פנו לשר־הביטחון משה דיין וביקשו כי יעזור להם לסלקו מתפ־קידו. תוכן השיחות בין יפת לדיין אינו מופיע בתיק, דיין בעדותו אמר כי לא היה מרוצה מעבודתו של פרנקל, ולכן הורה להעבירו מתפקידו. ובכלל, הגיעו לאוזניו רינונים כי פרנקל מקבל שוחד, אמר דיין, אך הוא אינו זוכר את מקור הרינונים. כיוון שדיין לא היה ממונה על פרנקל, אלא שימעון פרס, פנה שר־הביט־חון לשר־התחבורה וביקשו כי יסלקו מ־תפקידו.

שכר הנאמנות

לפרס באה ההצעה בזמן. נאמנו מת־קופת רפ"י, דויד אסא, הודה מתפ־קידו כיו"ר מזכירות קואופרטיב דן והיה צריך למצוא לו תעסוקה מתאימה. אם יסולק פרנקל, יתפנה מקום לאסא וכך יהיו גם דיין וגם יפת שבעי־רצון ומרו־צים. עתה היה צריך להמציא סיבה לסי־לוקו של פרנקל וזו בושלה חיש קל.

באפריל 1972 הגיע פרנקל למקום עבו־דתו ברצועה ומצא שוטר, שביקשו לבוא למפקד מישטרת עזה. פרנקל ענה כי יבוא כעבור שעה, כיוון שיש לו עניינים דחו־פים לסדר. השוטר הלך וחזר בלוויית סמל, שאיים על פרנקל בנוכחות חבריו לעבודה, שאם לא יבוא מייד יופעל נגדו כוח. בתחנת המישטרה הודיעו לפרנקל שתושב מן הרצועה הגיש נגדו תלונה, כי קיבל ממנו 300 לירות כשוחד. פרנקל הכחיש את הדבר ותבע לראות את התי־לונה, אולם בקשתו נדחתה. הוא נעצר והובל לתחנת המישטרה באשקלון. בדרך לקה בהתקף לב, והובל לבית־חולים. עוד באותו היום דיווחו אמצעי־התיקשורת ב־הרחבה על המעצר ועל החשדות.

בסוף אותו החודש קיבל פרנקל מכתב ממישרד־התחבורה, בו נמסר לו כי הוא מושעה מתפקידו זמנית, בגלל החשדות שהועלו נגדו. המכתב נכתב ב־9 באפריל — שבועיים לפני שנעצר. כאן החל פרנקל להבין כי נרקמה נגדו עלילה. הוא השיג את התערבות ועד העובדים, שהכריז על סיכסוך עבודה; התוצאה היתה, שהוסכם על הקמת ועדה פריטטית לשם דיון ב־פרשה.

בינתיים סיימה המישטרה את החקירה והעבירה את מימצאיה לפרקליטות המדי־נה. ב־19 ביולי 1972 דיווח סגן פרקליט המדינה לגבריאל בך, פרקליט המדינה, כי אין ממש בהאשמות נגד פרנקל ומקורן בעלילת־שווא. פרקליטות המדינה המליצה להעמיד לדין את האדם שהתלונן, ולא את פרנקל. מימצאי הפרקליטות הועברו למישרד־התחבורה ולצה"ל, והגיעו גם למי שהיה מפקד פיקוד המרכז והאחראי על רצועת עזה, אלוף רחבעם ("גנדי") זאבי. בתיקי בית־הדין מצוי מיסמך בחתימת גנדי, בו הוא מביע את אי־שביעות רצונו מן הקשרים שבין סגן־אלוף יפת לאחיו, עורך־הדין בר־יפת. כן מועלית במכתבו של גנדי הטענה, כי יפת אוסף חומר ב־מישרדי־ממשלה לשימושו של אחיו. ב־מיסמך כתוב כי גנדי נזף בסגן־אלוף יפת והורה לאסור על עורך־הדין בר־יפת את הכניסה לרצועה. זמן קצר לאחר מכן פרש סגן־אלוף יפת מצה"ל.

בינתיים החלה הוועדה הפריטטית של מישרד התחבורה לדון בפרשת פרנקל, כאשר מימצאי הפרקליטות הועלמו, גם מפניה וגם מפניו של פרנקל. לפני הוועדה הופיע המישנה למנכ"ל מישרד־התחבורה, יוסף בהאר, שהעיד כי יש חשדות נגד פרנקל על קבלת שוחד וכי מתנהלת נגדו חקירה פלילית. עדות זו היתה שקר גס, שכן אז כבר היה מצוי בידי מישרד־התחבורה הדו"ח של פרקליטות המדינה. פרנקל עצמו לא הוזמן להופיע בפני הוע־דה, למרות בקשותיו הרבות. הוועדה הח־ליטה לבסוף להעביר את פרנקל מתפקידו, והוא כיהן מאז ועד היום הזה כרשם כלי־שיט בנמל חיפה.

פרקליט עיקש

כחצי שנה לאחר מכן, כאשר פרנקל כבר עבד בנמל חיפה, נודעו לו ב־מיקרה כל מימצאי פרקליטות המדינה. במשך חודשיים היה עליו לכתוב ולאיים על מישרד־התחבורה, עד שקיבל לידיו את המימצאים. מייד עם קבלת המימצ־אים, לפני ארבע שנים, הגיש עורך־דינו, אברהם רונן, תביעה נגד המדינה בבית־הדין האזורי לעבודה בירושלים, בה דרש לזהר את שמו של פרנקל.

ארבע שנים נמשך המישפט. לבסוף הר־צא פסק־דין שזיכה את פרנקל מכל חשד. פסק־הדין מתח ביקורת חריפה במיוחד על פרקליט מחוז ירושלים, מיכאל קירש, שטען כל העת כי יש זכות למדינה להעביר עובד מתפקידו, ואין חשיבות ל־שאלה אם ההעברה נעשתה כדין. פסק־הדין קבע במפורש, כי לא יתכן שבתי־הדין יבדקו רק את סמכות הרשות המב־צעת מבלי לבדוק את השאלה איך משת־משת המדינה בסמכותה. קירש טען גם, כי לא היה צריך להזמין את פרנקל לוועדה, שכן אין הוא צד להליך. בית־המישפט דחה טענות אלה כלא רציניות, ורמז על מורת רוחו מהתעקשותו של קירש להילחם בפרנקל בכל כוחו.

טיהורו של פרנקל הוא כתב־אישום חמור נגד משה דיין, שימעון פרס ועוזי ריהם — שסייעו להם להעליל על פרנקל עלילת־שווא, על מנת לפנות דרך לנאמנו, של פרס, דויד אסא, ולאוסף־העתיקות־של־דיין, יוסף יפת.

במדינה

(המשך מעמוד 26)

שיחה שנייה — בין אותו ח"כ לבין השר איקס. בתיאור מתרפס החח"כ, מהלל את השר ומפאר את שמו, ומגניב לתוך דבריו גם בקשה „צנועה": להישלח לארצות־הברית, בשירות ההסברה הישראלית והיהודית.

אלא שדיברי־החנופה של הח"כ לא שבו את ליבו של שר־האוצר שימחה אלריך. חמתו בערה בו להשחית, עד שהתפנה מעיסוקיו הממלכתיים כדי לשבת לכתוב מיכתב לח"כ מנחם סבידור. אחר־כך הורה למזכירתו לשכפל את המיכתב ואת הפילי־טון של מעריב, ולשלוח אותם לכל אחד מחברי הכנסת הליבראלים שבסיעת ה־ליכוד.

ויתור עד קוריגיאליות. להלן נוסחו המלא של מיכתב האנטי־פיליטון של שר־האוצר. המחגלה כפיליטון מוצלח לא פחות, בזכות עצמו:

„למנחם סבידור — שלום!

„ביום שישי 24.2.78, פירסם א. תירוש ב„מעריב" רשימה, ובה הוא מצטט מנאומך ב„בני־ברית", בו תקפת את שר־האוצר על הצהרתו בדראי"פ כי ישראל יכולה לשמש צינור־מעבר למוצרי דראי"פ לאירופה ו־ארה"ב, עימן אנו קשורים בהסכמי מיסחר נוחים. בהמשך דברים בנאומך זה תקפת קשות את שר־האוצר.

„כמובן, לא התייחסתי ברצינות אל ה־דברים. ראשית, משום שלא אמרתי דברים כאלה ומיתוגאי עויין לישראל ייחס לי דבר שלא היה ולא נברא, מתוך מגמה לפגוע בישראל. הצטערתי שחבר־כנסת וגם חבר מיפלגתי אינו בודק אמיתות הדברים, אלא מפריח דיברי־סרק או חוזר על־יהם, מבלי להתחשב אם זה משרת את המדינה או פוגע בה, מבלי לדבר על קולגיאליות, שעליה ויתרתי מזמן.

„אולם בהירהור שני, טברתי בתומי, כי למרות ויתורי על יחס חברי חייב אני לשאול, ושוב, לא מעמים חבריים אלא מיטעמים לאומיים, הכיצד מרשה לעצמו ח"כ לחזור על דיברי־איוולת הגובלים ב־אנטישמיות, מבלי לבדוק תחילה אמיתותם? האם אחה באמת סבור, שהנואם אינו חייב לשמוע את עצמו?!

„אולם למען האמת, גם על השאלה ויתרתי, לולא מקרה אחר הקשור להופעתך האומללה. לא הייתי כותב שורות אלה, כשם שלא עשיתי זאת בעבר, אם כי היו לי כל הסיבות לכך — אלא משום שהפעם הופנתה תשומת לבי לפיליטון שפורסם ע"י א. תירוש ב„מעריב" ביום שישי 3.3.78. הפיליטון המצ"ב, מעמיד אותך באור מסו־יים שאיננו ערב לי כחבר ובוודאי לא יערב לך, כאשר תקרא אותו. למען האמת, ורק האמת, לא שוחחתי עם איש על כך ומכל שכן לא עם א. תירוש, ואף לא שמתי לב לפיליטון, אילולא העירו לי על כך.

„המסקנה היא כפולה: א) חכמים היזהרו בדיבריכם; ב) העולם איננו גולם.

„איני מצפה לשינוי דרך ואופי, אולם רצוי שגם אתה תדע כיצד מתייחסים ל־נאומים בומבאסטיים.

„בברכה, שימחה."

מישפט

של חוזי של קול

הזמרת מאשימה: „אמרגני הונו אותי ופגעו באקריירה שלי!"

ההופעה בצפת בערב יום העצמאות ה־אחרון היתה, לגבי הזמרת נירה גל (29), אירוע רגיל, הופעה אחת מני רבות. אבל בסוף הערב, דקות אחדות לפני שעזבה את המקום, ציפתה לה הפתעה לא־נעימה.

„את זמרת טובה," אמר לה מזכיר ה־עירייה, „אבל למה את לוקחת כל־כך הרבה כסף להופעה? 6000 לירות זה באמת יותר מדי." נירה נדהמה. עם כל אמונתה בעצמה, מעולם לא עלה על דעתה לדרוש מחיר כזה. היה ברור לה שמאר־גניה, אבי פרץ ואבי סרוטניק, ממישרד מטה האמנים, דרשו ללא־ידיעתה סכום גבוה ואף הצליחו לקבלו.

נירה גל החליטה לברר את הנושא עד הסוף. תוצאות חקירותיה הפרטיות על ה־מחירים שדרשו — וקיבלו — שני האמר־גנים תמורת הופעותיה, הובילו לתביעה מישפטית נגדם, באמצעות עורך־דין ויק־

(המשך בעמוד 35)

אהוד אולמרט מנצל את מעמדו הציבורי כח"כ - כדי לגרוף כספים בניגוד לחוק

השחיתות הציבורית של ח"כ אולמרט

א ם אי־פעם יחולק בישראל פרס על שיא הצביעות, אין ספק שהוא יהיה חייב ליפול בחלקו של ח"כ אהוד אולמרט.

בשבוע שעבר ניצב אולמרט על במת הכנסת, ותוך ניצול חסינותו האשים את האלוף במילואים רחבעם („גנדי") זאבי בכך שהוא „אדם בעל מעמד מתאים ל־מודל של שחיתות חברתית," בשל קשריו עם המלונאי בצלאל מזרחי. למרות שבבית־המישפט תלויה ועומדת תביעה על הוצאת דיבה של גנדי נגד אולמרט, פגע הח"כ בכללי הסוב־יודיצה, חזר על האשמות המהוות אחדות מן הנושאים שיעמדו ל־בירור במישפט, טען כי פעולותיו של זאבי הן „המדרגה התחתונה ביותר של שחיתות חברתית."

ניתן היה להעניק לאולמרט את פרס הצביעות, משום שבעת שהתיימר להיות מטיף־בשער כנגד השחיתות החברתית וציבורית, יצר הוא־עצמו מודל חדש של שחיתות ציבורית.

ח"כ אהוד אולמרט אינו מהסס לנצל את מעמדו החברתי והציבורי כחבר־כנסת, כדי לקדם את האינטרסים הפרטיים שלו על חשבון הציבור במטרה לגרוף רווחים לכי־סו הפרטי, בניגוד מפורש לחוק ולכללים החלים על חברי־כנסת.

לא רבים יודעים כי מלבד פעילותו הפרלמנטרית, המיפלגתית והבלשית, המבי־אה לו אומנם פירסומת רבה אך מעט מאד רווחים כספיים — קשור ח"כ אולמרט גם בפעילויות מיסחריות מסועפות, שיש בהן כדי להעשירו ולצרפו בסופו של דבר לשיכבת המיליונרים בישראל.

אולמרט הוא עורך־דין, שבצד פעילותו הציבורית ממשיך בפרקטיקה המישפטית הפרטית שלו, דבר המותר לח"כים־מישפ־טנים על־פי הכללים החלים על חברי־הכנסת. בין שאר השירותים שהוא נותן כעורך־דין, מעניק אולמרט ייעוץ מישפטי לפרוייקט הנקרא „מרכז רפואי לחולים (פציינטים) זרים".

מטרתו של פרוייקט זה: היא ליזום ביש־ראל הקמת מרכז־רפואי ענקי, שיעניק שי־רותי רפואה על בסיס מיסחרי פרטי לחולים מכל רחבי העולם, במיוחד מהמדינות־ערב, איראן, תורכיה, אירופה וארצות־הברית, ולפתח את מה שמכונה „התיירות הרפואית" לישראל.

על־פי תוכניתו של היזם דויד דודאי, לשעבר סגן־אלוף בצה"ל, יוקם מיבנה רב־קומות ענקי שיכיל 400 חדרי־מלון ברמה הגבוהה ביותר, שיהיו מחוברים למעבדות ולשירותים רפואיים שיועמדו לתיירים. תוכנית המרכז תוכננה בידי האדריכל זלמן עינב, והיועצים הרפואיים של המרכז הם הפרופסורים משה מני ועזרה זוהר.

כאשר תוכנן הפרוייקט לראשונה, הוע־רכה ההשקעה הדרושה להקמתו בסכום של 573 מיליון ל"י. כיום, בגלל האינפלציה, יידרש להקמת המרכז סכום של כ־800 מיליון ל"י.

400 מיליון ל"י מסכום זה אמורים להיות מגוייסים ממשקיעים זרים ומקומיים, כש־בכוונת היזמים לשכנע את הממשלה להע־ניק להם הלוואות בסכום של 400 מיליון ל"י נוספות.

אולמרט אינו רק היועץ־המישפטי של הפרוייקט, אלא גם שותף פעיל בו, המנסה לגייס משקיעים ולשכנע את הממשלה לסייע לפרוייקט. תמורת שירותיו אלה הובטחו לו על־ידי היזמים 5% ממניות הפרוייקט.

עד כאן הכל כשר ולגיטימי, ללא כל פגם ציבורי. אבל מסתבר כי תוך כדי פעילותו במיסגרת זו, עשה ח"כ אהוד אולמרט מיספר מעשים היכולים בהחלט לשמש מודל לשחיתות ציבורית שיש להוקיעה.

חוק חסינות חברי־הכנסת (1951), אוסר במפורש על חברי הכנסת להשתמש במע־מדם לצרכיהם הפרטיים. סעיף 14 לחוק קובע: „אסור לח"כ להשתמש בתואר תפקידו בכל פעולה הכרוכה בעיסוקו או במיקצועו." העונש החל על העובר על סעיף זה: עונש מאסר של שנתיים.

והנה, למרות האיסור המפורש, משתמש ח"כ אולמרט בתארו כחבר־כנסת לצורך קידום האינטרסים הפרטיים שלו, במיסגרת עיסוקו בגיוס השקעות לפרוייקט הפרטי המיסחרי. על הפרוספקט הרישמי שמפי־צים היזמים בין המועמדים להשקעה, מופיע — ליד שמו של עורך־הדין אולמרט — התואר חבר־כנסת.

אולמרט יוכל אולי לטעון כי איזכור מעמדו כח"כ, בפרוספקט המיועד לגייס השקעות, נעשה ללא ידיעתו וללא הסכמתו. אלא שלרוע המזל מסתבר כי הוא־עצמו מפיץ את הפרוספקט בין המשקיעים, כך שאינו יכול לטעון שלא ידע שתארו כח"כ מופיע בו.

ויותר מכך. כדי לשכנע משקיעים זרים להשקיע בפרוייקט המיסחרי־הפרטי, מנצל ח"כ אולמרט את נסיעותיו לחו"ל, הממו־נות על חשבון הציבור. לא־מכבר נסע אולמרט בשליחות מישרד־החוץ למסע־הסברה בארצות־הברית, על חשבון המדינה, את מסעו זה ניצל כדי להיפגש עם קבוצות של משקיעים פוטנציאליים, במטרה לשכ־נעם להשקיע במיפעל, שבידיו יהיו 5% ממניותיו (שתהיינה שוות, לפי הערך ההת־חלתי, כ־40 מיליון ל"י).

באותן שיחות־שיכנוע טען אולמרט, בין השאר, כי מישרד־התיירות־והתעשייה עשוי לממן 50% מן העיסקה, על־מנת לעודד את „התיירות הרפואית" לישראל. אין צורך להזכיר כי שר־התיירות־והתעשייה הוא יגאל הורביץ, חברו של אולמרט לסיעת לע"מ.

אם ניצול מעמד הח"כ במטרה לנסות להפיק רווחים פרטיים, ונסיעה על חשבון המדינה לצורך גיוס כספים למיפעל פרטי שהוא קשור בו, אינם שחיתות ציבורית מן הסוג הגרוע ביותר — תהיה ועדת שימרון חייבת להתכנס מחדש, על־מנת לנסח קריטריונים חדשים להגדרה זו.

כשהתבקש השבוע ח"כ אולמרט להגיב על הפרשה, הוא הצהיר: „תכתבו מה שאתם רוצים. אין לי תגובה עבור העולם הזה."

FOREIGN PATIENTS' MEDICAL CENTER

PROMOTER - D. DUDAI, DEVELOPER

ARCHITECTS: - Z. ENAV & PARTNERS, ARCHITECTS, LTD.

CONSULTANTS: - PROF. M. MANI M.D. - PROF. E. ZOHAR M.D.

LEGAL ADVISER: - ADV. E. ULMERT M.P.

בניגוד לחוק

זהו קטע מהפרוספקט באנגלית של „המרכז הרפואי לפציינטים זרים", המופץ בין משקיעים כדי לגייס את מאות מיליוני הלירות להקמת המיפעל. בשורה התחתונה מופיע שמו של היועץ המישפטי לפרוייקט, עו"ד א. אולמרט, כשליד השם מוזכר מעמדו כחבר־כנסת. איזכור כזה הוא עבירה על חוק חסינות חברי־הכנסת.

ישובי־ספר – כן או לא?

(המשך מעמוד 25)

לית היו תוקפי רמת־רחל (29 שנים לפני אנוואר אל־סאדאת). כוח הליגיון שכבש את גוש־עציון — יום לפני הכרזת המדינה — נטש את המקום לאחר־מכן.

הגוש יכול היה להיחשב מכשלה לליגיון רק עד ה־15 במאי, משום שבאותו תאריך חדל תיפסוק הליגיון מבסיסי הצבא הבריטי ברפיח ובאיזור הסואץ (התירוץ לכיבוש הגוש, שהעלה גלאב פחה, מפקדו הבריטי של הליגיון היה החשש, שהגוש יפריע את הגעת שיירת האספקה האחרונה מאותם בסיסים לליגיון — תירוץ עלוב, משום שכבר אז השתמשו הערבים בגיזרה בדרך עוקפת

גוש עציון לא סייע להגנת ירושלים במילחמת העצמאות, אלא סיכן את קיומה

לקטע הכביש שנשלט על־ידי הגוש). במקום לתמוך בירושלים, היה הגוש נתמך על־ידי ירושלים וניזון ממנה — כלומר, מאותם המשאבים שבאותה עת היו דלים מאד, ולא הספיקו אפילו לצורכי העיר עצמה ושהיא עצמה קיבלה אותם מן השפלה בדחק במחיר כבד ובקשיים מרובים. בשיירת „נבי דניאל" (מארס 48') ששלחה ירושלים לגוש, ובדרכה חזרה נלכדה ליד בריכות שלמה (בתיווך בריטי נחלצו האנשים, אבל כל הנשק והרכב הועברו לערבים), אבדו רוב משורייני הלווי והמשאיות המשוריינות של השיירות, אשר פעלו בקו ירושלים־השפלה ובן היו תלויים אז גורלה וחייה של העיר.

הבלתי־מספקת: נכון שהגוש ישב על הציר החיוני, אבל זהו יתרון פוטנציאלי בלבד, שלשם יישומו נחוץ הרבה יותר ממיקלע ביגוני אחד וכמה מוקשים, בעיקר שהשטח מאפשר תנועה על דרכים אלטרנאטיוויות, באותו ציר כללי. קווי התחבורה של הליגיון, שהוא אשר איים על ירושלים, לא עברו כלל, כאמור, בקרבת הגוש.

■ ■ ■

כ? מה שאמרנו על גוש־עציון אפשר להחיל, ללא שינוי, גם על היישובים המבודדים בגליל המערבי (גוש חניתה־מצובה־אילון). כל פוטנציאל אסטרטגי או טאקטי שהיה טמון בם, לא היה יכול לבוא בתש"ח לידי ביטוי, מפני שחסרו הכוחות — ובעיקר אמצעי־הלחימה — הדרושים לכך. הם נשארו במקומם, נצורים ומבודדים, כאשר החזקתם מהווה נטל מתמיד על המש־אבים המועטים של חזית הצפון, וכוח־האדם הלוחם שבהם מתבזבז בהגנה מקומית עקרה. רק מפני שלא נזדמן למקום ההוא כוח צבאי ערבי ברמה סבירה, כמו הלגיון, לא היה גורל גוש־יישובים זה כגורל גוש־עציון (או אפילו גרוע יותר, כי באותם קיבוצים הושארו הילדים).

אם להחזקת חניתה, מצובה ואילון עוד נמצאה גם עילה צבאית כלשהי — הם סמוכים ל„כביש הצפון" ואילון יושבת ממש עליו — הרי להתעקשות על אי־פינוי יחיעם לא נמצא אפילו טעם־כביכול שכזה. יחיעם לא נמצאה בסמיכות לכל ציר־תנועה, והיתה משוללת לחלוטין כל ערך — גם בכוח ובוודאי בפועל — לכל צורך שהוא. מיגננתי או מיתקפתי, מקומי או אזורי.

יחיעם היתה נקודה מבודדת לגמרי, תקועה בליבו של שטח הררי קשה, מוקפת כולה סביבה עויינת, כשהיא מחוברת לעולם החיצוני בדרך צרה ומפותלת, אשר חסימתה המוחלטת והשמדת כל הנע עליה היו מישחק־ילדים גם לכנופיות המקומיות. ואכן, באותו יום שבנבי־דניאל אבדו, בגלל גוש־עציון, הרכבים המשוריינים של השיירות לירושלים, הושמדה ליד הכפר א־כאברי שיירת ערב הפלישה נפרץ פרוזדור למעבר, אך באמצע יוני 48' ניתקו המצרים את היישובים הללו פיסית, על־ידי שמתחו חזית רציפה משפלת החוף אל הרי חברון. הדרך ל„נגב הנצור" נפתחה סופית רק במיבצע יואב באוקטובר 48', שבו השתלט צה"ל על חלקו הצפוני של הנגב.

החזקת „הנגב הנצור" היתה כרוכה בריתוק קבוע של אחת משלוש חטיבות הפלמ"ח (חטיבת הנגב שלפני יואב הוחלפה ביפתח), מחוץ לתושבי היישובים עצמם — כמעט כולם בגילאים הלוחמים — ותיגבורות אחרות. כן בלע הנגב חלק גדול (ביחס) ממיכלול אמצעי־הלחימה מבטיחי־ההכרעה שהצטברו והלכו אז בצה"ל, ובעיקר כלי־רכב קרביים. לפני יואב הופעלה רכבת אווירית ממו־שכת וגדולה, בממדים של אז (מיבצע אבק). התועלת שצמחה למאמץ המילחמה הלאומי במחיר השקעות כבדות מאד אלו, היתה מועטה מאד, בעיקר משום שמרבית הכוח היתה מרותקת לשטח, ליישובים ולהגנה: חברי המשקים נמצאו במשקיהם ויחידות צה"ל הועסקו בעיקר באבטחת המרחב ובתיגבור יישובים מותקפים.

■ ■ ■

ב חינת מפת חזית־הדרום במילחמת־העצמאות מגלה תופעה שכיום נראית כלא־תיאמן: במשך כל חמישה החודשים, שבין פלישת הצבא המצרי לארץ לבין מיבצע יואב, נמצאו העמדות הקדמיות של צה"ל בנגב מרוחקות לא יותר מ־5 (חמישה) ק"מ בלבד משני עורקי החיים שהזינו את הצבא המצרי הפולש — ציר ניצנה־עסלוג־באר־שבע־חברון, וציר רפיח־עזה־מג'דל (אשקלון); והצירים הללו לא זו בלבד שלא נותקו, אלא שבכל חמשת החודשים הללו אפילו לא אויימו ולא שובשו בצורה משמעותית (מלבד כיבוש ביר־עסלוג', שעליו התגברו המצרים מייד באמצעות עקיפת קטע הכביש, דבר פשוט במרחבים ההם, הנוחים לתנועה).

יתירה מזו: במשך כל אותו הזמן קיימו המצרים, בחוצפה אמיתית, את המיסדרון שבין מג'דל לבית־גוברין — שרוול ארוך וצר, כ־20 ק"מ ממערב למזרה וכ־5 עד 7 ק"מ מצפון לדרום, אשר ניתק את יישובי הנגב, בהפרידו בינם לבין מרכז הארץ, כאשר כוחותינו לו מפנים ומאחור! מצב מדהים זה יכול היה להיווצר, וגם להתקיים, פרק־זמן כה ארוך, בין השאר מפני שהפוטנציאל הצה"לי שהושקע בנגב — ובעיקר חטיבת הנגב — למעשה בוזבז ונוטרל ולא בא לידי ביטוי התקפי וממשי נד הכוחות והמערכים המצריים העיקריים, מהיותו מרותק כולו להחזקת הנקודות ולבטחת המרחב. אף הבקעת החזית המצרית לנגב במיבצע יואב נעשתה כמעט כולה מצפון, תרומת כוחות הנגב עצמם היתה שולית וחטיבת גיבעתי היא שעשתה את רוב המלאכה.

עד כמה היה הביזבוז גדול, ניתן ללמוד מן היכולת המיבצעית שגילו יחידות חטיבת „הנגב", אחרי ששוחררו ללחימה נורמלית, ב־

הגנת יחיעם ב־1948 היתה מיותרת ומזיקה, וגרעה מכוח־המילחמה הדל של היישוב

שלכים המאוחרים של „יואב" (כיבוש באר־שבע), ובמבצעי „חורב" ו„עובדה".

לא רק במבט לאחור, אלא גם בשעת מעשה ובאותו הזמן — ואפילו עוד קודם הפלישה המצרית — צריך היה שייחשב הדבר מובן־מאליו, כי ההתעקשות להחזיק את המרחב הגדול והדליל הזה, על יישוביו הקטנים, הפזורים והמרוחקים זה מזה וכולם תלויים לחלוטין באספקה, בכוחות ובאמצעים מבחוץ, תעלה בהשקעה מתמדת, גוברת והולכת של עוצמה ומשאבים, שם יבוזבזו בתיפקוד עקר לגמרי, במקום שינוצלו בצורה מועטה על־ידי הקצאתם לכוחות־השדה הרגילים, הפועלים בחזי־תות העיקריות ובמיסגרת המאמצים העיקריים של צה"ל.

אילו, לקראת הפלישה המצרית, היו כל יישובי הנגב מפונים טוטאלית וכל אנשיהם, עם יחידות הצבא שהחזיקו את המרחב, היו נערכים צפונה יותר, בחזית הדרו־מית של הריכוז היהודי העיקרי— כלומר, בחזית שאחרי הפלישה נשלחה אליה חטיבת גיבעתי והחזיקתה מאז — היה מעמדנו האסטרטגי משתפר, הן מכוח התיגבור הזה עצמו והן על־ידי כך שהיו נמצאים כוחות נוספים, לשם ניצול הזדמנויות־הפז שנוצרו בתקופת ה„תפר" הקצרה שבין נסיגת הבריטים לבין חדירת צבאות ערב הפולשים עם עיקר כוחם עד עומק הארץ.

אילמלא בוזבזו כוחותינו ליהחזקת כל יישוב ויישוב בארץ, בהגנה צמודה ומרותקת, ניתן היה אז לתפוס את הנקודות החיוניות בארץ־ישראל: לטרון, שער־הגיא, השטחים השולי־טים בסביבות ירושלים, הצומת", גיבעה 69 — כל אותם מקומות חיוניים, שבעבור ימים מע־טים התל צה"ל שופך עליהם, או לפניהם, דם כה רב, במשך חודשים ארוכים וריצופים של קרבות מרים (ובכמה מהם, כמו לטרון וחשט־חים סביב ירושלים, כבר ללא הצדחה עד סוף המילחמה), עמדו פנויים וריקים מאויב במשך כמה ימים, שבוע, או יותר.

לרשות צה"ל עמדו אז הכוחות הנחוצים למטרה זו — אלא שכוחות אלה נמצאו במקומות הלא־נכונים, ומילאו משימות מישניות או שלישיות במעלה, כגון החזקת יישובים שערכם הצבאי שולי או אפסי.

(כתבה ראשונה בסידרה)

אספקה ליחיעם, שבה אבדו עשרה משוריינים ו־47 איש, ביניהם בן־עמי, מפקד גדוד ההגנה שהחזיק בגליל המערבי. במושגי הימים ההם ובהתחשב בכוחותינו שב־גליל, היו אלו אבידות נוראות, ולא היה להן צידוק.

באמצע מאי 48' נערך מיבצע בן־עמי ובו נתפס כל הגליל המערבי, כולל עכו (או שמא „נכבש", כי איזור ערבי־מובהק זה נמצא כולו מחוץ לגבולות החלוקה). היישובים הנצורים בהרים לא נטלו כל חלק בפעולות אלה, ואין בכלל ספק כי תוצאות בן־עמי היו אותן תוצאות גם אילמלא היישובים — ואולי אף משופרות יותר, כי אילו עמדו לצורכי המיבצע גם כל האמצעים וכוח־האדם שבוזבזו ביישובים הנצורים ולשם החזקתם היתה עוצמת הכוח המבצע גדלה באורח משמעותי; ובעיקר ניתן היה לתכנן ולנהל את המיבצע בלא להיות מרותקים, משימתית ומיבצעית, למשימה ה„זרה" של חילוץ היישובים.

ה„יותרת" הגדולה — ההגרועה — בכוזן, היתה זו שיצרו גוש יישובי הנגב המערבי, שנמצאו במרחב שבין גברעם לרביבים (עם כיס קטן נוסף, ממיזרח לבאר־שבע, שכלל את בית־אשל ונבטים), וניזונו ממיפעל צינור־המים של הנגב — 23 נקודות בסך־הכל.

גוש זה, ששלושה מיישוביו נפלו בידי הצבא המצרי, היה שרוי בניתוק־למחצה מאז תחילת מילחמת־העצמאות.

אחרי שהסתבכה בהונאת העולם כולו בהצגת ההתנחלות בשילה כ„מחנה־חפירות ארכיאולוגי" - עומדת הממשלה להיכשל גם בהונאה מדעית - אתר שילה כבר נחפר בעבר שלוש פעמים על־ידי משלחות דניות

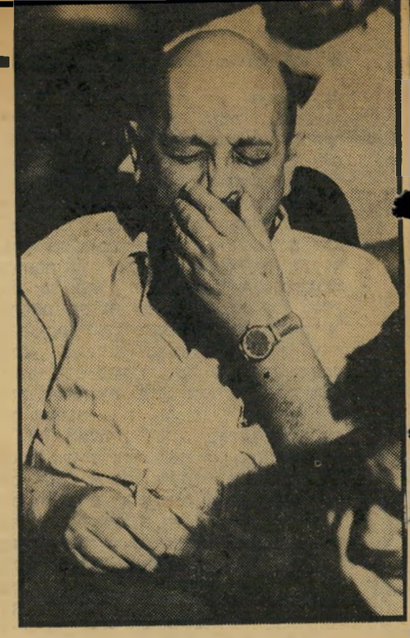

ארכיאולוג ידין

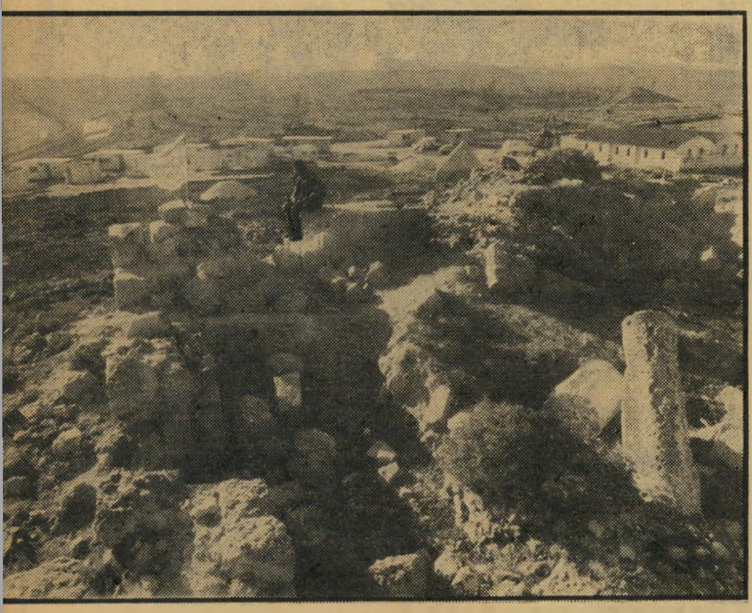

ב עיד ראשי ד"ש מופיעים בפומבי כמתנגדים נמרצים לרמאות הקרויה „חפירות ארכיאולוגיות" בשילה, עשה ב־חשאי מנהיג ד"ש, ייגאל ידין, כל שב־יכולתו כדי שמתנחלי שילה יישארו במקום.

לידין יש עדיין שליטה מלאה בענף הארכיאולוגיה בישראל. והמוסדות הארכיאולוגיים, שדנו השבוע בהצעת הממשלה להקים מחנה חופרים בשילה, עשו זאת למרות שכל ארכיאולוג יודע כי תל־שילה נחפר כבר בשיטתיות ועד תום, ואין מה לחפש בו. אבל כדי לעזור למנחם בגין מוכן סגנו לרמות, להעמיד פנים שד"ש מתנגדת להתנחלות בשילה, להעלים מן הציבור את העובדה כי תל־שילה כבר נחפר, ולדאוג כי נאמניו במוסדות הארכי־

את החפירות שבוצעו בצורה שיטתית ומקיפה. במקום התגלו כמה מיבנים וחר־סים מן התקופה הישראלית הקדומה, ונמצאו הוכחות לכך, ששילה נהרסה בידי הפלישתים במאה ה־11 לפני הספירה. כן נחשפו שרידי ישוב ישראלי מאוחר יותר, מן התקופה הפרסית ומיבנים רבים מן התקופה ההלניסטית. בתקופה זו היתה שילה ישוב גדול, כפי שמעידים החרסים והמט־בעות. מן התקופה הרומאית נמצאו במקום שרידי קירות ומיבנים, בהם השתמשו תו־שבי האתר עד התקופה הערבית.

ברור כי ניתן תמיד לחזור ולחפור בשילה, כשם שניתן לחפור עוד ועוד במצדה, בתקווה שאולי יתגלה משהו. אבל שילה כבר נחפרה בעבר בשיטתיות וכל השקעה של כסף ומאמץ אנושי במקום הם בבחינת ביזבוז. מצויים בארץ כיום עשרות תלים הזועקים לחפירות, ובין אלה גם חפירות שנעזבו באמצע מחוסר תקציב, כמו מגידו, חצור ותל באר־שבע.

פרט נוסף: לפי אמנת האג, שישראל חתומה עליה, אסור לחפור בשטחים כבר־שים אלא חפירות הצלה. כיוון ששילה כבר נחפרה בשיטתיות, אין החפירות בה חפירות הצלה, וכל מישלחת שתעלה למקום תפר את האמנה הבינלאומית של האג.

העובדות האלה ידועות היטב לכל אר־כיאולוג, ולכן תמוהה במיוחד עמדת מוס־

שרידי חפירות שילה, כשברקע מחנה המתנחלים

התרמית הארכיאולוגית

אולוגים יאשרו את הצעת הממשלה לאר־כיאולוגיזציה של שילה.

האנציקלופדיה לחפירות ארכיאולוגיות בארץ־ישראל, בהוצאת החברה לחקירות ארץ־ישראל ועתיקותיה, כוללת גם את הערך „שילה" (בעמ' 548—546). מסתבר כי החפירות הראשונות נערכו במקום בשנת 1915, על־ידי ארכיאולוג בשם שמידט. הוא חפר במקום בצורה שיטתית גם בשנים 1929—1926. מישלחת דנית חזרה למקום בשנת 1958, כדי להשלים

דות הארכיאולוגיה. ארכיאולוג אחד ויחיד השתתף מלכתחילה באופן פעיל, יחד עם גוש־אמונים, באירגון קונניית ההתנחלות בשילה. זהו זאב יבין, סגן מנהל אגף העתיקות במישרד החינוך והתרבות. יבין, שהיה בשנות ה־50 מגאמניו הקנאיים של ד"ר אלדד־שייב, נכלא אז באשמת השתיי־כות ל„מחתרת צריפין", שפוצצה את השגרירות הסובייטית וגרמה לניתוק היח־סים הראשון בין ישראל וברית־המועצות. עתה הוא משמש קצין ארכיאולוגיה של

המימצאים

כדי ממגורה מן התקופה הישראלית, שנמצאו בחפירות שילה על־ידי המשלחת הדנית שנעזרה בארכיאולוג הנודע אולברייט. המישלחות שחפרו במקום גילו מימצאים מתקופת ההתנחלות שקדמה לכיבוש שילה על־ידי הפלישתים ושריפתה, וכן מימצאים חשובים מן התקופות שאחרי חורבן הבית.

המימשל הצבאי בגדה המערבית וידוע כתומך נלהב של גוש־אמונים. ביוזמתו פנה תחילה שר החינוך והתרבות, זבולון המר, לאגף העתיקות וביקש כי ימנו ארכיאולוג שיפקח על החפירות בשילה.

איצטלה של חופרים

ה חוק מחייב כי כל חפירה ארכיאולו־גית תבוצע בפיקוח של ארכיאולוג, תקבל רשיון ממשלתי ואישור המועצה ל־ארכיאולוגיה. אילו היה אגף העתיקות נענה לבקשת השר, היה הדבר מאפשר לממשלה להעטות על המתנחלים איצטלה של חופ־רים, בפיקוחו של יבין. אולם מנהל אגף העתיקות, אבי איתן, גילה אומץ־לב והודיע כי איש מעובדיו לא ישתתף בעבודות בשילה, שכן תפקיד האגף לפקח על חפי־רות של ארכיאולוגים ולא להשתתף בהן. להמר לא היתה ברירה, והוא פנה למועצה לארכיאולוגיה בבקשה כי תאשר את ה־חפירות בשילה.

בשלב זה יצאו בפומבי מרבית הארכי־אולוגים נגד החפירות. יו"ר המועצה ל־ארכיאולוגיה, הפרופסור בנימין מזר, תקף את רעיון המישלחת בשילה, ואברהם בירן, שהיה מנהל אגף העתיקות לפני אבי איתן, אף פירסם מכתב בהארץ בגנות ההתנחלות הארכיאולוגית. האות הבולט ביותר לעמדת הארכיאולוגים היו הופעותיו של יוסף אבירם, מזכיר החברה לחקירות ארץ־ישראל ועתיקותיה, שהוא גם מנהל המכון לארכיאולוגיה באוניברסיטה העב־רית בירושלים. לפני שלושה שבועות, ב־קונגרס הארכיאולוגי, הוא התבטא בגלוי נגד רעיון החפירות בשילה.

והנה, תוך שבועיים חל מיפנה קיצוני בדעות שלושת ארכיאולוגים אלה, שהם מהאישים הקובעים במועצה הארכיאולוגית. המועצה, שדנה בבקשת השר המר לפני עשרה ימים, החליטה לא לפסול אותה. אלא לדון בה לגופה, כשתוגש הבקשה כמקובל: עם תוכנית חפירות, עם תקציב ועם שם של ארכיאולוג מוסמך שינהל את המישלחת.

איזה עובדות חדשות נודעו לארכיאו־לוגים בשבועיים האחרונים? האם התברר להם, לפתע, כי רומו כל השנים וחפירות שילה לא היו ולא נבראו? או, אולי, התברר להם כי חופרי שילה בעבר היו חובבנים שלא ידעו איך לחפור ומה לחפש? לא דובים ולא חרסים. תחילה הם חשבו, על סמך עמדות ד"ש, שייגאל ידין מתנגד להתנחלות הארכיאולוגית. אחר־כך גילו כי ידין תומך בתוכנית כדי לעזור לבגין. וכיוון שידין הוא עדיין בעל הדעה המכרעת בעולם הארכיאולוגיה הישראלי, שינו לפתע גדולי הארכיאו־לוגים את דעתם והצטרפו לתומכי הקונניה הממשלתית.

כך, הודות לייגאל ידין, שפעל בניגוד לעמדת ד"ש, הסכימו מוסדות המדע לתת יד לפוליטיזציה של הארכיאולוגיה. אך תומכי החפירות טרם התגברו על בעיה קשה אחת: למצוא ארכיאולוג שיסכים לעמוד בראש המישלחת המדומה. ד"ר משה כוכבי, ראש המכון לארכיאולוגיה באוניברסיטת תל־אביב, עסוק בחפירות באפק. הארכיאולוג היחידי הבא בחשבון, מבחינת גוש־אמונים, הוא יצחק בית־אריה. עתה מופעלים עליו לחצים, כדי שיסכים לעמוד בראש המיבצע.

גם בין הארכיאולוגים החלה התארגנות של אלה הסבורים שהחפירות בשילה הן פוליטיזציה של המדע. הם מכינים עתה גיליון־דעת נגד החפירות ומחתימים עליו את עמיתיהם.

לא ידוע עדיין איך תסתיים קונניית שילה. אך דבר אחד ברור כבר עתה: הקונניה לא חשפה עתיקות, אולם היא חשפה את ייגאל ידין כמי שבגד גם בעקרונות ד"ש וגם בעקרונות המדע.

ירדנה מלכת שוודיה

(המשך מעמוד 33)

פוסטרים שלה קישטו את בתי הכל־בו והפרפורמריות.

אך ירדנה הוסיפה להתעקש לשמור על אלמוניות. לעיתונאיות שביקשו לראיין אותה השיבה בלאו מנומס, אך החלטי. היא סירבה למסור פרטים על עצמה, ובחיוך מקסים היתה מתחמקת מכל שאלה. יחסיה עם חברת־התמרוקים הורעו, והחברה העדיפה לבסוף על פניה את מיס תבל, רינה מור. אך מאותו חוזה שלה יצא לפחות דבר טוב אחד: היא הכירה באמצעותו את החבר הקבוע שלה, דורון, שאיתו היא יוצאת מזה כשנה.

מספרת ירדנה: „באחת הפעמים נסעתי לכל־בו בבאר־שבע. החבר שלי היה שם לצורך עבודתו, ומאז אנחנו ביחד והאהבה פורחת.״

„בלונדית ולבנה באמצע הקייץ?!״

הכירור שהיה לה עם החברה היה יכול לפתוח בפניה עולם ומלואו. היא יכולה להפוך בנקל הדוגמנית המפורסמת ביותר בארץ. אך ירדנה סירבה, בעקשנות, לאפשר להצלחה להאיר לה פנים.

על בימת־הצילומים של הסרט חשה ירדנה מבוכה. היא היתה ממושמעת וצייתנית, מיעטה לשאול שאלות, לא התערבה כלל בחיי החברה של הצוות.

בתקופת הצילומים עברה בחינות באוניברסיטה, וסדר־יומה היה מלא ועמוס. היא למדה בלילות, עברה את הבחינות בהצלחה בבקרים, והצטלמה לאחר־מכן. היא מספרת: „היו לי 15 ימי צילום. זה לא היה קל. החלק הקשה ביותר היה כשצבעו לי את השיער לבלונד ואסרו עלי ללכת לים. התביישתי לצאת מהבית, גם בלונדית וגם לבנה, באמצע הקייץ. זה היה יותר מדי בשבילי. מה גם שכל העסק הזה של להיות שחקנית־קולנוע לא נירא לי כדאי.

„לא התעריתי בין חברי הצוות. הם באים מעולם אחר, ואני לא מתאימה לעולם הזה. אנשים שעובדים בקולנוע הם בוהמיים, הם לא אנשים מהסוג שאני מכירה, למרות שכולם היו נחמדים אלי והשתדלו לעזור לי כמיטב יכולתם. מובן שלא חשבתי שאני מתחילה בקאריירה חדשה. כדי להיות שחקנית צריך לדעת לשחק. לא כל התסריטאים משוגעים כמו חנוך לוין. רק אצלו לא מדברים.

„במשך כל הסרט אני צריכה לשתוק, מלבד כמה מישפטים בשוודית שמישהי

ירדנה גורביץ׳ רוקדת עם אלכס מונטה
הטנגו האחרון של קולף

אחרת אומרת אותם בשבילי. כל־כך פחדתי, בזמן הצילומים, שאעשה פאשלות, שישבתי זקופה, מתוחה ושותקת, בדיוק כמו שהבמאי רצה. כשהייתי שואלת אותו מה בכל־זאת אני צריכה לעשות, היה אומר לי: ‚אל תחייכי ושבי זקופה.׳

„הביאו לי קאסטה בשוודית, כדי שאלמד את תנועת השפתיים של המישפטים הנאמרים בשוודית. לילה שלם למדתי את הקאסטה, ועד היום אני זוכרת אותה.

„בכלל, לא עשיתי שום דבר בסרט. רק הייתי יפה, אחרי שאיפרו אותי המון זמן מדי יום, ושתקתי. כשהייתי צריכה לרקוד טנגו עם אלכס מונטה, הסתבר לבמאי שאני לא יודעת לרקוד. אז הביאו רקדן מייוחד שלימד אותי טנגו. חוץ מזה, כמעט שיצאתי מדעתי. כל הזמן אמרו לי: ‚את לא צריכה לעשות שום דבר, רק לשבת עם פה סגור וזהו.׳ אם הייתי צריכה לשחק, לא הייתי מצליחה להגיע אבר.

„אני בהחלט לא שחקנית. יותר מזה, זה היה סירטי הראשון והאחרון. אין לי כל רצון להפוך שחקנית־קולנוע. אם תופנה אלי עוד הצעה כזו, התשובה שלי תהיה לא! התחום הזה בהחלט לא מעניין אותי. הוא מעייף, משעמם ואין בו סיפוק. מובן שאני נהנית לראות את הסרט. אני אוהבת אותו. אני גם נהנית לראות תמונה שלי בעיתון, אך זוהי הנאה זמנית ותו־לא. אני לא אהיה שחקנית־קולנוע!״

היא סירבה להשתתף בתצוגות־אופנה, מיעטה להצטלם בתצלומי־פירסומת. מדוע ויתרה בקלות כזו על חלומן של נערות כה רבות, כשזה התדפק על דלתה?

מסבירה ירדנה: „נכון שהציעו לי כל הזמן להצטלם ולהתראיין בעיתונים, אבל לא רציתי. הרצון להתפרסם צריך להיות טבוע בנשמה. אני חושבת שיש דברים יותר חשובים מאשר פירסומת. לימודים, למשל. אני לומדת שנה שלישית היסטוריה של המיזרח־התיכון ופילוסופיה באוניברסיטה, והלימודים נראים לי כרגע הרבה יותר חשובים מזוהר ופירסום. אף פעם לא חשבתי שאני מייוחדת־מה. תמיד אמרו לי שאני יפה. הקשבתי, ועד היום אני לא חושבת שזה נכון.

„אני בהחלט לא טיפוס של נערת־זוהר. כשהצטלמתי היה נחמד, אבל זו לא המטרה שלי בחיים, להיות דוגמנית או שחקנית. אני רוצה לגמור את הלימודים, ואחר־כך הייתי שמחה אם הייתי מתקבלת לעבודה במישרד־הביטחון או במישרד־החוץ. אך יותר מכל דבר אחר אני רוצה בית, מישפחה וילדים.

„אני לא רוצה להיות אשת־קאריירה. מספיקה לי עבודה שתהיה מעניינת. אם יהיה לי בעל שידרוש ממני לשבת בבית, ואני מקווה שלא יהיה לי בעל כזה, אז אשאר בבית. בעל וילדים חשובים לי יותר מכל דבר אחר בחיים.״

השבוע בטוטו
ספורט טוטו
מינימום הפרס הראשון
1½ מיליון ל״י
כלל הפרסים
3½ מיליון ל״י
המועצה להסדר ההימורים בספורט

רובקס
המתנה היפה ביותר

מועדון 5
לתרבות חדשה
תל־אביב, רח׳ הס 5
יום ה׳, 9.3, בשעה 20.00
אמריקה הלאטינית היום
ראיונות, סרטים
מזנון, חומר קריאה
מעניין והווי

גיטרות ✶ אקורדיונים
כלי־נשיפה ✶ אורגנים
מיתרים ✶ תופים
חשאלה ◆ מכירה ◆ תיקונים
גינזבורג מוסיקה
אלנבי 48 (ליד רח׳ גאולה) ת״א,
טל: 03-57773
נוסד ב־1940

מורלה
הטפטים המעוצבים כיצירת אומנות

כיצד להירשם לאליפות ישראל בשש־בש 1978?
✶
(ראה עמוד 36)

במדינה

(המשך מעמוד 30)

טור חזן. את הסכום שמגיע לה מן ה־שניים היא מעריכה ב־137,000 לירות.

רבים נרתעו. „הם רימו אותי במשך שנה," אמרה הזמרת השבוע, לאחר שהס־תיימה הישיבה הראשונה של בית־משפט השלום בתל־אביב בעניינה. „רק בחג העצמאות הם הרוויחו עלי 36.000 לירות. בתמימותי נתתי בהם אמון מלא, ועבדתי איתם לפי הסכם בעל־פה.

„ההסכם ביני לבין פרץ וסרוטניק היה שהם ינסו להוציא מינימום 2000 לירות להופעה. אם יצליחו להוציא יותר — הסכום שלי, והם מקבלים, בכל מיקרה, עשרים אחוז דמי־עמלה.

„הם אף פעם לא סיפרו לי שהם הצ־ליחו להוציא יותר מהסכום המינימלי. להיפך, כל הזמן הם התלוננו שהמצב בשוק, חלש, ובהופעות־יום, בפני ילדים, טענו שהצליחו להוציא רק 2500 לירות. לי לא נשאר הרבה, אחרי תשלום העמלה שלהם — 35 אחוז למס הכנסה ו־600 לירות ל־שני נגנים.

„אחרי הערב בצפת, התחלתי לחקור ב־מועצות איזוריות ובמיפעלים בהם הו־פעתי, והסתבר ששני האמרגנים הרוויחו עלי אלפי לירות, ועוד לקחו עמלה. איך הם יכלו לרמות אמנית שלהם? הייתי שייכת באופן בילעדי למישרד שלהם, ומעולם לא קיבלתי הופעות דרך מישרד אחר. אני בטוחה שרבים נרתעו בגלל ה־מחיר המופרז, ולכן היו לי פחות הופעות."

התמונות עד הקיר. ידידה הקבוע של נירה גל, איש־הרדיו יעקב בן־הרצל, משוכנע שנעשה לה עוול משוע. הוא העיד במישפט על ההסכם שבעל־פה, על הסכומים שנירה קיבלה, על התלונות הקבועות של שני האמרגנים שהשוק חלש, ועל המידע שבידיו בקשר לסכומים הגבו־הים שניגבו.

„לפני חג העצמאות תפסתי אותם פע־מיים על חם ברמאויות," סיפר בן־הרצל, „ואיכשהו הם התחמקו מזה, אבל הזהרתי אותם שאוי להם אם אתפוס אותם שוב."

שני האמרגנים הצעירים לא נראו מוד־אגים מן ההאשמות שהוטחו לעברם. הם גם לא נחפזו להוריד מקירות מישרדם שברחוב דיזנגוף את תמונותיה של נירה.

„נירה לא רצתה לחתום איתנו כאמנית בילעדית שלנו," אמר אבי פרץ, „וידוע לי על הופעות שהיא קיבלה באופן פרטי, לא באמצעותנו. התשלום על כל הופעה סוכם איתה בנפרד. היו הופעות שתמו־רתן סוכם שניקח דמי־עמלה, והיו כאלה שלא. אם הצלחנו להוציא סכום גבוה יותר מ־2000 לירות, הסתפקנו ברווח, ולא לקח־נו ממנה עמלה. יש לנו חשבונות על כך. תמורת שש ההופעות שלה ביום העצ־מאות לא לקחנו דמי־עמלה.

„נירה היתה יכולה לתאר לעצמה ש־אנחנו מקבלים יותר מ־2000 לירות עבור כל הופעה שלה. אנחנו לא עובדים בחי־נם! הרי צריך להחזיק מישרד ומזכירה, ויש המון הוצאות, שלא תמיד צפויות מראש. כמו שתי הופעות שלה בחג העצ־מאות, מתוך חשש שהבטחנו לה, אשר שולמו לה מכיסנו, כיוון שהמארגנים ב־ירוחם ובקריית־שמונה לא היו מעוניי־נים בה."

סוף עבודה. בחודש האחרון קיבל אבי פרץ שיחות טלפון מכמה יישובים בארץ, שביקשו את נירה להופעות. הוא היפנה את המבקשים ישירות אליה. „אני חושד שהשיחות הללו היו מבויימות," טוען אבי, „נירה ניסתה כנראה לבדוק אם אנחנו משמיצים אותה. איך שלא יהיה, אמרתי לכולם שהיא זמרת מצויינת, ונתתי להם את מיספר הטלפון שלה."

פרץ חוזר ומדגיש שזכותו למכור אמן בכל מחיר, אחרי שסיכם איתו את ה־מחיר המגיע לו. „אני לא מבין מה אני עושה בבית־המישפט בקשר לעניין הזה," הוא אומר, „לדעתי זה בסך־הכל תעלול פירסומת, ואין לי ספק שהצדק איתי."

גם נירה בטוחה שהצדק איתה. „עבדתי בשבילם כמו סוס־עבודה," היא זועמת, „הם הרוויחו עלי אלפי לירות, ואני רוצה לקבל את מה שמגיע לי."

בחודש הבא יחליט בית־המישפט מי מבין שני הצדדים הצודקים צודק באמת.

נירה גל
„בתמימותי, נתתי בהן אמון..."

אופנה
לגברים בלבד

התצוגה הוכנה כרגיל, הקהל היה שיגרתי — רק הדוגמנים היו ממין זכר

אולם־הריקודים של המועדון היה מלא מפה־לפה בנשים אלגנטיות, עיתונאיות ו־מעט גברים. קהל רגיל ושיגרתי של תצו־גת־אופנה רגילה ושיגרתית.

אלא שתצוגת־האופנה שהתקיימה במו־עדון של רפי שאולי ביום החמישי ש־עבר, אחרי־הצהריים, היתה שונה לחלוטין מאלה שהקהל מורגל בהן. היתה זו תצוגה על טהרת המין החזק. מתכנן התצוגה, משה תאומים, הוא גבר. בעל המיפעל ש־הציג את הבגדים, בני טיש, גם הוא גבר. בעל מיפעל האב מפאריס ומעצב האופנה אנרי לוי הוא גבר, וכמובן גם ארבעת הדוגמנים הגבריים, שריחפו בקלילות על המסלול והדגימו את הבגדים. רק המנחה היתה אשה בכל רמ"ח אבריה: קריינית־הדיסקו שוש עטרי.

כשהחליט בני טיש להקים בארץ סניף ישו"אלי לבית־האופנה הגברי פייר ד'אלבי מפאריס, הוא ידע כי הדבר יהיה כרוך בשטיפת־מוח לגבר הישראלי, שתודעת האופנה שלו נעה בין ג'ינס לחליפות ו־עניבות, ללא תילבושות־ביניים. יחד עם אנרי לוי, הנחשב כילד־פלא בעולם האופ־נה הפאריסאי — כיוון שבגיל 32 לא זז בלבד שהוא מזה 16 שנים במיקצוע אלא גם חולש על מיפעל ובית־אופנה המכתיב את אופנת הגברים בפאריס — החליטו ל־למד את הגבר הישראלי להתלבש.

אין דוגמנים. וכדי להוכיח על איזה לבוש הם מדברים, אירגנו את תצוגת־האופנה הגברית. אך אז החלו הבעיות. היה קשה להם, לבני ולאנרי, למצוא דוג־מן־צילום ישראלי ראוי־לשמו שיצטלם עם דגמי המיפעל. לצורך צילומים נאלצו לש־כור את הדוגמן היקר ביותר בפאריס.

גם כשהחל בני טיש מחפש דוגמנים עבור תצוגת־האופנה שעתידה היתה להת־קיים מייד עם פתיחת בית־האופנה, נתקל בקשיים. הוא ריאיין יותר מ־20 דוגמנים, אך איש מהם לא נמצא מתאים.

ואז, כשכמעט התייאשו ועמדו להזמין דוגמנים מפאריס, הגיעו אליהם הדוגמנים אחד־אחד. בתחילה מצאו את אלן מרקל, מי שהפיק וביים את תצוגת־האופנה ה־גדולה והמרהיבה של בית־החרושת ניבה בשבוע האופנה האחרון. מאז האירה לו ההצלחה פנים הפך מרקל מבוקש בכל אירועי האופנה. תוך כדי שיחה איתו הס־תבר, כי נוסף על עבודת הפקה וכורי־אוגרפיה הוא עוסק גם בדוגמנות.

כוכבי־זמן. אלי ביטון עבד מאחרי הדלפק בחנות לביגדי־גברים בכיכר ה־מדינה בתל־אביב. אלי שימש בעבר כ־דוגמן־צילום, אך את ניסיונו הראשון על המסלול ממש עבר בערב התצוגה, במוע־דון. כדי לחזק את ביטחונו העצמי הביא אתו את חברתו, שמחאה כפיים בהתלהבות בכל פעם שהחבר שלה עבר עם מכנסי־זלמן תפוחים או חבוש כובע־בוקרים.

את ראול, יוצא אמריקה הדרומית, ש־איש אינו יודע את שם־משפחתו, הביאה ורדה דן, אשתו של העיתונאי אורי דן, שהיא ידידה אישית של אנרי לוי. ורדה, שעבדה כאשת מכירות בבגד־עור, הכירה את ראול בעת עבודתה שם. אולם הטוב שבכולם היה, ללא ספק, רפי אילון, צעיר יפה־תואר העובד כדיסק־ג'וקי במועדון.

כאשר תוכננה התצוגה ודיברו איתו על התקליטים שילוו את הדוגמנים, הציע הוא שתחת לטפל במוסיקה — ידגמן. והוא הוכיח שהוא דיסק־ג'וקי טוב, אך גם דוגמן מעולה. ונראה שכאן החל בקאריירה חדשה.

גיחה מפאריס. אנרי לוי עצמו זכה במחיאות־הכפיים הסוערות ביותר. הגבר יפה־התואר לחץ את ידי הנוכחים, והציג את עצמו בפשטות. ולאלו שתלו תיקווה בשהותו בישראל התברר במהרה כי הוא נשוי מזה 11 שנים, לצרפתיה בורגנית ממישפחה טובה, הוא אב לבן ולבת ו־מתגורר ברובע ה־16 בפאריס.

הוא רק מגיח משם מפעם לפעם, להביא את בשורות האופנה לכל המתגעגע אליהן.

חליפת־בוקרים לבנה
אופנה —

בגד לחוף וספורט
— זה לא —

תזבושת לפקיד־הבנק
— רק ג'ינס —

לבוש ספורטיבי לדיסקוטק
— ועניבות

אליפות ישראל בשש-בש מטעם חברת סניירס מציגה: יצרני, משווקי ויצואני לוחות שש-בש

אליפות ישראל בשש-בש

מטעם העולם הזה וחברת Metz

יצרני, משווקי ויצואני לוחות שש-בש

בשיתוף האגודה הישראלית לשש-בש

תיערך במלון "רמדה" תל-אביב בסוף חודש מאי 1978

שלושת הזוכים הראשונים באליפות ישתתפו בתחרות בינלאומית שתתקיים באירופה

פרס ראשון: כרטיס-טיסה הלוך ושוב לאירופה ו־10,000 ל"י

פרס שני: כרטיס-טיסה הלוך ושוב לאירופה ו־5,000 ל"י

פרס שלישי: כרטיס-טיסה הלוך ושוב לאירופה ו־2,500 ל"י

כל משתתף יזכה בהחזר במזומן בסך —.300 ל"י על כל קנייה של אחד ממוצרי „מץ": טלוויזיות צבעוניות, טלוויזיות שחור לבן ורדיות, תנורי בישול ואפייה, קולטי אדים, מקפיאונים (Deep Freezer) ומערכות סטריאו.

האליפות תערך בהתאם לתקנון שייקבע על־ידי המארגנים הרשאים לשנותו. זכותם של המארגנים להגביל את מיספר המשתתפים, להחזיר כל תשלום שיישלח ולשנות את תנאי האליפות ומקומה — וזה ללא כל הודעה מוקדמת.

בין כל הנרשמים לאליפות ישראל בשש־בש תוגרל טלוויזיה, מתנת חברת Metz

כיצד להשתתף באליפות

כל שחקן ושחקנית שש־בש מעל גיל 18 רשאים להשתתף באליפות. עליכם למלא ולגזור את התלוש שמשמאל, לצרף אליו המחאת־דואר או צ'ק על סך 280 ל"י לפקודת „אליפות ישראל בשש-בש" ולשלוח לת.ד. 31211 — תל־אביב. הסכום כולל מס ערך מוסף.

גזור ושלח:

רצ"ב צ'ק/המחאת־דואר על־סך 280 ל"י כדמי השתתפות באליפות ישראל בשש־בש 1978.

שם פרטי .....

שם משפחה .....

מס' תעודת זהות .....

כתובת .....

.....

תאריך לידה .....

ארגון והפקה:
מירי זכרוני ✶ נחי לאור ✶ רפי זכרוני
משרדי הפקה: רח' גלבוע 4, ת"א, טל. 247428 — 230856

היהלומנים פטורים מהג"א

מי שחשב כי חברי בורסת היהלומים פטורים רק ממס־הכנסה, טעה. הם פטורים גם משירות מילואים בהג"א. כאשר חתם **פינחס ספיר** על הסכם עם היהלומנים, אחרי מילחמת יום־הכיפורים, שלפיו יתרמו 30 מיליון לירות, הם תבעו — וקיבלו — פטור לחמש שנים ממילואים בהג"א.

אולם הם תבעו — וקיבלו — גם פטור נוסף, שעליו לא נודע עד כה. הם השיגו הסדר מיוחד, שלפיו חברי בורסת היהלומים לא ישרתו בהג"א כפי שמחייב החוק כל אזרח במדינה. תחת זאת, טענו, עלי־הם לשמור על מישרדיהם — במקום שירות בהג"א.

אגב, בימים אלה מסיימת קבוצת **שניצר־מושביץ** את המשא־ומתן עם הממשלה על רכישת חברת היהלומים ממשלתית „פיתוח". לחברה זו זיכיונות לרכישת יהלומים בכמה מארצות אפרי־

יהודה שניצר
פטור ישן

קה, וכן זכות קבועה לרכישת יהלומי גלם מן הסינדיקט. היא קונה מן הסינדיקט יהלומי גלם ב־5 מיליון דולר לשנה, במחירי 1974. כיום מרוויחים 100 אחוזים על הרכישות מן הסינדיקט, ומכירת זכות זו כמוה כמתן 5 מיליון דולר לשנה, לפחות, כמתנה.

כאשר הודיע האוצר על כוונתו למכור את „פיתוח", ניגשו למיכרז כמה קבוצות, ביניהן אלה של **משה שניצר** ו**פריץ חוצ'נר** ויהלומי **מולדבסקי**, וקבוצה של **יחזקאל גולדמן**. האוצר רמז לשניצר כי אם ישתף את **מרק מושביץ** בעיסקה, הוא יזכה בה. מושביץ צורף, ועתה מצפים השניים לקבלת המתנה.

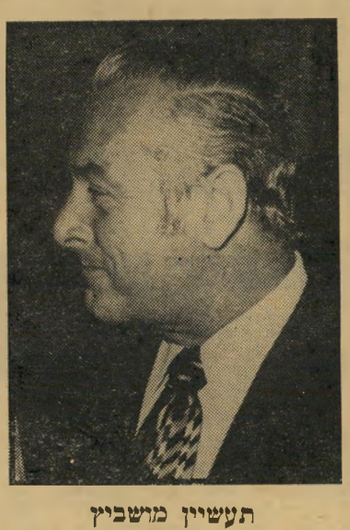

תעשיין מושביץ
יהלומן חדש

גאון - לישראל

בני גאון, מנהל „כור אירופה", שיסד דרך־קבע באמסטרדם, יעתיק את מרכזו עתה לישראל. **שלמה אלון**, מנהל „כור" בווינה, חוזר אף הוא לארץ ובמקומו ייצא לווינה **רון גוטמן**. **צבי שיפמן** פרש מתפקיד יו"ר מועצת מנהלי „פלנטקס", ובמקומו התמנה **אשר בן־נתן**. שיפמן קיבל עתה ניהול חטיבה מורחבת של קרמיקה וזכוכית, והצטרף להנהלת „כור".

סמנכ"ל „כור", **ישעיהו** („שייקה") **גביש**, יצא למכסיקו לבדוק מיפעל ציי־נורות שהורש במתנה ל„כור".

ישראל חייבא פחם מדרום־אפריקה

שר־האוצר הישראלי, **שימחה ארי־ליך** סיכם בפרטוריה שבדרום־אפריקה, כי ישראל תקנה שם מיליון טון פחם ל־שנה מחברת התאחדות מיכרות הפחם בטראנס־וואל. הכמות תספק את שליש הצריכה של תחנת־הכוח החדשה של חב־רת החשמל בחדרה. חברה דרום־אפריק־אית אחרת רוצה לבנות את הנמל ואת מערכות הפריקה של הפחם.

היועץ המישפטי וחוות שרון

עד לרגע כתיבת דברים אלה עדיין לא מסר שר־החקלאות, **אריאל שרון**, את חוותו לאחרים, כפי שהיה חייב לעשות כדי להמשיך לכהן בתפקידו. שרון מנ־סיך להפר את הנחיות היועץ־המישפטי־לממשלה ואת החלטות הממשלה כולה, ונראה שאין מי שיאכוף עליו זאת.

מינהל־מקרקעי־ישראל טרם הודיע מהן המסקנות שהוציא מן ההונאה של אריאל שרון, ששילם למינהל במשך שנים דמי־חכירה נמוכים משהיה עליו לשלם. המינהל עדיין לא הודיע אם בדעתו לה־עמיד לדין את השר הממונה עליו.

הבורסה רשימת המומלצים

מומחה כלכלה ידוע ניתח באחרונה את שערי המניות, והרכיב רשימה של המניות הכדאיות ביותר לרכישה כיום. המומלצות הן: כל מניות חברות־הביטוח, אוצר להתעשייה, אפריקה, ישרס, דובק, ים המלח, נייר חדרה, תע"ל, פוליגון, אלגר וירדן.

על שוק המניות חל שוב הכלל כי הוא מתנהל בהתאם להיגיון, כביכול. כשם שביקור סאדאת בישראל גרם מפולת בבורסה, הנה כישלון המשא־ומתן, מביא עמו גיאות. הגיאות החדשה תימשך, וסיבותיה כלכליות טהורות. כל מי שרצה למכור כבר מכר, וההיצעים של המשקיעים לטווח קצר אזלו. הכספים השחורים ממשיכים לזרום, והדירות והמיגרשים שהיו אטרקציה עד לפני חודשיים, מחירם עלה ב־70% אחוזים לערך. מי שחשב להשקיע במטבע זר החל חושש, לאור מה שקורה עתה בשוקי המטבע. הבורסה היתה הגוף היחידי שבו מי שהשקיע לפני שבועיים עשה 25% רווח בשבוע, ואין סיבה שמצב זה לא יימשך.

המישטרה ודו"ח שימרון

בראיון שפורסם ביום השישי האחרון ב„ידיעות אחרונות" אמר ראש אגף־החקירות במישטרת ישראל, ניצב **אהרון שלוש**, כי עדיין לא קרא את החלק הסמוי של דו"ח־שימרון. הראיון התקיים ביום רביעי, כשבועיים אחרי שהמישטרה קיבלה את דו"ח ועדת שימרון על שני הלקיו.

אם ראש אגף־החקירות של מישטרת ישראל עדיין לא קרא את הדו"ח הסמוי, דבר זה מלמד יותר מכל על יחסה ה־אמיתי של המישטרה לדו"ח.

סרט על אלברט איינשטיין

הבמאי **דלבארט מאן** יביים סרט־עלילה על חיי **אלברט איינשטיין**. הצילומים יחלו בעוד כמה חודשים, וה־סרט יוצג בשנת 1979 במלאות 100 שנה להולדת איינשטיין.

אלכס מיסיס, נשיא „ישראל הפקות סרטים", מייצג את חברת „פאקארד הפקות", שתספק את 2 מיליון הדולר הדרושים להפקת הסרט. ההפקה תיעשה במקביל להפקת סרט בן שעתיים לטל־וויזיה וכן סידרה של שש תוכניות בנות מחצית השעה כל אחת עבור מערכות חינוך.

מיסיס ניהל בפסטיבל ברלין מגעים על קו־פרודוקציה לגבי הפקת הסרט ומכי־רתו.

„אנגלו־סכסון" לא תיזוכה בעתלית

המתווך בעיסקת הקרקע שבה נמכרה בעתלית חלקה של 300 דונם על־ידי ה־אכרים במקום לחברת „דניה", לא היה חברת „אנגלו־סכסון", כפי שנכתב בטעות („העולם הזה" 2105).

מוכרי הקרקע מסרו, בשעתו, כי ה־מתווך היה חברת „אנגלו־סכסון", אולם בדיקה חוזרת העלתה כי לחברה זו אין — ולא היה — כל קשר לעיסקת עתלית.

„בנק פישר" לא נחקר

איש ממנהלי או עובדי „בנק פישר" באנטוורפן לא נעצר או נחקר בעיקבות מעשי ההונאה של **צבי פאר**. כך מסרו נציגי הבנק, בתגובה לרשימה על מעשי המירמה של פאר בעיר זו. פאר הפיץ שם דולרים מזוייפים, וניסה להמירם בכש־רים באמצעות עובדי הבנק. כאשר עלתה המישטרה המקומית על עיקבות חבורתו, הוא עזב את המקום והשאיר במלונו יו־תר מ־250 אלף דולרים מזוייפים.

קיפאון ב„בנק לאומי" בבריטניה

סניף „בנק לאומי" בלונדון, קנה ומכר לירות ישראליות לפני שלושה שבועות לפי שער קנייה של 28 לירות, ושער מכי־רה של 31 לירות כנגד הלירה שטרלינג: הפרש של 12% בין שערי הקנייה וה־מכירה. אנשי הבנק לא ידעו להסביר את הסיבה להפרש ענקי זה.

מאזן „בנק לאומי" בבריטניה לסוף 1977, מראה על קיפאון בריווחיות. ה־רווח הנקי לשנת 1977 היה 224.3 אלף לי"ש, לעומת 228.7 אלף לי"ש בשנת 1978. הבנק קיבל באחרונה הלוואת־בעלים של 2 מיליון לי"ש מ„בנק לאומי אינטרנשיונאל", שכמעט הכפילה את אמצעיו העצמיים. הבעלות על הבנק ב־בריטניה היי 63% ל„בנק לאומי לישר־ראל", והיתר לחברת „קליוולנד טראסט קורפוריישן". המנהל הכללי של הבנק הוא **יחיאל קדישאי**.

סיכסוך ב„הסנה" על קבלת מנהל חדש

חברת „הסנה" קיבלה עובד מבחוץ, לתפקיד מנהל האגף לביטוח ימי ואווי־רי. הדבר גרר התנגדות חריפה של ועד העובדים, שהודיע להנהלה כי אינו מכיר במינוי זה, שגם פגע במעמדו של עובד ותיק בחברה. הוועד הורה לעובדי האגף כי יקיימו מגעים עם המנהל החדש רק דרך מנהל המחלקה.

בתגובה הודיע מנכ"ל „הסנה", **איתן אבניאון**, כי לוועד אין סמכות לתת הוראות לעובדים, וניתק כל מגע עמו. ניתוק זה גרר הפסקת המשא־ומתן על הסכם־שכר חדש. הוועד הגיב בהשבתת המרכזיה של „הסנה", ובכינוס מועצת

מנחם אבניאון
בלי מרכזיה

העובדים. זו החליטה כי צעדי אבניאון הם בבחינת התגרות חסרת־תקדים בעוב־דים. המועצה החליטה לערוך אסיפות־הסברה לעובדים.

בחוזרים פנימיים של עובדי החברה הועלתה השאלה, מדוע אין לחברה יו"ר מועצת־המנהלים מאז נפטר **מנחם נוסבוים**. כיום מנהל אבניאון את החברה כראות עיניו, ללא פיקוח יו"ר מועצת־מנהלים.

בטן להשכיר!

מקור הכנסה חדש בא למדינה, מקור שלא היה לו תקדים בשלושים השנים הראשונות, עד לאותו יום גורלי שבו הגיע לנמל־התעופה בן־גוריון הנשיא אנוואר אל־סאדאת. כי מאז הגיע נשיא מצריים, לא זו בלבד שנמכרו יותר תקליטים של אום־כולתום בחנויות התקליטים, ולא זו לבד שעלה מיספר הצופים בסרטים המצריים בטלוויזיה בלילות־שבת, אלא שבמיוחד גבר הביקוש לרקדניות־בטן.

הראשונים שעמדו על המחסור ברקדניות־בטן, שהפכו פופולאריות בכל מסיבה לכבוד השלום ובכל אירוע מישפחתי חגיגי גדול, היו יוסף אמסיל וגבריאל דג'אני, בעליו של מועדון־הלילה היווני אריאנה.

„בישראל אוהבים תוצרת חוץ, אז נסענו לאיסטנבול והבאנו!"

הם לא הסתפקו בריקי חלפון, שהתגלתה על־ידי הטלוויזיה במועדון שלהם, וגם לא בעזיזה, שחרזדה, להלובה, שוש וליילה שהופיעו במועדונם במשך שנות קיומו.

הם ארזו את מיטלטליהם, עלו על הטטוס והגיעו עד לתורכיה הרחוקה, בחיפוש אחר רקדניות שינעימו על אורחיו הנאמנים של מועדון אריאנה את שהותם בו.

מספר יוסף אמסיל המגודל: „הקהל הכי אוהב רקדניות־בטן. כמה שהוא אוהב מוסיקה יוונית, כמה שהוא אוהב מוסיקה תורכית, מה שממלא לו את הראש זה הרקדניות־בטן. תתן ליווני או לתורכי לראות רקדנית מנענעת את הבטן ולשים לה כמה הרצלים על הגוף, והוא מבסוט חאלס.

„הרקדניות שיש לנו פה בארץ כבר שרופות. הקהל מכיר אותן והתעייף מהן. פה, בישראל, אוהבים תוצרת־חוץ. אז נסענו לאיסטנבול, והבאנו גם תיזמורת וגם רקדניות. עכשיו הקהל מקבל מה שהוא רוצה, בשביל הכסף שלו."

אלא שאמסיל ושותפו הצעיר, לא הסתפקו בעובדה שהרקדניות שלהן מופיעות במועדון אריאנה מדי לילה להוציא ימי א', ובשבת בצהריים. על־פי חוזה מיוחד הם מציעים את הרקדניות להשכרה, ומודעות ברוח זו פורסמו בעיתונים. ההיענות למודעות היתה מפתיעה. לא כל הפונים הביעו כי מדובר בעיסקה רצינית, וכי הבחורות מושכרות לצורך ריקודי־בטן בלבד. רבים פנו בהצעות מגונות, אך אמסיל ושותפו העמידום מייד על טעותם. לאלה שפנו אליהם בהצעות רציניות

„רקדניות־בטן בתורכיה הן בנות למישפחות הכי טובות"

הציעו המשכירים שתי רקדניות, ולהקה בת ארבעה נגנים. מחירן של הרקדניות נע בין 4000—2000 לירות לערב. כשהשוכרים מתבקשים לפרט מתי מתבקש המחיר הגבוה יותר, ומתי הנמוך יותר הם מסרבים לפרט, וטוענים כי המחיר משתנה בהתאם לעקשנותו של השוכר ויכולתו לעמוד על המקח.

הרקדניות הספיקו להיות מושכרות, מאז פורסמה המודעה, לחתונות, למסיבות פרטיות ואף לארוחת־צהריים חגיגית שערך מוסד מכובד לעובדיו לרגל תחילת תקופה חדשה בהיסטוריה של עם ישראל.

מועדון אריאנה הוא מניכסי־צאן־ברזל של הווי חיי־הלילה של תל־אביב—יפו. המקום קיים מזה כשלושים שנה, ושוכן מאחרי תחנת־המישטרה של יפו, שבכיכר השעון. לפני שלוש שנים מכר אותו מייסדו, שמואל ברזילי, לגבריאל וליוסף.

באריאנה התגלו גדולי הכוכבים של הזמר היפני בישראל. פה התגלה אריס סאן, שכיום הוא בעל מועדון־לילה מפואר בניו־יורק. כאן שרה לראשונה עליזה עזיקרי. כאן שר טריפונאס ארבע שנים תמימות, לפני שהפך כוכב. גם הכוכבים התורניים דהיום, סטאטאטוס וניקו ניקולאדיוס, התגלו באריאנה.

קהל רב ומגוון

אוהבי הקבועים של המועדון הם מאנשי המעמד הבינוני ומטה, אנשי־עמל שמוצאם מתורכיה ומיוון. הם ממלאים בהמוניהם את אולמו הגדול של המועדון, שתיקרתו נפתחת בלחיצת כפתור. המקום כולו אינו אלא קירות חשופים כחולים, שעליהם תלויים באותיות מאירות־עיניים מחירונים המגלים תפריט יווני־מיזרחי עשיר, ומחירים זולים להפליא (באריאנה אפשר, תמורת משקה ראשון שמחירו 30 לירות, וסטייק עם תוספות במחיר 40 לירות, לבלות עד לשעות הבוקר הקדומות, עם תוכנית עשירה שבה שני זמרים, שתי תיזמורות, חקיין אחד ושתי רקדניות־בטן).

הקהל הנאמן בא למקום בכל לילי־שבת ובאמצע השבוע. בשבת בצהריים מוגשת תוכנית מלאה, בהנחה של 20 אחוז. אז באות לאריאנה מישפחות שלמות, על הנשים והטף.

בערב שונה הקהל מזה של שבת בצהריים. זהו קהל שמרביתו צעירים, אנשים הנראים כאילו נחתו מכוכב אחר. הצעירות לבושות בנוסח מהודר אך רעשני, הצעירים במיכנסיים נמוכי־מותן ובחולצות הדוקות פתוחות. באריאנה רואים הרבה גוני אדום ושחור, איפור־עיניים כבד ומעילי־פרווה מאורלון סינתטי. בשבת בצהריים, לעומת זאת, כשמגיעות המישפחות, נראים האורחים כאילו נשלפו מתוך אלבום ילד־טוב־ירושלים. הילדים ממורקים ומסורקים ולבושים היטב. הנשים לבושות על־פי מיטב האופנה האחרונה, ומיגרש־החנייה שלפני המועדון דחוס מכוניות וולוו, שברולט ומרקורי מפוארות. שבת בצהריים היא שעתם של העשירים, קבלני עבודות־העפר והמנופים, של סוחרי שוק־הכרמל ואמידים אחרים. שבת בצהריים היא שעתם של הנשים והצאצאים החוקיים.

הקהל של אריאנה יודע לשמוח. הוא נוטל חלק פעיל בתוכנית, שר בקולי־קולות יחד עם הזמרים, שולח פתקים לתיזמורת התורכית ובהם בקשות לשירים מבית אבא־אמא. האורחים רוקדים עם הרקדניות ותוחבים עשיריות לירות לתוך מחשופיהן.

שתי רקדניות־הבטן שיובאו מתורכיה הן בנות 18, כל אחת. על הבמה הן פצות: שחורות־שיער ומאופרות כדבעי. אולם מאחרי־הקלעים האחת ג'ינג'ית והאחרת בלונדית, ששערן צבוע ושורשיו מעידים על עבר שחור מפואר.

מנוליה אובלי הבלונדית היא בתו של נגן הג'ומבון, כלי הדומה במראהו לבוזוקי אך צלילו מוכיר את העוד. אביה של מנוליה הוא גם מנהל תזמורת סולוקולה. הכוללת ארבעה נגנים המלווה את הרקדניות. הרקדנית אדומת־השיער היא וילדאן גולח. שתיהן רוקדות מזה חמש שנים, ואינן דוברות אף שפה פרט לתורכית. קשה לראיין אותן, שכן המתורגמן, המתיימר להבין את שתי השפות גם־יחד, אינו דובר עברית כהלכה.

אך משיברי מישפטים ניתן היה להציל מפיהן, כי את מלאכת הריקוד למדו בסימטה שבה התגוררו באיסטנבול. בילדותן היו שומעות מוסיקה והחלו לרקוד. הוריהן החליטו לנצל את כישרונן ולהופכן רקדניות מיקצועיות.

הן מספרות כי רקדניות־בטן בתורכיה הן בנות למישפחות הכי טובות, כיוון שהתורכים אוהבים רקדניות־בטן. בין הרקדניות, כך הן מספרות, גם בנות למישפחות יהודיות.

מוסיפה מנוליה: „אם זה לא היה מכובד, היהודיות לא היו עובדות במיקצוע הזה."

הן מתגוררות בווילה מפוארת באיסטנבול, ומרוויחות כסף רב. בישראל שוכנו יחד עם חברי התזמורת בדירה בבת־ים, והן מקבלות כל אחת, אלפיים לירות להופעה. מן השטרות הנתחבים למחשופיהן הן עושות, לדיבריהן, בין 500 ל־1000 לירות בלילה.

לשים כסף

זה הכיף של הגברים הבאים לבלות באריאנה. הם ממלאים את וילדאן ומנוליה בעשרות לירות, כשהם תוחבים את הכסף לתוך תחתוניהן ולתוך חזיותיהן. לדיבריהן, הן עושות בין חמש־מאות לאלף לירות בלילה רק מהכסף שמעתירים עליהם אורחי המועדון. בתמונה למטה מימין: מנוליה ווילדאן, רוקדות על השולחן.

לרקוד כמו בבית

אוהב הקהל שבא לבלות באריאנה, שם הוא שומע מוסיקה יוונית ורואה רקדניות־בטן תורכיות. הקהל נוטל חלק פעיל בהופעה, מצטרף לרקדניות בריקודיהן, ושר בקולי־קולות יחד עם הזמרים.

המשכיח

יוסף אמסיל, מבעלי אריאנה, עם בנו מירו. הוא בעליו של המועדון שלוש שנים.

שידור

המילחמה הפרטית

של עבאדי

בשבוע שעבר הסתיימו ארבע ישיבות מארתוניות סודיות, של הוועד־המנהל ה־יוצא של רשות השידור. בארבע ישיבות תמימות, שכל אחת מהן ארכה שעות אחדות, דן הוועד־המנהל בסוגיה אחת בלבד: מעמדו של סמנכ"ל רשות השידור, **שלמה עבאדי**.

עבאדי ידוע כאיש המערך, שנזף פע־מים רבות באנשי הליכוד בוועד־המנהל. לעיתים גם התבטא בביטול כלפי ראש־הממשלה **מנחם בגין** ושר־החינוך **זבו־לון המר**.

כאשר היה ברור לעבאדי כי הקאריירה שלו ברשות השידור בסכנה, עם בחירת הוועד־המנהל החדש והמליאה החדשה, ש־בהם יש רוב לאנשי הליכוד ולשותפיהם בקואליציה, שנאי־נפשו, הוא העלה כמה דרישות אולטימאטיוויות, שכל מטרתן היתה להנציח אותו בתפקיד.

עבאדי עטף זאת, כמובן, בעטיפה אי־

סמנכ"ל עבאדי
צבירת עמדות־כוח

דיאולוגית. הוא הגיש תוכניות חדשות ודרש דפוסי־מינהל חדשים, שמגמתם ה־אמיתית היתה להעניק לו סמכויות נרח־בות עד־כדי־כך שיקשה לזרוק אותו מ־החשוות.

מנכ"ל רשות השידור, **יצחק ליבני**, אינו נמנה עם מעריציו של עבאדי. ב־שיחות פרטיות הוא אף מותח ביקורת על "חטיפת הסמכויות וצבירת הכוח" בהן עוסק עבאדי, בעיקר על חשבון זמן ה־עבודה. אך במיקרה זה עזר ליבני ל־עבאדי, כדי למצוא לעצמו בן־בריח, שהרי גם ליבני עצמו יעמוד בלחצם של אנשי הליכוד, שירכיבו את "השלטון החדש" ברשות השידור.

בין השאר אושרו לעבאדי תארים נוס־פים. במידה שייזרק מרשות השידור, יקנו לו תארים אלה גימלות ופיצויים מגדלים. בתוך החודשים הספורים שבהם הוא נמצא ברשות, הצליח עבאדי לרכוש עמדות־כוח רבות, להסתכסך כמעט עם כל ועד־עובדים ברשות, תוך ניסיון למנוע מה־עובדים תוספות שכר או דרגות, גם כשאלה הגיעו להם. הוא הירבה לעסוק באירגון־מחדש של כל מחלקות רשות השידור. התוכנית הראשונה שלו לאירגון־מחדש, שיצאה בינתיים אל הפועל במח־לקת ההנדסה, הביאה לניפוח התקנים ולתוהו־ובוהו.

לפני הוועד־המנהל החדש תעמוד כמובן בעייה רצינית. אין ספק כי אם ירצה הוועד החדש לתפקד היטב, הוא יצטרך להעיף את עבאדי, כדי להשליט סדר. אולם עבאדי הצליח לנווט עצמו כך, שכל פגיעה בו תיראה כרדיפה פוליטית.

צוקרמן עם כל דבר

לעומת התוכניות הגראנדיוזיות של של־מה עבאדי, נראית עבודתו של מנהל ה־טלוויזיה, **ארנון צוקרמן**, יעילה ב־

הקו של סולב

פינות אוכל במראה טבעי

פינות האוכל במראה הטבעי מתאימות לכל פינה, בכל בית. המראה הטבעי של "סולב" משתלב בכל צבע בבית ומוסיף אוירה כפרית חמימה.

פינות האוכל במראה הטבעי עשויות עץ בוק משובח, מצטיינות בתגמיר קפדני, בעיצוב מהנה ובקוים נעימים, כסאות — עם או בלי ריפוד.

אולמי תצוגה ומכירה:
תל־אביב:
"צומת סולב", יהודה הלוי 114, טל. 6 295935.
"בית סולב", פרישמן 50, טל. 246183.
חיפה:
בית "סולל בונה", יבנה 2, טל. 8/668147.

סולב
מפעלי ריהוט ונגר של סולל בונה

יש גב לרהיטי סולב

את „המראה הטבעי" אפשר להשיג ב:

ירושלים: גאנז — רח' שלומציון המלכה 6; גאנז מוביליה בע"מ — הרצוג 61; רהיטי אור — שטראוס 20; **תל־אביב**: רהיטי מרס — הרצל 158; **חיפה**: רהיטי שפירא — הרצל 23; **כרמיאל**: נחום שרה — מרכז מסחרי; **צפת**: גרוס יעקב — רח' הפלמ"ח 93; **קרית־שמונה**: קרייזל משה — מרכז מסחרי; **נהריה**: בדריאן גרשון — מרכז מסחרי, כיכר הדקל; **טבריה**: רהיטי חן — הגליל; **עפולה**: אחים אליהו — חטיבה 9, מס' 16; **קרית מוצקין**: רהיטי וסרלאוף בע"מ — קרן היסוד 68, קרית ביאליק; **חדרה**: תרבות הדיור (אחים קפלן) רח' הגיבורים 78; **נתניה**: חן רהיטים — שמואל הנציב 12; **רעננה**: רהיטי 110 — אחוזה 110; **הרצליה**: דולפין — סוקולוב 47; **הוד השרון**: אחים שמש — מרכז מסחרי; **פתח־תקוה**: רהיטי ארגמן — שטמפר 13; **רמת־גן**: לדור — ז'בוטינסקי 93; **גבעתיים**: רהיטי אליהו גלילי — סירקין 13, כיכר נח; תדמית — כצנלסון 61; **קיראון**: טאובר — מרכז מסחרי; **כת־ים**: פאן — אינטריוס רח' העצמאות 39; **יפו**: לדרמן — רח' דוד רזיאל 17; **לוד**: שלי אליעזר — רח' רבי עקיבא 7; **ראשל"צ**: רהיטי גינדי — הרצל 94; **רחובות**: סולו — הרצל 187; **קרית־גת**: עוגן פס חי — בנין רסקו; **אשקלון**: רהיטי אפל — הרצל ע"י בנק דיסקונט; **באר־שבע**: רהיטי הדר — בנין רסקו; **דימונה**: רהישי אביב — מרכז מסחרי; **אילת**: הוכמן ובניו — מרכז מסחרי.

ובכל סניפי המשביר לצרכן, המשביר המרכזי והשק"ם ברחבי הארץ.

מזון מוכן לכלבים — אספקה הביתה:

חייג 754-745

והשרות הזריז של DOGMOR יגיע אליך במהירות

יותר. בחודשים האחרונים — צוקרמן הוא הכל בטלוויזיה. יחסי־עבודה שאינם תקינים ומחסור בעובדים טובים בשטחים רבים, כפו עליו התעסקות בכל בעייה, קטנה כגדולה.

נוסף על היותו מנהל הטלוויזיה הוא גם מנהל־בפועל של מחלקת החדשות, שהיא המחלקה הבעייתית ביותר בטלוויזיה. כל החלטה במחלקה זו נופלת לאחר שיחה בין צוקרמן לבין מנהל המחלקה, **חיים יבין**. צוקרמן הוא מנהל התוכניות, כאשר למחלקה זו אין מנהל אלא ממלאי־מקום, **יהודית** („גידי") **זוץ**.

אין ספק כי מצב זה אינו בריא, בעיקר מאחר שעל צוקרמן אף לערוך את מילחמות הטלוויזיה נגד הנהלת השעות השידור, מנכ"לה יצחק ליבני וסגנו שלמה עבאדי.

וייצמן כועס על גורן

כאשר פוצץ הכתב לענייני התיישבות של הטלוויזיה, **יגאל גורן**, את פרשת היישוב קדש־ברנע, ריתח שר־הביטחון **עזר וייצמן**, מכעס. גורן פירסם ידיעה כי השר הזרה לאסור על מתיישבי קדש־ברנע לעלות למקום יישוב־הקבע שלהם, אחרי שהשר לענייני התיישבות, **אריק שרון**, אישר זאת.

וייצמן סרב להגיב בטלוויזיה על ההודעה, והזרה לחקור מניין הגיעה לידיעתו של גורן. האמת שהתגלתה הוכיחה, עד כמה תלויה העבודה העיתונאית במזל. גורן החליט, ביום הרביעי האחרון, לערוך כתבה על בני היישוב שעדיין לא עלה על הקרקע, ולנסות לענות על השאלה מדוע לא עלה. בהגיעו למקום, נפל לידיו הסקוס הטרי של אותו היום.

המבקר ילמד טלוויזיה

על ניסיון מעניין החלט בשבוע שעבר, בין מבקר הטלוויזיה של הצהרון ידיעות

מבקר נכר
הכנה לקראת הבאות

אחרונות, **אחרון** („ארל"ה") **נכר**, לבין הנהלת הטלוויזיה.

הוסכם עמו כי הוא יעבור השתלמות בטלוויזיה, כדי שיבין טוב יותר על מה הוא כותב. הרעיון עלה בשיחה בין נכר [illegible] מנכ"ל הרשות יצחק ליבני, וזכה [illegible] של מנהל הטלוויזיה ארנון צו־ [illegible]. לצורך זה, לחופשה־ללא־ [illegible] הנהלת הטלוויזיה. [illegible] של נכר בטל־ [illegible] בשעתו על־ידי

[illegible]סקה

[illegible] („צחי") [illegible] שר שודרה [illegible] בוע, כמעט [illegible] ל סיכסוך [illegible] תוכנית. [illegible] ידי גל־ [illegible] קוח שבין

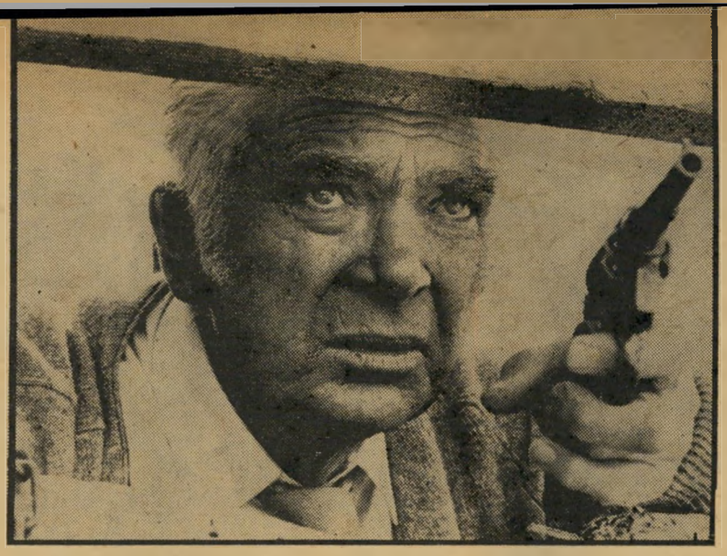

באדי אכסן בסידרת־המתח „בארנבי ג'ונס"
היורשת של הבולשת

שדרן אלוני
בחזרה אל ההצעה

הטכנאים, והתקינו אותן על כיסא שלהם, כדי שיהיה להם קל יותר לעבוד ולנוע בתוך החדר על הכיסא מבלי לקום ממשבם.

המפקח הטכני של השידור, **מוריס ברוך**, התרגז והורה לנתב התמונה, **שמואל כהן**: „תרד לבלאק!" שפירושו: הפסק את השידור. כהן סרב ואמר לו: „אני לא עושה דבר כזה בשידור חי. אתה רוצה, תעשה את זה בעצמך."

ברוך נרתע, ולא הפסיק את השידור. זאת, מבלי ששימעוני או מי משאר המשתתפים בתוכנית יידעו על כך. עם תום השידור הובא העניין לבירור לפני **אורי לידן**, המהנדס הראשי של הטלוויזיה, שנמנע מלנזוף בברוך.

טיול קר לארגנטינה

מאז הופרדה הטלוויזיה הערבית מהעברית מקפיד מנהלה, **יוסף בראך**, לשמור על זכויות הטלוויזיה שלו, אפילו כשמדובר בביזבוז כספי־ציבור לריק.

ערב הנסיעה לארגנטינה, כאשר מיספר האנשים ממחלקת הספורט של הטלוויזיה בעיברית קוצץ עד כדי סכנה של פגיעה בשידורים, הסכים מנכ"ל רשות השידור יצחק ליבני, כי הטלוויזיה הערבית תשלח שדר משלה, למרות שרק מישחק אחד מכל מערכת מישחקי אליפות העולם בכדורגל יועבר לטלוויזיה הערבית.

השדר שנבחר הוא **מחמוד אבו־בא־קר**, והתקציב שנקבע לנסיעתו — 60.000 לירות — אינו כולל את השידור עצמו, אלא רק את דמי הכרטיס והוצאות שהייתו שם.

אלוני יהיה איש־עסקים

נראה כי ראש דסק־הפנים של הטלוויזיה, **יאיר אלוני**, עומד להפסיק את עבודתו ולצאת לחופשה ארוכה ללא תשלום.

היחסים בין אלוני לבין מנהל מחלקת החדשות, חיים יבין, אינם מן המשופרים. ולפני כחודש הודיע אלוני כי הוא מעניק ליבין 100 ימים כדי למצוא פתרון לבעיית היחסים ביניהם. בין השאר היה יבין צריך למצוא תפקיד אחר לאלוני, שאינו מרוצה מתפקידו הנוכחי.

אולם עתה נודע כי אלוני אינו מתכוון להמתין עד שיסתיימו 100 הימים שהעניק ליבין. עוד בהיותו בשליחות הסוכנות בארצות־הברית התיידד אלוני עם תעשיין אמריקאי, אשר ביקש ממנו שיפתח בישראל נציגות מיסחרית למוצרים שהוא מייצר.

אלוני דחה את ההצעה בשעתו, אולם עתה חזר אליה. הוא מתכוון לצאת לארצות־הברית לתקופה של חצי־שנה, לעבוד במיפעל האמריקאי, ללמוד דרכי שיווק ולחזור לארץ עם חוזה שמן.

אלמנה במקום הבולשת

השבוע יוקרן הפרק האחרון באחת הסדרות הטובות של הטלוויזיה, הבולשת חוקרת, היא הסידרה של ליל שבת. את מקומה תתפוס סידרת־מתח אמריקאית חדשה, בארנבי ג'ונס, על שם הדמות המרכזית בה, בלש פרטי בשם זה.

ג'ונס הוריש את מישרד־החקירות שלו לבנו הצעיר, אולם נאלץ לחזור אליו מחוות־סוסים מרוחקת, אחרי שהבן נרצח. הפרשה הראשונה שבה הוא חוקר היא, כמובן, גילוי רוצח בנו. מאותו רגע ואילך משמשת לו כעוזרת ראשית כלתו בטי, אלמנת בנו.

את ג'ונס מגלם השחקן **באדי אכסן**, שהצופים יזהו אותו מתפקידו כאורח בסדרות הווארן 05, בונאנזה וסמית וג'ונס. את אלמנת בנו מגלמת **די מריוות'ר**, מי שהיתה בעבר מלכת־היופי של ארצות־הברית.

ג'ינטלמן אמית'י

שניים מתחרים עתה על ראשות הדסק הכלכלי, במקום **אברהם** („קושי") **קושניר**, היוצא ללונדון. האחד הוא הכתב הכלכלי הבכיר של הטלוויזיה **אבי אני ג'י**, והאחר — מי שהיה כתב הרדיו, **אייזיק שפיגלמן**.

למרות התחרות בין השניים — שהיא תחרות בלתי־הוגנת מאחר שמנהל המחלקה, חיים יבין, אינו מסתיר כי החליט כבר למסור את ראשות הדסק לשפיגלמן — עוזר אנג'ל ככל האפשר לשפיגלמן החדש, יוצא עימו לכתבות ומדריך אותו אפילו על חשבון עבודתו שלו, למרות שבכך הוא מפחית מסיכוייו־שלו.

מה' יעשה בקירשנבאום

לקראת סוף החודש יאיים ענן נוסף על יחסי־העבודה בטלוויזיה. יהיה זה כאשר **מרדכי** („מוטי") **קירשנבאום**, מי שהיה מנהל התוכניות, חתן פרס ישראל ומפיק ניקוי ראש, ישוב מן החופשה הארוכה שנטל לעצמו.

בינתיים עדיין לא נערכו אפילו מגעים בין מנהל הטלוויזיה ארנון צוקרמן לבין קירשנבאום, ואין ספק כי תיווצר בעייה חמורה כאשר יצטרכו למצוא תפקיד עבור קירשנבאום.

עד כה עסק קירשנבאום בהפקת סירטון עבור מישרד המיסחר־והתעשייה.

סיפור־אהבה בחדשות

בבניין הטלוויזיה מחזיקים אצבעות לכתב־עורך **אורי גולדשטיין**. אחרי רזמן שנמשך שלוש שנים הודיע גולדשטיין, מן הרווקים המבוקשים בירושלים, כי נכנע, והוא עומד לשאת את חברתו, **מזל**, לאשה ב־18 באפריל.

את הרומן של אורי ומזל ליוו הכל במחלקת החדשות של הטלוויזיה. מזל, שהיתה סרן בצבא ובשעות הערב עבדה כמלצרית בגלריה הקטנה בירושלים, נאלצה לעמול קשה כדי להחזיק באורי ולהביאו עד מתחת החופה. אחד הסיפורים המפורסמים ברומן זה התרחש בקייץ שעבר, עת גולדשטיין, כתב אחר של הטלוויזיה, **ישראל סגל**, וכתב הרדיו **גבי גזית**, ערכו טיול בארצות־הברית.

מזל הצטרפה אליהם מאוחר יותר, אולם כעבור יומיים של שהייה משותפת החליט גולדשטיין כי הוא זקוק לחופשה. הוא טען באוזני חברתו כי הוא קיבל הזמנה לנסוע מייד ללונדון. היא ליוותה אותו לנמל התעופה קנדי בניו־יורק, ומייד אחרי שחזרה העירה יצא גולדשטיין מן הנמל וחזר אף הוא לניו־יורק, לזרועות ידידה אמריקאית שלו. רק כעבור ימים אחדים סיפרה למזל ידידה משותפת שלהם כי היא פגשה אותו, ודווקא בניו־יורק.

אולם לגבי מזל היו כל אלה פרטים קטנים לעומת אהבתה. היא הצליחה להוכיח כי המיזוג של אהבה אמיתית וסבלנות משתלם תמיד. אין ספק כי החגיגה שתיערך ב־18 באפריל תהיה ההילולה הפרועה ביותר שידעה מחלקת החדשות, שכל אחד מאנשיה רואה עצמו כשושבין בנישואין אלה.

מזל ואורי גולדשטיין
הסבלנות השתלמה

(המשך מעמוד 9)

קיים, חברות־הביטוח, חברות־הנפט, מיפ־עלי התעשייה הרב־לאומיים — מסרבות להעסיק אמריקאים בני הדת היהודית במישרות החשובות ובתפקידי־מפתח, מ־חשש שבמיסגרת תפקידם יהיה עליהם לעסוק בנושאים הקשורים בעיסקי החב־רות והבנקים האלה במדינות ערב.

„האירגון נגד השמצה", שעסק במרץ ובמסירות כה רבה בהחרמתם ובהש־מצתם של ח"כ לובה אליאב, האלוף־במי־לואים מתי פלד, אורי אבנרי, עמוס קי־נן, עמוס קולק, אסי דיין, דויד שחם ואחרים, מצא זמן לעסוק בנושא חיוני זה רק כשלושה חודשים אחרי הפירסום ב„העולם הזה".

יהודים מופלים לרעה ונרדפים בשל דתם בארגנטינה, בבראזיל, בפאראגוואי ובמדינות דרום־אמריקאיות אחרות — ממשלת ישראל אינה עוסקת בנושא זה, במיסגרת ה„סולידאריות היהודית" ה־מזוייפת שלה ושל תומכיה, כי היא עסו־קה באיזור הפורנוגראפי־פוליטי של ה־„אנטישמיות" במצריים.

ראש־הממשלה, מנחם בגין, הירצה ב־פני שר־החוץ („הצעיר") של מצריים, על השואה ועל פשעי הנאצים — אילו היה מבקש דין־וחשבון משגרירו בוואשינגטון, היה קורא בו כי המיפלגה הנאצית של נבראסקה בארצות־הברית, ממנת את סניף המיפלגה הנאצית בהאנובר, גרמניה המערבית, האחראי לחילולם של חמש־מאות קברים יהודיים בבית־הקברות ה־מקומי. אך, כמובן, קל יותר לעסוק ב־פישעי הנאצים ובאנטישמיות של המצ־רים, מאשר לחטט בפצעים טריים של הדמוקראטיה האמריקאית, מדינה ש־שניים משריה החשובים ביותר הם יהו־דים מומרים (שהמירו דתם בשנות ה־חמישים), ושרוב חברי הקבינט שלה היו (או הינם) חברים במועדונים שהחברות לבני הדת היהודית אסורה בהם.

■ ■ ■

כל תלמיד בבית־ספר תיכון (פרט ל־אלה שחתמו על המיכתב ה„מופקר" ל־ראש הממשלה), יודע שאש"ף הוא „איר־גון טרור". אלה מתלמידי בית־הספר ה־קוראים עיתונים (ישראליים), יודעים ש־„הליגה להגנה יהודית" היא אירגון יהו־די־לאומי. האירגון הזה רצח את מזכי־רתו של האמרגן היהודי סול יורוק, שכר מרצחים מהעולם התחתון כדי לרצוח מנהיגים פלשתינים, הניח פצצות ליד ה־נציגות הסובייטית באו"ם (ופצע את עוב־די הבית וילד אחד), וליד הנציגות המצ־רית באו"ם (עובד הנציגות נפצע).

האירגון הזה הפגין ליד ועידה של אירגון יהודי בוושינגטון עם סיסמות „מוות לבירית" ו„מוות למתי פלד" (שהיה הנואם המרכזי בוועידה), ואנשיו ערכו פרעות במזכירות האירגון והשמידו את רכושו.

„הליגה להגנה יהודית" היא שותף מכובד לכל מיעצדי האהדה והתזדהות של יהודי ארצות־הברית, ובמיעצד יום־העצמאות האחרון צעדו חברי ה„ליגה" בשורה אחידה, אחרי שורות חברי „השו־מר הצעיר" שמנהיגיו מתנגדים למו"מ עם אש"ף באותן הנמקות של ממשלת בגין—שרון—דיין.

■ ■ ■

מנחם בגין מנסה לשחק בהצלחה את תפקיד הגיבור הראשי במחזה המצליח של תיאטרון הבית של הממשלה הישר־אלית — הוא ניסה לשכנע את אזרחי ארצו ואת העולם כולו, שיושר אינטלק־טואלי ומדיניות הם, כמו הפורנוגראפיה, עניין של גיאוגרפיה. מבקרי החצר, ולי־צניו, מותחים ביקורת חיובית ומשבחים את השחקן הראשי, בהצגה המקומית המצליחה של בית־התה (הישראלי) בירח פברואר. הביקורת הבינלאומית חיובית כמו המיעוט המפוכח במדינת ישראל, הרבה פחות, והמבקרים הבינלאומיים, רואים בכוס־התה של מנחם בגין את כוס־התרעלה.

אלכס מסים, ניו־יורק

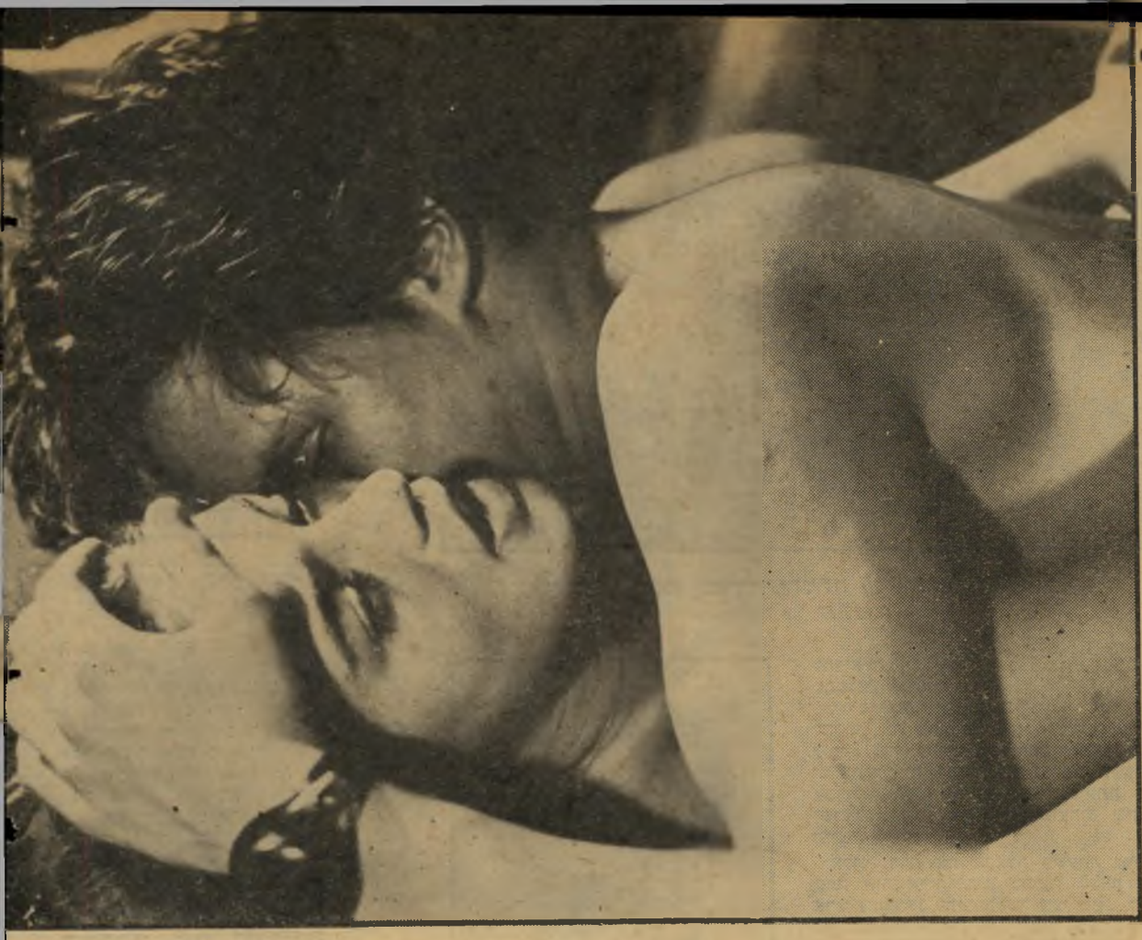

סוף העולם במיטה חמה

האוירה היתה חמה ומבטיחה, על אף צינת החורף הברלינאי הנמצא בעיצומו. נדמה היה שברלין כולה חוגגת את השתתפותו של הסרט הישראלי אסקימו לימון באירועים פרו־ישראלים. דניאל בא־רנבוים, מנצח על התזמורת בברלין, ה־קונצרט מזהיר, שלישיית יובל מופיעה ב־הצלחה חסרת־תקדים בבירה המערב־גר־מנית, וקולנועים ישראלים מגיעים מכל עבר.

מן המישלחת המצרית שהגיעה לפסטיבל, באה בקשה מיוחדת להזמנה נוספת ל־הצגת־הבכורה של הסרט הישראלי, עבור חבר שלה שאיחר להגיע. חברים של ה־מישלחת המצרית מסרו לישראלים מידע על הפסטיבל, הביגלאומי לקולנוע שייע־רך בקאהיר בסתיו הקרוב, ואמרו: „להת־ראות!"

הכל היה יפה ונחמד לישראלים בברלין, והיו שטיפחו אפילו תיקווה קטנה בלב שמא הפעם, בפסטיבל זה, שלא היה מן המובחרים מבחינת איכותם של הסרטים שהוצגו בו, יפול פרס קטן כלשהו בחיקה של ישראל בזכות אסקימו לימון.

אבל הנס לא קרה. לעומת זאת אירע דבר מצחיק מאד: בפעם הראשונה מאז היות פסטיבלים ניתן הפרס הגדול, פרס דוב הזהב של הפסטיבל, למדינה — במקום לסרט — בנימוק: „הפרס ניתן לספרד על תרומתה לפסטיבל." התרומה? שני סרטים, שאינם ראויים להירשם בתולדות הקולנוע. החלטה זו של ועדת השופטים מעידה, בפעם המי־יודע־כמה, שהנימוקים הפסטיבליים בעיקרם היו ונשארו פוליטיים יותר מאשר אמנותיים.

ואומנם, גם הציון־לשבח שניתן על־ידי אותה הוועדה לסרט גרמניה בסתיו נובע, כנראה, מאותם מניעים פוליטיים; שאולי מעידים על רצונם של פסודואינטלקטו־אלים מסויימים לטהר את מצפונם. שכן, סרט זה מתאר את האירועים בגרמניה בשנת 1977, וביניהם: חטיפתו של תעשיין מרטין שלאייר וריצחתו; המטוס למוגאדישו ושיחרורו; אנשי כנופיית באדר־מאיינהוף המיוחדים שנחקקו נגד הטרור.

בסך־הכל נראה, כי ה... רה לציין סרטים ש... מן הממוצע, שלי... פקת. כך, למ... בולגרי בשם... ושמו היתר... סירטו של... טאזא, המ... ברזילאי... יהודי־פולנ... נשיא).

לעומת... השופטים... בחר ועד... המבקרים ה...

מצרים וישראלים שחקנית תיאטרון צה"ל, ענת עצמון (מימין) והשחקן צחי נוי (במרכז), כוכבי הסרט הישראלי אסקימו לימון, שהשתתף בתחרות של פסטיבל ברלין, בחברת ראשי המישלחת המצרית לפסטיבל. בתמונה למעלה: ענת עצמון ויונתן סגל בסצנה מתוך הסרט.

דן פיינרו מדווח מפסטיבל הקולנוע בברלין

אני, בשני סרטים שהוכיחו אומץ־לב ויושר אמנותי. האחד: שנותיו הימות של אבי, סרט הונגרי נוסטאלגי פיוטי ורגשני, שלמרות שמוצאו מארץ סוציאליסטית, מציע בפירוש על כך שהונגריה שאחרי מלחמת־העולם השנייה היא מדינת־משטרה, שמתרחשים בה מעצרים חסרי־פשר ושאנשים מושלכים בה לכלא בלא משפט. את המקום הראשון חילק הסרט ההונגרי עם סרט איראני של הבמאי המפורסם ביותר באיראן, דאריוש מרגזי, מעגל הקסמים. סרט זה נאסר במשך שלוש שנים להצגה באיראן עצמה, בגלל הביקורת הפוליטית שהוא מותח על המתרחש בארץ זו.

שני פרסים שאין עליהם עוררין ניתנו לשחקן ולשחקנית. הפרס הנשי ניתן לג'ינה רולנדס, רעייתו של הבמאי ג'ון קאסאוטס על מישחקה בהצגת בכורה, והגברי הוענק לקרייג ראסל הקנאדי, שהפתיע את כולם בהמהמם. אך קודם שאפנה לפירוט כמה מן הסרטים הבולטים, כדאי להעיף מבט באופיו המסויים של הפסטיבל הזה.

הגבר המהמם

ה ברה אמריקאית להשכרת מכוניות המציאה בזמנו סיסמה שהפכה למפורסמת: „אנחנו החברה השנייה בגודלה בעולם, ולכן אנחנו משתדלים יותר.“

זה בערך מה שקרה השנה לפסטיבל הסרטים בברלין. מאז הלך הביאנלה הקולנועי הוונציאני לעולמו, נחשב פסטיבל ברלין לשני בגודלו בעולם הסרטים. וזה מטריד מאד את מארגניו, העושים את כל מה שבידם כדי להגיע למקום הראשון.

עתה, אחרי שערכו את הפסטיבל במשך 27 שנים באמצע הקיץ, העבירו אותו, ברצינות ומנסה להתמודד עם בעיות חשובות והרות עולם כמו: מצבה של האשה בעולם המודרני, המאמצים להטבת תנאי החיים שלה ולשינוי הדעות הקדומות עליה. כמות הסרטים בנושא זה היא עצומה ממש. מרביתם סרטים גרמניים חדשים. אך לא חסרים גם סרטים מארצות אחרות, כדוגמת סרט הישן של קנג'י מיזוגושי, מגדולי הבמאים של יפן, השלהבת בתוכי, שמספר על מאבקה של אשה להיחשב כבת־חורין ביפן של תחילת המאה.

הסרט המשעשע ביותר בנושא זה הוא סרט גרמני בשם מאדאם איקס, פארודיה המחקה סדרות מצויירות, שבה יש נציגות כל סוגי הנשים: מעקרת־הבית ועד לטיפוס־חלל, מדוגמנית ועד לבת שבטים פרימיטיבית. הן מתקבצות יחד על ספינת שודדים ששטה על פני אגם אירופי, ומשם הן פושטות על העולם המרובע שסביבן ועושות בו שמות. הפארודיה מתחילה בשמות הדמויות: אחת ניקראת קרלה פרוידד־גולדמונד והיא, כמובן, פסיכיאטרית. לאחרת קוראים בטי ברייל, והיא עקרת־הבית האמריקאית, המתהלכת כל הזמן לבושה בבייבי דול. פלורה טננבאום היא ציידת מגרמניה; אומגה צנטאורי היא אשת החלל ובלראפ (השם המקורי של הסרט יצרים) היא הדוגמנית שבחבורה. התילבושות שלהן מטורפות והשתוללות שלהן שלוחת־רסן. הן מארחות על הספינה גם זכר אחד, אבל מן הסוג שאינו מסוכן לנשים.

ואם כבר הזכר גבר שאינו שש להירות כשאר הגברים, צריך להזכיר את הסרט שזכה עד עתה לתגובות הנילהבות ביותר בפסטיבל. זהו סרט קנדי בשם מהמם. סיפור מפחיד לכאורה על ספר שנוהג ללבוש בגדי אשה ונערה סכיזופרנית שנמלטת מבית־החולים כדי לחיות עמו. הסרט מתייחס אל השניים לא כאל מוכי־גורל, חולים חשוכי־מרפא או תופעות־טבע נדירות, אלא פשוט כאל יצורים שונים. הוא מנסה להוכיח שהדרך היחידה שיש לאנשים אלה כדי לחיות לפיה, היא להשלים עם עצם היותם כפי שהם ולמצות את כל מה שניתן מן החיים בצורה זו.

„אל תדאגי,“ אומר הגבר לבוש־השמלה לידידתו, כשהיא מגיעה אליו לניו־יורק, „את ואני אולי חולים אבל אנחנו חיים בעיר של שמונה מיליון חולים שמרגישים כאן טוב מאד.“ מקור ההצלחה של הסרט הוא ללא ספק הופעתו של הכוכב הראשי בו, קרייג ראסל, שלא רק מצליח להתלבש בהצלחה בבגדי נשים, אלא גם מחקה בכישרון רב כוכבות קולנוע מן העבר ומן ההווה. בין „קורבנותיו“ בסרט אפשר למנות את מיי וסט ואת קארול צ'אנינג, את מרלן דיטריך ואת ברברה סטרייסנד. מעניין שלפני הצגתו חשבו רבים כי גם שמו וגם נושאו של הסרט מגבילים אותו לקהל מסויים מאד. לאחר ההקרנה, כאשר הסתבר שהסרט הוא משעשע ומעורר גלי צחוק, השתנו הדעות מן הקצה אל הקצה והלקוחות החלו לדרוף אחרי המפיק.

חיוך מרושע

— קנדיס ברגן וג'אנקארלו ג'יאניני בסירטה של הבמאית הפראית לינה וורטמילר, סוף העולם במיטה חמה בלילה מלא גשם. סיכום הפילוסופיה הוורטמילרית חוזר: העולם מורכב מאברי־מין ומקיבה.

בפעם הראשונה לחודש פברואר. זאת מתוך תיקווה שיפצו את האורחים על הקור ואי־הנוחות שבמזג אוויר גשום, במנה גדושה של סרטים. במיבחר, כך האמינו, תקדים ברלין את כל שאר הפסטיבלים של השנה ותוכל להציג את הטוב ביותר בתוצרת העולמית. על הנייר זה נראה יפה מאד, אבל במציאות זה קצת אחרת: קשה לומר שהסרטים השנה הם טובים או מעניינים יותר מן הסרטים של השנים הקודמות. והחברות האמריקאיות, שנימנעו בעבר מלשלוח סרטים לפסטיבל, המשיכו לנהוג כך גם השנה. רק שתי הפקות יוקרה יוצגו כאן: לילה מלא גשם של לינה ורטמילר ומיפגשים מן הסוג השלישי.

את מקום הזוהר תופסת, הפעם הכמות. קיימות כאן לא פחות משש מיסגרות שונות בהן מוצגים סרטים. בכל מיסגרת בין 25 ל־40 סרטים. זאת מבלי לקחת בחשבון את השוק.

לעומת קאן, ברלין הוא פסטיבל הרבה יותר סולידי, הלוקח את עצמו

הצגת בכורה

— זה גם שמו של הסרט הראשון שחנך את הפסטיבל, המספר על סיוטיה של שחקנית־תיאטרון הנאבקת בגיל־המעבר, על הבמה ובחיים הפרטיים. הבמאי קאסאוטס הפיק מישחק ספונטאני ומעולה מדעיתן, ג'ינה רולנדס, מבן גאזארה ומעצמו, שלושתם — בתפקידים הראשיים.

סרט אחר שמשך תשומת־לב, בגלל סיבת שונות לגמרי, הוא סרט בשם דף של אהבה. למרות שמו אין זה רומן, אלא מינשר המתבונן באהדה בטירור, המהווה לדעת יוצרי הסרט גרעין חברתי, קיצוני ומנודה, המשמש זרע להתקדמות האנושות. גיבור הסרט הוא יועץ חברת־ביטוח שנושט את מורשת עמו היהודי ומתנכר למשפחתו, כדי להצטרף לקבוצת טירור. הסרט מתובל בציטטות מתוך מחזות של גיאורג ביכנר (כמו: „הטירור הוא הנשק היחיד של לוחם הצדק הבודד“) בשירים באידיש. יש בו אפילו סצנה שבה צעיר יהודי בלבוש מודרני תוקע סכין בדמות היכולה לסמל את משה רבנו. אם לא קמה צעקה על אנטי־שמיות, הרי זה משום שברור לחלוטין כי הסרט עוסק בכל הנושא באורח אבסטרקטי לחלוטין, וחוץ מזה: שמו של הבמאי הוא מוריס רבינוביץ.

להתעלות מעל לחשבונות

ה סרט שחנך את הפסטיבל הוא סרטו של ג'ון קאסאבטס הצנע בכורה. הוא ראוי לציון בעיקר בשל רמת המישחק הבלתי־רגילה שבו. הסיפור על שחקנית תיאטרון שצריכה להתמודד עם גילה בהצגה שבה היא מגלמת אשה בתקופת המעבר, גולש לא פעם לסיוטים ולחלומות זוועה בנוסח ברגמן, וזה עומד בסתירה לסיגנונו הריאליסטי המובהק של קאסאבטס. הסרט נראה הרבה יותר מאורגן והרבה פחות ספונטני מסרטיו הקודמים. אבל ג'ינה רולנדס (אשתו של קאסאבטס), בן גאזארה וקאסאבטס עצמו הם שחקנים בחסד. הקהל השתעשע מאד כאשר לקראת סוף הסרט הצטרפו ואליהם, בהופעות־אורח, גם פיטר („קולומבו“) פאלק והבמאי פיטר בוגדנוביץ'.

וחזרה לזכויות האשה, הפעם בזווית עקומה ובעין צינית. המתבוננת, לינה ורטמילר, הוכיחה כבר בסרטים קודמים כי השקפתה על פוליטיקה, זכויות הפרט ואידיאלים פקפקנית מאד, ושהאדם מורכב בראש־ובראשונה מאברי־מין ומקיבה, ולפני אלה מחוויר הכל. סירטה החדש, סוף העולם בחיטה חמה, בלילה מלא גשם (כרגיל, אצלה, השם ארוך כמעט כמו הסרט) או, בקיצור, לילה מלא גשם, חוזר על הנושאים הקרובים לליבה: קומוניסט איטלקי נישא לאמריקאית והגברת ורטמילר, יחד עם מקהלה יוונית, מציצה לחדר־המיטות שלהם כדי לראות כיצד מסוגל תרנגול מדרום־איטליה להסתדר עם לוחמת־לזכויות־האשה מעבר לאוקיינוס.

הסרט הוא כמעט־קאמרי בממדיו, ועיקר המעמסה מוטל על השחקנים: ג'אנקארלו ג'יאניני (כרגיל), וקנדיס ברגן. למרות שהוא מעורר חיוכים מרושעים לעיתים קרובות, אין בו כוח להחזיק את הצופה בעירנות מתמדת אחרי שמסתבר לו, תוך מחצית השעה הראשונה, כל מה שיש לגברת ורטמילר לומר.

קשה מאד להזכיר את כל הדברים המצוינים בפסטיבל הזה. קל בהרבה להצביע על מה שנעדר ממנו. אולי באורח הפלגתי, אין בתחרות אף סרט צרפתי אחד, למרות שמיספר סרטים כאלה הוצעו להנהלה בחודשים האחרונים. הסיבה, ברורה למדי: התחרות הגדול, מיספר אחד בין הפסטיבלים, הוא פסטיבל קאן, ואין כאן שום רצון לעזור בפירסום מוצרי הקונקורנציה.

באיזו מידה נכון שיקול זה, עדיין לא ברור. מכל מקום, ברלין הוא פסטיבל מבוסס די הצורך ובעל מסורת ארוכה דיה, כדי שיוכל להתעלות מעל לחשבונות מן הסוג הזה.

במדינה

עדות

הגאון של הספרדים

המיליארדר היהודי מז'נווה נחלץ למאבק — להעניק לספרדים ייצוג הולם בקונגרס הציוני

יושב ראש הפדרציה הספרדית העולמית, ניסים גאון, מיליארדר תושב ז'נווה, ניצב על הבימה המקושטת של בניני האומה בירושלים, ונשא את דברו לפני צירי הקונגרס הציוני העולמי. מייד בסיימו את דבריו בקעה שירת התיקווה מכמה שורות באולם. נציגי הפדרציה הספרדית העולמית בחרו למחות בדרך זו על קיפוחם בהנהלת הקונגרס הציוני העולמי. על מה יצא קיצפם?

עד לפני כארבע שנים נחשבה הפדרציה הספרדית העולמית, בראשותו של היהודי הצרפתי אלי נחמיאס, ככוח בלתי־נחשב בין צירי הקונגרס הציוני העולמי. אך אז נבחר להנהגת הפדרציה ניסים גאון, איש־הפיננסים יליד חרטום הישוב דרך־קבע בז'נווה. גאון, הנשוי לרנה, חברת־ילדות שלו מחרטום ואב לשלושה ילדים (בתו, מרגריט, נשואה ליואל, בנו של שגריר ישראל באו"ם חיים הרצוג), הפיח רוח חיה בפדרציה. בהנהגתו היא החלה הופכת כוח חזק ובעל חשיבות.

נשיא גאון
הירתמות למאבק

הוגה ויוזם. במלון המלך דויד ב־ירושלים, סביב שולחן עמוס כל טוב, הקיפו אותו בני־משפחתו. היה שם גם נציג עיריית ירושלים שניסה לעניין אותו בפרוייקט כלשהו והיה גם זאב גרגו, הממונה על תוכנית הבתים שהגה ויקם גאון, זוהי תוכנית הממומנת על־ידי קרן מיוחדת, והמיועדת לפנות מישפחות מרובות־ילדים מבתים רעועים לבתים חדשים, והמתעתדת להתחיל בחודש הבא במתן מענקי הלוואות לזוגות צעירים.

למגר את התיסכול. אל השולחן ניגש יו"ר ועדת הנשיאים, הרב שינדלר, ולחץ בחמימות את ידו של גאון. דקות ספורות לאחר־מכן הגיע נשיא הקונגרס הציוני החדש, אריה דולצ'ין. גם הוא לחץ ידיים, התעכב להחליף כמה מילים והתיישב ליד השולחן הסמוך.

בין לחיצות־הידיים התכופות הסכים בז'נווה. גאון, הנשוי לרנה, חברת־ילדות שלו מחרטום ואב לשלושה ילדים (בתו, מרגריט, נשואה ליואל, בנו של שגריר ישראל באו"ם חיים הרצוג), הפיח רוח חיה בפדרציה. בהנהגתו היא החלה הופכת כוח חזק ובעל חשיבות.

הוגה ויוזם. במלון המלך דויד ב־ירושלים, סביב שולחן עמוס כל טוב, הקיפו אותו בני־משפחתו. היה שם גם נציג עיריית ירושלים שניסה לעניין אותו בפרוייקט כלשהו והיה גם זאב גרגו, הממונה על תוכנית הבתים שהגה ויקם גאון, זוהי תוכנית הממומנת על־ידי קרן מיוחדת, והמיועדת לפנות מישפחות מרובות־ילדים מבתים רעועים לבתים חדשים, והמתעתדת להתחיל בחודש הבא במתן מענקי הלוואות לזוגות צעירים.

למגר את התיסכול. אל השולחן ניגש יו"ר ועדת הנשיאים, הרב שינדלר, ולחץ בחמימות את ידו של גאון. דקות ספורות לאחר־מכן הגיע נשיא הקונגרס הציוני החדש, אריה דולצ'ין. גם הוא לחץ ידיים, התעכב להחליף כמה מילים והתיישב ליד השולחן הסמוך.

בין לחיצות־הידיים התכופות הסכים ניסים גאון הנמרץ להסביר על מה נזעקו הספרדים ומה הם דורשים, בעצם. „אנחנו מבקשים," אמר, „מיספר נציגים בהתאם ליחס המיספרי שאנחנו מייצגים באוכלוסיה, הן בתוך התנועה הציונית בישראל והן בתנועה הציונית מחו"ל. בישראל עצמה אנו מייצגים יותר מ־50 אחוזים של האוכלוסיה. לכן, אם יש בהנהלה הציונית 18 חברים מגיעים, לדעתנו, תישעה מקומות לנציגי העדה הספרדית, ואילו מתוך תישעה חברי ההנהלה תושבי חו"ל מגיעה לספרדים נציגות של חמישה חברים.

„המצב כעת הוא, שיש לנו רק שני נציגים בהנהלה: האחד בעל זכות־הצבעה, והשני ללא זכות כזאת. לבד מן העובדה שאנו מהווים רוב באוכלוסיה ומשום כך דורשים יותר נציגי בהנהלה, לדעתנו — מעורבות של נציגי העדה הספרדית ב־קונגרס הציוני חשובה והכרחית. אנו מרגישים בסימני תיסכול אצל אחינו הספרדים, וברצוננו למגר תיסכול זה ולאחד את העם. איך נאחד את העם? על־ידי כך שניתן לבני העדה הספרדית יותר אחריות, ויותר שותפות בניהול המדינה והתנועה הציונית. זה ירגיע את הרגשת התיסכול שיש לבני עמנו הספרדים.

„כשהתמניתי כנשיא הפדרציה הספרדית העולמית, החלו הדברים לזוז. התחלנו לארגן את הקהילות בחוץ־לארץ, הקמנו מחלקות, החילונו בזיהוי של קהיליות ספרדיות שנכחדו, איחדנו אותן מחדש תחת מישרד גדול אחד, שמושבו בז'נווה. כך החדרנו באנשינו את האידיאולוגיה הציונית, שאליה לא היו מודעים קודם־לכן. קירבנו את היהודים הספרדים לישראל, שהיתה כה רחוקה מהם, הסברנו להם עד כמה חשוב לעזור לישראל.

למצוא אוזן קשבת. „איחדנו את הצעירים שהתרחקו מהדת היהודית, וקירבנו אותם מחדש אל הדת, אל היהדות ואל הציונות. במחלקות האלה גולדו מנהיגים צעירים, שקודם־לכן לא היו להם יד ורגל בתנועה הציונית.

„עבודתה של הפדרציה הספרדית העולמית חשובה מאד. כיום, מכירים בתוך התנועה הציונית בחשיבותנו. אני מקווה שנמצא אוזן קשבת, ונקבל לפחות ארבעה מקומות בהנהלה. הפדרציה הספרדית הערלמית היא תנועה שיש לה השפעה על המוראל של בני העדה הספרדית, והיא גם משמשת כקטאליזטור המזרז את העלייה. אני משוכנע שהקונגרס הציוני יכיר בחשיבותה."

עדיין במו"מ. עם תום דיוני הקונגרס הציוני מסר ישששכר קציר, הממונה על הקהילות הספרדיות בתפוצות מטעם הסוכנות היהודית, כי שאלת מיספר הצירים הספרדיים בהנהלת הסתדרות הציונית העולמית עדיין לא נחרצה.

אמר קציר: „הנושא נמצא עדיין בשלבים של משא־ומתן. רק אחרי ישיבת חבר־הנאמנים של ההסתדרות הציונית העולמית, בעוד כחודש, ייקבע מיספר הצירים שיהיו לספרדים בהנהלה הציונית."

אירועים

מפארים - במחאה

משלא נתקבלו הצעותיה, החליטה זמרת ימי־העצמאות לבטל את חגיגות ה־30 בחו"ל

ביום העצמאות ה־30 של מדינת ישראל תחגוג הזמרת יפה ירקוני שלושים שנות הופעה על הבמה, אך בפעם הראשונה בחייה ובחיי המדינה היא תחגוג את שני האירועים גם יחד, הרחק מישראל, בצריך שבשווייץ, שם תופיע בקונצרט חגיגי לפני הקהילה היהודית.

החלטתה של יפה ירקוני שלא להופיע בישראל ביום העצמאות ה־30, אינה נובעת משיקולים של כסף או יוקרה. היא החליטה שלא להופיע בישראל, כאות־מחאה!

איזה שינוי!. בדירתה הנאה שברחוב דה־הוז בתל־אביב היא עובדת, יום־יום, עם מעבדים, מלחינים ותמליליים על הכנת אלבומה החדש, ה־68 במספר. בין שיחת טלפון אחת לשניה היא מספרת על הסיבות שהניעו אותה לצאת במחאה נגד חגיגות ה־30: „כשקראתי בעיתון שראש הממשלה מנחם בגין עומד לארגן לכבוד החגיגות מיצעד של מחתרות, או מיצעד צבאי, הרגשתי שאני מוכרחה לכתוב לו מכתב. אני לא אגלה במי בחרתי בבחירות האחרונות, אבל בבחירתי קיוויתי לשינוי, וראו

(המשך בעמוד 46)

שני הרבנים הראשיים אוחזים במילותיהם של עולים חדשים, שיהדותם שנויה במחלוקת, והסיכסוך הגיע עד לראש־הממשלה

הקרב על המילה

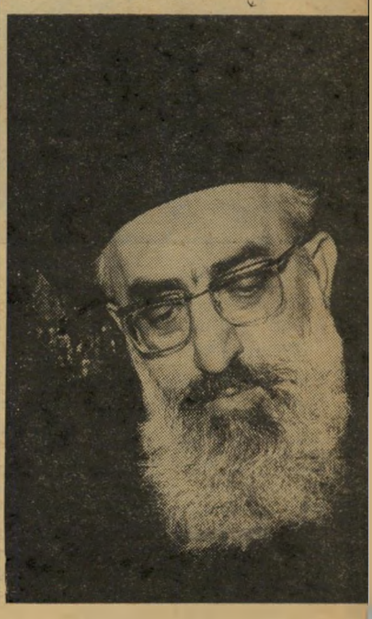

רב ראשי גורן
דקירה אשכנזית —

דה־הקרב האחרון במערכה המתמשכת בין שני הרבנים הראשיים לישראל, לא היו אלא מילותיהם של כמה עשרות עולים חדשים שהגיעו באחרונה לישראל. אילו רק יכלו, היו שני הרבנים תופסים באברי־הזכרות של עולם אלה, כשזה טוען „כולם שלי" ואילו חברו מצהיר „כולם שלי."

מחזה אבסורד מעין זה אומנם לא התרחש במציאות אך הסיפור ההיתולי שיסופר להלן הוא אמת לאמיתה.

אין כמעט נושא בתחום ההלכה היהודית ששני הרבנים הראשיים של ישראל לא יצליחו להיות חלוקים עליו. אבל הקרב האחרון שניטש ביניהם היווה את השיא.

כמעט כל מעשה שיעשה הרב הראשי הספרדי, עובדיה יוסף, בלעדית, מרתיח את דמו של הרב הראשי האשכנזי, שלמה גורן, החושש שיוסף חותר תחתיו וגוזל ממנו את היוקרה והסמכות. קל לשער על כן, מה רב היה כעסו של הרב גורן כאשר נודע לו כי עמיתו הספרדי הכניס בבריתו של אברהם אבינו קבוצה גדולה של עולים, ללא ידיעתו, ובכך צירפם אוטומטית לצאן־מרעיתו.

המדובר הוא בקבוצה של עולים „קוצ'ינים", שהגיעו לישראל ושוכנו מייד בטבריה עילית. „הקוצ'ינים" רואים את עצמם כיהודים לכל דבר, הם מלים את זכריהם כנדרש, אולם היהדות האורתודוכסית, אליה משתייכים שני הרבנים הראשיים, אינה רואה בהם יהודים לכל דבר על־פי ההלכה.

כדי להפכם ליהודים אמיתיים, תובעת האורתודוכסיה להכניסם שוב בבריתו של אברהם אבינו. כיוון שאי אפשר למול שנית מי שכבר נמול, עורכים טכס מיוחד, בו מסתפקים בדקירת המילה ובהקזת טיפת דם. בכך מחדשים את הברית וההלכה נשמרת.

הדקירה האשכנזית

כאשר הגיעה השמועה על בואם של „קוצ'ינים" לאוזניו של הרב עובדיה יוסף, היה ברור לו כי המצווה לדקור את מילותיהם מוטלת עליו. הוא שיגר שליחים אל העולים כהי־העור, כדי שיסבירו להם מה רב הכבוד שנפל בחלקם שהרב הספרדי הראשי בכבודו ובעצמו, יפקח על טכס הכנסתם בברית.

קשה לומר שהרעיון מצא חן בעיניהם של ה„קוצ'ינים". קודם כל הם רואים עצמם כיהודים כשרים למהדרין, צאצאים ישירים לעשרת השבטים. גם הרעיון שאנשים מבוגרים יצטרכו לשלוף את אבריהם כדי שידקרו אותם, לא נראה להם כל כך. אבל אחרי מלאכת שכנוע ארוכה של שליחי הרב עובדיה יוסף, הם נאלצו להבין כי אם ברצונם להיחשב לאזרחים לכל דבר, ולזכות בהנאות השמורות ליהודים כשרים בלבד, יהיה עליהם לעבור את הטכס המכאיב.

וכך בשימחה ובששון, נערך טכס מילה המוני לכל ה„קוצ'ינים", כשהרב הספרדי הראשי מנצח על המלאכה ומתפאר במעשה ידיו.

לא חלף זמן רב והידיעה על גיור ה„קוצ'ינים" הובאה לידיעתו של שלמה גורן. הוא זעם שהמצווה נפלה בחלקו של יריבו, מבלי שהובא בסוד העניין. אולם מודיעיו מיהרו להרגיעו. „הנה," הם בישרו לו, „עומדת להגיע קבוצה נוספת של עולים „קוצ'ינים" לארץ, והפעם תיפול בחלקך מיצווה הדקירה."

ואומנם, כאשר הגיעה קבוצת העולים החדשה, אשר נשלחה לעפולה, ביקש הרב גורן את הזכות לנצח על טכס המילה שלהם. אלא שהרב יוסף סירב לוותר. לטענתו, שייכים ה„קוצ'ינים" לעדה הספרדית, אף־על־פי שאינו מכיר בהם כיהודים על־פי ההלכה. „שהרב גורן ידקור עולים מרוסיה," אמרו מקורביו, „הקוצ'ינים' שייכים לנו."

כיוון שלא בכל יום מזדמן מאורע סגוני כזה, התעקש הרב גורן ועמד על שלו. המחלוקת בין שני הרבנים בשאלה החשובה של דקירת המילה הובאה עד לראש־הממשלה, שניסה לתווך בין הצדדים. גורן הפעיל לחצים עד שהוחלט כי „הקוצ'ינים" החדשים יזכו לטכס דקירה אשכנזי ולא ספרדי.

הידיעה המשמחת נמסרה ל„קוצ'ינים" מעפולה ואף נקבע מועד בו יגיע הרב גורן עם פמלייתו כדי לדקור אותם. אך כאשר הגיעו שליחי הרב גורן לעפולה, כדי לערוך את ההכנות לטכס, ציפתה להם הפתעה. הסתבר כי אנשי הרב עובדיה היו זריזים יותר. כאשר גילו את תוכניות אנשי גורן, הקדימו לבוא אל ה„קוצ'ינים" בעפולה, הזדרזו לדקור את מילותיהם יום אחד לפני שהרב גורן עמד לעשות זאת.

בין שני המחנות התפתח ריב קולני, שלפי כמה עדויות אף הגיע לתיגרות־ידיים וחילופי מהלומות. ואם שוב שורה המחלוקת בין שני הרבנים הראשיים, הרי זה רק בגלל מילותיהם של ה„קוצ'ינים".

אם לא יימצא פתרון למחלוקת, עתידים „קוצ'ינים" נוספים, שאולי עוד יעלו לישראל, לזכות בשתי דקירות באברי־הזכרות שלהם: אחת ספרדית והשניה אשכנזית.

רב ראשי עובדיה
— מול דקירה ספרדית

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנים בדיוק, ערך בתבת־תחקירה מצולמת, תחת הכותרת „צוטרת מעבורתך !" הכתבה מתארת את נתיב־היסורים שעוברים מחוסרי־העבודה בלשכות־העבודה בארץ, ואת האפשרויות שהמדינה נתנה להם.

במדור „עסקים" מוצגת מונוגראפיה של שלושת האחים משה, בנימין ומרדכי מאיר (ראה : שער), מראשוני המיליונרים בארץ. כותרת הכתבה, „המאבק על הייצוא", מציגה את בעיות־היסוד של המשק והכלכלה בישראל, בכי שאלה משתקפים בעיניהם של יזמים פרטיים. במדור „במדינה" ניתן ביסוי לנישפי פורים תש"ג, שעמדו בסימן של גשמים. מדור „במרחב" ערך סיכור מקיף על השתלשלות העניינים באיראן, תיאור תולדות המשבר התחוקתי והעברת השילטון מידי ריזה שאה פחלווי לידי בנו, בן ה־33, המכהן בתפקידו עד היום. מדור „התשבץ" של השבוע לפני 25 שנים מופיע תחת הכותרת „תשבץ הכנסת", ובשער האחורי מופיע המדור „דרדושו" (דידי מנוסי וקריאל גרדוש — דוש).

בשער הגיליון : איש־העסקים מרדכי מאיר.

מפא"י מפעילה את מכונת זיוף ההיסטורית ✶ מכירה פומבית של וכסים סובייטיים ✶ מ' שורק אחרי מיכל הראל (מודעי) ✶ הצ'יריס ובנימין תמוז

„העולם הזה" 801

תאריך : 5.3.53

העם

עובדה מס' 1

פסוק השבוע לא נאמר על־ידי מדינאי או חייל, הוא נאמר על ידי מבקר־ספרות. אמר דוב בר מלכין, המבקר עטור הזקן השחור, שחזר לפני שבועות מעטים לארץ אחר שהות בת שנתיים בפאריס : „חזרתי ומצאתי בית נפלא, אולם פגם אחד יש בו : כל אחד מדיירי הבית הזה מתלונן...

„מתלוננים שהציור שלנו אינו מגיע ל־רמתה של פאריס..." לא נעלה על עמים אחרים בציור ובסיפרות. אולם בדבר אחד אנו עולים כיום על כל שאר העמים ב־עולם : בפריצת הדרך לסדום, ובמעשים החלוציים של הנוער בכל רחבי הארץ.

אולם על כך אין מדברים אצלנו. אילו חוללו פלא הנדסי כזה בעמק המיסיסיפי, או במישור הוולגה, היו כל מיני אגודות־לידידות עורכות מסיבות־פאר גדולות. גו־אמים היו מתלהבים, הציבור היה מוחא כף. אולם כשזה רק פריצת הדרך לסדום, אין אגודת־ידידות שתעלה את המיפעל הזה על נס.

לא הציור, לא הסיפרות, ולא המוסיקה חיים את חיי הארץ, ואם הם שותפים ל־חווייה הגדולה, במקום להתלונן בתל־אביב, „היה כדאי להם לרדת לסדום."

חופים נידחים. המבקר דיבר על ה־אמנים. אך הוא היה יכול לדבר גם על המדינאים. כי הנה חוזר המצב אשר היה קיים מאז בארץ : האנשים הקטנים עוסקים במעשים קטנים.

מכונת־הזיוף ההיסטורית, הפועלת במלוא התנופה, מגבירה כיום את דמותם של מנהיגים, מבקשת להוכיח כאילו יש לזקוף על חשבונם את הקמת המדינה, גירוש השליט הזר והניצחון על שדה־הקרב. אולם ראלית היתה תמיד זאת : כל הלחץ, כל העובדה מספר 1 של המציאות הארציש־הדחיפה באו תמיד מלמטה, מליבם ומ־מעשיהם של חלוצים וחיילים אלמוניים. המנהיגים מכל הסוגים נסחפו עם הזרם, במקרה הטוב ביותר ; הפריעו, במקרה הרע ביותר.

היתה זאת אמת שהיה כדאי לזכור, כשמדיניות־החוץ הישראלית פשטה את רג־לה ומדיניות־השכר פשטה את ידה. ה־תיקווה הגדולה אינה בוערת בקריית ה־ממשלה, היא בערה בעין־גדי ובאילת, בחור־פים הנידחים של ים־המלח וים־סוף.

מדיניות

אף עקום מאד

אבל כבד ירד השבוע על עיתוני ישראל ומישרדי הממשלה. הציונות והמדיניות ה־ישראלית נחלו מפלה גדולה. מיברקים נרגשים של סופרי־חוץ, שפורסמו בראש העמודים הראשונים, ניסו לנחם, להסביר, להוציא מסקנות.

מה היתה מפלה איומה זו ? הקונגרס האמריקאי ניגש להחליט החלטה, המגנה בחריפות את האנטישמיות בברית־המוע־צות. אולם ברגע האחרון, בלחץ מישרד־החוץ האמריקאי, נסוג הקונגרס, וקיבל רק החלטה שברכה יחד עם האנטישמיות גם את רדיפת שאר המיעוטים הסובייטיים.

חזרה לגיהוק. במשך דור שלם עקבו מדינאים ועיתונאים ארצישראלים אחר כל פיהוק וגיהוק של חבר־פרלמנט בריטי. פיהוק ברגע מסויים היה יכול להיות ניצחון מהדהד. גיהוק ברגע אחר היה יכול להתפרש כמפלה מדכאת־רוחות.

כשנמאסו כל הפיהוקים והגיהוקים על הנוער הארצישראלי, קם וגירש את ה־ממשלה הבריטית, פטר בזאת את הציבור מן ההקשבה ברטש לכל הריאקציות הגופ־ניות של הג'נטלמנים הבריטים.

מאז עברו פחות מחמש שנים. עתה נדמה כי המדיניות הישראלית עשתה סיבוב שלם. הפיהוקים והגיהוקים שוב תופסים בה מקום מרכזי. רק מוצאם השתנה.

דוגמה מאלפת נוספת למהות מדיניות־החוץ הישראלית ניתנה השבוע על־ידי מיכאל קומיי, מנהל המחלקה לחבר העמים הבריטי במישרד־החוץ. קומיי נסע לברי־טניה „לנהל שיחות פוליטיות חשובות". עתה נודע מה אופיין של שיחות אלה.

מישלחת־קניות ישראלית נסעה בשעתו לקניה, לקניית טרקטורים. בכוונה או שלא בכוונה נמנעה מלפנות אל הרשויות ה־בריטיות של המושבה הבריטית, ניהלה את עסקיה ישר עם המעוניינים. הבריטים נעל־בו, ועיקמו את האף.

דבר זה היה מעל לכוח־הסבל של מיש־רד־החוץ. קומיי נוצץ באופן בהול ל־לונדון. יש להניח שעוד מעט יודיע על ניצחון מדיני נוסף : האף העקום התיישר.

פשעים

מומחיות של צוחן

מצב־רוחו של ברוך סגל (21), יליד ירושלים, לא היה מרומם ביותר. טכס חתו־נתו עם מזל לוי (18), שאותה הכיר לפני שנה וארס לו בחנוכה אשתקד, לא נראה באופק הקרוב. פרט לעובדה זו, תוצאת הוסר דיור וכסף, הוא גם שמע כי מזל שלו נראתה מטיילת עם גבר אחר.

באחד מימי השבוע שעבר גבר דיכאונו של ברוך. בבוקר לא הלך לעבודתו בקיבוץ רמת־רחל, שם הועסק כפועל־שכיר, וטען כי אינו חש בטוב. בצהרים הוא ביקש מאמו, שאיתה התגורר בשכונת מקור־חיים, שתלך ותקרא אליו את מזל.

אמו מילאה אחר בקשתו, הביאה אליו את ארוסתו, ועזבה את השניים בשעה שלוש כשהם בעיצומה של מריבה. אחרי שלושת־רבעי שעה, גרם אותו ריב, כך טוענת המשטרה, לרצח. ברוך האשים את מזל בבגידה, וניסה לחונקה. הנערה הצ־ליחה להימלט וברחה לחדר־המיקלחת. או־לם בטרם היה בידה די כוח לסגור את הדלת. השיגה ברוך, ודקר אותה 11 פע־מים בפיגיון צבאי שבו אחז אגב רדיפה אחריה. הדקירות בוצעו במומחיות של משוחרר חיל־הצנחנים, והשאירו את מזל ללא רוח־חיים על ריצפת המיקלחת, כש־הפיגיון נעוץ בגבה.

„אין לי אמונה דתית !" לקציני המישטרה, שהגיעו לבית סגל אחרי שהאם גילתה את הגווייה, כאשר ניגשה לחדר־האמבטיה, לא נותר אלא למצוא את סגל. הוא הסגיר את עצמו בבאר־שבע, שם בילה יום וחצי.

דרכי חיים

מי מוסיף

מי שחשב השבוע כי חפצי השגרירות הסובייטית שנשארו בתל־אביב, ונמסרו למכירה פומבית, ייחטפו בשימחה על־ידי חסידיו של סטאלין בישראל, טעה.

רהיטים, תמונות, שולחנות־מישרד, שטי־חים ווילונות שהוצגו באולם הצר שברחוב ברנר, משכו קהל שבא מתוך סקרנות לפתיחת המכירה. שום חפץ לא היה בעל ערך או עניין מיוחד, לא היה שונה מ־חפצים רגילים. הקהל העדיף להשאיר את שטרות־הכסף בכיסו.

למרות זאת נרכשו מרבית החפצים על־ידי סוחרי־רהיטים שונים, מילחמה עזה ניטשה על רכישתו של פסנתר שעמד ללא שימוש בבניין השגרירות השקט. 300 ל"י היה מחיר היסוד, והוא נמכר לבסוף ב־700 ל"י, לאחת המישפחות התל־אביביות ה־עשירות.

לשיא הגיעה מכירת הווילונות היקרים, שהוצעו בכמויות גדולות, נרכשו כולם על־ידי סוחר אחד. העיר אחד הנוכחים : „הייתי רוצה לדעת כמה ידרשו למשל, עבור, מסך הברזל !"

מכתבים

שריקות יופי

במדור אנשים (העולם הזה 798), כתבתם על מלכת היופי מיכל הראל הסובלת מ־חוסר מוסיקה במחנה הצבא שבו היא נמ־צאת, וכי בשק"ם שורקים החבר'ה אחריה. אנו, החיילים באותו מחנה שבו נמצאת מיכל, הננו להודיעכם כי מקלטי־רדיו נמ־צאים במחננו חמישה במיספר. אנו יודעים שמיכל מספיקה לקנות בשק"ם ממתקים, והיא יושבת ונהנית מזיווים של האנשים השורקים. מסקנתנו היא, שאם חשקה נפ־שה בשריקות — נעניק לה משריקותינו.

חיילים המסתייגים
ממלכות־יופי כמיצוות
מרדכי דן, צה"ל

אנשים

● מבקר שסבל השבוע ממטח כבד של חיצי־ביקורת היה **בנימין תמוז**, לשעבר עוזי ושות' של הארץ, וכיום מבקרו האמנותי של העיתון. באסיפה של אגודת הציירים והפסלים בתל־אביב, נמתחה בי־קורת חריפה על חוסר ביקורת האמנות הרצינית בעיתוני הארץ. במהלכה קם אחד ממבקרי־המבקרים, וקרא כמה קטעים מ־ביקורת של תמוז, שעוררו חיוכים באולם. סיים הדובר : „כל שנותר לי לומר הוא — כשאין מבקרים טובים ממנו, גם הוא מב־קר !" קריאות העידוד של הציירים לא הותירו ספק ביחס לדעתם.

ירוחם כהן מי שהיה מפקד המחלקה הערבית של הפלמ"ח ואחר־כך סגנו של יגאל אלון, השתחרר מצה"ל ופנה ללימודים באוניברסיטה. כסטודנט השתתף בנשף מסכות שנערך בפורים תש"ג בבית־הספר לאמנויות בצלאל בירושלים. ירוחם חבש לראשו סומברירו מקש, והתחפש למכסיקאי.

תשבץ העולם הזה 2114

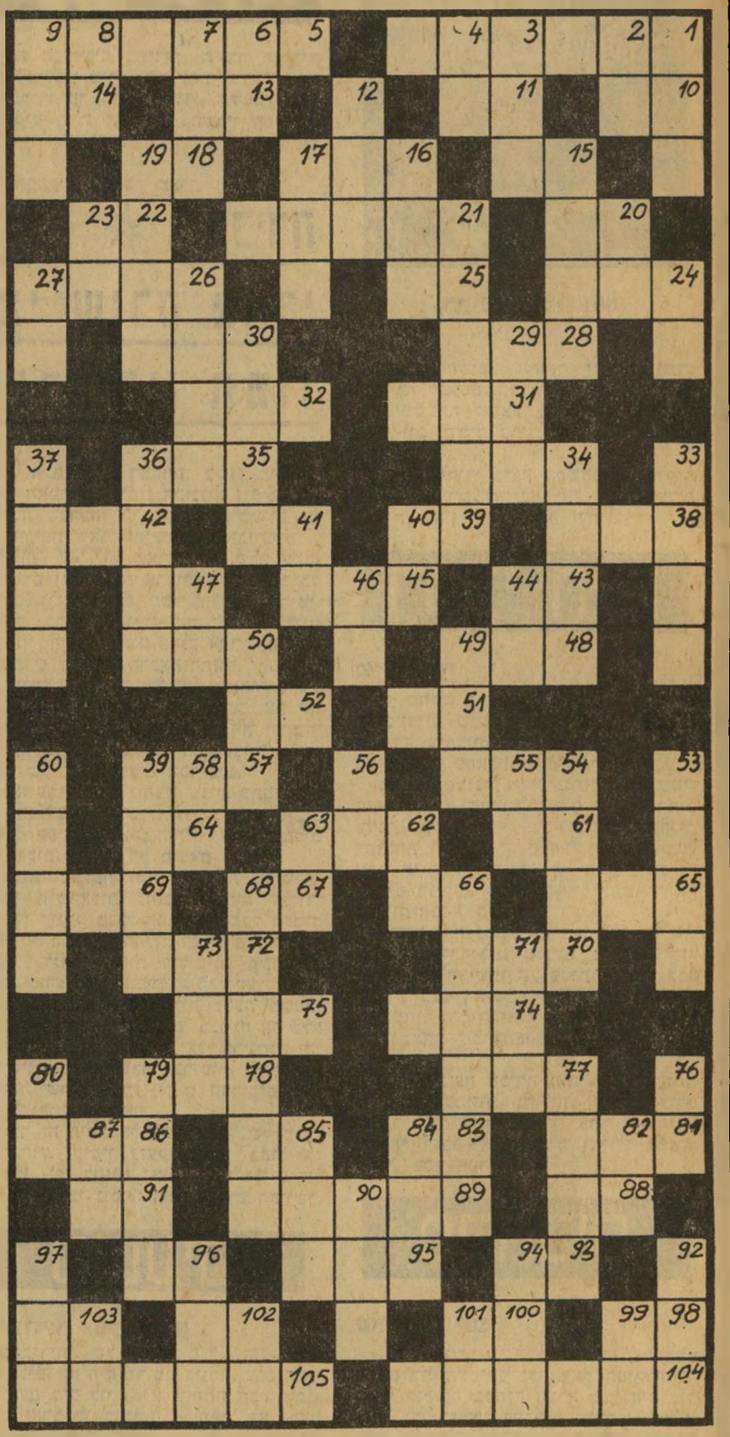

מאוזן:

1. עולם הצלילים; 5. גויאנה ההולנדית; 10. לא קשה; 11. זכר בבקר; 15. אמונה; 16. דג־נהרות; 18. כיתה דתית; 20. מזמר; 21. מערות קטנות; 22. קרי־אתי־גון; 24. דומה ל־; 25. מונח בתורת החשמל; 26. מן הצדדים; 28. נוכח; 30. מחוז; 31. ראש־לישכה (ר״ת); 32. רדו דבש; 34. נרתיק החרב; 35. שם עושים את היין; 38. נהרה; 39. מצבת־זיכרון; 41. עולץ; 42. זאטוט; 43. מסולם הצלילים; 45. הודעה; 47. פחד. 48. מארבעת המינים; 50. אין כזה בלי אש; 51. מנעול פטנטי; 52. זועף; 54. בפעם נוספת; 57. מישחק־ילדים פופולארי; 61. מזמר; 62. קבוצה; 64. ארמדה; 65. תם; 66. מכשף; 67. שרוי בתענית; 69. צם; 70. גחלים לוחשות; 72. צנום; 74. משב אוויר; 75. טיפה. 77. עיטור־פנים שעיר; 78. צלע במשולש ישר־זווית; 81. חיצור־ניותו; 83. לאן?; 85. מפליג; 8. נטע; 88. הכניס בבריתו של אברהם; 89. מן השבטים; 91. כמו 25 מארון; 93. אפס כוחו; 95. גדולה; 96. חפז; 98. אות־הגיצחון; 100. בנדשרד; 103. הרגיש; 104. מילתמת־שוורים; 105. „שפנים".

מאונך:

1. מוט דק; 2. נהר באפריקה; 3. מבני נוח; 4. צונן; 6. ידי בלי סוף; 7. נועם, עדנה; 8. בן־אדם; 9. מדור תשלומים (ר״ת); 12. מאותיות הא״ב העברי; 15. נגב; 16. פלצור; 17. אולקוס; 19. מסייע; 20. כינוי; 21. הכולל את הכל; 23. מכינויי האלוהות; 24. כיסא־כבוד; 26. ילקק; 27. מאור קטן; 29. פרח־נוי; 30. גביר גוי; 33. אוכל; 34. משמשת למאור; 36. בית קטן; 37. ריב; 40. נוזל החיים; 41. אם הפנינה; 44. בת־קול; 46. מיפתן; 47. נחפז אל; 49. חוט דק; 50. גוי; 53. סערה; 54. קיים; 55. קידומת הולנדית; 56. חזר; 58. רשף; 59. אשרה; 60. צעצוע נפוץ; 62. שן הפיל; 63. מכלי השחמת; 66. בדחן; 68. מרגשת; 71. מאכל נחל; 73. עיטרן; 76. אחורי הגוף; 77. מלבד... 79. שבור, סחוט; 80. קמין; 82. נישא; 84. נתיב־מים גדול; 85. ניר; 87. רעוע; 90. מלחין גרמני (ש״מ); 92. באוזר; 94. מעדנות; 96. מחלקי המסילה; 97. גוש מוצק; 99. מחציתו של מישחק־ילדים נפוץ; 101. מכשיר־עינויים; 102. אדון; 103. חס וחלילה (ר״ת).

במדינה

(המשך מעמוד 44)

איזה שינוי אני מקבלת. כתבתי לבגין מכתב, בו הצעתי שיארגן את חגיגות ה־30 ללא סממנים של מילחמה. אני שרה שלושים שנה בארץ הזו, ואני רוצה לקחת את הנכדה שלי על כפיים ביום העצמאות של המדינה שהייתי עדה להיוולדה, להראות לה דגלים ובאלונים והרבה צבעים. לא רוצה להראות לה מטוסים וטנקים! לא רוצה להראות לה חיילים צועדים ברחובות. כתבתי לראש הממשלה שישתדל להימנע ממיסדרים צבאיים, מדים וחיילים. הרי התוכניות האלה המנקרות בראשו יעלו הון רב לאוצר המדינה. כל המראה ונחיתה של מטוס עולה הון, ומי צריך הפגנות של כוח? צריך הפגנות של אהבה, של יופי, של אחדות העם.

„הצעתי לו לארגן את החגיגות במתכונת של קרנבל, וכתבתי לו: ‚הושפעתי רבות מהופעותי בבראזיל, ומצורת אירגון הפסטיבלים שם. היסוד להצלחה של החגיגות שלהם, מבלי שהממשלה תישב בכל ההוצאות, הוא שכל שכבות העם, לפי המוצא או המחוזות, שכמובן יש בהם מוסיקה שונה, ניב שונה, תילבושת שונה, אבל כולם ספרדים. זה דיבר אל ליבי מאד.

הטובים ביותר. ‚ובכן, מדוע שלא תמסרו את הביצוע של הקרנבל לכל עדה שתארגן אותו בעצמה, לדוגמה התימנים, שיתארגנו יחד בלבוש ושירה, הרוסים, הרומנים, הגרוזינים, הספרדים, הפולנים, היוונים והתורכים, ויש לנו עוד ועוד. כולם חייבים להופיע עם קבוצות, שינגנו וישירו וירקדו בהתלהבה אחת גדולה. כיוון שאנחנו ישראלים והם כולם נחשבים ישראלים, אירגון־המושבים יעבור בין קבוצה לקבוצה בלבוש ישראלי שייקבע, ובשירים ישראליים.

‚ותהיה ועדה קובעת, וייתנתן פרס לקבוצה המצטיינת ביותר, לשיר הטוב ביותר, התילבושת הטובה ביותר, ההופעה המאורגנת הטובה ביותר, הריקוד הטוב ביותר.

‚אני חושבת שהממשלה יכולה לחסוך בזה הרבה כסף, וכל העדות למיניהן ירגישו אחראיות להופעה נאה וטובה. זה יהיה רבגוני בלבוש ובמוסיקה, וכולם ירגישו צורך להיות הטובים ביותר. ייתכן שלא הסברתי את עצמי טוב. זה קשה במיכתב, אבל חושבתני שאתה מבין את הרעיון.

‚בוא נשכח את צעדות הצבא או המחתרות, וכן כל דבר פוליטי שהוא! פשוט נוכיח שאפשר לשמוח בארץ, כאנשים תרבותיים.״

מיבצע ריקודים. את מיכתבה זה שלחה יפה ירקוני על נייר־המיכתבים המהודר שלה מפאריס, שם שהתה לרגל אירוע בשם 12 שעות לישראל. מדוע כתבה את המיכתב אל ראש־הממשלה מפאריס, ולא אחרי שובה ארצה? היא מסבירה:

„כשאני נמצאת במטוס, אני תמיד חושבת. אני נתקלת בכל מיני תופעות שמרתיחות את דמי. לכן לא יכולתי להתאפק, והייתי מוכרחה לכתוב לבגין את המיכתב מייד כשירדתי מהמטוס בפאריס.״

מאז אותו מיכתב למנחם בגין, שיכללה יפה את הרעיון. לדעתה, צריך שכל הגימנזיסטים במדינה יתגייסו למיבצע, וירקדו ריקודי־עם ישראליים בצד ריקודי־העם של העדות. היא גם מציעה לחלק יין חינם, אפילו שהעניין יעלה בפירסומת לאחד היקבים. והכי־הכי חשוב, לאסור את הפטישים.

יפה לא קיבלה תשובה מראש־הממשלה. מנהל־לישכתו, יחיאל קדישאי, השיב לה, כי לפי בקשת ראש־הממשלה הוא ממהר להעביר את מיכתבה אל יושב־ראש הוועדה הבינמישרדית לחגיגות שנות השלושים לעצמאות ישראל, אריה נאור.

מה קורה פה? הצעתה לא התקבלה. אומרת יפה ירקוני: „כאות מחאה, בפעם הראשונה בחיים שלי אני נוסעת לחו״ל ביום־העצמאות. לא רוצה להיות פה. נמאס לי מהטלוויזיה והרדיו, המשמיעים בלי סוף את השירים שלי. כותבים עלי, באירוניה, ‚זמרת המילחמות'. לעזאזל!

„התחלתי לשיר בתור חיילת. יש לי 67 תקליטים, אבל מתוכם משמיעים כל הזמן רק את באב אל וואד. הלבישו עלי מין דמות של זמרת מילחמות, ולא נותנים לי לצאת ממנה.

„אני נאלצת להופיע רק לפני תיירים, הנוער בארץ בכלל לא מכיר אותי, ואם אני כבר מופיעה לפני ישראלים, אז אלה אנשי דור הפלמ״ח. בכלל, אני לא מבינה מה קורה פה. אם אריק איינשטיין מחדש שיר שלי, זה בסדר — אבל כשאני שרה אותו, זה לא בסדר.

„ביום השנה השלושים למדינת ישראל, אני קמה בהפגנתיות ונוסעת מהארץ!״

ליפה גם טענות קשות נגד מנגנון ההסברה של מדינת ישראל. היא מוסיפה: „ההסברה הישראלית בחו״ל היא מחטחת לכל ביקורת. אמרתי פעם שצריך להחזיר את כל שליחי ההסברה הביתה, ואני חוזרת ואומרת זאת שוב. כשאני נוסעת להופעות בחו״ל, אני מודיעה לשגרירות ישראל בכל מקום שאני מגיעה, ומציעה את עצמי להופעה לפני ילדים ונוער. בכל חוזה שלי יש לי סעיף עם האמרגן, שאומר שאני רשאית להופיע חינם לפני השגריר וילדי בתי־הספר היהודיים.

לא מזון, לא כסף. „כשהייתי בצ׳ילה, הופעתי לפני אלף ילדי בית־הספר היהודי. זה היה בשעה 7.00 בבוקר, במקום מיסדר־בוקר. שרנו ביחד שירים ישראליים, וסיימנו בשיר מחר. בסוף ההופעה הם התנפלו

יפה ירקוני
באלונים והרבה צבעים

עלי. היתה כזאת התרגשות אדירה של הילדים! כך צריך להיות בכל מקום. נפגשתי, בעניין הזה, שלוש פעמים עם מזכירו של שר־החינוך, ניסיתי להסביר לו מה פגום בהסברה הישראלית.

„אני מגיעה לארץ מסויימת, מציעה את עצמי להופעות־חינם, לא מבקשת מלון לא מבקשת כסף — ואף אחד לא נענה לבקשתי. אחר־כך צועקים שאין כסף לי־הסברה!״

סטודנטים

„פה ושם - מגע מיני"

שיח סטודנטיות ישראליות על גברים ונשים, על מין ואהבה

„לא חייבת להיות אהבה לפני שאקיים עם מישהו קשר מיני. זה תלוי לגבי ציפיותי ממנו. הדחף צריך להיות הדדי. אני רוצה שירצו אותי בגלל עצמי, ולא בגלל המין בלבד, שכל אשה יכולה לתת. אני רוצה לתת את האינטלקט שלי לפני הגוף. אני מכבדת יותר בחור שרוצה לראות אותי ולדבר אתי, ואולי סה־וש מגע מיני, מאשר אחד שירצה את גופי. ופגשתי רבים מהסוג השני."

המתוודה היתה סטודנטית שנה ג' ב־מדעי החברה. שמה טלי, והיא בת 24. את הפרטים האלה, ועוד רבים אחרים, היא השמיעה באוזני כתב וכתבת של פי האתון, עיתון הסטודנטים באוניברסיטה העברית בירושלים.

„בחזקת רגש". עורכי פי האתון, שהתקנאו כנראה בהצלחה המסחררת של דו"ח הייט, המחקר על מיניות האשה, ש־הפך רב־מכר עולמי ונמכר בהצלחה גם בישראל, החליטו להקדיש מקום נרחב ב־עיתונם להשיפה־עצמית של סטודנטיות. ואומנם, בגיליון שיצא לפני שבועיים הוק־דש עמוד שלם למעין־מחקר על מיניותה של הסטודנטית הישראלית.

תחת כותרות כמו „כל מה שרציתי לדעת עליהן ולא העזת לשאול," או כמו „מה בין הפלמ"חניקית חוגרת האקדח לסטו־דנטית מדור הגלולה?" התפרסמו ראיונות עם חמש סטודנטיות, שסירבו להזדהות בשמן המלא. העורכים גם טרחו, משום־מה, להזהיר את קוראיהם כי „אין כתבה זו באה לעורר אצל מישהו תשוקות ורגשות אפלים." מה שמוכיח, כי הם עדיין מש־תייכים, למעשה, לדור של סבא־סבתא שהאמין, וחינך את צאצאיו להאמין, כי המין הוא דבר־מה אפל, אפילו נתעב.

לא כך חושבת טלי, על השאלה כמה זמן דרוש לה כדי לקיים יחסי־מין עם גבר אחרי שהיא מכירה אותו, השיבה: „הזמן לא משחק תפקיד. אינני גורסת שרק לאחר צפייה משותפת בשלושה—ארבעה סרטים או הצגות זה לגיטימי להיכנס ל־מיטה, ולפני כן זה פסול. אני לא מסתו־בבת עם סטופר ביד."

על השאלה באיזו תדירות היא מקיימת יחסי־מין, השיבה טלי: „אני זקוקה ל־יחסים שיבעה ימים בשבוע. אני יכולה ורוצה לעשות זאת כמה פעמים ביום. בדרך־כלל זה ספונטאני, לא מתוכנן. אני נגד סדר־יום בנושאים האלה."

טלי אינה רואה פגם מוסרי כלשהו ב־אהבה ריגעית: „אינני סבורה שכדי לש־כב עם מישהו אני צריכה לאהוב אותו." לדבריה: „כל אלה הסבורים שלאשה אסור לבגוד כיוון שהיא מערבת רגש עם מין, וגבר יכול לעבור ממיטה למיטה מבלי להפגין רגשות כלשהם, טועים טעות חמו־רה. אינני מאמינה שהגברים יכולים לשכב עם כל מי שרק תסכים. זה נכון, אולי, רק לגבי אחוז מסויים של סכס־מאניאקים. בדרך־כלל, גם הגברים מעוניינים במידה מסויימת של רגש, שכמובן יכול להיות רחוק מאהבה כרחוק מזרח ממערב. אבל עדיין הוא יהיה בחזקת רגש."

„קפצתי ממיטה למיטה". סטודנ־טית אחרת, שבחרה להסתתר מאחרי השם „ציפי", רואה במין דבר טיבעי ששגי המינים נזקקים לו במידה שווה. „אך אני מפרידה בין מין לאהבה," מסבירה ציפי (23), „מה גם שכיום יש לי חבר קבוע ואני קצת מתלבטת. לפני שהכרתי את ה־בחור שאיתו אני יוצאת כעת, לא עשיתי חשבון וקפצתי ממיטה למיטה. ברגע שהר־גשתי לי צורך לשכב עם מישהו, פשוט חיפשתי אובייקט מתאים. אני רואה במין צורך פיסי. כשיש לי חבר, אין לי צורך באחרים. אבל בתקופות שאין לי חבר, אני מוכנה לשכב עם כל מי שמוצא חן בעיני, ולשם כך מספיקה לי המשיכה המינית."

איריס, סטודנטית לפסיכולוגיה, בת 23, אינה מתחשבת במשך הזמן שהיא מכירה את הגבר. היא יכולה לקיים יחסי־מין „אחרי שבועיים או אחרי חודשיים." כאשר יש לה חבר, היא מבלה איתו את כל הזמן. „אבל איני רואה בזה חסא או בגי־דה אם שוכבים עם מישהו אחר. צריך להתייחס אל המין כאל צורך פיסי, וזה הכל."

כשנשאלה איריס אם היא מגדירה את עצמה כמתירנית, השיבה בקצרה: „לא!" אחר־כך הסבירה: „למרות שאינני מייחסת למין חשיבות כערך בפני עצמו, אינני סבורה שיש להוריד אותו לדרגה של אכי־לה או שתייה. המין הוא דבר שבדרך־כלל קשור באדם מסויים, ואני לא מפזרת אותו לגבי כל גבר שנמצא בסביבה."

אורית היא סטודנטית לסוציולוגיה, בת 22. אין לה כללים קבועים ביחס לזמן הדרוש כדי להכיר גבר עד שהיא נכנסת איתו למיטה: „יכול להיות יום, ויכול להיות הרבה זמן. תלוי על איזה בסיס ההי־כרות. פעם, לפני שנה, הספיק לי ערב. היום זה השתנה. אולי התבגרתי. עכשיו אני צריכה להרגיש כלפיו משהו, וסביר שארגיש כך גם למחרת. כיום אני שקטה יותר, וחושבת על מצב־הרוח בבוקר."

„בחור וסכס," מסכמת אורית, „טוב כשהם בנמצא, ולא נורא כשאינם."

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

מורלה
הטפטים המעוצבים ליצירת אמנות

רובקס
המתנה שבאופנה

ארומור
ציפוי דלתות וקירות

בעיות ולבטים
בחיי המין
מאת
הד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

נמר של עיר

מתבשילי מיטבח התיאטרון הלאומי ✶ פעמוני־החירות

מצלצלים על צהוב ✶ ש"י עגנון כותב במערומיו ✶ הסטירה הכמעט־

מצונזרת של י"ח ברנר ✶ השחיתות הקטנה של סופרי ירושלים

תיאטרון

תל"ב

התיאטרון הלאומי הבימה (להל"ן: תל"ב), מצא נוסח חדש למכור הצגת־תיאטרון שאינה מצדיקה קיומו של תיאטרון לאומי. ההצגה היא מחזהו הביוגרפי של ארנולד וווסקר המיטבח, שאינו קלאסיקה של התיאטרון, גם לא קלאסיקה של התיאטרון המודרני, ובוודאי לא של קלאסיקה יהודית (למרות מוצאו היהודי של ווסקר, שחיבר כמה מחזות על נושאים יהודיים־מהפכניים). מחזה זה מועלה ב־ימים אלה על קרשי תל"ב מסיבות לא־ברורות לחלוטין.

במודעות המתפרסמות בעיתונים, מציג התל"ב את מרכולתו במילים: „התיאטרון הלאומי, הבימה, מודיע על פתיחת המיטבח. זהו המיטבח הגדול בעולם — מיטבח העולם כולו. עם ציוד מגוון, (במה מסתובבת). טבחים ומלצריות (שחקנים ושחקניות) בני גזעים ולאומים שונים (ובעלי עגה ואכטונגובית רוסית תיאטרונית). שף ראשי (שלמה בר־שביט), עוזר לשר ראשי

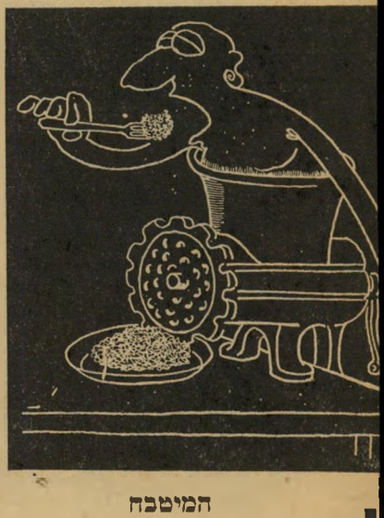

המיטבח
נאלצים לאכול את עצמנו

(מישא אשרוב), מגישים ומגישות (חברי הקולקטיב לשעבר), תפריט בכל ציבעי הקשת (רפרטואר התל"ב: אדיפוס, שמו הולך לפניו וארבע נשים). 974 מקומות ישיבה (וסובסידיה ממלכתית)."

הגיב על מודעה זו משורר נודע, שנכח בהצגה: „אמור לי מה אתה מכשל במיטבח שלך, ואני אומר לך כמה סיכוי תקבל לתכשילים הבאים שלך — וכי־נתיים, אנחנו נאלצים לאכול את עצמנו..."

אמנות

פעמון החרות

נדיר למדי שגלריה פרטית מתברכת בטעם טוב יותר ממומחי המוזיאון, שזה מיקצועם. טעם מעולה מזה של אוצרי מוזיאוני ישראל ותל־אביב ניתן למצוא ב־תערוכה הצנועה חורף 78' המוצגת בגלריה שרה גילת, ירושלים. זוהי תערוכה מעו־

ראוי לציין כאן שספר זה עמד לראות אור, כבר לפני כמה שנים, בהוצאת הקיבוץ המאוחד, והוא לא ראה בה אור בגלל תביעת עורכי בית־ההוצאה להשמיט מן הספר קטע בן כמה עמודים מאת י"ח ברנר, שמעולם לא פורסם, גם לא בכתבי י"ח ברנר. כותרתו: חומר לתולדות הפדגוגיקה בירושלים החדשה והוא עוסק בתיאור הנסיבות שהביאו את י"ח ברנר לכסור סטירה על לחיו של א.מ. ליפשיץ, ממנהלי בית־המידרש למורים. רשימה (קטעים ממנה ראה: ציטוטין) שמסיבות עלומות, נראתה על־ידי עורכי בית־ההוצאה כבלתי־ראויה לידיעתם של הקוראים.

סיפורו של בנימין ברנר הוא תיאור איש־כרונולוגי מרתק, המתחיל בגיבוש השקפת־עולמו של נער הצופה בחרם שהוטל בעיירה על אביו בגלל רשימות אחיו, י"ח ברנר בקונטרס שריפה של בן שנתפס למינות, ומביא להחרמה של רב העיירה. אירועים אלה מביאים את אחיו הצעיר של ברנר, בנימין, לעזוב את רוסיה בגיל 11, ולעלות לארץ־ישראל.

בשלבי קליטתו בארץ פוגש ברנר הצעיר ביחזקאל חנקין האגדי: „שהוא מיטיב לרכוב על סוס יותר מן הבדווים שבמדבר; ושהוא מטיל חיתיתו על השודדים; ושהוא מתבודד וחי את חיי בהכרת סופיו וכליבו..."

יום אחד מצטרף בנימין ברנר לקבוצה של שומרים אגדיים, ביניהם אלכסנדר זייד, מנדל פורטוגלי, יוסף לישנסקי ואחרים, שבראשם חנקין, והם יוצאים אל השייך אמין, שודד השולט באיזור בן־שמן, לגבות חוב כלשהו. במאהל השייך מתאר ברנר קרב־חרבות בין השייך הערבי לבין יוסף לישנסקי וחברי־הקציניס האוסטרית הדקה שלו, קרב שבו מנצח לישנסקי.

עגנון כותב עירום עד ביטנו. בנימין ברנר מתגורר יחד עם אחיו י"ח ברנר, ומתאר את ההערצה שרחשו לו אישים כרדלר־פלדמן (ר' בנימין), יעקב רבינוביץ, אלכסנדר זיסקינד רבינוביץ (אז"ר), ש. בן־ציון (אביו של נחום גוטמן) ואחרים.

ועל סופר צעיר ובלתי־נודע אחד, הוא מוסיף וכותב: „בין המבקרים בחדרו של אחי היה עלם אחד, בן גליציה, יפה תואר וחטוב פנים, בעל ראש מקורזל, שחקן ונוהג בנימוס רב, ש"י משאטשקים * שמו. אף הוא ניסה את כוחו בכתיבה והיה יוצא שב ומקשיב קשב רב לדברי הסופרים המבוגרים ממנו. מן העלם הזה שהיה בן התרבות הגרמנית, ביקש אחי שילמדני את שפת הגרמנים... כשהיתי בא אליו לשיעור בגרמנית, הייתי מוצא אותו שרוע עירום על ביטנו על הריצפה, וספריו כל מיני ספרים: מידרשים, שאלות־ותשובות, מסכתות של תלמוד, וקבצים של פיתגמים ומאמרי חוכמה, והוא שוכב ומלקט מתוכם נימים ופיניני לשון וכדומה ומעתיק אותם בחריצות רבה כמחברת עבת־כרס..."

„והיה העקוב למישור". את מיפגשם הסיפרותי הראשון של י"ח ברנר וש"י עגנון, מתאר אחיו של ברנר: „בא משאטשקים פתאום וכירך אותנו בשלום, וכרכו עמד נכון בכפיפת ראש והמתין להזמנה להישאר. לא היה עוד מקום על המיפתן, והוא לא ידע אם ללכת או להיכנס להיכנס אל החדר והציע לו את הכסא היחיד לשבת עליו. כיעקע משאטשקים כעבועים אחדים בגרונו ואמר: ‚לאמיתו של דבר לא נתכוונתי לישב, רציתי רק... רציתי רק למסור לך... למסור לך משהו שכתבתי. האם תואיל לקרוא ולחוות את דעתך? יודע אני שזהו כופר, אבל היתי רוצה לשמוע את דעתך.' אמר לו יוסף חיים: ‚אל תחווה את דעתך עד שאקרא אני. תן לי את כתב־היד. מה כתבת?' ‚סיפור', אמר משאטשקים. ‚טוב הבה ונראה', מסר לו משאטשקים כתב־יד עטוף בעיתון ומקושר בחבל דק. פתח יוסף חיים את העיתון ואנחנו ראינו את שם הספור: ‚והיה העקוב למישור'. כיוון שמסר משאטשקים את החבילה אמר שלום חטוף והסתלק בחיפזון..."

ואחרי שקרא י"ח ברנר את והיה העקוב למישור, מתאר בנימין אחיו את פגישת עגנון וברנר: „ברנר דיבר איתו בחביבות ואמר לו במישרין כמינהגו: ‚הסיפור טוב. אתה סופר. גם לשונך טובה. סיפורך מעניין ליטוש, אבל הוא ראוי לדפוס.' עמד

* שמואל יוסף טשאטשקיס הוא שם־הלידה של עגנון. אך אחרי פירסום סיפורו הראשון, „עגנונות", המיר את שמו לש"י עגנון.

הנרי שזניאק
תהום בין אמנים למוזיאונים

דומה שהתעלמותם היחסים של אוצרי המוזיאונים מעבודותיו של שלזניאק, והתפתחותם לרעשנות תצוגתית, מהווה המחשה לתהום הנוצרת בארץ בין אמנים יוצרים לבין אוצרי מוזיאונים, הפותחים את שערי המוזיאונים לאמנים העסוקים יותר בליקוק של עכוזיהם מאשר בהקפדה של איכות עבודותיהם. על כל פנים, אין הנרי שלזניאק מצוי במקום שלו הוא ראוי ברשימת אמני ישראל.

אמנים נוספים המציגים בחורף 78' הם: יגאל תומרקין, לאה ניקל, אביבה אורי, תמר גטר, דגנית ברסט ומיכל נאמן.

ספרים

זכות הסטירה

ד"ר בנימין ברנר, אחיו הצעיר של הסופר י"ח ברנר, נולד בשנת 1900 באוקראינה. בשנת 1911, בגיל 11, עלה ארצה עם אחותו המבוגרת, למד בבית־הספר עזרה ביפו. בשנת 1914 המשיך את לימודיו בבית־המידרש העברי למורים בירושלים, וב־1918 התגבד לגדוד העיברי.

ספר־זיכרונותיו גדולה היתה הבדידות* הוא ביוגראפיה מעולה, המתעלה ביכולת ביטוייה ותיאורה על מרבית סיפרי הפרוזה זה שראו אור בארץ בשנים האחרונות. הספר הוא ביוגראפיה של אדם בודד, וטופוגראפיה קפדנית של היישוב העיברי בארץ־ישראל בתקופה שקדמה למילחמת־העולם הראשונה, מהלכה, והזמן שלאחריה. היישוב מתואר בכישרון סיפרותי מעולה, שאינו מתבטל כלל ליד כישרונו של אחי המחבר, הסופר י"ח ברנר.

* בנימין ברנר, „גדולה היתה הבדידות", הוצאת „עם עובד", 245 עמודים.

ציטוטון

י"ח ברנר

„אתה ליפשיץ, שאחי היה לפנים, בטרם עמד על מהותך, מן התלמידים הבאים אל ביתך, אתה ליפשיץ, שקראת את חיבורי תלמידך ברנר בבית־הספר ויכולת להבין את נפשו — איך לא השתמשת בכישרון הדיאלקטיקה שנתן לך אלוהים, בכדי להסיר חרפה מעל אדם צעיר שכמותו, ויהי להיפך, כי עשית כל מה שיכולת בכדי להצעידהו למדחפות. לא נשאת פני אדם שניבזה בצלם, ולא התחשבת עם נפש צעירה ועם התוצאות שהיו לבוא מחתירותיך כנגדה... ובכדי להגדיל את השפעתך הבלתי טובה במוסד החינוכי, לשם ביסוס מקומך ומקום, בעלי הצד' שלך ומלחכי פנכתך, לשם פניות קטנות שבקטנות וחרחור ריב, נכנסת בראשך ורובך לתוך העניין של ה,מורה' נבון והשתמשת בכל מיני האמצעים להשחיר את התלמיד בנימין ברנר ולהחמיר את עונשו ככל האפשר...

ואז הופיע הוא עצמו — מר ליפשיץ. ואני ניגשתי ואמרתי לו: ‚אדוני שאלני אתמול אם איני חושב אותו לאכזר. לא, אמרתי, אכזר איננו. הארנבת אינה אכזרית. אבל... אבל מנוול הנהו!...'

והרימותי את ידי — בפעם הראשונה לימי חיי — ועל אדם חלש — אבל דרך אחרת לא היתה לפני אם לא יכולתי להשאיר את הדבר כמו שהוא, אם לא יכולתי להשאיר למתעלל בנפש אחי לחוג את נצחונו. כי ד"ר נבון אינו בא בחשבון: איתו קשה להתחשב, הוא עלוב יותר מדי, ואף לא מילא הוא בכל העניין הזה אלא תפקיד של אמצעי; ר' ילין עשה מה שעשה, אבל לא התעלל, אין דרכו בכך. רק מר ליפשיץ היה זה שעשה לעיני דברים, וביחס לאדם קרוב, שאי־אפשר היה לבלי להעירהו על־ידי איזה מעשה מצדי, כגון רקיקה בפנים או מכה בלחי. הוא היה האחד, שהיה צריך לעשות לו כאשר זמם. יהא גם הוא ‚קרבן' פעם! מידה תחת מידה."

משאטשקים מתוח ונימנם: „אתה חושב? איך אפשר להדפיס אותו? האם עולה הרהר כזה כלפי הפרסם סיפור שכזה? האם מוציא לאור יקבל עליו את הדבר? ולי אין כלפי לשלם לבית־הדפוס?...

„בימים ההם קנה לו אחי חגורה למכנסיו. עד אז היה חוגר בחבל. עכשיו הלך אל הסוחר וביקש להחזיר לו את החגורה, והסוחר החזיר לו את הכסף. בכסף הזה שילם יוסף חיים להדפסת הסיפור והיה העקוב למישור". מאז נקשרה נפשו של משאטשקים, הלא הוא ש"י עגנון, בנפש יוסף חיים והיה ריאה בו את מדרי ורבו. כל מה שהגה וכתב היה בא ומפעם ליוסף חיים."

י"ח ברנר
והרימותי את ידי...

שפת הבי"ת. אחרי ש"ח ברנר עבר לירושלים, נוסע אחיו בנימין לבקרו שם, ופוגש סופר צעיר בשם אלכסנדר חשין, שעליו הוא אומר: „הנה הוא אדם רצינו, מעמיק לחשוב ומנתח בהגיון יצירות ספרותיות בוויכוח שבין הסופרים בבית של יוסף חיים, והם מקשיבים לדבריו בכובד ראש ובהערכה תמיד; והנה הוא יוצא לו אתי ונעשה ילד שובב, לחוט אחרי מעשי קונדס, ודומה שנוח לו בחברתי יותר מבחברת אחרים, שהרי נוהה אני אחריו בכל מעשיו ומעריצו.

„באחד הימים התחיל ללמדני שפת סתרים — להוסיף לאחר כל אות מנוקדת את האותיות נוץ וביית מנוקדות בתנועת האות. למשל: „אני חפץ תפוח". ייאמר כשפת הסתרים: „אנבניבי חנבפנבנץ תנפנבוחונבנ". לאחר שלימדנו את לשוננו לדבר בשפה זו, היינו מהלכים ברחובות ומדברים כה בקול רם, עד שהיה מישהו נגש ושואל באיזו שפה אנחנו מדברים, ואלכסנדר היה משיב בשפת הציץ־צים אנו מדברים..." אלא שאלכסנדר חשין, שהיה אוכל על שולחנו של י"ח ברנר, היה בעל נטיות חזקות לקומוניזם וחזר כעבור זמן לרוסיה, שם הוא חוסל שנים מאוחר יותר על־ידי סטאלין.

„איסיים חדשים". בנימין ברנר עורך מסעות שונים בארץ, ומתאר כיצד הוא פוגש בכינרת בנוח נפתולסקי, ובאחרים, והוא מתאר אותו הגוע של מתייסרים חלוציים: „לעיתים כא לכפר אצלנו איש אחד, אייג שמו, שהיה אוסף צמחים וממיין אותם וכובש אותם. ברכות היומם נתפרדם האיש כחוקר צמחים גדול, הלא הוא פרופסור אייג... מפעם לפעם היו באים לשם אנשים משונים, כלבושם וכמנהגיהם, פרועי שיער, נתונים לשלהם, ולא היה נהיר לי מה טיבם ומה מעשיהם. הצד השווה שבכני החבורה המשונה הזאת, שכולם החזיקו כמין אידיאל של אהבת האדם והטבע... ניכר בהם שגלוי וידוע להם שגדלים ונעלים הם מאחרים, כת של כוהנים לאל הטבע, כמיני איסיים חדשים, קרובים זה לזה ודוחים זרים..."

במהלך טיוליו בכינרת פוגש בנימין ברנר באגדה נוספת, המשוררת רחל: „הייתי פוגש לפעמים עלמה חמוכת־גוף, בעלת שיער ארוך, יושבת על האבנים הגבוהות שעל חוף הים, מחורזת הרת וחולמנית. היא היתה מזמינה אותי לשבת על ידה, ושיחתנו לא היתה שיחה של ממש: שתוקות ארוכות, שיברי משפטים, כמיני נקודות אחיזה לזרמי מחשבה ולתנודות של רגש, כאויר הדומם והצלול העוטף את ההוויה.

„בהמשך הזמן נודע לי כי היא רחל המשוררת..."

מילחמת השפות. בשובו ליפו, נקלע התלמיד בנימין ברנר למילחמת השפות שהקיפה את כל מוסדות החינוך של חברת עזרה, והוא קושר את גורלו בעיברית. למטרה זו החליט להעתיק את מגוריו מיפו לירושלים. בדרכו לשם הוא עובר בבן־שמן, שם התגורר אחיו יוסף חיים באותם ימים, במטרה לקבל ממנו מיכתב־המלצה לא.מ. ליפשיץ, ממנהלי הסמינר למורים שם הוא מתעתד ללמוד. את פגישתו עם אחיו בפעם זו מתאר בנימין:

„בכוכר ערב הפסח כאה חיה ברנר עם הילד לבן־שמן. אורי הקטן * לא היה רגיל בנסיעות ארוכות והיה עייף ובכה כלי הפוגה. גם חיה עצמה היתה נירגזת. דבר לא היה מוכן לחג, החדר אינו נקי ואינו מסויד, והיא קבלה בקול בוכים על גורלה המר..."

בהמשך דרכו לירושלים פוגש בנימין ברנר, ברמלה, בשייך בדואי משבט ערב אל־עטואנה, וכתוצאה מהיכרות זו עובר בנימין להתגורר במאהל השבט, שם הוא מנהל את פרשת־האהבים הראשונה שלו, עם בדואית: „השתלבתי בחיי הכדווים, שערי צימח ונתקרזל, עד שרמזו לי שעלי להתחיל לקלוע לי צמות ואף הציעו לי עזרה..." לקראת הסתיו, עוזב בנימין ברנר את השבט.

הסטירה. בהגיעו לירושלים פוגש בנימין ברנר, ברמלה, בשייך בדואי משבט ערב אל־עטואנה, וכתוצאה מהיכרות זו עובר בנימין להתגורר במאהל השבט, שם הוא מנהל את פרשת־האהבים הראשונה שלו, עם בדואית: „השתלבתי בחיי הכדווים, שערי צימח ונתקרזל, עד שרמזו לי שעלי להתחיל לקלוע לי צמות ואף הציעו לי עזרה..." לקראת הסתיו, עוזב בנימין ברנר את השבט.

הסטירה. בהגיעו לירושלים הוא מתקבל, אחרי טירחה רבה, בסמינר למורים שבהנהלת דויד ילין וסגנו א.מ. ליפשיץ. בספר זה הוא מציג עולם ומלואו מחייהם של התלמידים בירושלים של פרוץ מילחמת־העולם. יום אחד חומדים להם לצון שניים מחברין של בנימין, ומפיצים שמועה שהוא גנב ספר מרכושו של אחד המורים. בנימין מחפש צדק לעצמו, ובמהלך חיפושי הצדק שלו הוא מושעה מלימודיו בסמינר, ומגייס את אחיו י"ח ברנר להגנה על שמו הטוב, ומזעיקו לירושלים. כרונולוגיית הספור מופיעה ברשימה ש־כתב י"ח ברנר, חומר לתולדות הפדגוגיקה בירושלים החדשה, שם מתוארת הסטירה שהעניק י"ח ברנר לא.מ. ליפשיץ, בהגנה על כבוד אחיו (ראה: ציטוטין).

יוסף לואידור. כתוצאה מאותה תקרית עוזב בנימין את ירושלים, ואחרי תקופה קצרה שבה הוא משמש כמורה פרטי במושבה חולדה, הוא מגיע אל אחיו השני, שהיה בגדרה, והופך מייד שומר בכרמים. בעבודת השמירה הוא פוגש ביוסף לואידור, מי שנרצח מאוחר יותר יחד עם י"ח ברנר, ביפו.

כידונים ואהבה. זהו שם הפרק האחרון בסיפרו של בנימין ברנר, ובו מתוארים כיבוש הארץ על־ידי הבריטים, והתגייסותו לגדוד העברי. עלילותיו במצרים, ופגישותיו בדמויות אגדתיות כטרומפלדור וברל כצנלסון. במהלך שירותו בגדוד מוצב בנימין על גשר הירמוך, שעליו עוברת מסילת־הברזל המוליכה לדמשק, ושם הוא מנהל פרשיית אהבים שנייה עם נערה בדואית: „שלחתי יד ונגעתי בה. מעי המו בי. אצבעותיה, שרחו את ידי כביכול, היו קרות, אבל עורפה להט כאש, כותונתה נתפדרה, ושני שדי כהבו עלומים וזכים, קרנו אלי. עלה ריחם באפי ונשתכרתי, החשק ההליקני, ורטט עבר בגופי. עתה יקרה היתה לי מאד. אלוהים, רק רגע אחד להצמיד את שפתי לשדיים האלה, פיזז רעיון־אזן כלבי, אבל היא תטרח! חיבקתיה קלות ואמרתי כמנסה דבר, בואי, כלה! בואי, כלה!"

אלא שעד מהרה מוסבת יחידתו מגשר הירמוך לעיר חיפה, ושם הוא נקשר בעלילת־אהבה עם פרוצה יהודיה, ולבסוף משתחרר מהגדוד העברי, מבקר אצל יוסף חיים ברנר בתל־אביב, וממשיך משם לגדוד־העבודה בכביש חמי־טבריה, שם הוא פוגש ביצחק שדה וחוזה באחת מעלילות הגבורה שלו. הספר מסתיים בהיוודע דבר הירצחו של י"ח ברנר. הוא נוסע לתל־אביב, וכך תם סיפורו.

גדולה היתה הבדידות הוא ספר קפדני ומדוקדק, המעלה באורח אישי את העשור השני של המאה בארץ־ישראל, בעוצמה המתעלה מעל לתיאורים המקובלים של אותה עת, תוך הקפדה על פרטים קטנים וגדולים כאחד. זהו ספר העוסק בעולמו של בודד, בחברה שלא שתה ליבה לבודדים באותם הימים. ספר של אדם מלא אמונה בצידקתו ובלתי־מתפשר, ספר שיש בכוחו לפענח כמה פרטים לגבי אחיו של המחבר, גדול סופריה של ארץ־ישראל, י"ח ברנר.

* בנו של י"ח ברנר, הוא אורי יפה, סגנו של יגאל אלון במיפקדת הפלמ"ח.

ספרים מומלצים

סיפור־נפש

● סיפור־נפש הוא כותרת־המישנה ש־העניקה **אלה ברקת** לספרה תנו לי לחיכנס. ספר זה הוא סיפור גילגולים, בעל אופי מאד אוטוביוגראפי, המתאר את תל־אות החניכה וההתקבלות של נערה עולה חדשה בחברה הישראלית. טכניקת הסיפור היא של וידוי באוזני פסיכיאטר, בבית חולי־נפש, ובמהלכו מתארת הגיבורה את גילגוליה החל משנות ה־40' בברית־המועצות, ועד לשנות ה־60' בארץ. הסיפור הוא בעל אלמנטים אותנטיים רבים, מלווים בפרקים מרתקים המתארים את תהליך וסבל קליטתם של העולים החדשים בשנות המדינה הראשונות. מן הראוי לציין שעוצמת התיאורים של הגברת ברקת, על הסבל, היגון והעוני של העולים החדשים, מעמידה ספרים כמו שש כנפיים לאחד של **חנוך ברטוב**, שראו אור בשנות ה־50', והתיימרו לתאר בסיגנון ריאליזם־סוציאליסטי את אותה תקופה, כקאריקאטורות של ריאליזם. הספר ראה אור בהוצאת רשפים.

תולעי תרבות

מאזני־רושלים

מאזניים הוא הכותרת של ירחון אגודת הסופרים העיבריים בישראל, והוא מפרסם את יצירות־המופת ואת מאמרי־המופת של עסקונת אגודת הסופרים הנ"ל, שכל קשר בינם לבין סיפרות כלשהי מיקרי בהחלט. אלא שמסתבר כי אין אכסניה זו מסוגלת לספק את בולמוס הפירסום הנוגף את עסקני־הסיפרות, שמיספרם עולה על מיספר הסופרים * בארץ.

בירושלים קיימת לה קהיליה עצמאית של העסקונה הספרותית, שחבריה מפרנסים ועד משלהם ונהנים מכספים רבים של משלמי המיסים, שנועדו מטבע בריאתם לסופרים ולא לעסקונה. בין הבולטים בעסקונה הספרותית בירושלים דמויות כ־מנכ"ל בית הסופר, שמאי גולן, המתורגמן מנפרוד וינקלר, ישראל אלירז ואחרים. את הסניף מנהלים, מאחרי־הקלעים, הסופר

ישראל אלירז
תמליל לאופרות שואניות

הפרלמנטרי של הארץ יהושע טן־פי, הי־מו"ל־לשעבר חיים תורן, והמחנך שלום קריימר.

מזה שנים רבות נוהגת עסקונת־הספרות הירושלמית לפרסם מאסף שנתי, המהווה בדרך־כלל פורקן של סימני־דפוס, לבולמוס הפירסום שאינו מרפה מהלטיפונדיה **

* הסופרים והמשוררים הירושלמים נוהגים לפרסם מיצירותיהם בכיתבי־העת: „ס/קריאה", „פרוזה" ו„עכשיו".

** אחוזה גדולה שנעבדה ברומא העתיקה בידי עבדים.

שלה. את המאסף הם נוהגים בדרך־כלל לפאר בצימוקים חומים של אורי צבי גרינברג. מאסף יצירותיה של העסקונה הירושלמית ממומן על־ידי עיריית ירושלים, מישרד־החינוך ועוד גופים ציבוריים, שנבצר מהם להבחין בין סיפרות לבין פרי־הילולים של עסקונה. ידוע לכותב שורות אלה, שאחד ממאספי ירושלים הגיע ל־מכירת־שיא של 60 עותקים במהלך שנה שלמה.

בימים אלה התבשרנו, שהעסקונה הירושלמית החליטה להפסיק את הופעת המאסף ולהמיר אותו בריבעון שייקרא ירושלים, שם תוצג מרכולתם. על עריכת כתב־העת הזה הופקדו ישראל אלירז, מורה שהתפרסם בחיבור תמלילים לאופרות שואניות גרמניות, והד"ר פינחס פלאי, עסקן תרבות דתי.

סופרי ומשוררי ירושלים שאינם נוהגים לנבור בפנכות העסקונה הירושלמית, ימשיכו לפרסם מיצירותיהם בכיתבי־עת סיפרותיים אמיתיים, ואמר אחד מהם: „מירושלים תצא תורת העסקונה הסיפרותית."

בחטף

סטנזורה

● על ספר־זיכרונותיו של שר־החוץ לשעבר, **אבא אבן**, העומד לראות אור בעתיד הקרוב, אמר מדינאי יריב: „אחרי שהוא כתב את שלו ואת ארצי, מן הראוי שיכתוב את ספר־זיכרונותיו אני" ● בעיתון־הספרות פרוזה מס' 19/20, שראה אור בימים אלה, מתפרסמים שני סיפורים פרי־עטו של הסופר **יותם ראובני**. אחד משני הסיפורים עוסק בנכה מילחמת יום־הכיפורים, שאבר זכרותו נפגע במהלך המילחמה * ובחיי־המין שלו. פירסומו של סיפור זה מעורר שערוריה זוטא: כמה חברי־כנסת קיצוניים ודתיים עומדים לפגוע באורח פומבי לשר־החינוך **זבולון**

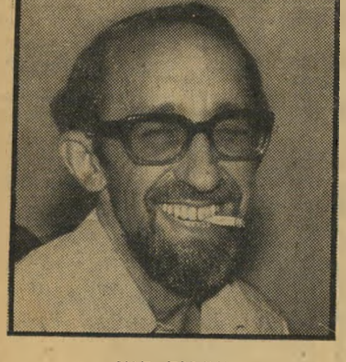

אפרים סטן
ניתוק מתרבות

המר, בבקשה שיפעיל את סמכותו כדי למנוע הפצתו של סיפור זה. באותה חוברת מופיע גם הנוסח המלא של מחזה רגיל מאת **יורם מטמור**, מחזה העוסק במחדליו של דור מילחמת השיחרור ואשר עורר שערוריה־רבתי עם הצגתו על קרשי התיאטרון הקאמרי בשנת 1956. חוגים בתיאטרון הקאמרי מלחשים, שיש בכוונת התיאטרון להעלות עכשיו מחדש את מחזה רגיל לרגל מלאות 30 שנים למדינה ● **אפרים סטן** זכה ללמוד שיטות לציניזור תרבות, בפולין הקומוניסטית שממנה עלה לארץ. הוא ממונה על תוכנית־הנפל התרבותית של הטלוויזיה, המכונה קלעים, ומסתבר שבה הוא ממחיש את השכלתו הז'דאנובית. לפני זמן לא רב צילם אחד מציוותי הטלוויזיה קטע בן שש דקות, במחיצת הצייר **יוכך יריב**, שדיעותיו על אודות החברה הישראלית חורגות מן המקובל על סטן. התוצאה: ביטול הקרנת הקטע שבו מביע יריב את דיעותיו החריגות. בחוגי ציירים מקובל, באחרונה, לכנות את ההתייחסות של התוכנית קלעים לאמנות הישראלית, שבשנים האחרונות היא פוליטית עד־למאד, בכינוי „סטנזורה תרבותית" ● בהוצאת מציאות עומד לראות בקרוב אור בסידרת הספרים סיפרותק, ספר רשימות של העיתונאי **אהרון כבר** ●

* כרות־שיפכה לא יבוא בקהל־ישראל.

מאת דן מור

רחל מרחלת על כל העולמים

ההצלחה הגרמנית

לא, שלא יעלה בדעתכם שאני עושה פירסומת לבוטיק. חס־וחלילה. אין לי שום כוונה להפסיד את מקום הפרנסה שלי, ואפילו הוא צנוע מאד. הכוונה, הפעם היא לבוטיקאית הפועלת בגרמניה. אז מי ש־רוצה ויש לו האמצעים — בבקשה.

כוכבה חמד, צעירה בת 25 בעלת עיניים שחורות גדולות ושיער שחור ארוך, הגיעה ארצה לביקור. וכמו כל הישראלים המצליחים בחו"ל, שמגיעים לארץ ולא מפסיקים לספר לכולם על ההצלחות שלהם — גם היא, אז למה שלא תשמעו גם אתם, בגירסה הפרטית שלה?

כוכבה, המכונה כוכי, ענדת יהלומים בגודל מרשים על כל אחת מאצבעות ידה, ולבושה כצו האופנה האחרונה. היא מחייכת בכל פה, ומספרת ללא־הרף על המזל, שהאיר לה פניו.

ונא לא לשכוח שהבחורה נפצעה בפיצוץ שאירע בשעתו בקולנוע תל־בלי אביב, ועברה סידרת ניתוחים שנמשכה קרוב לשנה, אשר כתוצאה ממנה היא נכה ב־33 אחוזים. אבל זה לא מפריע לה. „נכון," היא אומרת, „יש לי צלקות ורסיסים בכל הגוף, אבל בשביל להעלים אותם צריך 100,000 דולר לניתוחים פלסטיים, הממשלת ישראל לא מוכנה לתת אותם. אז למדתי לחיות עם הכל, ומי שרוצה אותי — יקבל אותי עם הסימנים." והיא מחייכת, רעוברת לנושא אחר.

את הקאריירה הבוטיקית שלה החלה ב־בית־האופנה שניידמן ואז, לדבריה, היה

כוכבה חמד
עם כל הסימנים

לה רומן רציני עם אחד מ**מנהלי** החנות, שהיה נשוי, ומאז הוא בתהליכי גירושין.

היא יודעת שללכת ישר לצמרת זה הכי טוב ובטוח, והיא החברה הכי טובה של הפיזיונומית **שימרית אור** והזמר **צבי־קה פיק** ועוד טובים וחשובים וידועים. והיא גם מגדלת קוף. היא התגלתה על־ידי הגרמני **אדברט יואק**, שחטף אותה לטובת הבוטיק שלו בגרמניה, וכיום היא שותפה שלו לחנות ולסחורה. היא גם הצליחה לקנות בכסף שעשתה שם דירת פנטהאוז חדשה בתל־אביב.

לדבריה, היא יוצאת כבר שנתיים עם רופא־שיניים צעיר, רווק וחתיך בשם **קראוס אדגר**. אומנם, על החתונה לא מדברים. אבל מה רע בכך? את המלתחה שלה היא קונה רק בלונדון ובפאריס. המחיר לא משנה. מרצדס חדישה עומדת לרשותה הפרטית, ודירת־רווקות מפוארת היא מעונה הקבוע, בגרמניה. ואם הכל נכון, מה בעצם יש לה לחפש כאן?

לדעתי, אין צ'אנס שנזכה לראותה כיניני סופית בעתיד הקרוב.

עיסקה עם אלוהים

תארו לעצמכם מה יקרה אם פיתאום יפנו אתכם מדירתכם — בין אם היא שכורה ובין אם התומה בטאבו על שמ־כם. אוי לו לאיתו הרגע. מייד תזדקקו לחסדי החברים, ההורים או הדודים, וגם זה לא לאורך זמן, כי אורח שנשאר זמן רב מדי, הופך לטורח.

בכל אופן, המצב ברור לחלוטין והוא לא נעים. אבל כל זה, רק כשזה קורה לעמך. כי מי שהתמזל מזלו וידע לבחור בהורים הנכונים, אין לו בעיות.

אחת כזאת, שעשתה עיסקה עם אלוהים ונולדה במשפחת **מיצ'ץ** היא **דליה**, אחותו של המיליונר ואיש העסקים הי־קולנוע הכלל־ציוני **ארנון**.

דליה מיצ'ץ
תפוס ככל יכולתך

ובכן דליה זו, אשה צעירה בסוף שנות העשרים לחייה, גרושתו של **סמי**, אחיינו של **פוקה הירש**. היא מגדלת באהבה את בתה בת החמש בקירוב, ולא מוכנה להתפשר. לפני כחודש עזבה את דירתה, ומאז היא מחפשת. אבל בשבילה — רק הכי טוב יסכון. והיא לא ממהרת. אז עד שתמצא את הארמון הפרטי שלה, היא מתגוררת כבר חודש ימים בארמונם של כל מי שיש להם כסף, הלא הוא מלון שרתון החדש בתל־אביב.

ותאמינו לי, שכל־כך טוב לה שם עד שהיא אומנם מחפשת דירה, אבל כבר בפחות מרץ. מלון זה הוא היום מקום־הריכוז של היפים והיפות והחשובים ות־חשובות ומה זה רע? אולי אפילו תתן יימצא לה שם.

אהבה חדשה להרדוף

הרדוף ווקף הוא, ואין עוררין על כך, דמות ססגונית לכל דבר. בחור על־הכי־פאק, עליון, בדרן, יפה, והחשוב ביותר — עשיר גדול. הרדוף הגרדש, שהוא אב לבן, הוא בן 35 וכבר יש לו מאחוריו רשימה ארוכה כאירך הגלות של יפהפיות עולמיות שעברו תחת ידיו. הרדוף, שהוא איש־עסקים המתגורר בלוס־אנג'לס, שם

הרדוף ווקף
אהבת הזמרת

הוא עוסק בעיסקי יבוא ויצוא, מבקר בארץ בתדירות של פעם בשלושה חו־דשים. אבל עכשיו, אחרי שמצא כאן את אהבתו החדשה, נראה שיתחיל לפקוד אי־תנו מדי חודש.

בשהותו בארץ הוא מתאכסן קבע ב־שרתון, ועושה חיים משוגעים. המרצדס שלו מחכה לו כאן, שחס־וחלילה לא יהיו בעיות תחבורה, ושיוכל להגיע אל החגיגות.

ובכן, אחרי שמתחתי אתכם כהוגן תו־סקרנות אוכלת לדעת מי המאושרת החד־שה שלו, הרי הסקופ.

זוהי יפהפיה אמיתית מאד, ישראלית מאד, מפורסמת, חביבה ונחבאת אל ה־כלים. שמה אינו מרבה להתנוסס בטורי הרכילות, כי היא שומרת על עצמה ועל התדמית הציבורית שלה. ובכן, אין זו אלא **ירדנה ארזי**, השוקולד של שוקו־לד־מנטה־מסטיק, שעדיין נשואה ל**עמוס טרישיר** אבל נמצאת בתהליכי גירושין.

היא מופיעה בימים אלה עם חברותיה **זאה ורותי** במועדון התיאטרון בחיפה.

ומי אם לא הרדוף יקח אותן לשם ב־מרצדס? בימים שאין הוא נלוה אליהן מודיעה לו ירדנה מתי הן חוזרות, והוא מייד מתנתק מעל החברה העליזה ששו־כנת קבוע במלון, ואץ־רץ אל אהובתו.

הרומן בין השניים נמשך כבר יותר משלושה שבועות, ולדיברי הרדוף, מצידו זה רציני מאד. ירדנה, ששונאת פירסום, מסרבת להיראות במקומות הבידור המר־כזיים, מה שמקשה על בחיר־ליבה את התגיגות הגדולות שבהן הוא רגיל. אבל מה לא עושים למען האהבה?

וכמובן, הרדוף כבר הודיע שהוא חוזר עוד לפני פסח, כך שיוכל לבלות את הסדר עם ירדנה. בזמנו, כזכור, הוא היה התנה המיועד של מלכת־היופי לשעבר **חווה לוי**, יצא מהעניין הזה לחלוטין, ומי יודע — אולי דווקא ירדנה היא האשה שלה חיכה זמן כה רב. כי לא סוד שהוא רוצה להתחתן דחוף.

אז בואו נחזיק לו אצבעות.

ירדנה ארזי
שינאת הפירסום

לפי השמועה, אחיה ארנון הוא הנושא בהוצאות המלון, והיה גם מי שאמר שה־משלם הוא דודו, **הרדוף ווקף**, המיליונר מלוס־אנג'לס.

אבל אם תשאלו אותי, יש לה מספיק משלה גם מבלי לבקש טובות. ואם יש די, אז למה לא לחיות טוב? החיים קצרים, ושם־המישחק היא תפוס־ככל־יכולתך.

צלם בפארים

ויש גם ישראלים שיושבים בחו"ל ועושים חיל בכל מעשי־ידיהם. אחד כזה, שיושב בצרפת ונהנה מאבק־הכוכבים שדבק גם בו הוא **אבי דיין**, צעיר נמרץ הלבוש תמיד בצבעים הלו־הטים של האופנה האחרונה. ומי אם לא הוא, שמצלם את עילית האופנה הפאריסאית? זהו עיסוקו העיקרי בחיים, ונראה שהוא גם מצליח בו.

אבי, החי בנפרד מאשתו, אינו טומן ידו בצלחת ונהנה מחייו. חברתו הצמודה האחרונה היתה הזמרת כתת־העור **טינה טרנר**, שממש בימים אלה קיבלה את הגט המיוחל מבעלה, אייק, שהיה גם בן־הזוג שלה בהופעות. היא הגיעה לאירופה, למסע־הופעות בן 25 יום, ונחשו מי ליווה אותה לכל מקום?

אבי הראה לה את פאריס ביום ובלילה, הכיר לה אישית את **דונה סאמרס**, ושלושתם עשו חיים משוגעים במועדון־לילה מייוחד להומו'ס. לשאלתי למה דווקא שם, השיב אבי שזהו המו־עדון הפופולארי ביותר בפאריס כיום, ושם אפשר להשתולל בלי לעשות חשבון לאף אחד.

עובדה: שתי הזמרות המפורסמות התנערו מכל מעצוריהן, התפשטו ורקדו על הבמה עד־לא־ידע.

אבי, שאומנם הצליח כצלם של אופנה עילית, החליט לנסות את מזלו גם באמרגנות, ובא ארצה בתיקווה למכור את טינה

טינה טרנר ואבי דיין
שיגעון במועדון ההומו'ס

שלו לאמרגן ישראלי. משנשאל אם הצליח, אמר לי הצעיר שחור־השיער: „בקרוב אנהג מרצדס. זאת תשובתי."

אז אם תראו את אבי דיין נוהג במרצדס חדישה, תדעו שבקרוב גם תוכלו לראות את טינה טרנר בארץ.

אף אחד לא יכול לשיר כמו מיכל טל
חוץ מהסטריאו שלה.

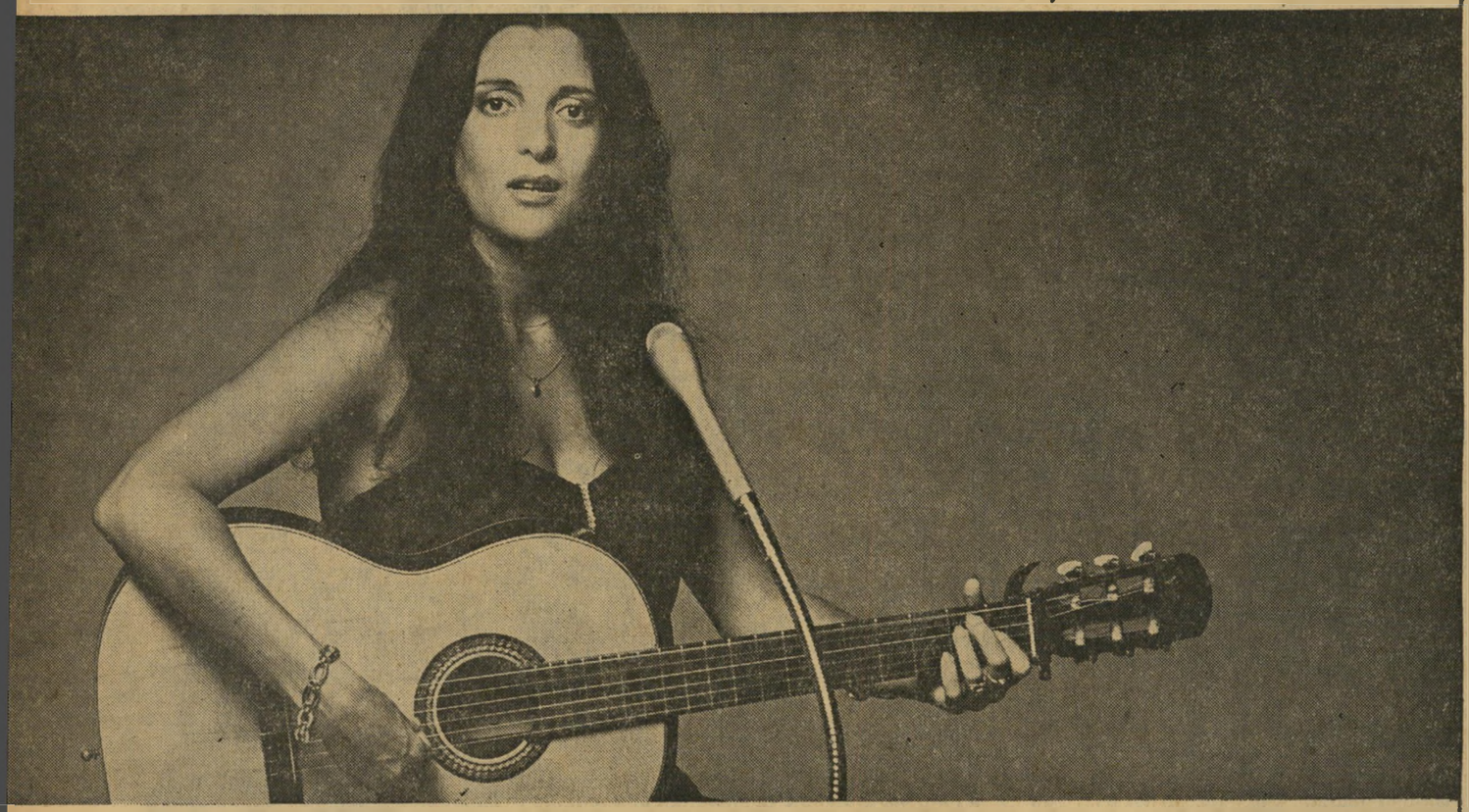

מיכל טל אוהבת מוסיקה טובה. קל לנחש זאת.

קל גם לנחש שלגבי מיכל טל פירוש הדבר הנאה כפולה:
כזמרת מצליחה בעלת קול מיוחד ונעים אוהבת מיכל גם לשמוע וגם להשמיע את השירים האהובים עליה.

"כשאני רוצה לדעת כיצד שומע אותי הקהל באולם אני מעדיפה להאזין במערכת הסטריאו S.G. 2650 של נשיונל. אני פשוט מכניסה קסטה לטייפ הסטריאופוני, לוחצת על כפתור ובבת אחת אני שומעת את עצמי שרה בקול צלול, ברור, וחד בדיוק כפי שהוא נשמע בהופעה חיה".

אולם, מיכל טל איננה מאזינה רק לעצמה. כזמרת מקצועית היא אוהבת שירי עם ובלדות מכל העולם.

"עם נשיונל", אומרת מיכל, אני מאזינה למוסיקה הנפלאה הזאת ומרגישה כאילו קֶאט סטיבנס, דון מקלין או ג'ון בֶּאֵז נמצאים בחדר האורחים שלי".

וכדי לארח את מיכל טל בחדר האורחים בבית צריך לעשות בדיוק מה שמיכל עושה בעצמה.
להאזין לה במערכת הסטריאו S.G. 2650 של נשיונל.

National
צעד קדימה אל המחר.

S.G. 2650
מגבר 60 וואט • רדיו AM/FM/FM Stereo
טייפ דק סטראופוני עם תא קסטות הידראולי •
פטיפון אוטומטי • זוג רמקולים 2Way משובחים.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric.

רעיון מבריק לבית.

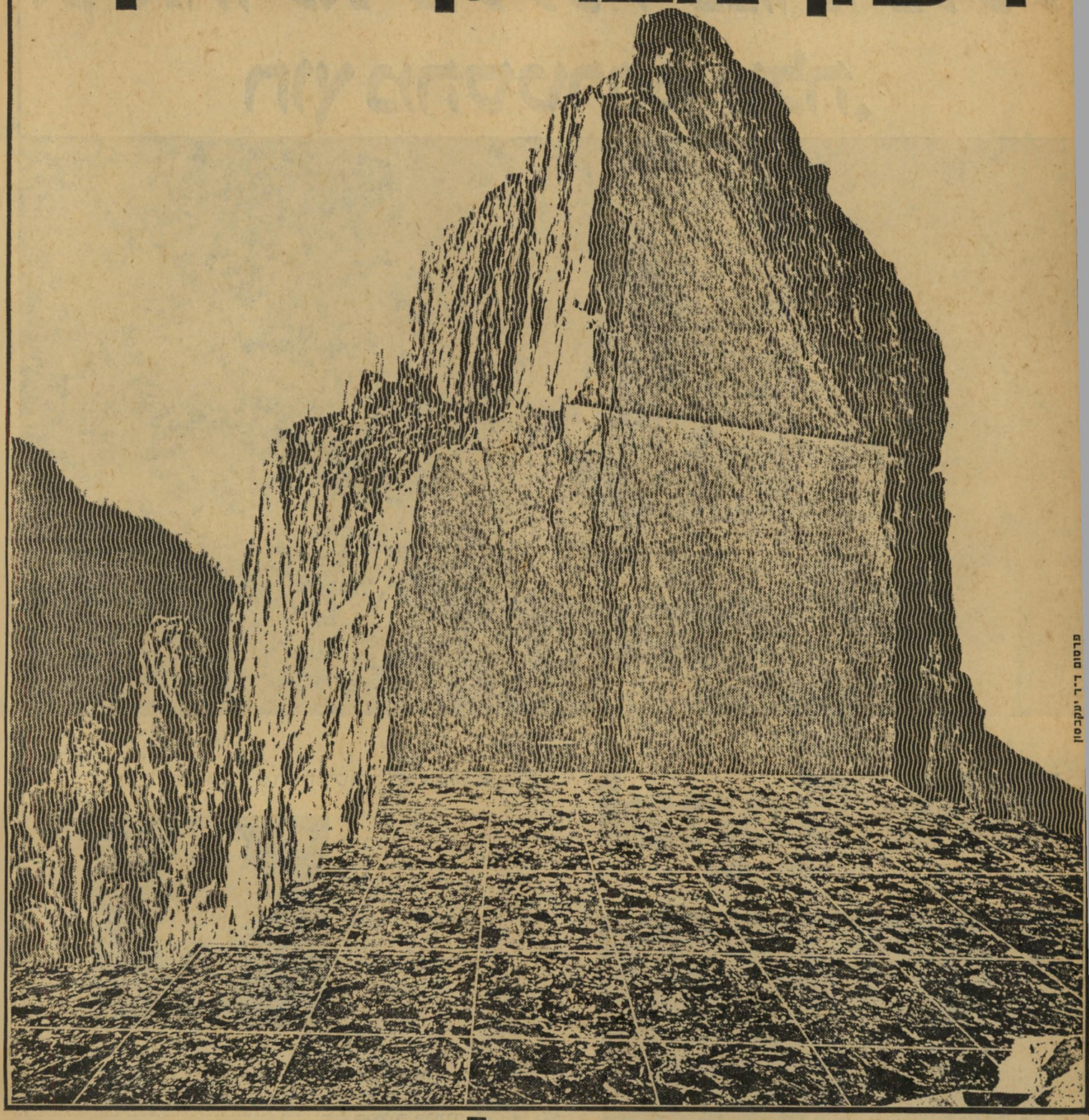

פרסום ד"ר יעקב סון

שיש מאיטליה.

כל שנה תפגוש בנו יותר ויותר.

שיש טבעי·מרצפות שיש
מדרגות שיש
ציפוי שיש למירות
שולחנות שיש דקורטיביים

נבצע עבורך כל עבודות ריצוף וליטוש, כולל החלפת ריצוף קיים.

אלוני
חיים אלוני בע"מ
חיים אלוני ובניו

משרד ואולמי תצוגה:
ת"א·רח'שפירא 11 א' (פינת דיזנגוף 40)·טל. 280764 (03)
חיפה·רח' הרצל 63·טל. 644958 (04)
המפעל:
חיפה·דרך בר-יהודה (ק"מ 4.5)·טל. 224179, 221159 (04)

כובע שחור־לבן

למי שצופה קבוע בתוכניתו של **ירון לונדון**, עלי כותרת, אולי יצא לראות בשבוע שעבר זמר כושי בשם **בובי מגו**, ששר וזימר אנגלית. ובכן, בובי זה, שהוא כושי עיברי מדימונה ושמו בישראל **יהו־דה בן־ישראל**, עזב את השבט ועבר לתל־אביב. כאן שינה תדמית, ולטענתו זה־עתה הגיע מניו־יורק.

נראה שהעניין הזה הולך לו, כי עובדה: על ירון לונדון בכבודו ובעצמו הוא הצ־ליח לעבוד, וזה אפילו שבר את שיניו והודה לו, באנגלית על הופעתו. מה שירון לונדון לא ידע, כנראה, הוא שבובי־יהודה מדבר עיברית שוטפת, ואפילו מתמצא טוב־טוב בכיתבי־הקודש.

ובכן, הסיפור הוא זה: הבחור עזב את השבט בדימונה ואת שתי הנשים שלו שם, והוא חי כיום בתל־אביב עם זרוקה נחמדה ועליזה בשם **זרדה פרידמן**, שהיא בת 24 ועובדת קשה אבל מרוויחה המון מס־כירת סיפרי־ילדים ואנציקלופדיות מבית לבית. השניים מתגוררים באותה הדירה, ולדיברי זרדה הם מאוהבים עד מעל ל־ראש.

כן, כבר מדברים שם על חתונה, אבל זרדה לא ממהרת. היא אולי עוד לא יודעת שיהיה קצת קשה לסדר את העניין עם שתי נשותיו האחרות, אבל מכל מקום הם מתכננים נסיעה לארה"ב. כן, ברור שהם יחזרו, כי בובי אוהב את הארץ אהבה עזה, ואין בדעתו לעזובה אי־פעם.

וזרדה גם יודעת לספר שבובי שלה ידוע למדי בארה"ב, ושהוא בן 32, ועושה עס־קי־שיו תקליט בארץ, ומזמר בבתי־תה ובבא־רים. השניים מגדלים שני כלבים וחתול, ומאושרים עד הגג. וזרדה שעבדה בזמנה כבוטיק של **יהודה ברקן**, הספיקה לה־גיע רחוק מאד מאז.

היא נוהגת מכונית חדישה, ולבושה לפי צו־האופנה כשכובע שחור גדול מתנוסס על ראשה. היא מתגאה בו, כיוון שהוא של בובי, ממש אותו הכובע שחבש בהו־פעתו בטלוויזיה.

אבל שרק לא יבקשו ממנה גם לשיר.

המשבר היה שמועתי

השמועה האחרונה שהסתובבה בשטה, והיא בפירוש לא נכונה, נגעה לזוג **מיכה וניצי שרפשטיין**. היו שטענו שהשניים

ניצי שרפשטיין
לא דובים —

עומדים להתגרש, והיו גם שידעו לספר שחייהם המשותפים עלו על שירטון. ומי שטרח לכרות אוזן גדולה, היה יכול לשמוע עוד כהנה וכהנה גדולות ונצורות, לא בדיוק נכונות.

ובכן, לא דובים ולא רינונים. מישפחת שרפשטיין, בהרכב מלא, אינה עומדת בפני שום משברים. אולי התגלע איזה ריב קטן, כזה רגיל, כמו בכל מישפחה הגונה, אבל לא הוא שגרם את המשבר השמועתי. בני־הזוג מגדלים באהבה ובמסירות את

מיכה שרפשטיין
— ולא רינונים

תום, בנם בן השנתיים וחצי ואת **תמי** בת ה־13, בתה של נילי מנישואיה ל**רוני שכנאי**, שחזר בימים אלה מחו"ל וראה סוף־סוף את בתו. אחרי תשע שנות ניתוק. ובכלל — בעיות כבר אין.

להיפך. מיכה פותח בימים אלה, יחד עם **צדוק קראוס**, מישרד־הפקות שייקרא תומלי, על שם תום של מיכה ונילי ו־**חיוי** של צדוק ו**רחל**. מיכה תפס לו באחרונה מקום מכובד בין מפיקי־הסרטים בארץ, ועובד כמו קטר. נכון שאין לו הרבה זמן עבור הבית, אבל גם עם זה מסתדרים.

ואם יש עוד מישהו שמנסה לתקוע להם טריז בגלגלים, נא להפנותו לסיפור הנ"ל.

עחיד על רמה

השבוע נחוגה חתונתם של נער־השע־שועים התל־אביבי **עודד בלומנפלד** ו־**עמירה ווינשטיין**. וכמו כל דבר שער־דד עושה על רמה, ערך באותה המתכונת. הוא שכר את המועדון ללילה, והזמין את מיטב הנוער לחוג עימו את חגו.

מי לא היה שם, ומה לא היה שם לאכול ולשתות? היה הכל, וכולם באו עם מצב־רוח נהדר.

עודד בלומנפלד
עסק מבטיח

היחידה שהתעיפה מן ההילול היתה עמי־רה, שכבר חיכתה לרגע שבו ייגמר הבא־לאגאן והיא תוכל לחזור הביתה, אל בתה בת ה־12 מנישואיה הראשונים שהתרחשו בגרמניה. עמירה, שהיא יפה אמיתית, הע־מידה בצל אפילו את הדוגמנית **אתי זבקו**, שהגיעה למקום עם הסיפור הישן שלה, **צ'רופה**. הנ"ל, חמוד אמיתי עם המון הומור ומצב־רוח מעולה, עשה לכו־לם טוב על הלב. והיתה גם **בתיה** (הלא היא ביאטריס) **שורץ**, שלא נראתה רע

מזל טוב בפעם שנייה

יגאל רוזנברג וחני פרי
נישפר אחת —

מירי בן־דויד
— ומישפר שתיים

בפעם השנייה בחייהם נישאים שני יפים ידועים, והם יעשו זאת ביום החמישי הקרוב. אומנם בחוג ידידים מצומצם, אבל העיקר לעשות ולגמור עם העניין.

כוונתי למלכת־היופי לשעבר **מירי בן־דוד**, שכבר עברה פעם את מסלול החו־פה והקידושין, ולבחיר־ליבה מזה זמן רב **יגאל רוזנברג**, איש־הטכסטיל ובעלה־לשעבר של **חני פרי**. סיפורים רבים היל־כו סביב שניים אלה, ואנשים רבים שיחקו טוטו על סיכויי חייהם המשותפים. אם ימשיכו ויקבלו אישור רבני, או שייפסקו באיבם.

אז לכל אלה ששמו כסף על הוזה הני־שואין: זכיתם! הם יחגגו את ירח־הדבש שלהם בלונדון, עיר אהבתו הגדולה של יגאל. הוא מודה בפה מלא שלונדון, בש־בילו, היא עיר־הקסמים, ושאילולא היו לו כל־כך הרבה עסקים משגשגים, היה כבר מזמן מעתיק את מגוריו לאנגליה האפורה.

קצת קשה לי להאמין שהיה ממיר את השמש התל־אביבית בערפיח המפורסם, אבל הדשא האחר תמיד נראה ירוק יותר. מכל מקום מירי, שהפכה בלונדית מתול־תלת, נראית מאושרת לחלוטין מן הברית החדשה הממשמשת ובאה, ונקווה לטוב.

החוצלות

לדוגמנית הבלונדית והגבוהה **אירים כן** ולבעלה **ג'יי**, על הסיפור שהופיע במדורי זה לפני שבועיים, ועל שבטעות הוכנסו שמה ותמונתה במקום לא להם.

כלל למרות הסיוטים שעברה מאז מעצרה. היא התהדרה בשימלה שחורה עם פאיי־טים, ושוטטה כבתוך שלה. סיסמתה לאור־תו ערב היתה: אכול ושתה כי אחרי המבול.

עודד ועמירה עושים מה שרבים, אולי, היו רוצים לעשות אילו יכלו. הם עוזבים את ישראל ואת הישראלים לטובת עסק מכניס מאד בלוס־אנג'לס. אומנם, עודד ישב כאן על תקן מנהל־מכירות של מח־לקת הטכסטיל בחברת פי־וי, אבל כל זה כנראה כאין־וכאפס לעומת מה שהציעו לו בארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות. הצעה שרק טיפש היה מסרב לה.

אבל עודד אינו טיפש, כידוע, ולכן לא יעברו ימים רבים עד שכל מישפחת בלו־מנפלד החדשה תתמקם לה בארה"ב. מובן שהם יבואו לבקר. למה לא? עד אז נאחל להם הצלחה גם בחייהם המשותפים, וגם בעסק החדש.

שמתי לנכדים קצת כסף בבנק לאומי.
עכשיו מחכה להם כסף גדול...

"תראי, תראי כמה שכסף יכול לגדול. כשנולדו הנכדים שמתי עבורם קצת כסף בבנק לאומי ותראי מה שקרה... הנכדים עדיין קטנים, אבל הכסף שלהם כבר גדול."
בכח ח"י כפליים – תכנית החסכון שהוכיחה את עצמה –
מקבלים מענק מידי. רבית. הצמדה של 100% על הקרן והמענק והכל פטור ממס (תקופת החסכון 6 שנים). בעצם, מה עם הנכדים שלך? כבר שמת עבורם כסף בבנק?
פרטים בכל סניפי בנק לאומי, בנק אגוד ובנק ערבי־ישראלי.

כסף גדול מחכה גם לך ב"כח חיי כפליים"

שלך באחריות

בנק לאומי

לישראל בע"מ

GLOID א' 05

חברי־הכנסת מביעים למנות פסיכיאטור קבוע

● **ח"כ יצחק רבין**, ראש־הממשלה לשעבר: „רעיון מטופש. מי שחושב שהוא נזקק לפסיכיאטר — שילך. אני לא."

● **ח"כ דני רוזוליו**, מיפלגת העבודה, איש קיבוץ כברי: „כנראה שכל בן־אדם מדבר מהירהורי ליבו ומשליך את צרכיו על האחרים."

● **ח"כ יוסף רום**, הליכוד: „אני מקווה שאתה לא לוקח את ההצעה ברצינות. יש להתייחס אליה כאל בדיחה. כל הטיפול בעניין מוריד מכבודה של הכנסת. זה לא לכבוד חברי־הכנסת והכנסת כמוסד, שהיא סמל הריבונות הישראלית, ולא לכבוד הציבור והעם להתייחס בכלל להצעה זו."

● **ח"כ שלמה הילל**, מיפלגת העבודה, שר־המישטרה לשעבר: „אני לא יודע בשביל מה. אני לא מתמצא בזה. זה לא התחום שלי."

● **ח"כ מאיר פעיל**, מחנה שלי: „יש כבר חוות־דעת פסיכיאטרית אחת, זו של שר־החוץ הבריטי אוון על ראש־הממשלה מנחם בגין. בדרך כלל, כשבן־אדם הולך לפסיכיאטר הוא לא מפרסם זאת ברבים. פסח גרופר החליט לפרסם, אז זה עניין שלו. האיש הזה צריך פסיכיאטר."

● **ח"כ איתן ליבני**, הליכוד: „פסי גרופר מכחיש את כל העניין. אני דיברתי איתו. אבל לגופו של עניין: אם כל עסקן, עוד לפני שהיה הופך לחבר־כנסת, היה הולך לבדיקה של פסיכיאטר, אני לא הייתי מת מזה."

● **ח"כ יוסף תמיר**, הליכוד, יושב־ראש הוועדה לאיכות הסביבה: „אין לי מה להגיד. גרופר לא התכוון לזה ברצינות. זו לא הפעם הראשונה שמחליטים משהו וזה מתגלגל ומתעצם ככדור שלג. חברי־הכנסת מאוזנים ושפויים למדי, כדי לקבוע את דרכם בלי עזרה של פסיכיאטר, ואינני חושב גם שהם יזדקקו לפסיכיאטר בעתיד."

● **ח"כ זרח עמשי**, ד"ש: „אני חושב שיש כמה חברי־כנסת שנחוץ להם פסיכיאטר, וגם אותו חבר־כנסת שהציע את זה, גם הוא צריך פסיכיאטר. אדם לא יכול לדעת אם נחוץ לו פסיכיאטר, אלא אם כן הוא עובר מיכשולים פסיכיים, וזה כנראה מה שהביא את אותו חבר־כנסת להציע את הצעתו."

● **ח"כ משה עמאר**, מפ"ם: „גרופר אמר את זה לשם בידוח. זה חסר טעם. חברי־כנסת אינם צריכים פסיכיאטר. המצב הוא שאין על־פי החוק שום הכרח שחבר־כנסת יהיה בריא בנפשו. לא עושים לו מיבחנים."

● **ח"כ יצחק ברמן**, הליכוד, עורך־דין, יושב־ראש ועדת הכנסת: „אני לא צריך פסיכיאטר. אני לא יודע מי צריך, אבל לגבי חברי־כנסת מסויימים אפילו פסיכיאטר לא יעזור. הם ישגעו את הפסיכיאטר, ולא להיפך."

● **ח"כ יגאל אלון**, מיפלגת העבודה, שר־החוץ לשעבר: „לא שמעתי על ההצעה, הייתי עסוק בקונגרס הציוני. בכנסת יש רופא לשם טיפול כללי. אם הוא חושב שמישהו מחברי־הכנסת צריך טיפול אצל מומחה, פסיכיאטר או כירורג, הוא יפנה אותו אליו. לדעתי אין צורך בפסיכיאטר קבוע בכנסת. הוא יהיה מובטל."

● **ח"כ משה אלנס**, הליכוד, יושב־ראש ועדת החוץ והביטחון: „אני לא אגיב על זה. אין תגובה!"

● **ח"כ עוזי ברעם**, מיפלגת העבודה: „ההצעה יצאה ממקור מהימן בנושא זה. קשה לומר שאני לא רואה כמה חברי־כנסת במיסדרונות שמציאותו של פסיכיאטר תוכל לעזור להם. מה שמאד מעניין הוא שמי שמתמרמר על זה ביותר הוא דווקא חבר־הכנסת אמנון לין, אבל אני לא רוצה להזכיר שמות של מי שצריך פסיכיאטר."

● **ח"כ גדעון האוזנר**, הליברלים העצמאיים, שר־המישפטים לשעבר: „משהו כנראה לא בסדר עם חוש ההומור שלי. מי שצריך פסיכיאטר שיילך לפסיכיאטר. אני לא יודע איפה חוש ההומור שלי, אבל אני לא יכול להעריך את הבדיחה הזאת."

● **ח"כ בנימין הלוי**, ד"ש: „פסח גרופר עשה בדיחה. זה היה באופן סאטירי. אני שולל את ההצעה, כמובן, אבל אני מבין את ההומור שבדבר. בתור בדיחה זו בדיחה מוצלחת."

● **ח"כ יעקב** („ז'אק") **אמיר**, מיפלגת העבודה: „פסח גרופר הוא פסיכי."

● **ח"כ יחזקאל זכאי**, מיפלגת העבודה: „פסח גרופר מדבר שטויות. איך אפשר להתייחס לדבר כל־כך בלתי־רציני ובלתי־אחראי?"

דעתם על ההצעה לטיפול בנבחרי העם

ח"כ פסח גרופר

„יש לי את יהודה בן־מאיר והוא מספיק לי*. מי שזקוק לפסיכיאטר, שילך. הכנסת לא חייבת לשלם בשבילו."

● **ח"כ חיוקה גרוסמן**, מפ"ם: „זו שטות! אם מישהו צריך פסיכיאטר הוא צריך אותו באופן אישי ולא באופן קולקטיבי. יש כאלה שזקוקים לכך, וזה עניין אישי שלהם ושל ח"כ גרופר. מה זה שייך לכנסת?"

● **ח"כ מיכאל חריש** („מיכה"), מיפלגת העבודה: „זה לא רציני. פסח גרופר לא רציני. זו שטות!"

● **ח"כ גאולה כהן**, הליכוד: „זו היתה בדיחה, כך אמר לי גרופר, אבל יש לפעמים בדיחות רציניות המבטאות צורך. צריכים פסיכיאטר לכל חברי־הכנסת שדוגלים בציונות שפויה ואחת לכמה שנים מדברים על מילחמה לא־נורמאלית. כל השאר, שמאמינים בציונות בלי שום תוארים, אלה לא צריכים פסיכיאטר."

● **ח"כ חיים קורפו**, הליכוד: „לא צריך לפטפט.

כנסת שיגעון!

בשבוע שעבר זרק ח"כ היברדים ומצליף סיעת הליכוד בכנסת, פסח („פסי") גרופר, פצצה, שאפילו הוא לא התכוון שתיצור הדף כה גדול. על־פי דיווחי העיתונים הציע גרופר כי הכנסת תחזיק פסיכיאטר קבוע במישכנה, כדי שיוכל להגיש עזרה ראשונה וטיפול לי־חברי־הכנסת.

בציבור התקבלה ההצעה, כדרך כלל, בגיחוך ובצחוק, אולם במישאל שערך „העולם הזה" בין חברי הכנסת, התברר כי התגובות הן חלוקות. גרופר עצמו נסוג מן הרעיון ועתה יש לו גירסה אחרת לצורה שבה הועלה הנושא. סיפר חבר־הכנסת גרופר לכתב „העולם הזה": „ישבנו במיזנון הכנסת ושתינו קפה. סיפרתי שאני חבר בוועדת־מישנה של הכנסת לתקציב הכנסת ובו אני תובע שרופא הכנסת יהיה במישכן כל היום. הרופא צריך להגיע שלוש פעמים בשבוע, רק בארבע אחר הצהריים. בדרך כלל הוא מגיע בחמש, אבל מרבית חברי־הכנסת נמצאים במישכן משעה תשע בבוקר. רק השבוע היו מיקרים של שני חברי־כנסת, שאחד היה כאב ראש ושני היה שיל־שול, אבל לא היה רופא בכנסת. צחקנו, ואמרתי שאני אביא לכנסת איזה פסי־כולוג טוב. אז מזה התחיל כל הרעש. מה אני, משוגע, שאני אתעסק עם העניין הזה?"

חלק מחברי־הכנסת, ששאלו על־ידי „העולם הזה", ביקשו לשלוח את גרופר עצמו לטיפול פסיכיאטרי; אחרים טענו שיש לשמור על כבוד הכנסת; הרוב התייחס אל הצעתו של גרופר כאל בדיחה לא־מוצלחת. אולם הרכה ח"כים ניצלו את ההזדמנות כדי להביע את דעתם על חבריהם לכית־המחוקקים הישראלי.

● **ח"כ אהרון ידלין**, שר־החינוך־והתרבות לשעבר: „ההצעה מוזרה. אני לא יודע למה היא הוגשה. נראה לי מוזר מאד וחמור מאד שהוא הציע רעיון כזה. מעולם לא הרגשתי צורך בפסיכיאטר — לא אצלי ולא אצל חברי."

● **ח"כ נאסר אל־דין עמר**, הליכוד: „זו לא הצעה אלא פליטת־פה של חבר־כנסת. אין לזה מקום. חברי־כנסת הם אנשים עם די שכל ומעמד די רציני מהבחינה החברתית, ואין להם צורך בפסיכיאטר."

● **ח"כ שמואל טולידאנו**, ד"ש: „פסח גרופר אמר לי שזה לא רציני. אני מניח שהוא התלוצץ, ואם הוא לא התלוצץ, ההצעה נראית לי מגוחכת. חלק הארי של חברי־הכנסת לא צריך פסיכיאטר."

● **ח"כ דב שילנסקי**, הליכוד: „לפסח גרופר יש כנראה חוש הומור בריא. הכנסת אינה חייבת לספק את השרות הרפואי הזה לחבריה. מי שזקוק לשרות רפואי כזה שיפנה לרופא. עד היום לא הייתי זקוק לשרות רפואי, אבל אני חבר קופת־חולים ואם אזדקק לכך, אלך לקופת חולים."

● **ח"כ משה שחק**, יושב־ראש סיעת המערך: ואני מתכוון לפסח גרופר. חברי־כנסת צריכים פסיכיאטר כמו כל חברה אנושית, בכל מקום אחר."

● **ח"כ זלמן שובל**, הליכוד: „גרופר הציע את ברצינות? אני שמח שיש אנשים בעלי יזמה."

● **ח"כ אליהו שפיזר**, מיפלגת העבודה: „לפי חוקת הכנסת מקבל כל חבר החזר כספי לכל הוצאה שיש לו על טיפול רפואי. אין בעייה של דחיפות מיידית, שמישהו יצטרך טיפול פסיכיאטרי על המקום, ולכן לא צריך להחזיק פסיכיאטר בכנסת. מי שצריך פסיכיאטר — שיילך, והכנסת תחזיר לו את ההוצאות. אם גרופר המתכוון רק להביע דעה שצריך לספל במצבי־לחץ של חברי־כנסת, אז אני חושב שיש בזה משהו."

● **ח"כ סייף אל־דין אל־זועבי**, המערך: „זה זילזול בחברי־הכנסת. אני לא צריך פסיכיאטר."

● **ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו**, מיפלגת העבודה: „זו לא הצעה שצריך להתייחס אליה בכלל. אני לא מכירה אף אחד בכנסת שצריך פסיכיאטר."

● **ח"כ אברהם שריר**, הליכוד: „זו היתה הלצה גרועה. חברי־כנסת הם כמו כל אדם. יש כאלה הזקוקים לפסיכיאטר ויש שלא זקוקים. חברי־הכנסת הם חתך של היישוב בארץ. בניגוד לח"כ שיינמן, אני לא חושב ש־120 חברי־הכנסת הם יחידי סגולה. יושבים בכנסת אנשים רגילים בהחלט, ולפעמים אפילו זה לא."

● **ח"כ דויד** („דודיק") **גולומב**, ד"ש: „זו בדיחה, לא עם הרבה טעם, ותפסר את זה כבדיחה. זה לא רציני. גם השאלה שלך היא בדיחה."

● **ח"כ מרדכי וירשובסקי**, ד"ש: „כבדיחה זה לא רע. בשביל מה צריך פסיכיאטר? אולי פסח גרופר התרגז על אחד החברים שלו ואז הוא אמר את זה. מי שמרגיש לא טוב, שילך לרופא. מה שנוגע לפסיכיאטר, יש לי עצה טובה לחברי־כנסת: שיעבדו קשה. העבודה תרפא כל שיגעון."

● **ח"כ גד יעקובי**, שר־התחבורה לשעבר: „כל אדם וצרכיו."

● **ח"כ אמנון לין**, הליכוד: „חברי־כנסת חייבים לחשוב הרבה מאד איך הם מתבטאים ונראים. אנחנו נמצאים בבית זכוכית והעם שומע. גם אם חבר־כנסת אומר בדיחה, בחוץ זה נשמע אחרת. בדיחות כאלה לא מוסיפות כבוד לא לחברי־הכנסת ולא למוסד. זו היתה בדיחה לא טובה."

● **ח"כ אדי מויאל**, מיפלגת העבודה: „אותי זה הרגיז, אז הלכתי לגרופר ושאלתי אותו אם הוא צריך פסיכיאטר. הוא סיפר לי שהוא ישב במושב ליצים וסיפרו בדיחות והוא היה מתוח מאד, לכן העלה את ההצעה של הפסיכיאטר. מי שצריך פסיכיאטר, שיילך אליו. אני כבר קדנציה שנייה בכנסת, והייתי גם סגן־שר, והיו תקופות של מתח, אפילו מחוץ לגדר הסבירות, אבל לא נזקקתי לפסיכיאטר. מי שלא עומד במתח, שיתפטר מהכנסת."

● **ח"כ יהושע מירון**, סגן־יושב־ראש הכנסת: „זו הלצה לא מוצלחת לגמרי, אבל עם בדיחה אפשר להרוג גם חברי־כנסת. חבל שיש הלצות כאלה."

● **ח"כ אורה נמיר**, מיפלגת העבודה: „ההצעה נאמרה בבדיחות הדעת, אבל גרמה נזק לדמותם ולתדמיתם של חברי־הכנסת. צריכה להיות תחושה שחברי־כנסת יכולים לעמוד במצבי לחץ ומתחים. אני לא יודעת אם הם כאלה, אני לא מומחית לעניין הזה, אבל הם צריכים להיות כאלה."

● **ח"כ יוסי שריר**, מיפלגת העבודה: „זו הצעה טובה. ככה יביאו ספות לכנסת ויהיה איפה לנוח."

* ח"כ המפד"ל יהודה בן־מאיר הוא פסיכולוג במיקצועו.

ט אדר א' תשל"ח, 8.3.78 שנה 42 המחיר: 12.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2114

העולם הזה

מנכ"ל הסוכנות ירה בניצולי אלטלנה

מנכ"ל
שמואל
להיס